

పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

విద్యావాలంటీర్ల కరదీపిక

2015-16

ప్రాథమిక స్కూలు

1 నుండి 5 తరగతులు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

Copy of the Curriculum

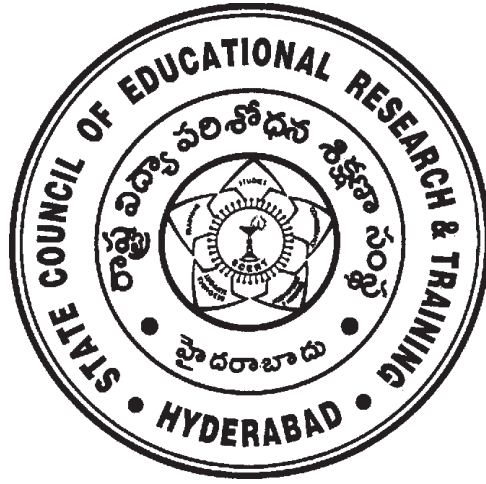
NCERT

Policy on Implementation of School Education – Primary to Middle

Key	Level: Primary	Level: Upper Primary	Level: Lower Secondary		Level: Upper Primary	Level: Lower Secondary	Level: Upper Secondary	
1	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	<p align="center">NCERT</p>	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	<ul style="list-style-type: none"> English Mathematics Science 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 		<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language 	<ul style="list-style-type: none"> Art & Craft Music Physical Education Environmental Studies Local Language
3	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 		<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education 	<ul style="list-style-type: none"> Information Technology Life Skills Character Education

Note: English is the medium of instruction in all schools. Other languages may be used as a second language.

ప్రాథమిక తరగతుల
విద్యా వాలంటీర్ల కరదీపిక

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

రూపొందించిన వారు & విషయనిపుణులు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కో ఆర్డినేటర్ (తెలుగు), రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైద్రాబాదు.

డా॥ పి. జానిరెడ్డి, కో ఆర్డినేటర్ (ఇంగ్లీష్), రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైద్రాబాదు.

శ్రీ కె.రాజేంద్రరెడ్డి, కో ఆర్డినేటర్ (గణితం), రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైద్రాబాదు.

శ్రీ వై. వెంకటరెడ్డి, ఎస్.ఆర్.జి., జి.పా.ఉ.పా., చివ్వెంల, నల్లగొండ.

శ్రీ ఎల్.ఎం. ప్రసాద్, ఎస్.ఆర్.జి., ప్ర.ఉ.పా., సి.పి.ఎల్. అంబర్పేట, హైద్రాబాదు.

సలహాదారులు, ఎడిటింగ్ & సమన్వయం

డా॥ఎన్.ఉపేందర్ రెడ్డి,
కన్సల్టెంటు, సంస్కరణలు, పాఠశాల విద్య
పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు,

శ్రీ కె.కృష్ణ మోహన్
ప్రోఫెసర్, విద్యాప్రణాళిక, పాఠ్య పుస్తక విభాగం
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

ముఖ్య సలహాదారులు

శ్రీ టి.చిరంజీవులు, ఐ.ఎ.ఎస్,
సంచాలకులు
పాఠశాల విద్యాశాఖ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

శ్రీ ఎస్.జగన్నాథరెడ్డి
సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్యా, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

విషయసూచిక

క్ర.సం.	విషయం	పుట
1.	నిర్బంధ ఉచిత విద్యా హక్కు చట్టం - 2009 ఆర్.టి.ఇ.-2009 గుణాత్మక అంశాలు	1
2.	జ్ఞానం - జ్ఞాననిర్మాణం - తరగతి గది అన్వయం	16
3.	ప్రాథమిక స్థాయి సబ్జెక్టులు - సామర్థ్యాలు - పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి	34
4.	బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు - ప్రణాళికలు	41
5	నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం	49
	తెలుగు	
	గణితం	
	ఆంగ్లం	

నిర్బంధ ఉచిత విద్యా హక్కు చట్టం - 2009 (RTE-2009)- గుణాత్మక అంశాలు

నేపథ్యం (Context)

భారతదేశం సువిశాలమైన దేశం. కోట్లాది మంది ప్రజలున్న దేశం. విభిన్న మతాలు, కులాలు, వర్గాలతో భిన్నత్వంలో ఏకత్వంగల దేశం. ఉత్పృష్టమైన సంస్కృతి, సంప్రదాయాలతో విరాజిల్లుతోన్న దేశం. అతి ప్రాచీనకాలంలోనే నలంద, తక్షశిల వంటి ప్రపంచ ప్రసిద్ధిగాంచిన విశ్వ విద్యాలయాలతో ప్రపంచానికి జ్ఞాన భిక్షను పెట్టిన దేశం మనది. అయితే తదనంతర కాలంలో మన దేశంలోని విద్యా పరిస్థితిని, ప్రజల అభివృద్ధిని విశ్లేషిస్తే గత వైభవాన్ని కోల్పోయినట్లుగా గుర్తించవచ్చు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఆరు దశాబ్దాల కాలం దాటినా ఇప్పటికీ 100% అక్షరాస్యత అందని ద్రాక్షగానే ఉంది. స్వాతంత్ర్యానంతరం రాజ్యాంగ నిర్మాతలు దూరదృష్టితో దేశ భవిష్యత్తు విద్యారంగంపైనే ఆధారపడి ఉంటుందని విశ్వసించి పిల్లలందరు విద్యను పొందాలని, మన రాజ్యాంగం ఆదేశిక సూత్రాలలో పొందుపర్చారు. ఆ తరువాత మన దేశంలో అక్షరాస్యతా కార్యక్రమాలు విరివిగా నిర్వహించడం వల్ల అక్షరాస్యతలో కల్గిన అభివృద్ధిని గమనించవచ్చు. అయినప్పటికీ పాఠశాలకు వెళ్ళాల్సిన బడి ఈడు పిల్లలు బళ్ళలో చేరడం, చేరిన వారు కొనసాగడం, వారందరూ అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడం, నేర్చుకున్నదాన్ని వినియోగించగలగడం, ఆనందంగా, అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడానికి అనువైన ప్రోత్సాహకరమైన, స్వేచ్ఛాపూరిత వాతావరణం పాఠశాలల్లో కొరవడింది. ఒక దశలో విద్యను పూర్తి చేసిన పిల్లలు ఏమి సాధించాలి? అనే అంశం పట్ల స్పష్టత కొరవడింది. విద్య వ్యాపారాత్మకమై ఉన్న వారికి ఒక రకంగా, లేని వారికి మరో రకంగా లభిస్తుండడం ఆందోళనకు గురిచేస్తున్నది. అధిక సమాచారంతో బరువెక్కిన పాఠ్యపుస్తకాలు, ఒత్తిడి, ఆందోళనలకు గురిచేసే పరీక్షా విధానాలు, పాఠశాలను సమాజం నుండి వేరు చేసే వైఖరులు/ పనితీరు, పిల్లలకు లేదా సమాజానికి జవాబుదారీతనం వహించే లక్షణం కొరవడడం వంటి అంశాలు విద్యావ్యవస్థను అపహాస్యం చేస్తున్నాయి.

ఈ నేపథ్యంలో విద్యావ్యవస్థలోని అపసవ్య, అశాస్త్రీయ విధానాలను చాలా సునిశితంగా విమర్శిస్తూ రావలసిన మార్పుచేర్పుల గురించి ప్రొఫెసర్ యశ్‌పాల్ 2003 లో 'భారం లేని విద్య' అనే నివేదికను భారత ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు.

దీని ఆధారంగా ఎన్.సి.ఇ.ఆర్.టి. జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రాన్ని (2005) రూపొందించింది. 1986 తరవాత మన దేశంలో అమలైన మంచి కార్యక్రమాలు, వాటి ఫలితాలు (OBB, APPEP, DPEP, SSA మొదలగు కార్యక్రమాలు) అధికారపూర్వకంగా ఒక నివేదిక రూపంలో జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం-2005 ద్వారా వ్యక్తమైనవి. అర్థరహితమైన బట్టీ విధానాలకు స్వస్తిపలికి అర్థవంతంగా నేర్చుకోవాలని, నేర్చుకోవడం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కారాదని, పిల్లలు తాము నేర్చుకున్న అంశాలు/ జ్ఞానాన్ని దైనందిన జీవితంలో వినియోగించాలని, సమాచారం, జ్ఞానం ఒక్కటి కావని, జ్ఞానమనేది పిల్లల అనుభవాల ఆధారంగా ఆలోచన, విశ్లేషణల ద్వారా ఉత్పన్నమవుతుందని, ఒత్తిడికి గురిచేసే పరీక్షల విధానాలను సంస్కరించాలని ఎన్.సి.ఎఫ్-2005 పేర్కొంది. వీటిని సాకారం చేయడానికి విద్యావ్యవస్థలో మౌలికమైన మార్పులు చేర్పులు చోటుచేసుకోవాలని, సమాజ భాగస్వామ్యంతో పాఠశాల విద్య అభివృద్ధిని చెందాలని తెలిపింది.

పాఠ్యపుస్తకాలు ఆలోచనాత్మకంగా, పిల్లల అనుభవాల ఆధారంగా అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడానికి ఉపయోగపడేలా ఉండాలని సూచించింది. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచేలా జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడేలా ఉండాలని తెలిపింది. ఎన్.సి.ఎఫ్-2005 సూచించిన పలు అంశాలతోపాటు సమాజంలో కొంతమంది పిల్లలు బాల కార్మికులుగా ఉండడం, పాఠశాలల్లో వారి ప్రవేశానికి నియమ నిబంధనలు అడ్డంకిగా నిలవడం వంటి అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని ప్రాథమిక హక్కుగా మారిన 'విద్య'ను పిల్లలందరూ పొందడానికి ఉద్దేశించి మన దేశంలో 2009 ఆగస్టు మాసంలో భారత పార్లమెంట్లో ప్రవేశపెట్టిన. ఈ చట్టం 26 ఆగస్టు, 2009 భారత రాష్ట్రపతిచే ఆమోదం పొందింది. భారత ప్రభుత్వం ఈ చట్టాన్ని 'బాలల ఉచిత, నిర్బంధ విద్య హక్కు చట్టం-2009 (Right To Education Act-2009) అని పేర్కొని 27 ఆగస్టు, 2009 రోజున గెజిట్లో ప్రచురితమైంది.

ఆర్.టి.ఇ-2009 చట్టం ఏప్రిల్ 1, 2010 నాటి నుండి అమలులోకి వచ్చింది. భారతదేశ చరిత్రలో ఈ చట్టం మన దేశ ప్రధానమంత్రి జాతినుద్దేశించి ఇచ్చిన ఉపన్యాసం ద్వారా అమలులోకి వచ్చింది. ప్రధానమంత్రి అంటే జాతి, మత, కులాలకు అతీతంగా ఈ దేశపు బాలలందరూ బడిలో చేరి నాణ్యమైన విద్యను పొందడానికి ఈ చట్టం ద్వారా ప్రాథమిక హక్కు కల్పించబడిందని. బాధ్యతాయుతమైన మంచి పౌరులుగా ఎదగడానికి కావల్సిన జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, వైఖరులు, విలువలు నాణ్యమైన విద్య ద్వారా వారికి అందించబడతాయని తన సందేశంలో పేర్కొన్నాడు.

ఈ ఘట్టం చారిత్రాత్మకమైనది. 'విద్య'ను ప్రాథమిక హక్కుగా పరిగణించి చట్టాలు చేసిన దేశాల జాబితాలో మన దేశం కూడా చేరింది. ప్రధానంగా ఈ చట్టం వల్ల బడికూడు కలిగిన పిల్లలు (9-14 సం॥ల వయసు) నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కును సంపాదించుకున్నారు. నాణ్యమైన విద్యను పిల్లలందరూ పొందడానికి అవసరమైన పాఠశాలల ఏర్పాటు, ప్రభుత్వాల బాధ్యతలు, బడి బాధ్యతలు, ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతలు, బడి పాటించాల్సిన నియమాలు, ప్రమాణాల గురించి ఈ చట్టంలో స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. దీనిలో ప్రధానంగా రెండు రకాలైన అంశాలను గమనించవచ్చు. మొదటివి పరిమాణాత్మకమైన, పరిపాలనాపరమైన, అమలుకు చెందిన అంశాలు. రెండవవి నాణ్యమైన విద్యకు సంబంధించిన అవగాహన, విద్యా ప్రణాళికలకు సంబంధించిన అంశాలు. చట్టం అమలు జరగడం అంటే ఇందుకు అవసరమైన అన్ని అంశాలు ఆచరణలోకి రావడం అని అర్థం. అనగా పిల్లలందరూ బడిలో చేరడం, వారందరూ కొనసాగి నాణ్యమైన విద్యను పొందడానికి అవసరమైన చర్యలు ఎప్పటికప్పుడు చేపట్టడం ద్వారా ఫలితాలు సాధించాల్సి ఉంటుంది.

చట్టంలోని అధ్యాయాలు, వాటి వివరాలు (Sections in the Act and its details)

ఆర్.టి.ఇ.-2009 చట్టంలోని అధ్యాయాలు, సెక్షన్లు వివరాలు తెలుసుకుందాం.

- ఈ చట్టంలో 7 అధ్యాయాలు, 38 సెక్షన్లు, ఒక షెడ్యూల్ ఉంది.
- ప్రారంభంలో ఈ చట్టాన్ని పార్లమెంట్‌లో ప్రవేశపెట్టు తేదీ, రాష్ట్రపతిచే ఆమోదం పొందిన తేదీ, అమలు పరిధి వివరాలు ఉన్నాయి.
- అధ్యాయం1లో చట్టం పేరు, పరిధి, అమలు, వివిధ పదాలకు సంబంధించిన అర్థాలు, నిర్వచనాలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు బడి, పిల్లలు, ప్రాథమిక విద్య, ఎంపిక విధానం వంటి పదాలకు వివరణలు ఉన్నాయి. ఈ వివరాలను 1 నుండి 3 సెక్షన్లలో తెలిపారు.
- అధ్యాయం2లో ఉచిత విద్యకు బాలల హక్కు, బడిలో ప్రవేశం, బదిలీ ధ్రువీకరణ పత్రం మొదలగు అంశాల గురించి 4, 5 సెక్షన్లలో తెలిపారు.
- అధ్యాయం3లో విద్యావిషయాల్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, స్థానిక ప్రభుత్వం, తల్లిదండ్రుల బాధ్యతల గురించి, పూర్వ ప్రాథమిక విద్యా కేంద్రాల ఏర్పాటు గురించిన వివరాలు 6 నుండి 11 సెక్షన్లలో తెలిపారు.
- అధ్యాయం4లో బడులు, ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతలకు సంబంధించిన వివరాలను సెక్షన్ 12 నుండి 28 లలో పొందుపర్చారు. ప్రధానంగా పిల్లలను బడిలో చేర్చినపుడు ఎంపిక విధానానికి గురిచేయరాదని, ఎలాంటి క్యాపిటీషన్ రుసుము వసూలు చేయరాదని తెలిపారు. ఎలాంటి ధ్రువీకరణ పత్రాలు లేకున్నా పిల్లలను బడిలో చేర్చుకోవాలని, ఒకే తరగతిలో పిల్లలను మళ్ళీ కొనసాగించడం లేదా పాఠశాల నుండి తొలగించడం చేయరాదని, పిల్లలను శారీరకంగా గాని, మానసికంగా గాని వేధించడం, హింసించడం, శిక్షించడం చేయరాదన్న అంశాల గురించి స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. బళ్ళను స్థాపించడం, అవి పాటించాల్సిన ప్రమాణాలు, నియమాలు, ఉపాధ్యాయుల నియామకం, వారి విధులు, బాధ్యతలు మొదలగు అంశాల గురించి వివరించారు.
- అధ్యాయం5లో నాణ్యమైన విద్యకు అవసరమైన విద్యా ప్రణాళికలు, పాఠ్య ప్రణాళికలు, మూల్యాంకన విధానాలు మొదలగు వాటి గురించి సవివరంగా సెక్షన్ 29, 30లలో తెలిపారు. వీటిలో ప్రధానంగా విద్యా ప్రణాళికలను రూపొందించేటపుడు, మూల్యాంకన విధానాలను నిర్ధారించేటపుడు పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధిని, రాజ్యాంగ విలువలను తప్పనిసరిగా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని చట్టంలో పేర్కొన్నారు. వీటితోపాటు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, మూల్యాంకన విధానాలు, బోధన మాధ్యమం, అభ్యసన వాతావరణం వంటి అంశాల గురించి ప్రస్తావించారు.
- అధ్యాయం6లో బాలల హక్కుల సంరక్షణ, పర్యవేక్షణ, ఫిర్యాదుల పరిష్కారం, జాతీయ స్థాయి, రాష్ట్ర స్థాయిలో సలహా సంఘాల ఏర్పాటు గురించి సెక్షన్ 31 నుండి 34లలో వివరించారు.
- అధ్యాయం7లో చట్టం అమలుకు ఆదేశాలు జారీచేసే అధికారాలు, చేపట్టాల్సిన చర్యలు, ప్రాసిక్యూషన్, నియమ నిబంధనలు రూపొందించడం గురించిన వివరాలను సెక్షన్ 35 నుండి 38లలో వివరించారు.
- చట్టం చివర అనుబంధంలో పేర్కొన్న షెడ్యూల్‌లో పాఠశాలకు సంబంధించిన ప్రమాణాలు, నియమాల గురించి సెక్షన్ 19, 25లను దృష్టిలో వివరాలను పొందుపర్చారు. వీటిలో పిల్లల సంఖ్యను బట్టి ఉండాల్సిన ఉపాధ్యాయుల

సంఖ్య, పాఠశాల భవనం, గదులు, వసతి సౌకర్యాలు, సామగ్రి, విద్యా సంవత్సరంలో పాఠశాల పనిదినాలు, బోధనాగంటల సంఖ్య, ఉపాధ్యాయులు వారానికి పనిచేయాల్సిన పనిగంటల సంఖ్య మొదలగు వివరాలను చేర్చారు.

RTE-2009 - గుణాత్మక అంశాలు - చేపట్టిన చర్యలు

RTE-2009 చట్టం పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందడానికి ఉద్దేశించినది. బడిఈడు పిల్లలందరూ బళ్ళలోచేరి పాఠశాలవిద్యను ఎలాంటి అంతరాయం ఏర్పడకుండా పూర్తిచేయాలి. ఈ క్రమంలో వాళ్ళు ప్రతి తరగతికి సంబంధించిన ఆయా సబ్జెక్టుల్లో విద్యాప్రమాణాలను సాధించాలి. అనగా సబ్జెక్టుకు నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకు సంబంధించిన చట్టంలోని కొన్ని ప్రత్యేకమైన సెక్షన్లను, వాటి గురించి చేపట్టాల్సిన చర్యలను తెలుసుకుందాం.

సెక్షన్ (4) : RTE-200 చట్టంలోని ఈ సెక్షన్ ప్రకారం బడిఈడు పిల్లలు వారి వయసుకు తగ్గ తరగతిలో చేరి నాణ్యమైన విద్య పొందే హక్కు కలిగి ఉన్నారు.

బడిఈడు పిల్లలు వారి వయసుకుతగ్గ తరగతిలో చేరే క్రమంలో కొన్ని సందర్భాలలో ఆ తరగతిలో కొనసాగడానికి అవసరమైన కనీస సామర్థ్యాలను కలిగి ఉండకపోవచ్చు. అయినప్పటికీ మిగతా పిల్లలతోబాటు ఆ తరగతిలో కొనసాగి నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కు వారికి చట్టం కల్పించింది. దీనివల్ల కనీస సామర్థ్యాలను పిల్లలందరూ కల్గి ఉన్నారని నిర్ధారించుకోవడం ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతగా మారింది. ఉపాధ్యాయులు తప్పనిసరిగా పిల్లలందరినీ ఆయా తరగతులకు సంబంధించిన కనీస సామర్థ్యాలు సాధించేలా శిక్షణ ఇచ్చిన తర్వాతనే ఆ తరగతికి చెందిన పాఠ్యాంశాల ద్వారా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించేలా చూడాలి.

ఇందుకోసం మన రాష్ట్రంలో పిల్లలందరికీ ప్రత్యేక శిక్షణ ఇవ్వడం కోసం రాష్ట్ర విద్య పరిశోధన శిక్షణ సంస్థ సబ్జెక్టుల వారీగా అభ్యాస పుస్తకాలను రూపొందించింది. అట్టే నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను రూపొందించేటప్పుడు ఆయా తరగతులకు అవసరమైన కనీస సామర్థ్యాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని అభ్యాసాలను చేర్చింది. ఉదాహరణకు భాషావాచకాలలో అభ్యాసాలను పొందుపరిచిన విధానాన్ని పరిశీలిద్దాం.

తరగతి	కనీస సామర్థ్యాల సాధనకు చేర్చిన అంశాలు
2వ తరగతి	వర్ణమాల పునశ్చరణ, గుణింతాల పునశ్చరణ కోసం ప్రారంభ పాఠాలలో అభ్యాసాలు చేర్చారు.
3వ తరగతి	వర్ణమాల, గుణింతాలు, ద్విత్వాలు, సంయుక్తాలు, పునశ్చరణ కోసం ప్రారంభ పాఠాలలో అభ్యాసాలు చేర్చారు. అచ్చులు, హల్లులు, అల్పు, మహాప్రాణాలు మొదలగు వాటి గురించి వివరాలు కూడా చేర్చారు.
4వ తరగతి	వర్ణమాల ఆధారంగా సరళపదాలు, గుణింతపదాలు, ద్విత్వ, సంయుక్త పదాలతోపాటు, ఉభయాక్షరాల గురించి అభ్యాసాలను ప్రారంభ పాఠాల్లో చేర్చారు. 3వ తరగతిలో నేర్చుకున్న వ్యాకరణాంశాలను పునశ్చరణ కోసం అభ్యాసాలుగా చేర్చారు.
5వ తరగతి	పై విధంగానే 5వ తరగతి ప్రారంభ పాఠాల్లో కూడా పునశ్చరణ అభ్యాసాలను చేర్చారు.

ప్రాథమిక విద్య పూర్తి అయ్యేసరికి తప్పనిసరిగా పిల్లలు ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకోవడం, ప్రతిస్పందించడం చేయగలగాలి. అట్లే తెలిసిన, విన్న, చూసిన అంశాల గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి. ఇవి చేయగల్గిన పిల్లలు ఏ తరగతిలో చేరినా ఆ తరగతికి సంబంధించిన భాషా విషయాలను సులభంగా అభ్యసించగలుగుతారు, సామర్థ్యాలను సాధించగలుగుతారు. కాబట్టి ప్రాథమికోన్నత స్థాయి అనగా 6, 7 పాఠ్యపుస్తకాల్లో కూడా ప్రారంభ పాఠాలు పిల్లలందరూ కనీసం చదవడానికి, రాయడానికి, సరళపదాలు, గుణితపదాలు, ద్విత్వ, సంయుక్త పదాలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలను, సొంతమాటల్లో రాసే అభ్యాసాలున్నాయి. ప్రాథమిక స్థాయిలో అభ్యసించిన ప్రాథమిక వ్యాకరణాంశాల పునశ్చరణ కూడా ఉంది. 8, 9 తరగతులలో కూడా కింది తరగతుల్లో నేర్చుకున్న వ్యాకరణాంశాలను పునశ్చరణగా ప్రారంభించి నూతన అంశాలను అనుబంధంగా చేర్చారు.

కాబట్టి భాషాబోధనలో ఉపాధ్యాయులు కేవలం సిలబస్ పేరుతో పాఠాలను యాంత్రికంగా పూర్తిచేయడంపై దృష్టిపెట్టకుండా నిర్దేశించిన సామర్థ్యాల సాధనపై దృష్టిపెట్టాలి. ఇందుకనుగుణంగా రూపొందించిన పాఠ్యపుస్తకాలను సూచనలకనుగుణంగా వినియోగించాలి.

అధ్యాయం-5లోని సెక్షన్ 29 (1), (2)లోని అంశాలు, విషయప్రణాళిక, మూల్యాంకన విధానాలకు ఉద్దేశించినవి. వీటిలోని అంశాలను పరిశీలిద్దాం.

- a) రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన విలువలకు అనుగుణంగా ఉండాలి.
- b) పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి వీలుకల్పించాలి.
- c) పిల్లల జ్ఞానం, సామర్థ్యాలు, నైపుణ్యాలను పెంపొందించాలి.
- d) పిల్లల పూర్తి సామర్థ్యం మేరకు శారీరక, మానసిక శక్తులను అభివృద్ధి చేయాలి.
- e) పిల్లలను కేంద్రంగా చేసుకొని వారికి అనువైన విధానాల్లో కార్యక్రమాలు, పరిశోధన, కనుగొనుట మొదలగు శిశుకేంద్రీకృత విధానాలు, కృత్యాధార పద్ధతులను అనుసరించాలి.
- f) ఆచరణలో సాధ్యమైనంత వరకు బోధనామాధ్యమం బాలల మాతృభాషగా ఉండాలి.
- g) భయం, ఆందోళన వంటి వాటి నుంచి బాలలను విముక్తంచేసి వారు తమ భావాలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించడంలో సహాయపడాలి.
- h) జ్ఞానాన్ని పిల్లలు అర్థం చేసుకున్న విధానం, దాన్ని అన్వయించే సామర్థ్యాలపై నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం జరగాలి.

30 (1) ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పిల్లలు ఎటువంటి బోర్డు పరీక్షకు హాజరు కారాదు. 30(2) ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తిచేసినవారికి ధృవీకరణ పత్రాలు జారీచేయాలి.

పైన తెల్పిన అంశాలలోని వివిధ విషయాల గురించి చర్చిద్దాం.

1. పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి :

పిల్లలందరూ శారీరక, మానసిక, సాంఘిక, నైతిక, ఉద్వేగ రంగాలలో అభివృద్ధిచెందినప్పుడే సర్వతోముఖాభివృద్ధిని సాధించినట్లు. ఇందుకోసం పిల్లలు పాఠ్య విషయాలతోపాటు సహపాఠ్య విషయాలను కూడా అభ్యసించాల్సి ఉంటుంది. మన

రాష్ట్రంలో RTE-2009 చట్టం అమలులోకి వచ్చినందున సహపాఠ్య విషయాలను కూడా పాఠ్యవిషయాలతో సమానంగా అభ్యసించడానికి తగు చర్యలు చేపట్టారు. ఇందుకోసం కింది విషయాలను పిల్లలు అభ్యసించాల్సి ఉంటుంది. అవి :

ప్రాథమిక స్థాయి	ఉన్నత స్థాయి
<ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రథమ భాష (మాతృ భాష) ◆ ద్వితీయ భాష (ఆంగ్లం) ◆ గణితం ◆ పరిసరాల విజ్ఞానం ◆ వ్యాయామ, ఆరోగ్యవిద్య ◆ విలువలు, జీవన నైపుణ్యాలు ◆ పని, కంప్యూటర్ విద్య ◆ కళలు, సాంస్కృతిక విద్య 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రథమ భాష (మాతృ భాష) ◆ ద్వితీయ భాష (హిందీ / తెలుగు / ఉర్దూ) ◆ తృతీయ భాష (ఆంగ్లం) ◆ గణితం ◆ విజ్ఞాన శాస్త్రం ◆ సాంఘిక శాస్త్రం ◆ వ్యాయామ ఆరోగ్యవిద్య ◆ విలువలు - జీవననైపుణ్యాలు ◆ పని, కంప్యూటర్ విద్య ◆ కళలు, సాంస్కృతిక విద్య

పాఠశాల అనేది పిల్లల సమగ్ర ఎదుగుదలకు ఏర్పాటు చేసిన కేంద్రం. పిల్లల్లో ఏదో ఒక సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధిపరచడం ద్వారాగాని లేదా కొన్ని విషయాలకే పరిమితమై వాటిని సాధించడంవల్లగాని విద్య యొక్క లక్ష్యం నెరవేరదు. బాలల ఇష్టాలు, ఆసక్తులను గుర్తించి, అందుకు అవసరమైన కార్యకలాపాలను పాఠశాలలో నిర్వహించినప్పుడే బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధి జరుగుతుంది.

ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలు, విషయప్రణాళికలు రూపొందించారు.

2. రాజ్యాంగ విలువలు :

మన రాజ్యాంగం విలువలకు పెద్ద వనరు. రాజ్యాంగ పీఠికలో సమానత్వం, స్వేచ్ఛ, సౌభ్రాతృత్వం, న్యాయం, ప్రజాస్వామ్యం, లౌకికతత్వం మొదలగువాటి గురించి ప్రస్తావించారు. అట్లే పౌరుని విధులు, బాధ్యతలు, హక్కుల గురించి ప్రస్తావించారు. విద్యాప్రణాళికలు, విషయప్రణాళికలు రూపొందించేటప్పుడు వీటిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని చట్టంలో పేర్కొన్నారు. ఇందుకనుగుణంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందించారు.

భాషా వాచకాల్లో మానవతావిలువలు, దేశభక్తి, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, సామాజిక స్పృహ, నైతిక విలువలు, వంటి ఇతివృత్తాల ఆధారంగా పాఠ్యాంశాలను ఎంపికచేసి పొందుపరిచారు. పిల్లల్లో విలువలు పెంపొందించేలా చేయడానికి ప్రశంసాపూర్వకమైన వైఖరిని కలిగి ఉండడం వంటి సామర్థ్యాన్ని కూడా భాషా సామర్థ్యాలలో చేర్చి అభ్యాసాలలో పొందుపరచారు.

3. జ్ఞానం :

జ్ఞానం అంటే సమాచారమని భావిస్తుంటాం. కాని జ్ఞానం, సమాచారం రెండూ ఒకటి కావు. గతానుభవాల ఆధారంగా ఆలోచించినప్పుడు ఉత్పన్నమయ్యే భావనలను లేదా అవగాహనను జ్ఞానమని అంటారు. (NCF-2005

(ప్రకారం) జ్ఞానమనేది ఒక్కొక్క సభ్యుడు ఒక్కో రకంగా ఉంటుంది. భాషలో జ్ఞానం అనేది విభిన్న వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటుంది. అనగా కథ, పాట, సంభాషణ, గేయం, ఆత్మకథ, వ్యాసం, లేఖ, సంపాదకీయం, నాటకం మొదలగు రూపాల్లో ఉంటుంది. కాబట్టి భాషాభ్యసనం వల్ల పిల్లలు విభిన్న వ్యవహార రూపాలను అర్థం చేసుకోవాలి, వాటిని తిరిగి ఉత్పత్తి చేయగలగాలి. అనగా కథలను చెప్పడం, రాయడం, పొడిగించడం, గేయాలు, కవితలు, పాటలు వంటివి రాయడం, కరపత్రాలు, పోస్టర్లు తయారుచేయడం మొదలగునవి చేయగలగాలి. ఇందుకోసం వీటిని 'సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ' అనే పేరుతో భాషాసామర్థ్యంలో చేర్చారు. పాఠ్యపుస్తకాలలో ప్రతి పాఠంలో సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణకు చెందిన అభ్యాసాలను పొందుపరిచారు.

4. సామర్థ్యాలు / ప్రమాణాలు :

సామర్థ్యం అనగా చేయగలిగే సమర్థతను కలిగి ఉండడం లేదా సాధించగలగడం. ఇందుకోసం ప్రతి సభ్యుడు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను నిర్ధారించారు. తరగతి వారీగా, సభ్యుడు వారీగా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించినప్పుడు పిల్లలు నాణ్యమైన విద్యను పొందినట్లుగా భావించాలి. సామర్థ్యాలనే గతంలో లక్ష్యాలు - సృష్టికరణలు, ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు లేదా పిల్లలకు రావలసినవి అనే పేర్లతో పిలిచేవారు. ప్రస్తుతం వీటిని సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు లేదా విద్యాప్రమాణాలు అనే పేరుతో పిలుస్తున్నారు. భాషలో పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను లేదా ప్రమాణాలు దిగువ విధంగా ఉన్నాయి.

1. ఆలోచించి ఆత్మవిశ్వాసంతో మాట్లాడడం, వినడం - అర్థంచేసుకోవడం, ప్రతిస్పందించడం
2. ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకోవడం, ప్రతిస్పందించడం
3. స్వీయరచన (ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం)
4. పదజాల వినియోగం (పదాలను అర్థంచేసుకొని వినియోగించడం)
5. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ
6. ప్రశంసాపూర్వకమైన వైఖరులు కలిగి ఉండడం
7. భాషను గురించి తెలుసుకోవడం (వ్యాకరణాంశాలు)

పైన తెల్పిన భాషాసామర్థ్యాలు సాధించడానికి వీలుగా అన్ని భాషావాచకాలలో సంవత్సరాంతానికి ఆ తరగతికి సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల జాబితాను చేర్చారు. అట్టే ప్రతీ పాఠంలో ఆయా సామర్థ్యాలు సాధించడానికి వీలుగా సామర్థ్యాల వారీగా అభ్యాసాలను చేర్చారు.

5. నైపుణ్యాలు :

నేటి పోటీ ప్రపంచంలో పిల్లలు ఎన్నో సవాళ్ళను ఎదుర్కోవలసి వస్తోంది. ఇందుకోసం పిల్లలు కొన్ని నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకోవాలి. అవి :

- అ) ఆలోచనా నైపుణ్యాలు (Thinking Skills)
- ఆ) భావ ప్రసార నైపుణ్యాలు (Communication Skills)
- ఇ) సాంఘిక నైపుణ్యాలు (Social Skills)
- ఈ) స్వయం నిర్వహణా నైపుణ్యాలు (Self Management Skills)
- ఉ) పరిశోధనా నైపుణ్యాలు (Research Skills)

అ) ఆలోచనా నైపుణ్యాలు (Thinking Skills)

సాధారణంగా మనకు భాషల్లో భాషానైపుణ్యాలు, విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రక్రియా నైపుణ్యాలు వర్గీకరణ, పోల్చడం, ప్రయోగాలు, భావప్రసార నైపుణ్యాలు, పరికల్పనలు, అన్వేషణలు నిర్ధారణ మొదలగువాటి గురించి కొంత అవగాహన ఉంది. నైపుణ్యాలు అనేవి మానసికపరమైనవి. అనగా ఆలోచనాత్మకమైనవి. ఆలోచించే విధానంలో వైవిధ్యతను ప్రదర్శించే నైపుణ్యం కలిగి ఉండడాన్ని ఆలోచన నైపుణ్యాలు (thinking skills) అంటారు. ఇవి ప్రధానంగా నాలుగు రకాలు.

- **ప్రతిస్పందించడం (Reflection):** అభిప్రాయాలు చెప్పడం, ఇష్టాయిష్టాలు చెప్పడం
- **హేతుబద్ధంగా లేదా విమర్శనాత్మక ఆలోచించడం (Rational / Critical Thinking):** కారణాలు వివరించడం, ఎందుకు? ఎలా? మొదలగు అంశాలను వివరించగలగడం. సకారణంగా వ్యక్తీకరించడం.
- **బహుకోణాల్లో ఆలోచించడం (Dialectical Thinking):** అంటే ఏ విషయం గురించైనా విభిన్న కోణాల్లో చెప్పగలగడం, సమర్థిస్తూ మాట్లాడడం, విభేదిస్తూ మాట్లాడడం; ఏదైనా విషయాన్ని - అంటే ప్రజాస్వామ్యంలో ఎన్నికల ప్రయోజనాలను చెప్పగలగడం అట్లే పరిమితులను కూడా చెప్పగలగడం.
- **సృజనాత్మక ఆలోచన (Creative Thinking):** అంటే నూతన ప్రతిపాదన చేయగలగడం, కొత్తవి సృష్టించడం, తన నిర్ణయాన్ని ప్రకటించడం అంటే తానే ఆస్థానంలో ఉంటే ఏం చేస్తాడు? అని స్థిరంగా/ ఆత్మ విశ్వాసంతో చెప్పగలగడం. అట్లే సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించడం.

నేర్చుకోవడం అనేది ఆలోచించడం ద్వారానే జరుగుతుంది. అభ్యసనం జరగాలంటే విద్యార్థులను ఆలోచింప చేయాలి. గత అనుభవాల ద్వారా ఆలోచించడం వల్ల జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది.

జ్ఞానాన్ని పొందడానికి ఆలోచించాలి. ఆలోచించడం ద్వారానే అవగాహన, వినియోగం, విశ్లేషణ, సంశ్లేషణ, మూల్యాంకనం అనే అత్యున్నత నైపుణ్యాలను సాధించవచ్చు. పాఠ్యపుస్తకాలలో ఇందుకనుగుణంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. పాఠం గురించి, రచనాశైలి గురించి, కవి ఆంతర్యం గురించి స్వీయ అభిప్రాయాలు చెప్పడం, సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ కారణాలు చెప్పడం, వివరించి రాయడం అనే అంశాలకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను వినడం - మాట్లాడడం, స్వీయరచన, ధారాళంగా చదవడం, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ వంటవి సంబంధించిన అభ్యాసాలలో పొందుపర్చారు.

ఆ) భావప్రసార నైపుణ్యాలు (Communicative Skills)

- బాగా వినటం. ఆలోచించి మాట్లాడటం.
- చదివింది అవగాహన చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం.
- స్వీయరచన : చదివిన, విన్నదానిపై అవగాహనతో వ్యాఖ్యానించడం. చర్చించడం.
- హావ భావాలతో భావవ్యక్తీకరణ చేయడం. భాషావాచకాల ప్రధాన ఉద్దేశాలలో భావప్రసార నైపుణ్యాలు సాధించడం ఒకటి. అభ్యాసాలన్నీ ఇందుకు ఉద్దేశించినవే!

ఇ) సాంఘిక నైపుణ్యాలు (Social Skills)

- ఎదుటివారిని గౌరవించడం.
- బాధ్యతలు వహించడం.
- ఇతరులతో కలిసి పని చేయడం, పంచుకోవడం.
- సమాజంలో, సమూహంలో తన ధర్మాన్ని నిర్వర్తించడం.
- ఆత్మ విశ్వాసం, నమ్మకం కల్గిఉండటం.
- కుటుంబ జీవనం, కుటుంబ సంబంధాలపై ప్రేమానురాగాలు కనబరచడం. ఇందుకు జట్టుపనులు, ప్రాజెక్టుపనులతో కూడిన అభ్యాసాలు పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్నాయి.

ఈ) స్వీయ నిర్వహణ నైపుణ్యాలు (Self management Skills)

- మానసిక చలనాత్మక నైపుణ్యాలు (కాళ్ళు, చేతులు, వేళ్ళతో వివిధ పనులు చేయటం)
- సమయ పాలన (Time management)
- ఆరోగ్యమైన జీవన (Healthy life styles) శైలులు
- ఆశించిన రీతిలో పిల్లల ధనాత్మక (సకారాత్మక) ప్రవర్తన

ఉ) పరిశోధనా నైపుణ్యాలు (Research Skills)

అన్వేషించుట ద్వారా తెలుసుకోవటం. అవి:

- ప్రశ్నించడం.
- ప్రశ్నల ఆధారంగా పరిశీలనలు చేయడం.
- సమాచార సేకరణ.
- సేకరించిన సమాచారాన్ని నమోదుచేయుట, విశ్లేషించుట.
- కనుగొన్న విషయాలు నివేదిక రూపంలో రాయుట, ప్రదర్శించుట.

ఇందుకోసం ప్రతి పాఠంలో ప్రాజెక్టు పనులున్నాయి. వీటి కోసం పిల్లలు పరామర్శ పుస్తకాలు చదవడం, ఉపాధ్యాయులను సంప్రదించడం ద్వారా సమాచారాన్ని సేకరిస్తారు. నమోదుచేస్తారు. విశ్లేషించి నివేదికలు రాస్తారు.

6. వైఖరులు (Attitudes/ dispositions)

వ్యక్తులు తమ పరిసరాలు మరియు సమాజంపట్ల కనబరచే ప్రవర్తనలు, వెల్లడించే అభిప్రాయాలు, అనుభూతులను వైఖరులు అంటారు.

వ్యక్తులు ప్రదర్శించే ముఖ్యమైన వైఖరులు :

- ◆ బాధ్యత తీసుకోవడం (Responsibility)
- ◆ కలిసి పనిచేయడం (Working together)
- ◆ ఉత్సాహం, ఉత్సुकతను ప్రదర్శించడం (Curiosity)

- ◆ తదానుభూతి కల్గియుండడం (Empathy)
- ◆ సహనం, ఓర్పు కల్గియుండడం (Patience)
- ◆ గౌరవం చూపడం (Respectness)
- ◆ స్వతంత్రత (Independence)
- ◆ క్షమ (forgiveness)
- ◆ ప్రేమానురాగాలు (Love, affection)
- ◆ ప్రోత్సహించడం, ప్రశంసించడం (Encouragement, appreciation)
- ◆ నిజాయితీ (Honesty)
- ◆ శ్రమకు గౌరవమివ్వడం (Dignity of labour)

విద్య అనేది జాతీయ అభివృద్ధిని, సాంఘిక అభివృద్ధిని సాధించేది. పాఠశాల పిల్లల అంతర్గత శక్తులను గుర్తించి వారిలో శారీరక, మానసిక, భావోద్వేగ, ఆధ్యాత్మిక, విలువలు, నీతనియమాలను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధ్యమవుతుంది. పైన తెలిపిన వైఖరులను పెంపొందించడానికి ప్రశంసాపూర్వకమైన వైఖరి కల్గిఉండడం అనే సామర్థ్యాన్ని అభ్యాసాలుగా అన్ని పాఠాలలో చేర్చారు.

7. శిశుకేంద్రీకృత విద్య (Child Centred Education)

చదువు అనేది శిశుకేంద్రంగా పిల్లలు నేర్చుకునేవిధంగా కొనసాగాలి. అంటే పిల్లల అనుభవాలకు, వారి ఆలోచనలకు క్రియాశీల భాగస్వామ్యానికి పెద్దపీట వెయ్యాలి. ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయులు పిల్లల మానసికాభివృద్ధిని, వారి అభిరుచులను, ఆకాంక్షలను దృష్టిలో పెట్టుకుని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను ప్రణాళికా బద్ధంగా నిర్వహించాలి. ఇవి వైవిధ్యభరితంగా ఉండి, పిల్లల భౌతిక, సాంస్కృతిక, సామాజిక మాధ్యమాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చేవిగా ఉండాలి. పిల్లల అభిప్రాయాలకు విలువనిచ్చేవిగా ఉండాలి. తరగతి గదులలో బోధన సందర్భంగా పిల్లలు ప్రతిక్షణం చురుకుగా పాల్గొంటూ తమంతట తాము నేర్చుకునే అవకాశాలు అందిపుచ్చుకోవడంపై దృష్టిపెట్టాలి. ఉపాధ్యాయులు సలహాదారుగా, మార్గదర్శిగా, సౌలభ్యకర్తగా వ్యవహరించాలి.

8. స్నేహపూరిత వాతావరణం (Child Friendly Environment)

పిల్లలు ఆనందంగా, ఆహ్లాదకరంగా నేర్చుకోవాలి. భయం, ఒత్తిడిలేని స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణం ఉన్నచోట పిల్లల్లో వికాసం బాగా జరుగుతుందని మనందరికీ తెలిసిందే. పిల్లల అభిప్రాయాలకు, అభిరుచులకు తగిన స్థానం కల్పించినప్పుడు మాత్రమే వారు ఆహ్లాదకరంగా, ఆనందంగా చదువగల్గుతారు. శిశుకేంద్రీకృత బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను అనుసరించి అభ్యసనలో పిల్లలు చురుకుగా పాల్గొనేలా చేయాలి. ఇటువంటి వాతావరణం తరగతి గదిలో కల్పించినప్పుడు మాత్రమే అది స్నేహపూరిత వాతావరణం అని చెప్పవచ్చు.

స్నేహపూరిత వాతావరణ లక్షణాలు :

- ◆ భయం లేకుండా పిల్లలకు స్వేచ్ఛనిచ్చి, తమకు తెలియని అర్థంకాని విషయాలను జంకు లేకుండా పిల్లలు అడిగేలా వాతావరణం ఉపాధ్యాయుడు కల్పించడం.
- ◆ పిల్లలందరూ అభ్యసనలో భాగస్వాములవడం.

- ◆ స్థాయికి తగిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను అనుసరించడం.
- ◆ ఉత్సాహం, ప్రేరణ, ఆసక్తిని కలిగించేవిగా కృత్యాలు ఉండడం.
- ◆ మార్గదర్శిగా, సలహాదారుగా, సౌలభ్యకర్తగా, స్నేహితుడిలా ఉపాధ్యాయుడు వ్యవహరించడం.
- ◆ తోటివారి ద్వారా నేర్చుకునే అవకాశం పిల్లలకు ఉండడం.
- ◆ అందరు పిల్లల అభిప్రాయాల్ని గౌరవించడం.
- ◆ ఒత్తిడి, దండనలేని భయరహిత వాతావరణాన్ని కల్పించడం.
- ◆ తమ అనుభవాలు, భావాలు, అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించే అవకాశం పిల్లలకు ఉండడం.
- ◆ అభినందన, ప్రోత్సాహం, ప్రేరణ వంటి వాటికి అవకాశం ఉండడం.

9. అభ్యసనం లేదా నేర్చుకోవడం (Learning)

పలువురు 'అభ్యసనం' అంటే పుస్తకంలోని సమాచారాన్ని ఏదో ఒక పద్ధతి ద్వారా పిల్లలకు అందించడం, ప్రశ్నల ద్వారా ఆ సమాచారాన్ని రాబట్టడం అని భావిస్తారు. దీనివల్ల చాలా పాఠశాలల్లో ఉపాధ్యాయుడు కేవలం చెప్పడం, విద్యార్థి విని అర్థంచేసుకొని గుర్తు పెట్టుకోవడం జరుగుతోంది. వాస్తవంగా అభ్యసనమంటే జ్ఞాన నిర్మాణం జరగడం. అవసరమైనప్పుడు, సందర్భోచితంగా ఈ జ్ఞానాన్ని వినియోగించగలగడం.

ఆధునిక విద్యావేత్తలు, పరిశోధకులు పిల్లలందరిలోనూ అభ్యసించే శక్తి ఉందని నిరూపించారు. దీని ప్రకారం పిల్లలు స్వంతంగా జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోగలరు. పిల్లలకు సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచి వారి పూర్వజ్ఞానం, పూర్వానుభవాల సమన్వయంతో జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోనేందుకు సంధానకర్తలుగా సౌలభ్యకర్తలుగా (ఫెసిలిటేటర్) ఉపాధ్యాయులు పనిచేయాలి.

సంప్రదాయంగా అందరూ భావిస్తున్నట్లు ఉపాధ్యాయులే జ్ఞానదాతలు కారు. పిల్లలు స్వయంగా జ్ఞాన నిర్మాతలు. ఉపాధ్యాయుని సూచనల ప్రకారం నడుచుకొనే 'మరమనుషులు' కారు అన్న అభిప్రాయం ఈనాడు విద్యావేత్తలలో ఉంది.

పై అంశాలను పరిశీలిస్తే సమాచారాన్ని పూర్వానుభవాలతో సంధానం చేసుకొని తమ సామర్థ్యాలకు పదును పెట్టుకొని సందర్భానుసారం వాటిని వినియోగించే శక్తిని పెంపొందించుకోవడమే అభ్యసనం అని చెప్పవచ్చు.

పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు?

(How children learn?)

- ◆ పిల్లలు కేవలం వినడం లేక చదవడం ద్వారానే కాకుండా అనేక ఇతర పద్ధతుల ద్వారా కూడా నేర్చుకొంటారు. అనగా అనుభవాల ఆధారంగా ఆలోచించడం, పరిశీలించడం, జట్టుపనుల్లో పాల్గొనడం (Experience), పనులు, కృత్యాలు చేయడం (learning by doing) ప్రయోగాలు చేయడం (experimentation), చర్చలు (discussions), జరపడం (Discussions), ప్రశ్నించడం (questioning), ప్రతిస్పందించడం (reflection), వినడం (listening), ఇతరులతో కల్పి పనిచేయడం, ఆలోచించి స్వంతంగా రాయడం (expressing one self) మొదలగు వాటి ద్వారా నేర్చుకొంటారు.

- ◆ ఉత్సాహంగా నేర్చుకోవడం పిల్లలందరికీ స్వాభావికంగానే ఉంటుంది. నేర్చుకోవడం పాఠశాలలోనే గాకుండా పాఠశాల వెలుపలి వాతావరణంలో కూడా జరుగుతుంది. అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచాలంటే తప్పనిసరిగా తరగతి గది అభ్యసనాన్ని బడి వెలుపలి కృత్యాలతో, అనుభవాలతో అనుసంధానం చేయాలి.
- ◆ అర్థాన్ని గ్రహించడం, అవగాహన చేసుకోవడం, తార్కికంగా ఆలోచించడం, సమస్యలను సాధించడం, అన్వేషించడం, కనుగొనడం, చర్చించడం మొదలగు వాటి ద్వారా అభ్యసనం సమర్థంగా జరుగుతుంది.
- ◆ అభ్యసనం అర్థం కావాలంటే తగిన ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలను ఆలోచింప చేయాలి. కృత్యాలు, సమస్యలు, ప్రాజెక్టులు ఇచ్చి వాటి పిల్లలను మాట్లాడించాలి. చేసింది, నేర్చుకొన్నది రిపోర్టుల రూపంలో రాయమనాలి. తరగతి గదిలో ప్రదర్శించి చర్చకు పెట్టాలి. ఇలా చేస్తే పిల్లలు సంతోషంగా, బాగా నేర్చుకొంటారు. ఇటువంటి పనులలో వైవిధ్యం, సవాలు (challenge) ఉంటుంది. విసుగుదల ఉండదు. పనులు చేయడం ద్వారా నేర్చుకుంటారు. కావున ఏకాగ్రత ఉంటుంది. పిల్లలు ఇష్టంగా చేయడం వల్ల అభ్యసనంలో, ఉత్సాహంగా పాల్గొంటారు. సులభంగా తెలియకుండానే నేర్చుకోవడం జరుగుతుంది. పనుల్లో నిమగ్నం అవుతారు కాబట్టి అల్లరి చేయడం మొదలగు క్రమశిక్షణా సమస్యలు ఉత్పన్నం కావు.
- ◆ అభ్యసనం అనేది పరిశీలనల ద్వారా, సమాజంలోని వివిధ వ్యక్తులతో జరిపే పరస్పర చర్యల ద్వారా, తోటి వారి ద్వారా, చర్చల ద్వారా జరుగుతుంది.
- ◆ నేర్చుకోవడానికి ముఖ్యమైనది తరగతి గది వాతావరణం, అనగా భయరహిత వాతావరణం. పిల్లలెడల భద్రత, ప్రేమ ఆప్యాయత కనబరచాలి. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో కలిసిపోయి వారు నేర్చుకునేటట్లు చేయాలి. వ్యక్తిగతంగా చెప్పడం, తెలియని విషయాలను అడగమని చెప్పాలి. పిల్లలు ప్రశ్నించడాన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ నేర్చుకొనేటప్పుడు తప్పులు జరగడం సహజం. పిల్లల తప్పులను ఎత్తి చూపడం, నిందించడం, ఇతరులతో పోల్చడం, కించపరచడం వంటివి చేయకూడదు. పిల్లలు చేసిన వాటిలో తప్పొప్పులను గుర్తించాలి. ఒప్పులను మొదట అభినందించాలి. వారు చేసిన తప్పులను పిల్లలే సరిదిద్దుకునేలా తరగతిలో చర్చ నిర్వహించాలి. సరైనది ఏదో ఉపాధ్యాయుడు వివరించి, పిల్లల్ని తాము రాసిన వాటిని సరిపోల్చుకోమని అనాలి. దీని వల్ల పిల్లలు నేర్చుకొనే ప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. అదే పనిగా తప్పులు వెదికి 'X' లు పెట్టి ఎత్తిచూపినంత మాత్రాన, ఆ తప్పు ఎందుకు జరిగిందో గుర్తించలేరు. తప్పులు దొరలుతాయన్న భయంతో/ న్యూనతా భావంతో మాట్లాడటానికి, తెలియజేయడానికి, ప్రదర్శించడానికి జంకుతారు.

10. కృత్యాలు

కృత్యమనగా నేర్చుకోవడానికి ఆలోచనతో చేసే పని. ఆలోచించడానికి అవకాశం లేకున్నా లేదా నేర్చుకోవడానికి దోహదపడకున్నా ఆ పనిని కృత్యమని భావించరాదు. పుస్తకాల్లో చూసిరాయడం, గైడ్లలో చూసి రాయడం, వల్ల వేయడం, దిద్దడం, బట్టిపట్టడం, ఉపాధ్యాయుడు చెప్పినది మౌనంగా వినడం, నల్లబల్లపై రాసిన అంశాలను ఆలోచనారహితంగా రాసుకోవడం వంటివి కృత్యాలు కావు. సాధారణంగా తరగతిగదిలో ఇవి చోటు చేసుకుంటూ ఉంటాయి. వీటిని చూసి కృత్యాల ద్వారా నేర్చుకుంటున్నారని భావించడం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఇది సరైనది కాదు.

ఉదా : కింది కృత్యాలను పరిశీలించండి.

1. వినాయకచవితిని హిందువులు జరుపుకుంటారు కదా! ఇలా ఇంకా ఏ ఏ పండుగలను ఇతర మతాలవారు జరుపుకుంటారు? ఆ రోజు ఏం చేస్తారు? వినాయకచవితి పండుగతో పోల్చి కింది పట్టికలో రాయండి.

వినాయకచవితి రోజు చేసేవి	ఇతర పండుగలనాడు చేసేవి

2. సూదిని చాలా జాగ్రత్తగా పట్టుకొని వచ్చారు కదా! మరి మీరు వేటిని తెచ్చేటప్పుడు జాగ్రత్తగా తీసుకొస్తారు?

పై కృత్యాలను పరిశీలించారు కదా! వీటి గురించి పిల్లలు తప్పనిసరిగా ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. అట్టే వీటిని చేసినందువల్ల పిల్లల్లో చదివే సామర్థ్యం, చదివినదాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం, సృజనాత్మకత అనే సామర్థ్యాలు పెంపొందుతాయి. కాబట్టి ఈ విధంగా ఆలోచనకు, అభ్యసనానికి అవకాశమున్న పనులను మాత్రమే కృత్యాలుగా భావించాలి. ఇలాంటి కృత్యాలను పాఠ్యపుస్తకంలో సామర్థ్యాల వారీగా పొందుపరిచారు.

కృత్యాలు - రకాలు

ఉదా : కింది కృత్యాలను పరిశీలించండి.

1. పాఠంలో తోట ఎలా ఉంటుందో తెలుసుకున్నారు కదా! మరి మీరు పెంచే తోట ఎలా ఉంటుందో ఊహించండి. మీ తోట చిత్రాన్ని గీయండి. మీ తోట గురించి చిన్న కవిత/ గేయం రాయండి.
2. మీ పాఠశాలలో జరుపుకునే జెండా పండుగకు మీ తల్లిదండ్రులను, గ్రామస్తులను ఆహ్వానిస్తూ ఆహ్వాన పత్రికలను తయారు చేయండి.
3. ప్లాస్టిక్ వినియోగం గురించి అఖిల్ సమర్థిస్తూ మాట్లాడాడు. సలీమ వ్యతిరేకిస్తూ మాట్లాడింది. మరి మీరైతే ఏం మాట్లాడతారో చెప్పండి.

పై మూడు ప్రశ్నలను పరిశీలించండి. వీటిలో ఏది వ్యక్తిగతంగా చేసేది? ఏది తోటివారితో చర్చించి రాసేది? ఏది పూర్తి తరగతిలో చర్చించేది? గమనిద్దాం.

పై మూడు ప్రశ్నలలో మొదటి ప్రశ్నను పరిశీలిస్తే పిల్లలు సొంతంగా ఊహించి చిత్రాన్ని గీయాలి. దాని గురించి రాయాలి. ఇది వ్యక్తిగతంగా రాయాల్సి ఉంటుందని అర్థమవుతుంది కదా! కాబట్టి, దీన్ని వ్యక్తిగత కృత్యంగా పరిగణిస్తాము.

రెండవ ప్రశ్నలో పిల్లలు ఆహ్వాన పత్రికలు తయారు చేయాలి. ఇది రాయడానికి ఇతరుల సహకారం అవసరం. కాబట్టి, పిల్లలు తోటివారితో కలిసి పని చేయాల్సి ఉంటుంది. ఇలా తోటివారితో కలిసి పని చేయడాన్ని జట్టు కృత్యాలు అంటారు.

మూడో ప్రశ్నను పరిశీలిస్తే జవాబును సొంతంగా ఆలోచించి వ్యక్తిగతంగా రాయాల్సి ఉంటుందని తెలుస్తున్నది కదా!

పై మూడు ప్రశ్నల ద్వారా కృత్యాలు మూడు రకాలుగా ఉంటాయని అర్థం చేసుకోవచ్చు. అవి :

వ్యక్తిగత కృత్యాలు (Individual Activities)

జట్టు కృత్యాలు (Group Activities)

పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు (Whole Class Activities)

పాఠ్యపుస్తకాల్లో ప్రతి పాఠంలో కూడా వ్యక్తిగత, జట్టు, పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు ఉన్నాయి. వీటిలో వినడం, మాట్లాడడానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలను పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. ధారాళంగా చదవడం, స్వీయరచన, పదజాలం, వ్యాకరణాంశాలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలను పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా చేయాల్సి ఉంటుంది. అనగా వీటికి వ్యక్తిగతంగా ఆలోచించి జవాబులు రాయాలి. సృజనాత్మకత, ప్రశంస, అర్థాలు తెలుసుకోవడం, ప్రాజెక్టుపనులు మొదలగు వాటిని తోటివారితో కలిసి జట్టు కృత్యాలుగా చేయాలి. పాఠ్య బోధన సమయంలో పాఠంలోని అభ్యాసాలను పైన తెలిపిన విధంగా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది.

ఈ విధంగా కృత్యాల ఆధారంగా పిల్లలు నేర్చుకొనేలా చేయడాన్ని కృత్యాధార పద్ధతి అంటారు.

11. కనుగొనడం

కనుగొనడం అనగా నూతన విషయాన్ని గుర్తించడం, లేదా ఆవిష్కరించడం. భాషలో విశ్లేషణల ద్వారా కీలకాంశాలను గుర్తించడం, రచనా శైలులను గుర్తించడం, రచనల్లోని అలంకారాలను, భాషా సౌందర్యాన్ని గుర్తించడం వంటివి భాషభ్యసనంలో కనుగొనడంగా భావించవచ్చు. ఇందుకనుగుణంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఉదా : గేయంలో కవి వేటిని, వేటితో పోల్చాడో చెప్పండి.

12. అన్వేషణలు

అన్వేషణ అనగా వెతకడం అని అర్థం. భాషాభ్యసనంలో పదాలను, వాటికి అర్థాలను, భావానుగుణమైన వాక్యాలను, సందర్భోచితమైన వాక్యాలను, జాతీయాలను, సామెతలను, సందేశాత్మక అంశాలను, చదువుతున్న అంశాలలో గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. తద్వారా పిల్లల్లో అన్వేషణా శక్తి పెరుగుతుంది. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో ధారాళంగా చదవడం, పదజాలం, ప్రాజెక్టు పనులలో అన్వేషణ శక్తి పెంపొందించేలా అభ్యాసాలను పొందుపరిచారు.

13. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం

పిల్లల అభ్యసనాన్ని కేవలం పరీక్షల ద్వారా మాత్రమే తెలుసుకోగలమనే అభిప్రాయం విద్యారంగంలో అవాంఛనీయ ధోరణులకు, ఆందోళనకర పరిస్థితులకు దారి తీసింది. మార్కులు, ర్యాంకులతో పిల్లల్లో అనారోగ్యకరమైన పోటీతత్వాన్ని పెంచింది. ఈ పరిస్థితులను నివారించడానికి నిరంతర సమగ్రమూల్యాంకనం చేయాలని RTE-2009 సూచించింది.

పిల్లలు తాము పొందిన జ్ఞానాన్ని దైనందిన జీవితంలో వినియోగించగలిగే శక్తిని మూల్యాంకనం చేయాలని చట్టంలో పేర్కొన్నారు. కాబట్టి, మూల్యాంకనం చేసే అంశాలు, మూల్యాంకనంలోని ప్రశ్నలు, సాధనాలు అన్నీ కూడా మారాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇందుకనుగుణంగా మన రాష్ట్రంలో నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని అమలుపరచాలన్న నిర్ణయం ప్రభుత్వం తీసుకొంది. నిరంతర మూల్యాంకనంలో భాగంగా నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని (Formative

Evaluation) నిర్వహించాలి. దీంతోపాటు సామర్థ్యాల ఆధారంగా ఆలోచింపజేసే అన్వయించే ప్రశ్నలతో కూడిన మౌఖిక రాత పరీక్షలతో సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని (Summative Evaluation) నిర్వహించాలి. పాఠ్య విషయాలతో పాటు, సహ పాఠ్య విషయాలను కూడా సబ్జెక్టులుగానే పరిగణించి మూల్యాంకనాన్ని సమగ్రంగా నిర్వహించాలి. ఈ వివరాలను చివరి అధ్యాయంలో సమగ్రంగా తెలుసుకుంటారు.

ముగింపు

మన రాష్ట్రంలో 2010 ఏప్రిల్ మాసం నుండి RTE చట్టం అమలులోకి వచ్చింది. ఈ చట్టంలో చర్చించిన గుణాత్మక అంశాల ఆధారంగా రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళికను (State Curriculum), విషయ ప్రణాళికలను (Syllabus), విద్యా ప్రమాణాలను (Academic Standards) రూపొందించారు. వీటి ఆధారంగా 1వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి వరకు పాఠ్యపుస్తకాలను శిశుకేంద్రీకృతంగా ఉండేలా, కృత్యాధారపద్ధతిలో బోధించేందుకు వీలుగా రూపొందించారు. కాబట్టి నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను అర్థం చేసుకొని ఆశించిన రీతిలో ప్రణాళికా బద్ధంగా బోధించడం ద్వారా పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన విద్యను అందించవచ్చు... నాణ్యమైన విద్యను పొందడం పిల్లలకు హక్కు అయితే అందించడం ఉపాధ్యాయుల బాధ్యత.

జాతీయ విద్యావ్యవస్థకు జాతీయ పాఠ్యప్రణాళికాచట్రం ప్రాతిపదిక. దీనిలో సాధారణ మౌలికాంశాలతోబాటు సరళత (Flexible) కల్గిన ఇతర అంశాలు కూడా భాగమవుతాయి. ఈ సాధారణ మౌలికాంశాల్లో భారతీయ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర, రాజ్యాంగ విధులు, బాధ్యతలు, ఇతర అంశాలు భాగమై జాతి గుర్తింపుకు తోడ్పడతాయి. ఇవి బోధనాంశాల సరిహద్దులను చెరిపివేసి భారతీయ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని, సాంస్కృతిక వైభవాన్ని సమానత్వం, స్వాతంత్ర్యం, లౌకికతత్వం, స్త్రీపురుష సమానత్వం, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సామాజికరుగ్మతల నిర్మూలన, పరిమిత కుటుంబ భావన, శాస్త్రీయదృక్పథాన్ని పెంపొందించుట లాంటి పలు అంశాల సమాహారంగా ఉంటాయి. అన్ని విద్యావిషయక కార్యక్రమాలు లౌకికభావనను బలపరచేవిగా ఉండాలి. భారతదేశం అన్ని కాలాల్లోనూ ప్రపంచ శాంతికోసం, ప్రపంచ దేశాలమధ్య సదవగాహనకోసం, లోకులమధ్య సద్భావనలకోసం వసుధైక కుటుంబమన్న భావనను ప్రచారం చేసింది. విశ్వసించింది. ఇంతటి మహోన్నత సంప్రదాయదృక్పథాన్ని మన విద్యావ్యవస్థ మరింత పటిష్ఠం చేయాలి. మన బాలబాలికల్లో ప్రపంచ దృక్పథాన్ని పెంపొందించగలగాలి. తద్వారా అంతర్జాతీయ భావన, శాంతియుత సహజీవనం అనే పవిత్ర ఆశయాలకు యువతరం కట్టుబడేటట్లు చేయాలి. ఈ సద్భావనను మీరకుండా జాగ్రత్తపడటం అందరి బాధ్యతగా గుర్తించాలి. సమానత్వాన్ని పెంపొందించాలంటే, అందరికీ సమానావకాశాల కల్పన జరగాలి. ఈ సమానావకాశాల కల్పన కేవలం అందుబాటులో మాత్రమే కాక విజయానికి మార్గాల ఎంపికలో కూడా జరగాలి. ఈ విధమైన మౌలిక విషయప్రణాళిక ద్వారా సమానత్వభావన ఎడ నిబద్ధత అవసరమన్న స్పృహను మన యువతరంలో కల్గించాలి. ఈ ఫలితంగా సామాజిక పరిసరాలు, యాదృచ్ఛికమైన పుట్టుకవల్ల సంభవించిన సంక్లిష్టతలను, ప్రతికూలతలను నిర్మూలించడం మనందరి ధ్యేయం కావాలి.

- జాతీయ విద్యా విధానం 1986

జ్ఞానం - జ్ఞాననిర్మాణం - తరగతి గది అన్వయం

1. జ్ఞానం అంటే ఏమిటి?

జ్ఞానం అంటే సమాచారం కాదు. జ్ఞానం అనేది ఒకరు ఇస్తే ఇంకొకరు పుచ్చుకునేది కాదు. జ్ఞానం అనేది బట్టిపట్టడం, పునశ్చరణ చేయడం, ఉన్నది ఉన్నట్టుగా అప్పజెప్పడం కాదు. జ్ఞానం అనేది పిల్లల మదిలో జరిగే మానసిక ప్రక్రియల ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే భావన. ఇది అనుభవాల నుండి, ఆలోచనల నుండి వ్యక్తీకరింపబడే అంశం. ఎలా ఆలోచించాలో, ఎలా పరిశీలించాలో, ఎలా విశ్లేషించాలో, ఎలా ప్రతిస్పందించాలో, ఎలా వ్యక్తీకరించాలో అనే విషయాలను జ్ఞానం ఆవిష్కరిస్తుంది. పిల్లలు తమ అనుభవాలు, ఆలోచనలతో విషయాలను పరిశీలించడం, గుర్తించడం, సంబంధాలు ఏర్పరచడం, సాధారణీకరణ చేయడం, నిర్ధారణకు రావడం, పూర్వజ్ఞానాన్ని నూతన సందర్భాలలో, తదుపరి అభ్యాసాలలో ఉపయోగించడం వంటివి చేయగలగడమే ప్రకటితమైన జ్ఞానానికి నిదర్శనం.

పిల్లలు తమ పరిసరాలు, చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంతో మమేకమై పరస్పర ప్రతిచర్యలు, అన్వేషణలు, ప్రతిస్పందించడం, కనుగొనడం, పాల్గొనడం వంటివి చేయడం ద్వారా అర్థవంతమైన భావనలను పొందుతారు. ఇదే జ్ఞానం అవుతుంది.

'జ్ఞానం'లో చేరే అంశాలు, మనం 'విద్యాలక్ష్యాలుగా భావించేవాటిని' ప్రతిబింబిస్తాయని NCF పేర్కొంది. విద్యాలక్ష్యాలు పిల్లలను విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించేలా, పరిశీలించేలా, విశ్లేషించేలా, హేతుబద్ధంగా ఉండేలా, నమూనాలను గీయగల్గేలా, వైవిధ్యభావాలపట్ల, జీవనంపట్ల స్పందించేలా చేయాలని పేర్కొంటోంది. అందువల్ల జ్ఞానాన్ని ముక్కలుగా అందించడం సాధ్యపడదు. జ్ఞానం ఆలోచనలు, అనుభూతుల సంగమం. అంటే నిజమైన జ్ఞానం పిల్లలలో ఎట్లా పరిశీలించాలో, ఎలా విశ్లేషించాలో అమూర్త లేక హేతుబద్ధతగల, పరిస్థితులపట్ల తాను ఎలా అనుభూతి చెందాలో, ఎలా కనికరం కలిగి ఉండాలో వైవిధ్యభావాలపట్ల ఎలా సున్నితత్వం కల్గిఉండాలో అన్న విషయాలు సమ్మిళితం కావాలి. అందువల్ల విద్యాలక్ష్యం

విద్యార్థికి సమాచారాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చెంచాతో తినిపించినట్టుకాకుండా విద్యార్థి ఆలోచనా నైపుణ్యాలకు మెరుగుపెట్టినట్టుగా ఉండాలి.

అందువల్ల జ్ఞానమనేది సమాచారం కాదు అని చెప్పగలం. 'జ్ఞానం' అనేది విద్యార్థికి ఇవ్వబడేది కాదు. ఇదొక స్వయంచోదక శక్తి, అనుభవం ద్వారా సముపార్జించబడేది. నూతన సమాచారంపట్ల పిల్లలు ఆచరణాత్మక నిర్ణయాత్మక అవగాహన కలిగినప్పుడు మాత్రమే సముపార్జించబడుతుంది. పిల్లలకు సరైన సమయంలో అవసరమైనంతమేర స్థాయికి తగినట్లుగా సహాయం కావాలి. పిల్లలు తాము భాగస్థులయిన ఈ ప్రపంచంలో చురుకైన పాత్ర పోషించి తమంతట తామే జ్ఞానాన్ని సముపార్జన చేయాలి. అయితే పిల్లలకు విషయాన్ని బదలాయించు చేసి జ్ఞప్తికి చేసిన విషయాలను ప్రశ్నలద్వారా ఉన్నదున్నట్లుగా తిరిగి చెప్పించడం జ్ఞానం కాదు. ఇది పిల్లలను విద్యావంతులు చేయడంగా భావించరాదు. మనం జ్ఞానాన్ని ఎలా సంపాదించాలని నిర్వచించామో అది పిల్లలను ఆలోచింపజేసేలా, ప్రతిస్పందింపజేసేలా అమూర్త, భావనలను అర్థంచేసుకునేలా, వ్యక్తపర్చేలా చేయగల్గాలి. కేవలం బట్టియంగా ఉండరాదు. పిల్లలు తమ భావనలను సమాచారాన్ని విశ్లేషించి సాధారణీకరించేలా ఉండాలి. విద్యాబోధన ఇందుకు ప్రేరేపించేలా, ప్రోత్సహించేలా ఉండాలి.

జ్ఞానం అనేది నియత కాలంలో పూర్తిగా ఇవ్వగలిగేదే అయితే పిల్లల మేధస్సులోకి సమాచార రూపంలో వ్యవస్థీకృతంగా బదిలీ చేయవచ్చు. విద్య మానవ మేథోభండాగారాన్ని నింపే వ్యవస్థ అయితే విద్యార్థి పరోక్షగ్రాహకుడుగానే మిగిలిపోతాడు. విద్యను నింపడం అనేది అభ్యసనమయితే పిల్లల జ్ఞానచలనాత్మక రంగంలో పరిశీలన, అనుభూతులు ప్రతిబింబించేతత్వం, భాగస్వామ్య ప్రవర్తనలు సప్టపోతాయి. జ్ఞానం వ్యక్తిగతమైనది. ఇది సంకుచిత పరిధి దాటి విశ్వజనీనమైనది అని NCF-2005 పేర్కొంది.

జ్ఞానాత్మక రంగం ప్రత్యేక పదజాలం, భావనలు, సిద్ధాంతాలు, వర్ణనలు, పద్ధతులను కలిగి ఉంటుంది. మానవుల కృత్యాలు, అభ్యసన సాధనాల విశాల చట్రంలో సాంఘిక జీవనం, సంస్కృతి ఉంటుంది. వృత్తిపనులైన నేత, వడ్రంగం, కుమ్మరం, వ్యవసాయం, దుకాణ నిర్వహణ వీటితోబాటు దృశ్యకథలు, క్రీడలు విలువైన జ్ఞానాత్మక రూపాలను కల్గిఉంటాయి. జ్ఞానాత్మక రంగం యొక్క ఈ రూపాలు ఆచరణాత్మక స్వభావాన్ని, అర్థం చేసుకున్న తీరును విశదం చేస్తాయి. వాటిలో చాలా వరకు అభివృద్ధి చెందిన సామర్థ్యాలు ఉంటాయి. స్వయం సామర్థ్య జ్ఞానం సామూహిక కృషి, ప్రశంసలు, వైఖరులు, పట్టుదల, క్రమశిక్షణలు జ్ఞానంలో భాగంగా ఉంటాయి.

2. జ్ఞానం Vs సమాచారం

తరగతిగదిలో పాఠ్యపుస్తకాలు సమాచారాన్ని సమకూరుస్తాయి. ఈ సమాచారాన్ని పొందే క్రమంలో తమకున్న పూర్వజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకుంటూ తెలుసుకున్న సమాచారం ఆధారంగా పిల్లలు జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవాలి. ఈ దిశలో మన ఉన్నత పాఠశాలలు, మన పాఠ్యపుస్తకాలు, ఉపాధ్యాయులుగా మనం ఆలోచించాలి. ఇందుకోసం మనం సమాచారం, జ్ఞానం, పునరుక్తి జ్ఞాన నిర్మాణం, గ్రహించడం వంటి అంశాల గురించి తెలుసుకోవాలి.

వ్యక్తి ద్వారా కాని, పుస్తకాల ద్వారాగాని, సామాగ్రి ద్వారాగాని విషయాన్ని పొందినట్లైతే అది సమాచారం అవుతుంది. పొందిన సమాచారాన్ని తనదైన శైలిలో అవసరంలేనిది వదిలివేయడం లేదా సవరించుకోవడం, అవసరమైన కొత్త సందర్భాలలో పూర్వజ్ఞానాన్ని సృజనాత్మకంగా అన్వయించుకోవడం చేయాలి. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణ ప్రక్రియ ఔతుంది.

తరగతిగదుల్లో ఉపాధ్యాయులు దేనికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి? సమాచారానికా? లేక జ్ఞాన నిర్మాణ ప్రక్రియలకా అన్న ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలేవో ఆలోచించండి.

సాధారణంగా తరగతిగదుల్లో ఉపాధ్యాయులు చెప్పిన విషయాలనే పిల్లలు పదే పదే వల్లెవేస్తుంటారు. అడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబులిస్తుంటారు. పుస్తకంలో ఇచ్చిన సమాచారాన్ని, అందించిన సమాచారాన్నే తిరిగి అప్పచెప్పుతుంటారు. దీన్నే పునరుక్తి (Repetition) అంటారు. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణానికి దోహదం చేస్తుందా? పిల్లల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం జరగాలంటే మనం ఏం చేయాలి? కేవలం సమాచారాన్ని బట్టిపట్టడం కాకుండా అవసరమైన సందర్భాల్లో సందర్భోచితంగా సృజనాత్మకంగా, తనదైన శైలిలో వినియోగించుకోవడం జరగాలి. అలా జరగాలంటే ఉపాధ్యాయులు ఏం చేయాలి? ఆలోచించండి.

పిల్లలు తమంతట తాముగా తమకి తెలిసిన పూర్వజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకొని కొత్త సందర్భాలలో నూతన విషయాలను ఆవిష్కరించడాన్ని జ్ఞాన నిర్మాణం అనవచ్చు.

ఉదాహరణకు ఆరో తరగతిలో తెలుగు ఉపాధ్యాయుడు కొన్ని పదాలు ఇచ్చి వాటిని స్వంత వాక్యాలలో ఉపయోగించి నల్లబల్లపై రాశాడు. పిల్లలని రాసుకోమన్నాడు పరీక్షలలో ఆ పదాలే ఇచ్చినప్పుడు పిల్లలంతా ఒకేవిధంగా టీచర్ రాయించినట్లుగానే జవాబులు రాశారు. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణం అవుతుందా? దీనిని ఏం అంటారు?

ఒకవేళ అవే పదాలను తమ సొంతమాటల్లో నూతన సన్నివేశాలలో చక్కగా ఉపయోగించి రాసినట్లైతే, పిల్లలు అర్థవంతంగా సందర్భోచితంగా అవసరాలకనుగుణంగా ఆ పదాలకు చెందిన జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకున్నట్టే.

పిల్లలు స్వయంగా పాల్గొంటూ జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకునే క్రమంలో టీచర్లు క్రియాశీల భాగస్వాములు కావాలి. నేర్చుకునే క్రమంలో పిల్లలు సహజ వాతావరణంలో, అభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాల్గొంటూ జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఇలా నిర్మించుకోవడంలో ఆలోచనలు, పూర్వ అనుభవాలు అత్యంత కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. పిల్లలు ప్రశ్నించడం, బడిలో నేర్చుకున్న దానిని వెలుపలి అనుభవాలతో అన్వయించుకోవడం, సమస్యలకు వివిధ కోణాల్లో చక్కగా స్పందించడం. అభిప్రాయాలను అద్భుతంగా వ్యక్తీకరించడం వంటి సందర్భాలలో జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. జ్ఞానం ఒకరు అందించేది కాదు. ఇది సృష్టించబడేది. పిల్లల మదిలో జరిగే ప్రక్రియల ద్వారా ఇది ఉత్పన్నమవుతుంది. ఈ జ్ఞానం ఒక్కో విషయంలో, సందర్భంలో వివిధ రూపాలను కలిగి ఉంటుంది.

జ్ఞాన నిర్మాణం, సమాచారం మొదలగు అంశాల గురించి జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2005 ఏం చెబుతుందో చూద్దాం.

క్రమబద్ధమైన అనుభవమే జ్ఞానం. ఇది భాష ద్వారా, భావనా రూపాలుగా ఏర్పడి అర్థాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఫలితంగా మనం జీవిస్తున్న ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. జ్ఞానాన్ని మనం ఆచరణ పద్ధతులుగా లేదా ఆలోచనలతో కూడిన శారీరక నైపుణ్యంగా కూడా భావించవచ్చు. ఇది వస్తూత్పత్తి ద్వారా సమాజ పురోగమనానికి దోహదంచేస్తుంది. చారిత్రక క్రమంలో మానవులు వివిధ ఆలోచనలు, భావాలు

గల విజ్ఞాన మూర్తులుగా, వస్తూత్పత్తి చేయగల సమర్థులుగా పరిణితి చెంది మరింత జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకున్నారు. పిల్లలందరూ ఈ జ్ఞాన సంపదను తమంతట తామే పునరుత్పత్తి చేసుకోవాలి. మరింత సమర్థతంగా ఈ ప్రపంచంలో వ్యవహరించేందుకు కావాల్సిన మరిన్ని ఆలోచనలు దీనివల్ల వారికి లభిస్తాయి. పిల్లలు ఈ జ్ఞానోత్పత్తి క్రమంలో ఎలా భాగస్వాములు కావాలో నేర్చుకోవాలి. ఉత్పత్తి క్రమంలో కూడా వారు భాగస్వాములు కావాలి. ఈ రూపంలో జ్ఞానాన్ని కేవలం ఉత్పత్తిగా చూడక అలాగాక జ్ఞానాన్ని తయారుచేసిన ఉత్పత్తిగా భావించినట్లైతే అది సమాచార రూపంలోకి మారి పిల్లల మెదళ్ళలోకి దూరిపోతుంది. అప్పుడు అభ్యాసకులు కేవలం సమాచార గ్రహీతలుగా మారతారు. అభ్యసనలో వారి ప్రమేయమేమి ఉండదు. దీనికి భిన్నమైన దృక్పథం ఉంటే ప్రపంచాన్ని పరిశీలిస్తూ, ప్రపంచంపట్ల స్పందిస్తూ, ప్రపంచంలో పనిచేస్తూ, భాగస్వాములవుతూ నేర్చుకునేవాళ్ళుగా పిల్లల్ని చూడగలం.

3. జ్ఞాన నిర్మాణం అంటే?

పిల్లలు సహజ అభ్యాసకులు. తమ చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచాన్ని ఆసక్తితో అన్వేషించడం, ప్రతిస్పందించడం, ఆలోచించడం, విశ్లేషించడం ద్వారా తమదైన శైలిలో జ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొంటారు. అలాగే తమ జ్ఞానాన్ని సృజనాత్మకంగా ఆవిష్కరించగల శక్తిసామర్థ్యాలు పిల్లలకు బాల్యం నుండే ఉంటుంది.

జ్ఞానం కలిగి ఉన్న పిల్లలు తాము చూసిన, విన్న, చదివిన, పాల్గొన్న అంశాల నుండి పొందిన అనుభవాలను పలువిధాలుగా, నూతనంగా, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించగలిగితే జ్ఞాన నిర్మాణం జరిగినట్లు భావించాలి.

జ్ఞాన నిర్మాణం అంటే అభ్యసనమే.

ప్రతి తరం, సమాజం ద్వారా తాము పొందిన జ్ఞానాన్ని ముందుతరానికి అందించడానికి తమకంటూ ఒక ప్రత్యేక జ్ఞాననిధిని ఏర్పరచుకుంటూ అర్థవంతమైన జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడుతుంది. ఈ జ్ఞానాన్ని అనుభవాల ద్వారా అర్థంచేసుకోవడం, జ్ఞాన సంస్కృతిని ఆకళింపు చేసుకోవడం ద్వారా అనియత, స్వేచ్ఛావాతాపరణాలలో పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఈ జ్ఞాన నిర్మాణంలో సామాజిక పరిసరాలతో మమేకమై, అందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తున్న సందర్భంలో తప్పులుచేస్తూ, చేసిన తప్పులను వారికి వారే సరిదిద్దుకుంటూ పిల్లలు జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకుంటారు. ఇవన్నీ అత్యంత సహజంగానే పిల్లలు చేయగల్గుతారు.

అర్థవంతమైన అభ్యసనం అనేది ఒక ఉత్పాదక ప్రక్రియ. ఇది కేవలం సమాచారాన్ని వెలికి తీసే ప్రక్రియకాదు. ఆలోచించడం, భాషారూపంలో వ్యక్తీకరించడం, కృత్యాలు నిర్వహించడం వంటివి అభ్యసనాంశాలు. పిల్లలు చాలా విషయాలను గుర్తుంచుకుంటారు కాని అర్థం చేసుకోలేరు. నిజజీవిత సన్నివేశాలతో అన్వయించలేరు. అందుకే జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడమే జ్ఞానమనే భ్రమ నుండి ఉపాధ్యాయులు బయటపడాలి.

భావనల అభివృద్ధి అనేది నిరంతరం జరిగే ప్రక్రియ. ఆ భావనలమధ్య సంబంధాలను ఏర్పరచుకుంటూ, వాటిని అవగాహన చేసుకుంటూ వాటికి కారణాలు, ఫలితాలను అన్వేషిస్తూ, తమ వైఖరులను, ఉద్వేగాలను, విలువలను సమ్మిళితం చేసుకుంటూ వ్యక్తీకరించడం ద్వారా జ్ఞాన ఆవిష్కరణ జరుగుతుంది.

ఇలా పిల్లలు తమ జ్ఞానాన్ని ఆవిష్కరించడానికి తోడ్పడేవి ఆలోచన, భాష. ఇవి విడదీయరాని అంశాలు. ఒకదానితో ఒకటి ముడిపడి ఉన్న అంశాలు.

భాషాపరంగా జ్ఞానం అంటే పిల్లలు తాము విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాల నుండి, అనుభవాల నుండి వివిధ ప్రక్రియారూపాలలో సృజనాత్మకంగా ప్రదర్శించడం.

ఇందులో వినడం, ధారాళంగా అంశాల గురించి మాట్లాడడం, చదవడం, ప్రశ్నించడం, ఆలోచించడం చర్చించడం, ప్రతిస్పందించడం, వ్యక్తీకరించడం, ప్రశంసించడం, అర్థం చేసుకోవడం. ఉన్నత వైఖరులు కలిగి ఉండడమనేవి ఇమిడి ఉంటాయి.

అభ్యసనమనేది బడిలోనూ, బడివెలుపల, నిరంతరంగా జరుగుతూనే ఉంటుంది. ఇది పరస్పర ప్రతిచర్యలద్వారా అభివృద్ధి చెందుతుంది.

జ్ఞాన నిర్మాణంలో పిల్లలే ఊహించడం, ప్రకల్పనలు చేయడం, అన్వేషించడం, పరిశోధించడం, ప్రశ్నించడం, చర్చించడం, సిద్ధాంతీకరణ చేయడం, ప్రతిస్పందించడం, సమాహారంలో పనిచేయడం మొదలగునవి కీలక పాత్రపోషిస్తాయి. జ్ఞాన నిర్మాణంలో ఈ ప్రతిచర్యలు ముఖ్యభూమిక పోషిస్తాయి. పిల్లలు విశ్లేషించడానికి, వ్యాఖ్యానించడానికి, ఇతరులలో కలిసి నేర్చుకోవడానికి ఈ ప్రతిచర్యలు తోడ్పడతాయి. ఆలోచించడం, ఆలోచనలను వ్యక్తీకరించడం, జ్ఞాన నిర్మాణంలో ముఖ్యమైనది.

స్వయంగా భాగస్వాములై పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకొనే క్రమంలో ఉపాధ్యాయులు క్రియాశీల భాగస్వాములు కాగలిగితే వారి ప్రాధాన్యత పెరుగుతుంది. నేర్చుకొనే శిశువులు తనకుతాను పాల్గొంటూ జ్ఞాననిర్మాణం చేసుకుంటారు. ప్రశ్నించడం, బడిలో నేర్చుకున్నదాన్ని బయట అనుభవాలతో అన్వయించుకోవడం, మౌనంగా ఉండకుండా ఒక ప్రశ్నకు పలురకాలుగా స్పందించడం ఇవన్నీ చిన్న విషయాలుగా కన్పించవచ్చు, కానీ పిల్లల అవగాహన పెరగడంలో ఆలోచించడంలో ఇవి చాలా కీలకమైన మెట్లు. పిల్లలకు తరచుగా తమ అనుభవాల నుంచిగానీ, ప్రసారమాధ్యమాల నుంచిగానీ కొత్త కొత్త ఆలోచనలు వస్తుంటాయి. ఉపాధ్యాయునికి నచ్చేవిధంగా వాటిని చెప్పడం పిల్లలకు చేతగాకపోవచ్చు - పూర్తిగా తెలిసినదానికి, దాదాపు తెలిసిన దానికి మధ్య ఒక అంతరం ఉంటుంది. అక్కడే జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. ఈ జ్ఞానం నైపుణ్యాలుగా రూపాంతరం చెందుతుంది. పాఠశాల వెలుపల, ఇంటిలో, సమాజం మధ్య పనిచేసే క్రమంలో ఈ సామర్థ్యాలు పదునెక్కుతాయి. వీటిని మనం గౌరవించాలి.

4. భాషలో జ్ఞానం ఏ ఏ రూపాల్లో ఉంటుంది?

భాషలో గతానుభవాల ఆధారంగా, తమకున్న అంతర్గత శక్తులతో, ఆలోచించి పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఇది వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటుంది. భాషా వ్యవహార రూపాలు, వాగ్రూప లిఖిత రూపాల్లో ఉంటాయి. సంభాషించడం, ఉపన్యసించడం, వాదించడం, చర్చించడం, ప్రశ్నించడం, వర్ణించడం ..... వంటివి వాగ్రూపాలైతే, తెల్సినదాని గురించి రాయడం, వ్యాసం రాయడం, లేఖ రాయడం, దరఖాస్తు రాయడం, కరపత్రం రాయడం, ప్రకటనలు రాయడం, కథలు, పాటలు, గేయాలు రాయడం వంటి లిఖిత రూపాల్లో భాషాజ్ఞానం ఉంటుంది. అది ఆయా వ్యక్తుల మదిలో జరిగే ప్రక్రియలవల్ల గతానుభవాల పునాదులపై ఉత్పన్నమవుతుంది.

5. జ్ఞానం Vs అభ్యసనం

ఎన్నో అభ్యసన సిద్ధాంతాలున్నప్పటికీ ఈ సంక్లిష్ట ప్రక్రియను అర్థంచేసుకోవడంలో ఉపాధ్యాయుల అవగాహనలో స్వల్ప భేదం ఉంది. ప్రవర్తనావాదులు చెప్పినట్లు పిల్లలు ఖాళీబకెట్టు అనీ, ఏమీ రాయబడని నల్లబల్ల అనే విషయాలను

NCF 2005 మరియు APSCF 2011 నిర్ణయం ద్వారా తిరస్కరిస్తున్నాయి. పిల్లలు పుట్టుకతోనే అనేక నిగూఢ సామర్థ్యాలను కలిగి ఉంటారు. కాని పిల్లలు వైయక్తికంగా ఎంత కృషిచేసినా మొత్తం అభ్యసనం జరగదు. పిల్లలు బోధనలో లీనంకావడానికి అమలు చేయడానికి వీలుపడే పథకాన్ని శ్రద్ధతో ప్రణాళిక రూపొందించుట అత్యవసరమని APSCF భావిస్తుంది. అంతేకాకుండా - అభ్యసన వనరులైన గ్రంథాలయం, అంతర్జాలంతోపాటు పిల్లల తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు చట్టానుసారం సమాజం భాగస్వామ్యంతో శ్రద్ధతో కూడిన ప్రణాళిక అమలు అత్యవసరమౌతుంది. పిల్లలు పాఠశాలకు వచ్చేముందే తమ అంతఃచేతనలో విషయం జ్ఞానాన్ని కల్గి ఉంటారు. తల్లిదండ్రుల పెంపకం, పరిసరాలు పిల్లల జ్ఞానానికి తొలి ప్రాతిపదికలవుతాయి. ఇక భాషాపరంగా కూడా సంక్లిష్ట భాషా నిర్మాణాలను సమాజపరంగానే నేర్చుకొని ఉంటారు. అయినా పాఠశాల ఒక నియత విద్యాకేంద్రంగా పిల్లలు వర్ణనాత్మక వివరణాత్మక జ్ఞానరంగాన్ని స్వీకరిస్తారు. సామాన్యశాస్త్రం, గణితశాస్త్రం భాషలు, పరిసరాల విజ్ఞానం వంటి విషయాలలో ఉపాధ్యాయులు, సమవయస్కులు, తల్లిదండ్రుల క్రియాశీలక జోక్యం లేనిదే పిల్లల జ్ఞానరంగం పరిపూర్ణవికసితంకాదు. పిల్లల ఈ పరస్పరచర్యలు సాధ్యపడడానికి అన్నిరకాల ప్రయత్నాలు చేయాలని APSCF ప్రతిపాదిస్తుంది. అభ్యసనం నిరంతర ప్రక్రియ. ఈ వ్యవస్థ సరిగా కొనసాగించకపోతే విద్యలో అపరిపక్వత చోటుచేసుకుంటుంది. ఈ విధానం పిల్లలు వల్లవేసే పద్ధతిని వ్యతిరేకిస్తుంది. పిల్లలు పుట్టుకనుంచి తమకుగల అభ్యసనశక్తితో పరిశీలన, గుర్తించుట, వర్గీకరించుట మొదలైన వాటిని పరిసరాల నుంచి నేర్చుకొని విభిన్న రీతుల్లో వ్యక్తీకరిస్తారు, కొనసాగిస్తారు. మూడు సంవత్సరాల పిల్లల సామర్థ్యాలను విశ్లేషించినట్లయితే భాషను వ్యాకరణ దోషరహితంగా ప్రయోగించడమే కాకుండా, సందర్భోచితంగా తగిన పద్ధతిలో వినియోగిస్తారు. ఇది అభినందించాల్సిన అంశం. దురదృష్టవేషమంటే ఉపాధ్యాయులు ఈ సత్యాన్ని అంగీకరించరు. వారిని ప్రవర్తనావాదులుగా ఒక దృష్టాంతం నుంచి మరొక దృష్టాంతంలోకి వాళ్ళు తీసుకొని వెళ్తారు. అనుకరణ, అభ్యాసం ద్వారా మాత్రమే భాష లభిస్తుందని అపోహపడతారు. పిల్లలను కేవలం సమాచార గ్రహీతలుగా పరిగణించి తాము జ్ఞానదాతలని భావిస్తారు. ఇది క్రియాశీలక, ఆచరణాత్మక నిరంతర అభ్యసన విధానానికి భిన్నమైనది. పిల్లల జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఈరకమైన వాస్తవ భిన్న అవగాహనలను దూరంచేసుకోవాలి. ఇందుకు సున్నితంగా అర్థవంతమైన సందర్భోచిత పరిస్థితులను ఉపయోగించాలి. పై అంశాల ఆధారంగా కింది భావనలను రాబట్టవచ్చు.

- ◆ ఒత్తిడి, భారం లేని పరిస్థితులలోనే పిల్లల్లో అభ్యసనం జరుగుతుంది.
- ◆ ఆరోగ్యకరమైన అభ్యసన వాతావరణంలోనే పిల్లలు అమిత ఆసక్తితో సూక్ష్మ పరిశీలనలు చేస్తారు.
- ◆ పిల్లల అభ్యసనంలో విమర్శలు, తప్పులు ఎంచడాన్ని తగ్గించాలి.
- ◆ పిల్లలు అభ్యసనం ద్వారా తమ పొరపాట్లు తామే తెలుసుకొని సరిదిద్దుకునేలా చూడాలి.
- ◆ విభిన్న సందర్భాలలో తాము సముపార్జించిన జ్ఞానాన్ని పిల్లలు వినియోగిస్తారు.

6. జ్ఞాన నిర్మాణం ఎప్పుడు జరుగుతుంది?

a) పూర్వభావన / పూర్వరంగం (Pertext)

ఏ పాఠ్యాంశం గురించైనా భావన గురించైనా పిల్లల్లో పూర్వజ్ఞానం లేదా అనుభవాలు లేదా అవగాహన ఉందా అని నిర్ధారించుకోవాలి లేకపోతే కల్పించాలి.

b) తపన కల్పించడం (Urge creation)

పిల్లలు ఏ విషయాన్నినైనా, ఎంత ఇబ్బంకరమైనా అవసరం ఉంటే తమకోసం తాము పాల్గొంటారు, నేర్చుకుంటారు. కాబట్టి వారిలో తపనను (Urge creation) రగిలించాలి. అవసరం ఉంటే తపన కల్పించండి. ఆసక్తి ఏర్పడుతుంది. భావోద్దేశాన్ని పెంపొందించడంవల్ల కూడా తపన కల్పించండి.

c) మానసిక ప్రక్రియ (Mental Process)

జ్ఞాన నిర్మాణంలో మానసిక ప్రక్రియ కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది. పిల్లలందరూ జన్మతః నేర్చుకోగల్గే సామర్థ్యాన్ని కల్గి ఉంటారు. పిల్లలు అందరూ పోల్చడం, వర్గీకరించడం, విశ్లేషించడం, సంశ్లేషించడం, జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడం, పునరుక్తి చేయడం, నిర్ధారించడం, వ్యక్తపర్చడం, గుర్తించడం, సాధారణీకరించడం, ఊహించడం, కల్పనాశక్తి వంటి అంతర్గత సామర్థ్యాలను కల్గి ఉన్నారన్న విషయం ఇంతకు ముందే మనం చర్చించుకున్నాం. వీటి వల్ల పిల్లల మనస్సుల్లో అనేక చర్యలు జరుగుతాయి. పిల్లల మెదళ్ళలోని నాడీకణజాలం ఉత్తేజానికి లోనైనప్పుడు వాటిలో పరస్పర చర్యలు, ప్రక్రియలు చోటుచేసుకొంటాయి. కొత్త బంధాలను ఏర్పరచుకొంటాయి. ఈ సందర్భంలో ఉత్పత్యే అంశాన్ని మనం 'జ్ఞానం' అని పిలుస్తుంటాం. ఈ నాడీ కణజాలం (Neurons) ఉత్తేజమవ్వాలంటే ఆసక్తి, తపన, భావోద్దేశానికి లోనుకావడం అవసరం. తద్వారా జ్ఞాననిర్మాణం జరుగుతుంది. అలా కాకుండా శ్రోతగా కేవలం సమాచారాన్ని గ్రహిస్తే నాడీకణజాలం ఉత్తేజం పొందదు. కేవలం సమాచారాన్ని నిక్షిప్తం చేసుకుంటుంది. దీనివల్ల ఎలాంటి అనుభవాలు కలుగవు. ఆ కారణాన జ్ఞాన నిర్మాణం కూడా జరగదు.

కాబట్టి పిల్లలు తమ అంతర్గత శక్తులను వీలైనంతమేర వినియోగించుకునేలా, మానసిక ప్రక్రియలు జరిగేలా చూడాలి. ఇందుకు అవసరమగు వాతావరణం కల్పించినప్పుడే ఇది సాధ్యమవుతుంది. పిల్లలు భయరహితమైన స్వేచ్ఛాపూరిత వాతావరణంలో మాత్రమే తమ అంతర్గత శక్తులను వినియోగించగలుగుతారు.

d) ఆలోచింపజేయడం

జ్ఞాన నిర్మాణంలో ఇది మరొక కీలకాంశం. సాధారణంగా ఆలోచించడానికి బదులు, విభిన్న కోణాల్లో ఆలోచింపజేయడంవల్ల పిల్లలు జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకోగలుగుతారు.

e) ప్రోత్సహించడం, అవకాశం కల్పించడం, పిల్లల్ని భాగస్వాములను చేయడం కూడా జ్ఞాన నిర్మాణ క్రియలో అతి ముఖ్యమైన అంశాలు

7. జ్ఞాన నిర్మాణం జరగడానికి తరగతి గది వాతావరణం ఎలా ఉండాలి?

కింది పేరా చదవండి

విద్య పోస్టు ద్వారానో, ఉపాధ్యాయుడి ద్వారానో చేరవేసే వస్తువు కాదు. నిజమైన విద్య పిల్లల భౌతిక, సాంస్కృతిక క్షేత్రంలో సృష్టించబడుతుంది. దాగి ఉంటుంది. తల్లిదండ్రులతో, ఉపాధ్యాయులతో, తోటి పిల్లలతో, సమాజంతో నెరపే ప్రతిచర్యల ద్వారా అది క్రమ వికాసం పొందుతుంది. ఇలాంటి విద్య పటిష్ఠంగా, ఫలప్రదంగా ఉంటుంది. ఈ ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుల పాత్రను, ఔన్నత్యాన్ని మనం గుర్తించాలి. స్థిరపరచాలి. జ్ఞానసముపార్జన ఎప్పుడూ పరస్పరాశ్రితంగా ఉంటుంది. పెద్దలకంటే పిల్లలు బాగా పరిశీలిస్తారు. బాగా గ్రహిస్తారు. జ్ఞానాన్ని సృష్టించడంలో వాళ్ళకున్న సామర్థ్యాన్ని, పాత్రను మనం గుర్తించాలి. నాకున్న ఈ కొద్ది అవగాహన పిల్లలతో మాట్లాడడం వల్లనే లభించిందని అనుభవంతో చెబుతున్నాను.

ప్రొ. యశ్‌పాల్, జాతీయ పాఠ్యప్రణాళిక-2005

సారథ్య సంఘం అధ్యక్షులు

బాక్సులోని అంశాన్ని చదివారు కదా! ఒకసారి ఆలోచించండి. సమాచారాన్ని పొంది, దాన్ని స్వల్పకాలం పాటు నిల్వ ఉంచుకొనే జ్ఞాపకాన్నే జ్ఞానంగా భావిస్తుండడం నేడు మనం చూస్తున్నదే! దీన్నే అవగాహన అని కూడా పరిగణించడం జరుగుతోంది. వాస్తవంగా జ్ఞానం అనేది సృష్టించబడేది. ఆలోచనల ద్వారా ఉద్భవించేది. ఈ జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకోవడంలో మన పిల్లలకున్న శక్తి అపారమైనది. పొందే అనుభవాల ద్వారా, ఆలోచనల ద్వారా పిల్లలు ఎంతో జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకుంటున్నారు.

పిల్లలు బడివెలుపల లేదా బడికి రాకముందు జరిపే ప్రతిచర్యల ద్వారా, తమ అంతర్గత శక్తుల ద్వారా ఈ జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకొంటున్నారు. కేవలం సమాచారాన్ని గ్రహించడం మాత్రమేకాక ప్రశ్నించడం, ఆలోచించడం, ప్రతిచర్యలు జరపడం, ద్వారా తమకున్న జ్ఞానపరిధిని మరింత విస్తృతపర్చుకుంటారని ఇంతకు ముందు అధ్యాయాల్లో చర్చించుకున్నాం. ఐతే ఈ ప్రక్రియలకు లేదా ఈ విధానాలకు మన తరగతి గదుల్లో ఏ రీతిలో స్థానం ఉందా? అసలు అవకాశం ఉందా? పిల్లలు తమకున్న జ్ఞానం ఆధారంగా దాన్ని మరింత విస్తృతపర్చుకోవడానికి అవకాశం ఉందా? జ్ఞాననిర్మాణం జరగడానికి వీలయ్యేరీతిలో మన తరగతి గది ప్రక్రియలు ఉండాలంటే, మనం ఏం చెయ్యాలి? లేదా మన తరగతి గది ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? ఆలోచించండి!

అ) జ్ఞాన నిర్మాణం - ప్రస్తుత పరిస్థితి విశ్లేషణ

ప్రస్తుతం మన తరగతిగదుల్లో అనుసరిస్తున్న బోధన-అభ్యసన ప్రక్రియలు జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడుతున్నాయా? ఆలోచిద్దాం! మన తరగతిగదుల్లో ఏం జరుగుతున్నది? తరగతిలో, ఆయా పాఠ్యాంశాలను ఎలా బోధిస్తున్నారు? ఉపాధ్యాయులు చదవడం, వివరించడం, కొంత అభ్యాసం చేయించడం, తిరిగి ప్రశ్నించడం సాధారణంగా జరుగుతోంది. ఇవి నిత్యం చూస్తున్న బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు చెందిన తీరుతెన్నులు లేదా అనుభవాలు. ఈ ప్రక్రియల్లో జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఉన్న ప్రాధాన్యత ఎంత? జ్ఞాన నిర్మాణానికి పై ప్రక్రియలు ఏ రీతిలో సహకరిస్తాయి? ఆలోచించండి.

ఒకరకంగా చెప్పాలంటే, ప్రధానంగా ప్రస్తుతం మన తరగతిగదుల్లో సమాచారాన్ని అందించడం, దాన్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకోడానికి తోడ్పడే విధానాలపై దృష్టి పెట్టడం, ఎంతమేరకు జ్ఞాపకం పెట్టుకున్నారో పరీక్షించడం వంటివి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో కీలకాంశాలయ్యాయి. జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడమే పరమార్థంగా మన విధానాలు ఉన్నాయనేది వాస్తవం! దీనివల్ల జ్ఞాన నిర్మాణానికి అవకాశం లభించడంలేదని చెప్పవచ్చు.

జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడం మాత్రమే జ్ఞానం కాదు అని మనం నమ్మితే, మరేం చేయాలనే ఆలోచనలకు శ్రీకారం చుట్టవచ్చు. అదే సర్వస్వం అని నమ్మి దాని చుట్టే పరిభ్రమిస్తే, జ్ఞాన నిర్మాణానికి సమాధికట్టిన వారమవుతాం!

కాబట్టి సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా ఉపాధ్యాయులు, దాన్ని స్వీకరించే వారుగా పిల్లలు, వీటిని పటిష్ఠపరిచే విధానాలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో చోటుచేసుకునే పరిస్థితి ప్రస్తుతం నెలకొని ఉందన్న వాస్తవాన్ని గుర్తిద్దాం! దీని నుంచి ఎలా బయటపడాలో, ఆలోచిద్దాం!

అ) కొన్ని సన్నివేశాలు - విశ్లేషణ

కింద కొన్ని తరగతిగది సన్నివేశాలు ఉన్నాయి. వీటిని పరిశీలిద్దాం! విశ్లేషించుదాం!

సన్నివేశం-1

అది ఆరవ తరగతి. ఉపాధ్యాయుడు తెలుగులోని సుభాషిత రత్నావళి పాఠంలోని పద్యాలు కింది విధంగా బోధించాడు.

పద్యం రాగయుక్తంగా పాడింది. పిల్లలను తనవలె పాడమంది. నూతన పదాలకు అర్థాలు రాయించింది. పద్యాల భావాలను నల్లబల్లపై రాసింది. పిల్లలంతా దాన్ని తమతమ నోటుబుక్కుల్లో రాసుకొన్నారు. ఆ తర్వాత పద్యాల గురించి కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగింది. పిల్లలు సమాధానాలు చెప్పారు.

సన్నివేశం-2

మరొక పాఠశాలలో అది కూడా ఆరవ తరగతే! మరొక ఉపాధ్యాయుడు ఎలా బోధించాడో, పరిశీలిద్దాం!

◆ ఉపాధ్యాయుడు మొదట పిల్లలను వారికి తెల్సిన పద్యాలను పాడమన్నారు. ఆ తర్వాత పద్యాల గురించి పిల్లలచే మాట్లాడించాడు. పద్యాలంటే ఇష్టమేనా? ఎందుకిష్టం? వారికి తెల్సిన పద్యాల్లో ఏ పద్యం బాగా నచ్చిందో చెప్పమన్నాడు. అని ఇలా ..... మాట్లాడించాడు. తదుపరి సుభాషిత రత్నావళిలోని మరొకొన్ని పద్యాలను పాడుదామా అని అడిగాడు. దానికి పిల్లలంతా సరేనన్నారు.

◆ పిల్లలను నాలుగు జట్టులుగా విభజించాడు.

◆ ఒక్కొక్క జట్టుకు ఒక పద్యం కేటాయించాడు.

మొదటి జట్టుకు 'లావు గల వాని కంటెను _____ సుమతీ'

రెండో జట్టుకు 'వినదగునెవ్వరు చెప్పిన _____ సుమతీ'

మూడో జట్టుకు 'ఉపకారికి నుపకారము _____ సుమతీ'

అట్టే నాల్గో జట్టుకు ఇనుము విరిగినేని _____ విసురవేమ'

◆ పిల్లల్ని ఆయా జట్లలో చర్చించుకొని పద్యాన్ని రాగయుక్తంగా పాడుటను అభ్యాసం చేయమన్నాడు.

◆ తర్వాత ఒక్కొక్క పద్యాన్ని జట్లలో చర్చించి రాగయుక్తంగా పాడమన్నాడు.

◆ ఆ తదుపరి తనుకూడా, రాగయుక్తంగా పాడాడు.

◆ ఏ జట్టువారు బాగా పాడారు? అని చర్చించాడు.

◆ పిల్లలను జట్లలోనే కూచొని తెలియని పదాలను రాయమన్నాడు. ఆ పదాలకు అర్థాలు తెలిస్తే రాయమన్నాడు. ఒక వేళ తెలియకుంటే నిఘంటువు చూసి రాయమన్నాడు.

◆ పిల్లలు తాము ఆలోచించి, చర్చించి పదాలకు రాసిన అర్థాలను చార్టుపై రాసి ప్రదర్శించమన్నాడు.

- ◆ అన్ని జట్లవారు చెప్పిన తర్వాత, ఒక్కొక్క పిల్లవాడిని, మొదటి పద్యం, 'లావుగల వానికంటెను _____ సుమతీ' భావాన్ని సొంతమాటల్లో రాయమన్నాడు.
- ◆ ఆ తర్వాత ఒకరి నోటుబుక్కును మరొకరికి ఇవ్వమన్నాడు. చదివించాడు.
- ◆ ఎవరు బాగా రాశారో చర్చించాడు.
- ◆ ఇలాగే మిగతా పద్యాల భావాలను కూడా పిల్లలే చర్చించి రాసేలా చూసాడు, చెప్పించాడు.

పై రెండు సన్నివేశాల్లో దేనిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ బాగా అన్నించింది? ఎందుకు? ఏ సన్నివేశంలో పిల్లలు ఆలోచించడానికి ఎక్కువ అవకాశం లభించింది? జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఏ సన్నివేశంలో అవకాశం లభించింది? ఆలోచించండి.

సాధారణంగా ప్రస్తుతం అనుసరించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు మొదటి సన్నివేశంలోవి. వాస్తవానికి మొదటి సన్నివేశంలో, పిల్లలకు ఆలోచించడానికి, పూర్వ భావనల ఆధారంగా, పిల్లలు తమంతటతాముగా జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవడానికి అవకాశం లభిస్తున్నదా? అనుభవాల ప్రాతిపదికగా అభ్యసనం జరుగుతున్నదా? ఆలోచించండి! పిల్లలకు సమాచారాన్ని అందించడంకంటే, వారు ఆలోచించుకొని తమంతటతాముగా జ్ఞానం నిర్మించుకునేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి. రెండవ సన్నివేశాన్ని విశ్లేషిస్తే, ఈ విషయం బోధపడుతుంది.

మన తరగతిగదుల్లో ఏ విషయానికి చెందిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియనైనా కింది బోధనా క్రమంలో నిర్వహిస్తే జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది.

a) పూర్వభావనల నిర్మాణం (Pertext)

తమకున్న జ్ఞాన పరిధిని విస్తృతపర్చుకోవడానికి, పూర్వఅనుభవాలు లేదా భావనలు కల్గిఉండడం అవసరం. అంటే పిల్లలు గ్రహించే విషయానికి చెందిన పూర్వావగాహన లేదా పునాది ఉండడంపై జ్ఞాన నిర్మాణం ఆధారపడి ఉంటుందని గ్రహించాలి. కాబట్టి ఉపాధ్యాయులు తప్పనిసరిగా పిల్లలకు ఉన్న పూర్వానుభవాలు ఏమిటి? ఏ మేరకు ఆయా అంశాలపై అవగాహన కల్గిఉన్నారో పరిశీలించాలి. ఉదా: మనం గోల్ఫ్ ఆటకు చెందిన వార్త చదివితే ఎలా ఉంటుంది? అదే క్రికెట్ ఆటకు చెందిన వార్త చదివితే ఎలా ఉంటుంది? ఏది బాగా అర్థమవుతుంది? ఎందుకు? ఆలోచించండి.

క్రికెట్ కు చెందిన పూర్వ జ్ఞానం లేదా, అవగాహన పిల్లలకు ఉంటుంది కాబట్టి, ఆ వార్తను చదివితే, పిల్లలు బాగా అవగాహన చేసుకోగలుగుతారు. అదే గోల్ఫ్ ను గురించి చదివితే అంత బాగా అర్థంకాకపోవచ్చు. దీనికి కారణం గతానుభవంగానీ, అవగాహనగానీ లేకపోవడం అని చెప్పవచ్చు.

కాబట్టి జ్ఞానం అనేది అంతకు ముందు ఆయా వ్యక్తులకున్న అనుభవాల మీద, అవగాహనల మీద, ఆలోచనల మీద నిర్మించబడుతుందని పేర్కొనవచ్చు. మొదట పూర్వజ్ఞానం ఉన్నాయా లేదా? అని నిర్ధారించాల్సి ఉంటుంది. ఒకవేళ అటువంటి పునాది, పూర్వభావనలు లేదా అనుభవం లేదా అవగాహన లేనట్లయితే, వీటిని నిర్మించాల్సి ఉంటుంది. అంటే ఉదాహరణకు గోల్ఫ్ వార్తను చదవడానికి ముందు, దానిపై చర్చారూపంలోని అనుభవాన్ని కల్గించి, విషయాన్ని అవగాహనపర్చిన పిదప ఆ అంశాన్ని చదవమంటే, అవగాహన చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ఉపాధ్యాయులు ఏ విషయంలోనైనా జ్ఞాన నిర్మాణం చేయించడానికి, దానికి చెందిన పూర్వభావనల గురించి పరిశీలించి, నిర్ధారించుకొన్న తర్వాతనే అభ్యసన కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకాలలోనే పాఠాల ప్రారంభంలో ఉన్నతీకరణ చిత్రం / సన్నివేశం వంటివి చేర్చారు. పిల్లలతో పాఠ్యాంశ ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన అంశం గురించి చర్చ నిర్వహించడం, మేధోమధనం వంటి పనులన్నీ పూర్వభావనల నిర్మాణం కిందకేవలస్తాయి.

b) పూర్వభావనలతో, పాఠ్యాంశ భావనలను సంధానం చేయాలి
(Contextualisation of pretest with textual part)

అభ్యసన సన్నివేశాలు నిర్మాణాత్మకంగా ఉండాలంటే పూర్వభావనలను లేదా భావనల పూర్వ రంగాన్ని, పునాదులను గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. దీని ఆధారంగా పాఠ్యాంశభావనలను నిర్మించుకునేలా చేయాలి. రెండో సన్నివేశంలో ఏంజరిగిందో ఒక్కసారి అవలోకించండి. పిల్లలకు తెల్సిన పద్యాలను పాడించడం, వాటి ఆధారంగా, పాఠ్యాంశంలోని పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడమనడం జరిగింది. పిల్లలు తామే చర్చించుకొని, పద్యానికి రాగాన్ని నిర్ణయించడం, నిర్ధారించుకొని పాడడం జరిగింది. అంటే గతానుభవాల పునాదుల ఆధారంగా జ్ఞాన నిర్మాణం జరిగింది. ఒకవేళ పిల్లలకు పద్యాలను ఎలా రాగయుక్తంగా చదవాలో తెలియకుంటే, మొదట ఇది చేయగలేక చూడాల్సి ఉంటుంది. ఆ తర్వాత పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడమనవచ్చు. ఇలా పూర్వభావనలను, అనుభవాలను పాఠ్యాంశభావనలతో అనుసంధానం చేయాల్సి ఉంటుంది. పాఠానికి సంబంధించిన ఇతివృత్తం, సందేశం, వ్యవహారరూపాల గురించిన చర్చల ద్వారా, పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం, నేపథ్యాల ద్వారా పాఠంలోని విషయానికి పూర్వభావనలకు మధ్య సంబంధాన్ని స్థాపించాలి.

C) జ్ఞానాత్మక శిక్షణ (Cognitive apprenticeship)

పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోవడంలో ఉపాధ్యాయులు తమ సహకారాన్ని, సహాయాన్ని అందించాల్సి ఉంటుంది. అంటే పిల్లలు ఆలోచించడానికి ప్రోత్సహించాలి. వారి ఆలోచనలను క్రమబద్ధీకరించాలి. ఉదా: పద్యాన్ని పాడడంలో ఎన్ని రీతుల్లో పాడవచ్చో విన్పించి, వారిని మరికొన్ని రీతుల్లో కూడా పాడమని ప్రోత్సహించాలి.

పిల్లలే పాఠాన్ని చదవడం, అర్థాలు గ్రహించడం, తోటి వారితో చర్చించడం, ఉపాధ్యాయులతో చర్చించడం వంటి చర్చల ద్వారా పిల్లలకు జ్ఞానాత్మక శిక్షణ ఇవ్వాలి. పిల్లలే పాఠాన్ని చదవడం, పాఠ్యాంశ చిత్రాన్ని పరిశీలించడం, దానిద్వారా భావాన్ని ఊహించడం, పాఠంలోని విషయంతో చిత్రాన్ని పోల్చడం ద్వారా జ్ఞానాత్మక శిక్షణ పొందుతారు. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో విద్యార్థులకు సూచనలను పొందుపరచారు. పఠనకృత్యాలు, అర్థగ్రహణం కోసం ఇచ్చిన అంశాలు జ్ఞానాత్మక శిక్షణకు సంబంధించినవి.

d) భాగస్వామ్య అభ్యసనం (Collaborative Learning)

పిల్లలు స్వభావరీత్యా తమతోటి వారితో గడపడానికి ఇష్టపడతారు. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ఐతే పిల్లలు కేవలం కల్పింపడమేగాదు, తమ అనుమానాలను, సమస్యలను కూడా తోటివారితో చర్చిస్తారు. నివృత్తి, పరిష్కారాల కోసం ప్రయత్నిస్తారు. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు ఎన్నో విషయాలను తమ తోటివారి ద్వారా అభ్యసిస్తారని. గత అధ్యాయంలో కూడా చర్చించుకున్నాం. జ్ఞాననిర్మాణంలో ప్రతిచర్యల పాత్ర గురించి కూడా మాట్లాడుకున్నాం. అంటే, పిల్లలు తమ తోటివారితో చర్చలు జరపడం ద్వారా నేర్చుకొంటారని జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారని చర్చించుకున్నాం!

కాబట్టి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు భాగస్వామ్య అభ్యసనానికి అవకాశం కల్పించాలి. అంటే పిల్లలు తమతోటి వారితో చర్చించడం, మాట్లాడడం, కల్పి ఆలోచించడానికి అవకాశాలు కల్పించాలి. ఇందుకోసం జట్టు పనులను నిర్వహించాలి. ఏ విషయం గురించైనా, ప్రశ్నలివ్వడం, ఆలోచించమనడం, లేదా ప్రశ్నించమనడం, కృత్యాలు ఇచ్చి చేయమనడం, సమస్య ఇచ్చి సాధించమనడం వంటివి జట్టులో చేయించవచ్చు. తద్వారా భాగస్వామ్య అభ్యసనం చోటు చేసుకొంటుంది. భాగస్వామ్య అభ్యసనం వల్ల ప్రజాస్వామిక విధానాలను ప్రోత్సహిస్తుంది. అంతేకాకుండా కల్పిపనిచేయడం, కల్పి ఆలోచించడం, సమస్యసాధన, ఆత్మవిశ్వాసం వంటివి కూడా పెంపొందుతాయి. పిల్లలు తమతోటి పిల్లలతోనే గాదు, ఉపాధ్యాయులతో

కూడా చర్చిస్తుంటారు. కాబట్టి భాగస్వామ్య అభ్యసనలో పిల్లలేకాదు, ఉపాధ్యాయులు కూడా భాగస్వాములే! ప్రధానంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాఠ్యాంశ విషయం గురించి చర్చించేటప్పుడు, అభ్యాసాలను చేసేటప్పుడు పిల్లలంతా భాగస్వాములయ్యేలా చూడాలి. ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలద్వారా, బహుళ సమాధానాలు వచ్చే ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలంతా మానసికంగా భాగస్వాములయ్యేలా, ఆలోచించించుటను ప్రోత్సహించాలి. వ్యక్తిగత, పూర్తి, జట్టుకృత్యాలు అందుకు ఉద్దేశించినవి. పిల్లలు పాల్గొనే ప్రాజెక్టుపనులు, చర్చలు, పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు, జట్టుకృత్యాలు మొదలగునవన్నీ భాగస్వామ్య అభ్యసనాన్ని పెంపొందించడానికి దోహదపడతాయి.

e) బహుళ ప్రతిస్పందనలు, ఆలోచనలకు రూపాన్నివ్వడం (Multiple manifestations)

పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా ఏమి ఆలోచించగలరో దానికి ఒక రూపాన్ని ఇవ్వగలగాలి. అంటే, వారు తమ ఆలోచనలను బహిర్గతపర్చాలి. దీన్నే వ్యక్తిగతమైనదిగా చెప్పవచ్చు. అట్టే జట్టు పనుల్లో పాల్గొని భాగస్వామ్య అభ్యసనం వల్ల కూడా తమ ఆలోచనలను క్రమబద్ధీకరించుకుంటారు. విభిన్న కోణాల్లో ఆలోచించగలుగుతారు. ఈ ఆలోచనలకు రూపాన్నిచ్చి, వ్యక్తపర్చగలగాలి. ఇలా బహిర్గతమయ్యే జ్ఞానం వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటుంది. జ్ఞాన నిర్మాణం ఒక క్రమపద్ధతిలో జరుగుతుంటుంది, వ్యక్తమవుతుంటుంది. పాఠ్యాంశ విషయం గురించి చర్చ జరిపేటప్పుడు కీలకపదాలు, సందేశాత్మక వాక్యాలు, విలువలకు సంబంధించిన అంశాలగురించి బహుళ ప్రతిస్పందనలు వచ్చేలా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడగాలి. అందరితో మాట్లాడించాలి. వాటిని క్రోడీకరించాలి. ఇందుకు పాఠాలలోని స్వీయరచన, సృజనాత్మక వ్యక్తికరణ, ప్రశంస వంటి అభ్యాసాలు మరింత దోహదపడతాయి.

f) నిర్ధారణ

పిల్లలు తరగతి గదుల్లో వ్యక్తిగతంగా ఆలోచించడం, జట్టులో ఆలోచించడం, వాటిని వ్యక్తపర్చడం వల్ల జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. దాన్ని వివిధ రూపాల్లో బహిర్గతపరుస్తుంటారు. ఇది వస్తు స్వభావాలను బట్టి వివిధ విషయాలలోని జ్ఞాన భాండాగారంలోకి వెళ్తుంది. ఈ క్రమంలో పిల్లలు తామేం గ్రహించారో, తమకు తాము నిర్ధారించుకోగలగాలి. ఇలా నిర్ధారించుకోగల్గినప్పుడే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఫలప్రదమైనట్లుగా భావించాలి. చదివిన అంశం గురించి, విన్న అంశం గురించి విశ్లేషించడం, అభిప్రాయాలు చెప్పడం, నిర్ధారణలకు రావడం, సమాచార పట్టికలు నింపడం వంటివి ఇందుకు ఉదాహరణలుగా పేర్కొనవచ్చు. పిల్లలు రాసిన అంశాల గురించి, స్వీయ రచనలోని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, సృజనాత్మక వ్యక్తికరణలను తరగతిలో చర్చించాలి. వీటిని ఉపాధ్యాయుడు పూర్తి తరగతిలో చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి. ఇలా సరిదిద్దిన వాటి ఆధారంగా పిల్లలు తాము రాసిన వాటిని పోల్చుకొంటారు. తాము ఎలా రాయగలగారు? ఏమి అర్థం చేసుకొన్నారో నిర్ధారణకు వస్తారు. అట్టే పాఠం పూర్తయిన తర్వాత తాము ఏమేం చేయగలరో, ఏమేం చేయలేరో స్వీయ మూల్యాంకనం అభ్యాసం ద్వారా నిర్ధారణకు రాగలగుతారు.

8. తరగతి గది అన్వయనం

అ) జ్ఞాన నిర్మాణం - విద్యాప్రణాళిక అనువర్తనాలు (Implication of the curriculum)

విద్యా వ్యవస్థలో పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు కీలకమైనవ్యక్తులు. పిల్లలు చేసే రకరకాల పనులు, పరస్పర చర్చలు పిల్లల అభ్యసనాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. పిల్లలను జ్ఞాన నిర్మాతలుగా భావించినప్పుడు ఉపాధ్యాయులలో, పాఠ్యపుస్తకాలలో, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో గుణాత్మకమైన మార్పులు చోటుచేసుకోవాలి. విద్యయొక్క లక్ష్యం పిల్లలను పరీక్షలకు తయారుచేయడం కాదు. పిల్లల జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఈ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు తోడ్పడాలి. ఇవి అనేక రకాలైన అనుభవాలను కల్పించాలి. పిల్లలు పాఠశాలకు వచ్చే వరకే కొంత జ్ఞానాన్ని కల్గిఉంటారు. దీని ఆధారంగా తరగతి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలుండాలి. పిల్లల భాష ఈ ప్రక్రియల్లో కీలకమైంది. తరగతిగదిలో పిల్లల భాష జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఉపయోగకరంగా ఉండాలి. భాషా తరగతిలో కథలు, గేయాలు, లయబద్ధమైన పాటల వంటి వ్యవహారరూపాలలో భాషాసముపార్జన జరగాలి. ఇవి భాషను పిల్లలకు అలవరుస్తాయి.

అ) పాఠ్యపుస్తకాల పాఠ్ర

ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలు అధిక సమాచారంతో నిండి విద్యార్థుల అంతర్గతశక్తుల వికాసానికి, జ్ఞాన నిర్మాణానికి అంతగా సహకరించుటలేదన్నది పలువురి అభిప్రాయం. ప్రపంచాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం విమర్శనాత్మక ఆలోచనా విధానానికి స్థానం లేకుండా పోయింది. విద్య కేవలం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం అయింది. మంచి చెడుల విచక్షణ చేయుటకు కూడా అంతగా ప్రాధాన్యత లభించలేదు. ఈ పరిస్థితి తప్పుడునమ్మకాలకు, ఊహాజనితాలకు దారిచూపుతుంది. ఈ విషయంలో పాఠ్యపుస్తకాల పాఠ్ర ఎంత ముఖ్యమైందో తెలుసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకాల ద్వారా ఏ విలువలు పిల్లలకు అవసరం. జ్ఞాన నిర్మాణానికి అనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలను ఎలా రూపొందించాలి? పిల్లలకు చాలా ఉపయోగకరంగా పాఠ్యపుస్తకాలను ఎలా తయారుచేయాలి? అనేవి చాలా కీలకమైన విషయాలని గుర్తించాలి. పాఠ్యపుస్తకనిర్మాణంలో ఈ విషయాల పట్ల స్పష్టత చాలా అవసరం. విద్యా, విషయ ప్రణాళికలను అమలుజరిపే సాధనం పాఠ్యపుస్తకం అని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. విద్యాలక్ష్యాలను సాధించడంలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు మార్గనిర్దేశనం చేయడంలో పాఠ్యపుస్తకాలు తమవంతు పాఠ్రను నిర్వహించాలి.

మౌఖిక, మౌఖికేతర సాంప్రదాయిక కళలు అనేకం సమాజంలో ఉన్నాయి. ఇవి సమాజంలోని అట్టడుగు సమాహాలయిన తెగలలో, గిరిజనులలో, స్త్రీలలో ఉన్నాయి. వీటన్నింటినీ పాఠ్యప్రణాళికలో అంతర్దీనం చేయాలి. దీనివల్ల వారి ఆలోచనా ద్వారం తెరచినట్లవుతుంది. వీటి సాయంతో వారిలో విస్తారమైన పరిష్కారాలను, నైపుణ్యాలను, సామర్థ్యాలను పెంపొందించవచ్చు. తద్వారా ఆయా అంశాల్లో కొత్తదనాన్ని నింపుటలో తోడ్పడినవారమవుతాం. పాఠశాల అనేది అక్షరాస్యులకు విశేషగుణం కల్గినది అయినప్పటికీ సంప్రదాయక, నిరక్షరాస్యులను నిర్లక్ష్యం చేసేదిలా ఉండకూడదు. పాఠశాల అన్నిరకాల మౌఖిక నైపుణ్యాలు, సంప్రదాయాలు, కళలకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలి - NCF-2005, పేజీ 27.

ఈ సందర్భంగా రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రంలో పాఠ్యపుస్తకాల గురించి కింది ప్రతిపాదనలున్నాయి.

- ◆ పిల్లల అభ్యసనం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కాకూడదు.
- ◆ పిల్లల గతానుభవాలను, పూర్వజ్ఞానాన్ని, అంతర్గత శక్తులను ఉపయోగించడానికి, స్థానిక పరిసరాలతో కలిసి పనిచేయుటకు పాఠ్యపుస్తకాలు విస్తృత అవకాశాలను కల్పించాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లల్లో ఆలోచనా నైపుణ్యాలు పెంపొందింపజేసి హేతుబద్ధంగా విచక్షణతో వ్యవహరించేందుకు సహకరించాలి.
- ◆ విషయ పరిజ్ఞానంతోపాటు, పని అనుభవం, స్థానిక కళలు, సాహిత్యం, జానపద విజ్ఞానం మొదలైన సామాజిక జ్ఞానాంశాలతోపాటు స్థానిక సమాజ శాస్త్రీయ ఆచరణలను ప్రతిబింబించేలా, పాఠ్యపుస్తకాలు ఉండాలి.
- ◆ జ్ఞాననిర్మాణ విధానాలు, వాస్తవిక సూత్రాల ఆధారంగా జరిగిన వాటి నిరూపణలు పిల్లలు అవగాహన చేసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకం అందుకు దోహదపడాలి.
- ◆ సమాజంలోని వివిధ వర్గాల సాంఘిక నియమాలు, వారి జ్ఞానపద్ధతులు పాఠ్యపుస్తకాలలో ప్రతిబింబించాలి.
- ◆ బడుగు, అణగారిన వర్గాల సామాజిక నేపథ్యం, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు పాఠ్యపుస్తకాలలో ప్రతిబింబించాలి. ఉన్నత వర్గాల వారి భావనలు వీరిపై రుద్దకూడదు. పాఠ్యపుస్తకాలు ఇలాంటి అన్ని సమస్యలపై శ్రద్ధ వహించాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాలు శిశుకేంద్రంగా ఉండాలని అందరూ అంటారు. విద్యార్థుల ఆసక్తులు, అభిరుచులు, అభ్యసనాశైలి, వాటి మూలాలు, నేపథ్యం - పాఠ్యపుస్తకాలను అభివృద్ధిపర్చడంలో కీలకాంశాలు కావాలి.

- ◆ కృత్యాధారంగా పాఠ్యపుస్తకాలుండాలి. కృత్యాధార బోధన అనేది ఆచారప్రాయం మాత్రంగా మిగిలిపోకూడదు. చాలా సందర్భాలలో కృత్యాలనేవి అర్థరహిత యాంత్రిక ప్రక్రియలకు దారితీస్తున్నాయి. కృత్యమనేది ఆలోచనను రేకెత్తించేలా ఉండాలి కానీ అక్షరాన్ని దిద్దించడమో, పాఠాన్ని చదివించడమో, సామగ్రిని విద్యార్థిముందు పడేయడమో కాదు. కృత్యం విద్యార్థిలో ఆలోచన రేకెత్తించాలి. అభ్యసనను అర్థవంతంగా చేయాలి. భవిష్యద్దర్శినిగా కార్యకారణ హేతువులను కనుగొనేదిలా ఉండాలి. మన రాష్ట్ర విద్యాప్రమాణాలు, రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రం 2011 ప్రకారంగా విద్య సహకార భావనను, శాంతిని, విలువలను, మానవహక్కులను గౌరవించాలి. పాఠ్యపుస్తకం మానవ హక్కులను గౌరవించి పిల్లలలో నైతిక ప్రవర్తనను పెంపొందించేదిగా ఉండాలి.
- ◆ పిల్లలు సమకాలీన పరిస్థితులను అవగాహన చేసుకోవాలి. ప్రచారసాధనాల్లో వచ్చే సమస్యలను పిల్లలు విశ్లేషించి అర్థం చేసుకోగలగాలి. పాఠ్యపుస్తకాలు ఇలాంటివాటికి దోహదపడాలి.
- ◆ విద్య ద్వారా సమాజంలోని విభిన్నవర్గాలు అభివృద్ధి చెందాలి. ఏదో ఒక వర్గానికే చెందిన జ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకంలో ఉండకూడదు. అణగారిన వర్గాలయిన స్త్రీలు, దళితులు, ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు, అన్నిరకాల అల్పసంఖ్యక వర్గ ప్రజలకు ఇబ్బందికరంగా పాఠ్యపుస్తకం ఉండకూడదు.
- ◆ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రపంచీకరణ, ప్రైవేటీకరణ నేపథ్యంలో విద్య ఒక వ్యాపారకృత్యమైంది. విద్య పేరుతో అనవసర ప్రచార ఆకర్షణలతో ప్రజలు దోపిడీకి బలిఅవుతున్నారు. విద్య అనేది పిల్లలను సమాజ సంక్షేమం కోసం పనిచేసే బాధ్యతాయుతమైన పౌరులను తయారుచేస్తుందా? లేక వైద్యులను, ఇంజనీర్లను, ఇతర ఉద్యోగులను తయారుచేస్తుందా? అన్ని ప్రశ్నలు సమాజం అడుగుతోంది. సమాజంలోని భిన్న వర్గాలకు భిన్న వాంఛలు ఉన్నాయి. తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలు తమకన్నా మెరుగైన అభివృద్ధి చెందాలని కోరుకుంటారు.

పై కీలక సూత్రాలాధారంగానే పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందించబడ్డాయి.

వస్తువుకు సమాజంలో గల విలువను గుర్తించి (సాంఘిక, సాంస్కృతిక, సౌందర్య, ఆర్థిక ప్రాముఖ్యతలు కలిగి) వడ్రంగి తన కళానైపుణ్యంతో వస్తు నిర్మాణం చేస్తాడు. వస్తులభ్యుతా జ్ఞానం, వస్తు తయారీలో నాణ్యత, వస్తువు ధర, వస్తు ఉత్పత్తికి తగిన జ్ఞానం, ప్రారంభం నుంచి చివరిదాకా నిర్మాణ ప్రణాళిక మరియు అమలుజరిపే జ్ఞానం, సొంత నైపుణ్యాల ఉపయోగం, ఇతరుల నైపుణ్యాలను అనుకూలంగా మలచుకునే నైపుణ్యం, అవసరమైన పనిముట్ల నిర్వహణ, నాణ్యతపట్ల, సృజనపట్ల, శ్రేష్టతపట్ల ఉత్తమ ఉత్పత్తిపట్ల దృఢమైన నిర్ణయం కల్గిఉంటాడు.

కబడ్డీ వంటి క్రీడ భౌతిక దేహదారుధ్యంతోపాటు, క్రీడానియమాల జ్ఞానాన్ని, తన సొంత తాహతును, శారీరక నైపుణ్యజ్ఞానాన్ని వ్యక్తీకరించే ప్రణాళికను, జట్టు సహకార భావనను, ఇతర జట్టులను అంచనావేసే, గెలిచే వ్యూహరచన చేసే జ్ఞానాన్ని కల్గిఉంటుంది. - NCF-2005, పేజీ 26.

ఇ) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి?

జ్ఞాన నిర్మాణానికి NCFలో ఇవ్వబడిన steps ఆధారంగా బోధనాభ్యసన విధానాలను నిర్ణయించడమైనది.

అనుభవాలు మరియు పూర్వజ్ఞానం ద్వారా సమవయస్కులయిన పిల్లలు, జట్లలో పరస్పర జ్ఞానవినిమయం చేసుకుంటారు. వారు వ్యక్తిగతంగానైనా, సమూహంలోనైనా పరస్పర చర్చలద్వారా అవగాహనను పొందుతారు. ముందంజ వేయగల్గుతారు. జ్ఞానాత్మక భవిష్యద్దర్శనాన్ని సుగమనం చేయగల్గుతారు. ప్రశ్నించి కారణాలు తెలుసుకోవడం వల్ల హేతుబద్ధ దృక్పథాన్ని, భావాత్మక అవగాహనను అలవర్చుకుంటారు. వారు చర్చద్వారా అవగాహనకు సంబంధించిన కార్యకారణ సంబంధాలను వివరిస్తారు. ఈ విధానాన్ని అనుసరించి పిల్లలు తమదైన స్వంత అవగాహనతో జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఈ విధానంలో 'పరిపూర్ణ మార్పు'కు ఉపాధ్యాయుల పాత్ర అవసరమౌతుంది. పిల్లల అనుమానాలను నివృత్తి చేయడానికి వారితో సహ

అభ్యాసకునిగా ఉంటూ చర్చలకు నాయకత్వం వహించడానికి, అన్వేషణాత్మకంగా ప్రశ్నించడాన్ని ప్రోత్సహించాలి. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో కలిపి పనిచేస్తూ, వారిని భాగస్వామ్యుని ప్రోత్సహిస్తూ, వ్యక్తీకరణలద్వారా, తన వైఖరులను చెప్పతూ బోధనాభ్యసనలో కీలకాంశాలను తెలియజెప్పాలి. అప్పుడే ఉపాధ్యాయులు తామూ పరిశోధకులుగా సహకార అభ్యాసకులుగా సూచనలిచ్చేవారిగా రూపొందగలరు.

ప్రధానంగా భాషలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లల్ని ఆలోచింపజేయుటకు, వ్యక్తీకరింపజేయుటకు తోడ్పడాలి. వాటి సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణకు తోడ్పడాలి. ఇందుకు పాఠంలోని విషయానికే పరిమితమై, దాన్నే వివరించడం వల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. చదివిన విషయాన్ని అర్థంచేసుకొన్న పిల్లలు ఆ తర్వాత చర్చలో పాల్గొనాలి. అంశాలను విశ్లేషించగలగాలి. ఆయా అంశాలపై తమ అభిప్రాయాలు చెప్పగలగాలి. కవి / రచయిత ఉద్దేశాన్ని గ్రహించగలగాలి. సమకాలీన అంశాలతో అన్వయించగలగాలి. ఇవి జరిగేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి. కాబట్టి పాఠంలోని విషయం గురించి పిల్లలు ముందుగానే చదివి చర్చలో పాల్గొనడానికి సిద్ధం చేయాలి. చర్చలు, కృత్యాలు, అన్వేషణలు, ప్రతిచర్యలతో కూడి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను ఉపాధ్యాయులు అనుసరించాలి.

జ్ఞాననిర్మాణ ప్రక్రియలో ప్రతిస్పందన బోధన (Reflective teaching) అవసరం.

ప్రతిస్పందించే బోధన లక్షణాల గురించి జాన్ డ్యూయా (John Dewey) కింద విధంగా సూచించారు.

- 1) ఉద్దేశ్యాలు, పర్యవసానాలు : బోధనలో పిల్లలు ప్రత్యక్ష సంబంధం కలవారుగా, ఉద్దేశాల పర్యవసానాన్ని గుర్తించేవారుగా మరియు సాంకేతిక పరిపూర్ణులుగా తీర్చిదిద్దుతుంది.
- 2) చక్రీయ పద్ధతి (Cyclical method) : బోధన చక్రీయ, సర్పిల పద్ధతులు కలిగి ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయుని బోధనలో మూల్యాంకనం, పునశ్చరణ, నిరంతరంగా జరుగుతుంది.
- 3) అన్వేషణ సామర్థ్యం (Competence in Classroom Inquiry) : ఈ బోధనలో అన్వేషణ సామర్థ్యం అవసరం దీనిలో దత్తాంశ సమాచార సేకరణ, విశ్లేషణ, మూల్యాంకనం, ప్రతిస్పందన, ప్రణాళిక రచన, సౌకర్యాల కల్పన వంటి చర్యలు ఉంటాయి.
- 4) బోధనపట్ల వైఖరి (Attitude towards teaching) : ప్రతిస్పందిత బోధనకు విశాల భావనావైఖరి, బాధ్యతాయుతమైన సహృదయం అవసరమౌతుంది.
- 5) ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయాత్మకత (Teacher Judgement) : ప్రభావశీలమైన బోధనకు టీచింగ్కు ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయాత్మకత ఆధారమౌతుంది. ఈ నిర్ణయాత్మకత ఉపాధ్యాయుల క్రమశిక్షణతో కలిగిన అంతర్దృష్టిపై, వారి స్వయంప్రతిస్పందనలపై పాక్షికంగా ఆధారపడి ఉంటుంది.
- 6) సహచరులతో అభ్యసనం (Learning with Colleagues) : సహచరులతో సంభాషణ, అనుభవాలను దాచుకోవడం సహకారం ద్వారా ప్రతిస్పందిత బోధన జరుగుతుంది. వృత్తిపర అభ్యసనం పెంపొందుతుంది.

ఈ) విమర్శనాత్మక బోధనశాస్త్రం, అనువర్తనాలు (Critical pedagogy, its implications)

వివిధ సామాజిక అంశాలపై, భావనలపై అవగాహనకు, మూలకారణాల అవగాహనకు పిల్లలచే లోతుగా ప్రశ్నింపజేయాలి. చర్చలు చేపట్టాలి. (Arguments) వాదన అంశాలపై సామూహికంగా ఆలోచింపజేయాలి. ఉదా||

విమర్శనాత్మక (విశ్లేషణాత్మక) బోధన విధానం. విద్యార్థులు తమపై ఉపాధ్యాయుల పెత్తనాన్ని ప్రశ్నించేట్లు చేసి సందేహాలను, అపనమ్మకాలను నివృత్తిచేయడానికి దోహదపడుతుంది. విద్యార్థిలో విమర్శనాత్మక చేతనకు దోహదకారి అవుతుంది. Ira Shore (1992) ప్రకారం “విద్యార్థి రాయడం, మాట్లాడడం వంటి వాటికే పరిమితం కాకుండా, వాటి అర్థాల పరిధిని దాటి తులనాత్మకంగా, చైతన్యంతో ఆలోచిస్తాడు. విద్యార్థి అపోహలు, ఊహాజనితభావనల నుంచి బయటపడి మేథోసంపత్తిని పెంచుకుంటాడు. ఆయా అంశాల అంతర్దాఖలు, వాటి మూలకారణాలు, సాంఘిక పరిస్థితులను, చర్యలయొక్క

పర్యవసానాలను, వస్తువులను, సంఘటనలను, ప్రక్రియలను, అనుభవాలను, ప్రణాళిక, పాఠ్యవిషయం, నియమాలు, బహుళ ప్రచారసాధనాలు లేదా వ్యవహారాల గురించి పిల్లలు అవగాహన చేసుకొంటారు.

విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం ముఖ్య ఉద్దేశం విద్యార్థులను సమర్థంగా, శక్తివంతునిగా తయారుచేయడమే, వారికి స్వేచ్ఛ ఇవ్వడమే. వ్యాకులత నుండి, బాధల నుండి విముక్తులను చేయడమే. అందువల్ల విద్యార్థులలో జ్ఞాన నిర్మాణమందు సంప్రదాయక బోధనాపద్ధతుల పాత్ర అతి పరిమితమైంది. ఇతరుల సంస్కృతిని గౌరవించడం, తమకు తామే, ప్రపంచాన్ని విభిన్న దృక్పథాలలో విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించడం కూడా విద్యార్థులకు ఒకటి. విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం పిల్లల అణగారిన పీడిత ప్రజల సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడుతుంది.

ఈ శాస్త్ర సహచరుల సాయంతో అణగారిన పీడితవర్గాల కుటుంబాల పిల్లలు వారి వారి సంస్కృతి, చరిత్ర, వారి వైవిధ్య ప్రవృత్తులు, మతం, వారసత్వాలక్షణాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకుంటారు. వారసత్వ విలువల సంక్రమణ ప్రభావాన్ని వారి జీవితాలపై కల్గిస్తుంది. వారు సమర్థులు కావడానికి దోహదపడుతుంది.

విద్య అనేది ఓ విధంగా రాజకీయ కోణం కలది. ఈ విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం విద్య చుట్టూ పరిభ్రమించే రాజకీయ వ్యవహారాలపట్ల పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులను అప్రమత్తులను చేస్తుంది. ఇది రాజకీయ భావనలను అర్థంచేసుకునేలా చేస్తుంది. సమాజాన్ని అర్థంచేసుకొనే శక్తినిస్తుంది.

విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం అనువర్తనాలు :

- ◆ జ్ఞాననిర్మాణానికి విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం ఒక వ్యూహంగా పనిచేస్తుంది.
- ◆ ప్రతిస్పందిత ఆలోచనా నైపుణ్యాలు, విమర్శనాత్మక ఆలోచనా నైపుణ్యాలు, బహుకోణాల్లో విశ్లేషించే ఆలోచనా నైపుణ్యాలు విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రంలో ప్రధానపాత్ర వహిస్తాయి. ఈ నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు దోహదపడాలి.

ఉదా : తరగతిలో కవి పద్యం ఎందుకు రాసి ఉంటాడు? పద్యం రాయడం వెనుకగల దృష్టికోణం ఏమిటి? కవి రచనల వల్ల నాటి సామాజిక పరిస్థితి ఎలా ఉండేదని భావిస్తున్నారు? ఈ పాఠంపట్ల మీ అభిప్రాయాలు ఏమిటి? మీరైతే ఏం చేస్తారు? వంటి ఆలోచింపజేసే పనుల ద్వారా పిల్లలలో విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని పెంపొందించవచ్చు.

- ◆ విద్యార్థులకు జీవితానుభవం, స్వీయజ్ఞానం ఉంటాయని, అవి జ్ఞాన నిర్మాణంలో కీలకపాత్ర వహిస్తాయన్న విషయం ఉపాధ్యాయులు తెలిసికొనియుండాలి. తప్పనిసరిగా ఏ పాఠం బోధిస్తున్నా, ఆ ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన పూర్వభావనల పట్ల అవగాహనను పరిశీలించాలి. వారి అనుభవాలను చెప్పించాలి.
- ◆ విద్యావ్యవస్థ వైఫల్యాలను లేదా పాఠశాల విద్యార్థుల వైఫల్యాలను నిందించడమో లేక వారు తరగతిగదికి తెచ్చిన జ్ఞానాంశాలపై విమర్శచేయుట కూడదు. పిల్లలు అనుభవాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. తరగతిగదుల్లో కూడా కీలక ప్రశ్నలు అడగడం, మేథోమథనం జరపడం, భావనల చిత్రాలను నిర్మించడం ద్వారా పిల్లల అనుభవాలకు స్థానం కల్పించవచ్చు.
- ◆ ఉపాధ్యాయుడు - విద్యార్థి, విద్యార్థి - ఉపాధ్యాయుడు అన్న భావన ఉపాధ్యాయుడు కూడా నేర్చుకోవాలన్న అంశాన్ని నొక్కి చెప్తుంది. నేర్చుకున్న వ్యక్తి మాత్రమే బోధించగలుగుతాడన్న భావన బలపడాలి. ఉపాధ్యాయులంటే కేవలం విషయాన్ని అందించేవాడుగానో, బోధకుడిగానో పరిమిత పాత్ర పోషించరాదు. పిల్లలను ఆలోచింపజేయాలి. తాను కూడా ఆలోచించాలి. పిల్లలు స్వేచ్ఛగా ప్రశ్నించే అవకాశాలు కల్పించాలి. పిల్లల ప్రశ్నల ఆధారంగా తానుకూడా ఆలోచించాలి.. పిల్లలతో కలిసి పనిచేయాలి. తద్వారా ఉపాధ్యాయుడి ద్వారా పిల్లలు, పిల్లలద్వారా పిల్లలు, పిల్లలద్వారా ఉపాధ్యాయుడు నేర్చుకొనే వాతావరణం నెలకొంటుంది.

- ◆ విమర్శనాత్మక బోధనా ప్రక్రియలను అమలుజేసే ఉపాధ్యాయుడు కింది విధంగా ఉంటాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు వృత్తిపట్ల గౌరవభావం కల్గిఉంటాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థియొక్క సంస్కృతి, పూర్వజ్ఞానం, భాషాసామర్థ్యాలను తెలుసుకొనుటకు ప్రాధాన్యతనిస్తాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు ఎల్లప్పుడూ ప్రతిభావంతులైన పరిశోధకుడులు కావాలి.
- ◆ అభ్యసన సమాహారం అనేది ఒక సమస్య పరిష్కార పద్ధతి. ఇందులో సమస్యలను గుర్తించుట, పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించుట, ఆచరణ ప్రణాళికల రూపకల్పన, దాని అమలు, మూల్యాంకనం అనేవాటిని అమలుపరుస్తారు.
- ◆ తాను ఆలోచిస్తూ, పిల్లలను ఆలోచింపజేస్తాడు. లోతైన చర్చలు నిర్వహిస్తాడు. తన అభిప్రాయాలను రుద్దడు.

ఉ) సామాజిక నిర్మాణాత్మక వాదం (Social Constructivism)

వివిధ విషయాలు, అంశాలపై మన భావలను సమాజంలోని వ్యక్తులతో చర్చలద్వారా, పరిశీలనలద్వారా కలిసి చెయ్యడం ద్వారా నేర్చుకున్నవే. మన జ్ఞానం, సామాజికంగా, వివిధ వ్యక్తులతో పరస్పర చర్చలు, కలిసి పనిచేయడం, పరిశీలనల ద్వారా పొందినదే. ఉదా|| విలువలు మరియు ఇతరులతో ఎలా మాట్లాడాలి? సమాజంలో ఎలా నడచుకోవాలి? ఇంట్లో బాధ్యతలు మొదలగునవి.

సామాజిక నిర్మాణాత్మకవాదం అనేది సామాజికశాస్త్ర సిద్ధాంతాలపట్ల అవగాహన కల్గిఉండుట. ఇది సాధారణ తాత్విక జ్ఞాననిర్మాణాన్ని వాస్తవిక జీవితానికి అన్వయిస్తుంది. విద్యార్థులు సమూహాలుగా ఏర్పడి అభ్యసనంలో ఒక చిన్న 'భాగస్వామ్య సంస్కృతిని, అవగాహనను నిర్మించుకుంటారు'. "విద్యార్థి ఇలాంటి సంస్కృతియందు నిమగ్నుడై వివిధ దశలలో ఆ సంస్కృతియందు భాగస్వామి అగుటకు ప్రయత్నిస్తాడు" అని Lev Vygotsky (1896-1934) అన్నారు.

బోధన అభ్యసన అనువర్తనాల విషయమై విద్యామనోవైజ్ఞానిక శాస్త్రవేత్తలు సామాజిక నిర్మాణాత్మక వాదాన్ని అధ్యయనం చేశారు. నిర్మాణాత్మకత అనేది పిల్లల పురోభివృద్ధి సాధనకు సంబంధించిన సిద్ధాంతాలలో (ప్రవర్తనావాదం, సామాజిక అభ్యసన సామాజిక నిర్మాణం) ప్రముఖమైనది. ఇది Jean Piaget ప్రతిపాదించిన సంజ్ఞానాత్మక పురోభివృద్ధి సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి ఉంది. Piaget ప్రతిపాదించిన నాలుగు అభివృద్ధి దశల సిద్ధాంతం నిర్మాణాత్మకతగానే గుర్తింపుపొందింది. ఈ వాదంలో పిల్లలు తమంతట తాము ప్రాపంచిక అవగాహనను పెంచుకుంటారు. సామాజిక నిర్మాణం పిల్లల వికాసంలో ఇతర అంశాలను, సంస్కృతిని ఇముడ్చుకొంటుంది.

Vygotsky's తన రచనలయిన Mind in Society (1930, 1978) Thought and Language (1934, 1986)లో పిల్లల నిర్మాణాత్మక స్వభావాన్ని గూర్చి Piaget తో ఏకీభవించాడు. బోధనాభ్యసనంలో విద్యార్థి కేంద్రీకృత తరగతి ఉండాలన్న భావనకు సామాజిక నిర్మాణాత్మక సిద్ధాంతం ఆధారం. తరగతిగదిలో విద్యార్థులచే సామూహిక చర్చలు జరపడం ద్వారా అనేక ప్రయోజనాలున్నాయి. దీని ద్వారా విద్యార్థి సాధారణీకరించడానికి, తరగతియందు అభ్యసన బదలాయింపు జరపడానికి మరియు మౌఖిక భావ ప్రసరణకు గొప్ప పునాదులు నిర్మించుకుంటాడు. స్వీయ క్రమశిక్షణలో, స్వీయ నిర్ణయాలతో కృత్యాలలో పాల్గొనుటలో ఆసక్తిని పెంచుకుంటాడు. విద్యార్థులలో ఉన్ముఖీకరణను, సామూహిక నైపుణ్యాలను, సమస్య పరిష్కార సామర్థ్యాలను ఈ చర్చలు పెంపొందిస్తాయి. ఈరకమైన అభ్యసనం నేర్చుకున్న విషయాలను విద్యార్థులు మాట్లాడుతుంటే ఆ విజ్ఞాన అనుభవాలు తొలగిపోకుండా ఉంచుతుంది. కాబట్టి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఇందుకనుగుణంగా మారాలి. చర్చించడం, జట్టుపనులు నిర్వహించడం, పిల్లలు పరిశీలనలు చేయడం, రిఫరెన్సు పుస్తకాలు చదవి అభిప్రాయాలు చెప్పడం, చర్చల్లోపాల్గొనడం, ఇతరుల నుండి సమాచారాన్ని సేకరించడం వంటివి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో చోటుచేసుకోవాలి.

ఉ) ఉపాధ్యాయుని పాత్ర

ఇంతవరకు జ్ఞాన నిర్మాణం, జ్ఞాన రూపాలు, జ్ఞాన నిర్మాణ పరిస్థితులు గురించి తెలుసుకున్నాం. నిర్మాణాత్మక అభ్యసనం అంటే మన అభ్యసన సన్నివేశాలు జ్ఞాన నిర్మాణానికి దోహదపడాలి. ఇది జరగడంలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కీలకమైంది. ఉపాధ్యాయులు అభ్యసనంలో సహభాగస్వాములు. తాను కేవలం బోధకులుగా, వాహకులుగా, సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా మారకూడదు. పిల్లల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం జరపడానికి సరైన అభ్యసన వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. ప్రోత్సాహకులుగా వ్యవహరించాలి, పిల్లలతో కలిసిపాల్గొనాలి. పిల్లలు పూర్తిగా మానసికంగా అభ్యసనలో నిమగ్నమయ్యేలా చూడాలి. పిల్లలు వారి ఆసక్తుల ఆధారంగా అభ్యసన ప్రక్రియల్లో నిమగ్నమయ్యేలా చూడాలి. దురదృష్టవశాత్తు పలు సందర్భాలలో లక్ష్యాత్మకత పేరుతో ఉపాధ్యాయులు సరళత, సృజనాత్మకతపై దృష్టిపెట్టరు. తరచుగా పాఠ్యపుస్తకాలలోని సమాధానాలు తప్ప, ఇతర సమాధానాలేవి కూడా సరైనవి కావని భావిస్తారు. పలు కోణాల్లో సమాధానాలుంటే వాటిని ఎలా అంగీకరించాలి? అని వాదిస్తారు. ఈ విధమైన వితండవాదం అభ్యసనాన్ని, దాని అర్థాన్ని పరిమితం చేస్తుంది.

మన విద్యాబోధన, ఆచరణ కేవలం పాఠ్యపథకాలకే పరిమితమైంది. ఇదికూడా కేవలం మదింపు చేయదగిన ప్రవర్తనల సాధన కోసమే. ఈ దృష్టిననుసరించి పిల్లలను శిక్షణ పొందే ప్రాణులుగానో లేదా మనం రూపొందించే కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించే ఒక కంప్యూటరుగానో భావిస్తున్నాం. దీనివల్ల పాఠ్యాంశాలలోని జ్ఞానాంశాలను ముక్కలు ముక్కలుగా చేసి నేరుగా కంఠస్థం చేయించడం, లేదా ఏవో కొన్ని కృత్యాలు చేయించి, వారి జ్ఞాపకశక్తికి పరీక్ష పెట్టడం జరుగుతోంది. బోధన అనేది హెర్బార్షియన్ సోపానాలకు పరిమితమై మూసపోసిన విధంగా మారుతున్నది. ఈ విధానం మారాలి.

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లల ఆసక్తులు, స్థాయి, వైవిధ్యతలకు అనుగుణంగా కృత్యాలతో కూడి ఉండాలి. అభ్యసనంలో పిల్లలందరూ భాగస్వాములయ్యేలా సరైన వ్యూహాలను అనుసరించాలి. విద్యార్థులు ఆలోచించే విధంగా, సవాళ్ళను ఎదుర్కొనే విధంగా ఏం అభ్యసిస్తున్నారో తానేం గ్రహించే విధంగా, ఉపాధ్యాయులు పాఠ్యపథకాలను సిద్ధం చేయాలి. తరగతిలో ఉపాధ్యాయులు చెప్పినదాన్ని విద్యార్థులు తిరిగి అప్పచెప్పడం వంటి ధోరణిని నివారించాలి. విద్యార్థులందరూ పాల్గొనే వైయక్తిక కృత్యాలు, జట్టు కృత్యాలు, మొత్తం తరగతి కృత్యాలు పాఠ్యపథకాలలో చోటుచేసుకోవాలి. విద్యార్థులు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించడానికి, వ్యక్తీకరణతోపాటు వారి మధ్య ప్రతిచర్యలు జరపడానికి అవకాశాలు కల్పించాలి.

ఉపాధ్యాయులు పిల్లలపై అధికారాన్ని చెలాయించకుండా వారి భిన్న వ్యక్తీకరణలను, అభిప్రాయాలను వినాలి, మన్నించాలి. పాఠశాల తరగతులను ఇందుకు ఆటంకం కలిగించని భద్రతా ప్రపంచంగా మార్చవచ్చు. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు తమ వైయక్తిక, సామూహిక అనుభవాలను ఏ విధమైన భయసంకోచాలు లేకుండా ఇచ్చిపుచ్చుకోగలిగితే సొంతంగా అభ్యసించడానికి అవకాశాలుంటాయి. పిల్లలు తమకు లభించిన జ్ఞానాన్ని విమర్శనాత్మకంగా ప్రశ్నించగలగాలి. అని పాఠ్యపుస్తకాలలోని విషయాలు కూడా కావచ్చు. తమ చుట్టూ ఉన్న సాహిత్య వనరుల్లోది కావచ్చు. పిల్లలు తాముపొందిన జ్ఞానాన్ని తమ పరిసరాలలోని అనుభవాలతోపోల్చి, వ్యాఖ్యానించడం ద్వారా విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని అలవర్చుకునేలా ప్రోత్సహించాలి. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపథకాలను / యూనిట్ పథకాలను రూపొందించుకోవాలి. మూసపోసిన విధానాలకే పరిమితమై బోధనాభ్యసనాలను అనాసక్తి కలిగించేవిగా మార్చకూడదు.

ముగింపు :

పిల్లలు సమాచార గ్రహీతలుగా కాకుండా జ్ఞాన నిర్మాతలుగా మారాలి. ఇందుకు దోహదపడే రీతిలో పాఠ్యపుస్తకాలు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, మూల్యాంకన విధానాలు ఉండాలి. వీటిని సాకారంచేసేలా ఉపాధ్యాయులు సౌకర్యకర్తలుగా, సహ అభ్యాసకులుగా ఎదగాలి. పిల్లలకు కేవలం సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా కాకుండా పిల్లలను ఆలోచింపజేయడం, సమకాలీన పరిస్థితులతో అన్వయించడం, విశ్లేషించడం, ప్రతిస్పందింపజేయడం వంటి వాటిపై దృష్టిపెట్టాలి. తద్వారా ఆలోచనాత్మక, జ్ఞానాత్మక సమాజాన్ని నిర్మించగలం.

ప్రాథమిక స్థాయి సబ్జెక్టులు - సామర్థ్యాలు - పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి

బడి పిల్లల ప్రపంచం. బడిలో నిర్వహించే కార్యకలాపాల ద్వారా పిల్లలు సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధించాలి. ఇందుకోసం పాఠ్య విషయాలతోపాటు సహపాఠ్య విషయాలను కూడా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. వీటికి సంబంధించిన అంశాలను సబ్జెక్టుల వారీగా బోధిస్తారు. ఆర్.టి.ఇ.-2009 ప్రకారం పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ కింది సబ్జెక్టులను బోధించాల్సి ఉంటుంది.

ప్రాథమికస్థాయి (1-5 తరగతులు)

- ప్రథమ భాష తెలుగు/ఉర్దూ
- గణితం
- పరిసరాల విజ్ఞానం
- ఇంగ్లీషు
- కళలు, సాంస్కృతిక విద్య
- ఆరోగ్య, వ్యాయామ విద్య, యోగా, ధ్యానం
- పని, కంప్యూటర్ విద్య
- విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు, వైఖరులు

సబ్జెక్టు వారీగా సామర్థ్యాలు

పాఠశాలలో బోధించే నిర్ణీత సబ్జెక్టుల ద్వారా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించాల్సి ఉంటుంది. పాఠశాల విద్యలో అన్ని సబ్జెక్టులకు సామర్థ్యాలను నిర్ధారించారు. నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను కూడా వీటిని సాధించడానికి అనుగుణంగా రూపొందించారు. సబ్జెక్టుల వారీగా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను దృష్టిలోపెట్టుకొని ఆయా సబ్జెక్టులలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించాలి.

భాషలు:

1. వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం
2. చదవడం, అర్థంచేసుకుని ప్రతిస్పందించడం
3. సొంతంగా రాయడం (స్వీయరచన)
4. పదజాలాభివృద్ధి
5. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, ప్రశంస
6. భాషను గురించి తెలుసుకోవడం

గణితం:

1. భావనల అవగాహన, సమస్య సాధన (Problem Solving)
2. కారణాలు చెప్పడం-నిరూపణ (Reasoning and Proof)
3. వ్యక్తీకరణ (Communication)
4. సంధానం (Connections)
5. ప్రాతినిధ్యం-దృశ్యీకరణ (Representation-Visualisation)

పరిసరాల విజ్ఞానం

1. విషయావగాహన
2. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం
3. ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు
4. సమాచార నైపుణ్యాలు
5. బొమ్మలు, మ్యాపులు గీయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం
6. వైఖరులు, ప్రశంస, నిత్యజీవిత వినియోగం

విజ్ఞాన శాస్త్రం

1. విషయావగాహన
2. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం
3. ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు
4. సమాచార నైపుణ్యాలు
5. బొమ్మలు, గ్రాఫ్‌లు గీయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం ద్వారా భావప్రసారం
6. సౌందర్యాత్మక స్పృహ - వైఖరులు ప్రశంస జీవ వైవిధ్యం - నిత్యజీవిత వినియోగం

సాంఘికశాస్త్రం

1. విషయావగాహన
2. విషయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోవడం, వ్యాఖ్యానించడం
3. సమాచార నైపుణ్యాలు

4. సమకాలీన, సామాజిక అంశాలపై ప్రతిస్పందన
5. పటనైపుణ్యాలు
6. సునిశితత్వం - ప్రశంస, వైఖరులు

కళలు, సాంస్కృతిక విద్య

1. రంగులు వేయడం, చిత్రాలు గీయడం, అలంకరించడం, నమూనాలు బొమ్మలు తయారు చేయడం
2. ట్యాన్ గ్రామ్, ఓరిగామి, కుట్లు, అల్లికలు
3. నాటికలు, ఏకాంకికలలో నటించడం, కొరియోగ్రఫీ,
4. పాటలు పాడడం, వాద్యపరికరాల వినియోగం, నృత్యం - స్థానిక కళారూపాలు ప్రదర్శించడం, మైమ్
5. మన సంస్కృతి, కళలు, సాహిత్యం

ఆరోగ్య, వ్యాయామవిద్య

1. ఆసక్తిగా పాల్గొనడం నియమ నిబంధనలు పాటించడం, క్రీడాస్ఫూర్తి, ప్రత్యేక నైపుణ్యాలు
2. యోగ, ధ్యానం, స్ట్రెచ్స్, గైడ్స్, ఎన్.సి.సి.
3. కుటుంబ సంబంధాలు, భద్రత, ప్రథమ చికిత్స
4. ఆరోగ్యం, పౌష్టికాహారం, మంచి ఆహారపు అలవాట్లు.
5. వ్యక్తిగత, పరిసరాల పరిశుభ్రత, మంచి అలవాట్లు

పని, కంప్యూటర్ విద్య

1. నమూనాలు వస్తువుల తయారీ, పనిముట్లు, సామగ్రి వినియోగం.
2. వ్యక్తుల సేవల వినియోగం, ఉత్సవాలలో పాల్గొనడం (అంతర కరికులమ్ కార్యక్రమాలు, బాధ్యతలు నిర్వర్తించడం)
3. కంప్యూటర్ ఆధారంగా నేర్చుకోవడం
4. కంప్యూటర్ ను వినియోగించడం
5. సామాజిక కార్యక్రమాలు, శ్రమదానం

విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు

1. మంచి, చెడు విచక్షణాజ్ఞానం, సత్ప్రవర్తన
2. రాజ్యాంగ విలువలు
3. సహనం, దయ, తథానుభూతి మొదలగు వ్యక్తిగత విలువలు
4. జీవననైపుణ్యాలు, ఆలోచనా నైపుణ్యాలు
5. ఉపాధ్యాయులు, సహాధ్యాయులు పాఠశాల, ప్రభుత్వ ఆస్తుల పట్ల సరైన వైఖరులు కలిగి ఉండడం.

పైన తెలిపిన సామర్థ్యాలను సాధించినపుడే మనం సరైన లేదా నాణ్యమైన విద్యను అందించినట్లు భావించాలి. వీటినే 'విద్యా ప్రమాణాలు' అని కూడా అంటారు. ఏ సబ్జెక్టులో ఏ పాఠాన్ని బోధించినా వీటిని అన్వయించి సాధనకు కృషి చేయాలి.

పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి - పాఠశాల పాత్ర

(All-round development of children - Role of the school)

పిల్లలు అన్ని రంగాలలో (శారీరక, మానసిక, ఉద్వేగ, నైతిక, సాంఘిక రంగాలు మొదలగునవి) సంపూర్ణ అభివృద్ధి చెందాలంటే పాఠశాల, సమాజం కీలకపాత్ర వహించాల్సి ఉంటుంది. అభివృద్ధికి దోహదపడే కార్యకలాపాలను నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. ఏ కార్యక్రమమైనా, కృత్యమైనా పిల్లలు సంపూర్ణంగా, చురుకుగా పాల్గొంటేనే ఆశించిన అభివృద్ధి సుసాధ్యమవుతుంది.

పాఠశాలపరంగా నిర్వహించాల్సిన కార్యకలాపాలు

పాఠశాలలోపల నిర్వహించాల్సినవి:

- తరగతిగదులలో ఆయా సబ్జెక్టు, రంగాలకు సంబంధించిన కృత్యాలు
- ఫజిల్స్, ప్రయోగాలు, పరిశోధనలు, నివేదికలు
- మానసిక ఉల్లాస కార్యక్రమాలు, యోగా, ధ్యానం మొదలైనవి.
- చర్చలు, గోష్టులు, సెమినార్లు, ప్రదర్శనలు, చార్టులు, సభలు, సమావేశాలు, సదస్సులు
- బోధనాభ్యసన సామగ్రి తయారీ
- సామూహిక మధ్యాహ్న భోజనం
- పుస్తకపఠనం, కథల పుస్తకాలు, కథావాచకాలు వంటి పాఠ్యపుస్తకేతర సామగ్రి
- అభినయగేయాలు, ఏకపాత్రాభినయం, పాటలు, పద్య పోటీలు
- నాటికలు, థియేటర్ ఆర్ట్స్, కొరియోగ్రఫి.
- గణిత భాషాక్రీడలు, ఉపన్యాస, వ్యాసరచన పోటీలు
- వైద్యపరీక్షలు - ఆరోగ్యపు అలవాట్లు పెంపొందించే కృత్యాలు
- పోర్ట్‌పోలియోల నిర్వహణ
- గోడ పత్రిక నిర్వహణ
- పిల్లల ప్రతిభాపాటవ ప్రదర్శనలు, ప్రగతి ప్రదర్శన
- ఎస్.ఎమ్.సి. సమావేశాలు

పాఠశాల బయట నిర్వహించాల్సినవి:

- ఆటలు, స్థానిక, స్థానికేతర ఆటలు, క్రీడల పోటీలు నిర్వహించడం
- స్కాట్స్ అండ్ గైడ్స్
- విజ్ఞాన విహారయాత్రలు, క్షేత్రపర్యటనలు మొదలైనవి.
- మేళాలు, ప్రాజెక్టు పనులు
- ఎగ్జిబిషన్స్ - బోధనాభ్యసన సామగ్రి ప్రదర్శన
- సమీప పాఠశాలల పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులతో కూడిన సభలు, సమావేశాలు
- ప్రత్యేక దినోత్సవాలు - మదర్స్ డే, ఫాదర్స్ డే, మహిళా దినోత్సవం, సైన్స్ డే, గ్రంథాలయ వారోత్సవాలు, విద్యా పక్షోత్సవాలు, అక్షరాస్యత దినోత్సవం వంటివి.

- జాతీయ పండుగలు
- ర్యాలీలు, బహిరంగసభలు
- సామూహిక వనభోజనాలు, వనమహోత్సవాలు, అక్షరాభ్యాసం మొదలైనవి

పై కార్యకలాపాలలో కొన్ని కేవలం పిల్లలు, ఉపాధ్యాయ సిబ్బంది పాల్గొనేవి ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు పాఠశాల లోపలి కార్యక్రమాలు. అయినప్పటికీ వీలయిన సన్నివేశాలకు అనుగుణంగా ప్రతి సందర్భంలో తల్లిదండ్రులు, సమాజసభ్యులు, అధికారులు పాల్గొనేలా చూడాలి.

పాఠశాల బయట నిర్వహించే అన్ని కార్యకలాపాలలో తల్లిదండ్రులు, సమాజ సభ్యులు, యువత, స్వచ్ఛంద సేవాసంస్థలకు చెందిన వారు, పుర ప్రముఖులు, ప్రజాప్రతినిధులు, అధికారులను విధిగా పాల్గొనేలా పాఠశాల సిబ్బంది చూడాలి. సమాజ కేంద్రంగా కూడా కార్యకలాపాలలోని చాలా వాటిని నిర్వహించవచ్చు. సమాజం పాఠశాల కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొంటేనే పాఠశాల సర్వతోముఖాభివృద్ధి కేంద్రంగా పనిచేయగలుగుతుంది. పిల్లల్లో అంతర్గతశక్తులు ఉంటాయని, మనకు తెలిసిందే. మరి విత్తనంలో మహావృక్షం దాగి ఉన్నట్లే పిల్లల్లో సర్వతోముఖాభివృద్ధికి దోహదపడే సామర్థ్యాలు దాగి ఉంటాయి. వీటిని పూర్తిస్థాయిలో శక్త్యానుసారం వినియోగించుకోవాలంటే ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు తగిన ప్రోత్సాహం, అవకాశం, అభ్యాసం, అవసరం కల్పించాలి. సందర్భోచితంగా సర్వతోముఖాభివృద్ధికి దోహదపడే కృత్యాలు కల్పించాలి.

పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి - ఉపాధ్యాయుల పాత్ర

(All-round development of children - Role of the teacher)

పాఠశాల విద్యకు సంబంధించినంతవరకు పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి బాధ్యత ఉపాధ్యాయులదే. పిల్లలు పాఠశాలలో గడిపే ప్రతి నిమిషం కీలకమైనదే. అది వారి భావిజీవితానికి బంగారు బాటలు వేసేదిగా ఉండాలి. పిల్లలకు కేటాయించే బోధనా సమయం ఉపాధ్యాయులు పూర్తిగా అంటే వందశాతం సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి దోహదపడే శారీరక, మానసిక, ఉద్వేగ, సాంఘిక, నైతిక, మేధోపర రంగాలపట్ల సంపూర్ణ అవగాహన కలిగిఉండి అందుకు ఉపకరించే కార్యక్రమాలు, కృత్యాలు ప్రణాళికాబద్ధంగా ఉపాధ్యాయులు నిర్వహించాలి.

- శారీరక అభివృద్ధికి - వ్యాయామ, ఆరోగ్య విద్య, యోగా, ఆటలు, క్రీడలకు ఉద్దేశించిన కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి. వీటిలో పిల్లలు చురుకుగా పాల్గొనేలా వ్యూహాలు రూపొందించుకోవాలి. పిల్లల ప్రగతిని ఎప్పటికప్పుడు అంచనావేస్తూ ప్రగతికి కృషిచేయాలి. పిల్లల ఆసక్తులు, అభిరుచులకు అనుగుణమైన కృత్యాలు కల్పించాలి.
- మానసికరంగంలో పిల్లలు అభివృద్ధిచెందాలంటే అందుకు దోహదపడే ఉల్లాసకృత్యాలు, స్థాయికి అనుగుణమైన, సవాలుతో కూడి ఉండే కృత్యాలు కల్పించాలి. ఆలోచనలు రేకెత్తించే, ఊహశక్తికి, సృజనాత్మకతకు దోహదపడే అభ్యసన ప్రక్రియలు ప్రవేశపెట్టాలి.
- అందరితో కలిసిపోవడం, పరస్పర సహకార భావనలు, సహజీవనం ఆలోచనలు,, అభిప్రాయాలు, భావాలు, తోటివారితో, ఉపాధ్యాయులు, పెద్దలతో పంచుకోవడం ఇతరుల సమస్యలపట్ల స్పందించడం, కలసి ఆటలు ఆడడం, పాటలు పాడటం, సామాజిక పరిస్థితులతో సర్దుబాటు కావడం వంటి వాటిని ప్రాథమికస్థాయినుండే పిల్లలు అలవర్చుకోవాలి. ఫలితంగా వారు సమాజ నిర్మాణంలో కీలకపాత్ర వహించే మంచి పౌరులుగా

రూపొందుతారు. ఈ అంశాలకు సంబంధించినవి విద్యాప్రణాళికలో పేర్కొన్నవిధంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో పొందుపరచడం జరిగింది. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆయా అభ్యసనా కృత్యాలు కల్పించాలి. పైన పేర్కొన్న సామాజిక అంశాలు పిల్లల్లో ఏ మేరకు సాధించబడ్డాయో అంచనావేయాలి.

- విలువలు క్రమంగా క్షీణించడం, మానవ సంబంధాలు బలహీనపడడం, అశాంతి ప్రబలిపోవడం మన సమాజంలో ప్రస్తుతం మనం గమనిస్తున్నాం. పరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగితే జాతి మనుగడకు పెనుముప్పుకు గురవుతుంది. దీనిని అరికట్టే సామర్థ్యం ఉపాధ్యాయులకు ఉంది. ప్రాథమికస్థాయి నుండి విలువల విద్యను అందించాల్సిన అవసరం ఉంది. విలువలకు ఆస్కారమిచ్చే, విలువలు ప్రతిబింబించే పాఠ్యాంశాలు పాఠ్యపుస్తకాలలో చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ఈ అంశాలను సందర్భోచితంగా పిల్లలకు బోధించడమే కాకుండా పాఠ్యేతర అంశాలు విలువలకు విలువనిచ్చే, సామాజిక కట్టుబాట్లు, బాధ్యతలు, సంస్కృతి, జాతి మనుగడ, దేశభక్తి, మానవసేవ, క్రీడాస్ఫూర్తి, సహజీవనం, శాంతి, న్యాయం, అహింస, సమానత్వం, తదానుభూతి వంటివి ప్రతిబింబించే, నియమాల అనుసరణ, ప్రేమ, శ్రద్ధ, స్వేచ్ఛ, కథలు, పద్యాలు, పాటలు, నాటికలు, నృత్యం, అభినయం వంటివి అభ్యసనకృత్యాల రూపంలో పిల్లలకు కల్పించాలి.
- సృజనాత్మకత, వైవిధ్యంగా ఆలోచించడం, మెదడుకు పదును పెట్టే కృత్యాలు కల్పించాలి. సంవాదాలు, గోష్టులు, సెమినార్లు, బృందచర్చలు చేపట్టాలి. మెదడుకు మేత, క్విజ్, గణితం, భాషా క్రీడలు, పజిల్స్ వంటి కృత్యాలు కల్పించాలి. పిల్లలను ప్రోత్సహించాలి.

బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధి - అమలుకు సూచికలు

(All round development of children - indicators of implementation)

పాఠశాలస్థాయి పిల్లల్లో జరిగే సర్వతోముఖాభివృద్ధి మదింపు చేస్తూ పరిశీలనాంశాలను, ప్రగతి అంశాలను రికార్డులలో నమోదుచేయాల్సిన బాధ్యత ఉపాధ్యాయులదైతే మానిటరింగ్ చేయాల్సిన బాధ్యత అధికారులది, సమాజసభ్యులది.

పాఠశాలలో పిల్లలు సర్వతోముఖాభివృద్ధి చెందుతున్నారని కింది సూచికలు/ ఆధారాల ద్వారా చెప్పవచ్చు.

- ఉపాధ్యాయులకు పిల్లలు ఏ ఏ రంగాలలో అభివృద్ధి చెందాలో తెలిసి ఉండడం.
- వ్యాయామం, ఆటలు, పాటలు, క్రీడలు, వక్రత్వం, వ్యాసరచన, నాటిక, పాత్రపోషణ, చిత్రలేఖనం, సంగీతం, క్విజ్, మేళాలు, ప్రదర్శనలు, సెమినార్లు, సమావేశాల నిర్వహణ ఉండడం.
- గ్రంథాలయ పుస్తకాల నిర్వహణ ఉండడం.
- బాలల కమిటీలు సమర్థవంతంగా పనిచేస్తూ ఉండడం.
- గోడపత్రిక, సైన్స్ ఫెయిర్, ఉత్సవాల నిర్వహణ ఉండడం.
- పిల్లలందరూ కలిసి మెలసి ఉండడం, స్వీయ క్రమశిక్షణ పాటించడం.
- అనువైన బోధనాభ్యసన సామగ్రి వినియోగించబడుతుండడం.
- స్నేహపూరిత, సమ్మిళిత వాతావరణం తరగతుల్లో కన్పించడం.
- పిల్లలు ప్రస్తుతం సమాజంలో ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపట్ల అవగాహన కలిగి ఉండడం.

- వైద్య, ఆరోగ్య పరీక్షలు నిర్వహించబడతుండడం.
- గోడపై నీతివాక్యాలు రాయబడి ఉండడం.
- యోగా, ధ్యానం, తరగతుల నిర్వహణ ఉండడం.
- ఆయా రంగాల ప్రగతి గురించి పిల్లల ప్రగతి నివేదికల్లో రాయబడి ఉండడం.
- వ్యాయామం, విలువలు, కళలు వంటి వాటికి అకడమిక్ క్యాలెండర్ ప్రకారం సమయసారణిలో సముచిత స్థానం కల్పించడం. సమయసారిణి ప్రకారం అభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పిస్తూ ఉండడం.

ముగింపు (Conclusion)

పిల్లలందరూ శారీరకంగా, మానసికంగా, మేధోపరంగా, సాంఘికంగా అభివృద్ధి చెందాలి. మంచి ప్రవర్తన, విలువలు కలిగి ఉండడం, సమస్యలపట్ల స్పందించడం, సామాజికస్పృహ కలిగి ఉండడం, రాజ్యాంగ విలువలకు కట్టుబడి ఉండడం, సంస్కృతి సంప్రదాయాలను గౌరవించడం, తోటివారితో, ఉపాధ్యాయులతో పెద్దలతో, తల్లిదండ్రులతో అభిప్రాయాలు పంచుకోవడం వంటివి పెంపొందేలా ఉపాధ్యాయులు ప్రణాళికాబద్ధంగా, వ్యూహాత్మకంగా అభ్యసన ప్రక్రియలు ఉపాధ్యాయులు కల్పించాలి. పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి జవాబుదారీతనం వహించాలి.

xxx

మహాత్మాగాంధీ జాతి కోసం కొత్త తరహా ప్రాథమిక విద్యా పథకాన్ని ప్రతిపాదించారు. అది బేసిక్ విద్యా ఉద్యమంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. పాఠశాల విద్యను సామజిక జీవితానికి సన్నిహితంగా, సంగతంగా చెయ్యాలని, అందుకోసం పాఠశాల కార్యక్రమంలో కొంత కాయిక శ్రమనూ, ఉత్పాదక శ్రమనూ కూడా మేళవించాలని ఆయన భావించారు. అది భారతదేశ విద్యా చరిత్రలోనే మహత్తరమైన మలుపు. ఎన్నో ఏళ్ళ బ్రిటిష్ పాలన దేశంలో స్థిరీకరిస్తూ వచ్చిన పుస్తక కేంద్ర, పరీక్షాధారిత, నిష్ఫల విద్యా వ్యవస్థ మీద అదొక తిరుగుబాటు. అదొక జాతీయ ఉద్యేగాన్ని లేవనెత్తింది.

ఆ మౌలిక లక్షణాలు ఇవి: 1) విద్యలో ఉత్పాదక కార్యకలాపం ప్రధాన భాగం కావడం; 2) పాఠశాల కరికులను ఉత్పాదక కార్యకలాపంతోనూ, పాఠశాల చుట్టూ ఉండే భౌతిక, సామాజిక పరిసరాలకు సన్నిహితంగా తీసుకుపోవడం; 3) పాఠశాలకూ, స్థానిక సమాజానికి మధ్య అత్యీయ సంబంధాన్ని ఏర్పరచడం.

- వాడ్రేవు చినవీరభద్రుడు

4

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు - ప్రణాళికలు

బడిఈడు పిల్లలందరూ బడిలో చేరాలి. కనీసం పదవతరగతి పూర్తి అయ్యేవరకు బడిమానకుండా చదువు కొనసాగించాలి. అంతేకాకుండా వారి శక్త్యానుసారం సమగ్ర అభివృద్ధి చెందాలి. నాణ్యతతో కూడిన చదువు వారికి అందించాలి. దీన్ని దృష్టియందుంచుకుని రాష్ట్ర విద్యాశాఖ పలు కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలు పరుస్తున్నది. అయినప్పటికీ ఇటీవల నిర్వహించిన సర్వే ఫలితాలలో నాణ్యమైన చదువు విషయంలో పిల్లలు వెనకబడి ఉన్నారని తేలింది. నమోదు విషయంలో గణనీయమైన పురోగతి సాధించినప్పటికీ ఇంకా మధ్యలో బడిమానివేసే వారి సంఖ్య పెరుగుతూనే ఉంది. దీనికి ప్రధానకారణం మన చదువులు పిల్లలను పాఠశాలవైపు ఆకర్షితులను చేసేలా ఉండకపోవడం, వారి ఆసక్తులు, అభిరుచులు, అనుభూతులు, ఇష్టావిష్టాలకు విద్యా కార్యక్రమాలలో స్థానం లేకపోవడమే. పిల్లలకు నేర్చుకోవడమనేది సంక్లిష్ట ప్రక్రియగా, ఒక ప్రహసనంగా మారింది. చదువులు అనాసక్తికరంగా ఉండి ఒత్తిడి, మానసిక ఆందోళనకు దారితీసేలా ఉన్నాయి. ఫలితంగా పిల్లలతో చాలా మంది మధ్యలోనే బడిమానివేస్తున్నారు. మరోరకంగా చెప్పాలంటే బడి నుండి తరిమివేయబడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని అరికట్టాల్సిన ఆవశ్యకతను గుర్తించి ఉచిత నిర్బంధ విద్యకు బాలల హక్కు చట్టం-2009 అభ్యసనం ఏ విధంగా ఉండాలి ప్రస్తావించింది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 29, సబ్ సెక్షన్ 2 (ఇ)లో దీని వివరణ ఉంది. దీని ప్రకారం అభ్యసనం అనేది కృత్యాలు, కనుగొనడం, అన్వేషణల ద్వారా స్నేహపూరిత వాతావరణంలో శిశుకేంద్రీకృతంగా ఉండాలి. అభ్యసనం ఇలా జరగాలంటే పిల్లల చదువుతో ప్రత్యక్ష, పరోక్ష సంబంధం ఉన్న ప్రతి ఒక్కరు విధిగా అభ్యసనం గురించి ప్రస్తుత పరిస్థితి విశ్లేషణ, విద్యా హక్కు చట్టంలో పేర్కొన్న అంశాలు, పదజాలాల నిర్వచనాలు, వాటిపై సంపూర్ణ అవగాహన, అమలు నిర్వర్తించాల్సిన బాధ్యతల గురించి తెలుసుకోవాల్సిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది.

నాణ్యమైన విద్య (Quality of Education)

నాణ్యమైన విద్య ముఖ్యంగా ఈ కిందివాటిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

- నాణ్యమైన బోధన (Quality of Teaching)
- అంకితభావం, విషయ పరిజ్ఞానం కలిగిన ఉపాధ్యాయులు (Quality of teacher)

- తరగతిగది వాతావరణం - భయరహిత దండనలేని వాతావరణం (Quality of classroom environment - fear free classrooms)
- ఉపాధ్యాయుల తయారీ, TLM ఉపయోగం, వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, (Quality of teacher preparation and their committment towards children learning)
- పిల్లల అభ్యుసనంలో ప్రగతి, తరగతికి సంబంధించిన సామర్థ్యాల సాధన (Programmes in children performances attainment of class specific competencies)

నాణ్యమైన విద్య - యూనిసెఫ్ (Quality Education - UNICEF):

మంచి ప్రభావవంతమైన వాతావరణంలో పిల్లలందరు కనీస జ్ఞానాత్మక నైపుణ్యాలు (basic cognitive skills) పొందుతారు. విద్యా నాణ్యత ఐదు కోణాల్లో ఉంటుందని యూనిసెఫ్ తెలిపింది.

1. అభ్యాసకుడు (learner)
2. అభ్యసన వాతావరణం (learning environment)
3. విషయం - సిలబస్, పాఠ్యపుస్తకాలు మొదలగునవి (content - syllabus and textbook etc.)
4. అభ్యసన విధానాలు (learning processes)
5. అభ్యసన ఫలితాలు (learning outcomes)

పైవన్నీయూ కూడా బాలల హక్కుల ఆధారంగా పెంపొందించాల్సి ఉంటుంది. అంటే పాఠశాలలు వివిధ విధానాలు బాలల హక్కుల అమలు దిశగా ఉండాలి. జీవించే హక్కు, సంరక్షణ హక్కు, అభివృద్ధి హక్కు మరియు వికాసం హక్కు, భాగస్వామ్యపు హక్కు వీటిని అవగాహన చేసుకొని పిల్లలను గౌరవించాలి.

విద్యలో నాణ్యత - UNESCO జీవిత పర్యంతం అభ్యసనానికి నాలుగు లక్ష్యాలను నిర్వచించింది.

లక్ష్యం 1: తెలుసుకోవడమే నేర్చుకోవడం learning to know పిల్లల స్వయంగా జ్ఞాన నిర్మాణం రోజు చేసుకుంటారు.

learner build their own knowledge on daily basis.

అంటే తెలుసుకోవడం ఎలాగో నేర్చుకోవడం, నేర్చుకోవడాన్ని నేర్చుకోవడం, స్వాధ్యాయ లక్ష్యం కలిగిఉండడం. స్వాధ్యాయం అంటే మనిషి తనకై తాను తెలుసుకోవడం, ప్రయాణించడం.

లక్ష్యం 2: చేయడానికి అభ్యసనం - learning to do నేర్చుకున్నది ఎలా నిత్యజీవితంలో ఉపయోగించుకోవాలనే

దానిపై శ్రద్ధ పెట్టడం. Focus on the practical application of what is learned.

అంటే ఇది జ్ఞానం నైపుణ్యంగా మారడం, జ్ఞానశక్తి క్రియాశక్తిగా మారడం. అందులో యాంత్రిక నైపుణ్యాలు మొదలుకొని సృజనాత్మక నైపుణ్యాల వరకు అన్ని నైపుణ్యాలు వచ్చి చేరుతాయి.

లక్ష్యం 3: కలిసి జీవించడాన్ని నేర్చుకోవడం - learning to live together సమాజంలో ఒక వ్యక్తిగా జీవించడానికి

అవసరమయ్యే జీవన నైపుణ్యాలు, వివక్షతలేని సమాజం, సమానత్వం, స్వేచ్ఛ మొదలగు రాజ్యాంగ విలువలపై దృష్టి Address critical skills for a life free from descrimination, equal opportunity to develop etc.

అంటే మనుషులు ఒకరితో ఒకరు సహజీవనం చేయడం ఎలాగో నేర్పడం. మనుషులు ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవడాన్ని, కలిసిమెలసి జీవించడాన్ని నేర్పడమెలాగో విద్య నేర్పుతుంది. దీనినే విద్య యొక్క చరమ లక్ష్యంగా పరమప్రయోజనంగా మనం భావించవచ్చు.

లక్ష్యం 4: ఎడగడానికి నేర్చుకోవడం - learning to be మనిషి పూర్తి సామర్థ్యం మేరకు ఎదుగుదలకు అవసరమైన నైపుణ్యాలు. Skills needed for individuals to develop their full potential.

అంటే మనిషి తన అస్థిత్వాన్ని అంగీకరించమెట్లానో నేర్చుకోవడం. అన్ని రకాల అస్వాతంత్ర్యాల్ని ధిక్కరించి తను తానుగా ఉండటానికి సాధన చేయడం.

నాణ్యమైన బోధన (Quality of Teaching)

ఉపాధ్యాయుని నాణ్యమైన బోధన ఈ లక్షణాలను కలిగి ఉంటుంది.

- బోధన అనేది విద్యార్థి కేంద్రీకృతంగా ఉండి నేర్చుకోవడంపై దృష్టి పెట్టాలి. సెలబ్స్ పూర్తి అని గాకుండా అందరు పిల్లలు నేర్చుకోవడంపై దృష్టి పెట్టాలి.
- బోధన విద్యార్థి అనుభవాలను ఉపయోగించుకుంటూ జరపాలి. బోధన ద్వారా జ్ఞానం ఇవ్వడం అని గాకుండా విమర్శనాత్మక ఆలోచనల ద్వారా, సమస్యల సాధన ద్వారా విద్యార్థి స్వయంగా నేర్చుకొనేటట్లు చెయ్యాలి. నేర్చుకోవడం అనేది విద్యార్థి ప్రయత్నించి స్వయంగా పాల్గొని సమస్య సాధనను ఆలోచించి సొంతంగా ప్రయత్నిస్తేనే జరుగుతుంది.
- పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి ఉపాధ్యాయులు, అభ్యసనా కృత్యాలు, పనులు ముందుగానే యోచించి పిల్లలచే చేయించడం ద్వారా పిల్లలు స్వయంగా అన్వేషించి కనుక్కుంటారు. పిల్లల్ని కృత్యాల ద్వారా, ప్రశ్నల ద్వారా ఆలోచింపజేసి తమంతట తాము నేర్చుకొనే విధంగా ఉపాధ్యాయుడు చెయ్యాలి.

వాత్సల్య పూరితంగా పిల్లలను చూడాలి. వారి సమస్యలను, సందేహాలను అడిగి తెలుసుకొని పరిష్కారానికి దోహదపడాలి. నాణ్యమైన బోధన ఈ అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

1. ప్రణాళిక చేసుకోవడం మరియు ఉపాధ్యాయుని తయారీ. (Planning and Teacher Preparation)
2. తరగతి గది వాతావరణం - నిర్వహణ. (Classroom environment and Management)
3. బోధనాభ్యసన - విధానాలు. (Teaching and Learning Process)
4. ఉపాధ్యాయుడు వృత్తిపరంగా బాధ్యత వహించడం. (Teacher responsibilities)

ప్రణాళిక చేసుకోవడం (Planning):

పిల్లల్లో ఏమి రావడానికి, లేక ఏ ఏ సామర్థ్యాలు సాధించడానికి బోధన చేయాలి అనే అంశంపై ఉపాధ్యాయునికి పూర్తి అవగాహన, పట్టుండాలి. నేర్చుకోవడం అనేది పరిశీలించడం, చేయడం, చర్చలు, ఆలోచించడం ద్వారా జరుగుతుంది. కాబట్టి ఎలాంటి చర్చలు ఏ ఏ అంశాలపై చేయించి పిల్లలచే ఆలోచింపజేయాలి. ఎలాంటి కృత్యాలు ఇచ్చి పిల్లలు అనుభవం ద్వారా స్వయంగా నేర్చుకుంటారని ఆలోచించి, ఎలాంటి టి.ఎల్.ఎం.లు ఉపయోగించాలి, వెనుకబడ్డ విద్యార్థులకు ఎలా సహాయ చేయాలి అని ముందుగానే ఆలోచించి ప్రతి యూనిట్ లేక పాఠంనకు ప్రణాళిక వేసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లలను ఉద్దేశించబడినవి కాబట్టి ఉపాధ్యాయుడు ఇతర రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు చదివి, భావనలకు (concepts) తగిన ఉదాహరణలు కృత్యాలు అదనపు సమాచారం తన టీచింగ్ నోట్స్ లో రాసుకొని పిల్లలకు కొత్తగా అందించాలి. ఉపాధ్యాయులు చదవకుండా, రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు చూడకుండా పిల్లల అభ్యసనానికి న్యాయం చేయలేరు. ఉపాధ్యాయుని తయారీ అనేది ఒక వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, బోధన ఉత్తేజపరంగా, పిల్లలను ప్రేరణ కలిగించే విధంగా ఉండాలి. పరస్పర ప్రతిచర్యలతో, చర్చలతో కూడిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పిల్లలు ఏకాగ్రతతో పాల్గొని బాగుగా నేర్చుకొంటారు.

ప్రణాళికలు - వార్షిక మరియు యూనిట్/ పాఠం

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించే తరగతికి మరియు సబ్జెక్టుకు సంవత్సరాంతానికి పిల్లల్లో ఏమి రావాలి? పిల్లలు ఏ సామర్థ్యాలు సాధించాలి? ఆ సామర్థ్యాల సాధనకు ఎటువంటి బోధన మరియు ఎలాంటి కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి అని ముందే ప్రణాళిక చేసుకోవాలి. ఈ ప్రణాళికలు ముఖ్యంగా రెండు. 1. వార్షిక ప్రణాళిక 2. యూనిట్/ పాఠం ప్రణాళిక. వీటిపై ప్రతి ఉపాధ్యాయుడికి మంచి అవగాహన ఉండాలి మరియు ఆశించిన సామర్థ్యాలు పొందడానికి ముందే ఆలోచించి ప్రణాళిక తయారు చేసుకొని నిర్వహించాలి. ఈ ప్రణాళికల యొక్క మాదిరి ఫార్మాట్లు ఈ కింద ఇవ్వబడ్డాయి.

వార్షిక ప్రణాళిక (Annual Plan) - సోపానాలు:

1. తరగతి:
2. సబ్జెక్టు:
3. సంవత్సరంలో ఈ సబ్జెక్టుకు కేటాయించబడిన మొత్తం పీరియడ్లు:
4. సంవత్సరాంతానికి పిల్లల్లో ఆశించే అభ్యసన సామర్థ్యాలు:
5. మాసవారీగా పాఠాల విభజన ప్రణాళిక:

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య	వనరులు	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జూన్	1			
	2			
జూలై				
....				

6. వార్షిక ప్రణాళిక అమలుపై ఉపాధ్యాయుల ప్రతిస్పందన:

7. వార్షిక ప్రణాళిక మరియు దాని అమలుపై ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు మరియు ప్రతిస్పందన:

బోధనా వ్యూహాలు/ కార్యక్రమాల్లో భాగంగా కేవలం తరగతి గదుల్లో కాకుండా కొన్ని ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు అనగా క్షేత్ర సందర్శన, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, విజ్ఞాన యాత్రలు, సామాజిక సంస్థల సందర్శన, సమాజ సేవ మొదలగు కార్యక్రమాలను కూడా వార్షిక ప్రణాళికలో చూపాలి మరియు అమలు చేయాలి.

యూనిట్/ పాఠం (lesson) ప్రణాళిక:

ఏమి బోధించాలి? ఎలా బోధించాలి? ఎటువంటి అభ్యసన కృత్యాలు ఇవ్వాలి? పిల్లల్ని ఏవిధంగా అభ్యసనంలో భాగస్వాములను చేయాలి? ఏమి కొత్త విషయాలు చెప్పాలి? అనేవి ఉపాధ్యాయుడు ముందు ఆలోచించి ప్రణాళిక తయారు చేసుకోవాలి. కావున, ప్రణాళిక సులభతరంగా, ఆచరణయోగ్యంగా, ఆలోచించేవిధంగా ఉండడటానికి ఒక కొత్త ఫార్మాట్ తయారు చేయడమైనది. ఈ ప్రణాళిక రెండింటికి కలిపి అనగా యూనిట్ మరియు పీరియడ్ ప్లాన్లను కలిగి ఉంటుంది. ఈ ప్రణాళికలోని సోపానాలు ఈ కిందివిధంగా ఉంటాయి. అన్ని సబ్జెక్టులకు ఇదే ఫార్మాట్ను ఉపయోగించాలి.

యూనిట్/ పాఠం (lesson) ప్రణాళికలోని సోపానాలు:

1. యూనిట్/ పాఠం పేరు :
2. తరగతి :
3. యూనిట్‌కు కేటాయించిన మొత్తం పీరియడ్ల సంఖ్య :
4. సాధించాల్సిన విద్యా ప్రమాణాలు :
5. పీరియడ్ వారీగా బోధనాభ్యసన అంశాలు మరియు విధానాలు :

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం	బోధనా వ్యూహాలు	అవసరమైన సామగ్రి, వనరులు	మూల్యాంకనం

6. టీచింగ్ నోట్స్ - Teaching Notes: (బోధనాంశాలు మరియు విధానాలపై ఉపాధ్యాయుడు అదనంగా పుస్తకాలు చదివి సేకరించుకోవాల్సిన సమాచారం.

7. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు:

బోధనా వ్యూహాలు ప్రతి సబ్జెక్టుకు వివిధ రకాలుగా ఉంటాయి. నేర్చుకోవడం అనేది వినడం ద్వారా, చదవడం ద్వారా కాకుండా ఇతర పద్ధతులు అంటే చర్చలు (dialogues and discussions), కృత్యాలు (activities), ప్రాజెక్టులు (projects), ప్రశ్నించడం (questioning), పరిశీలన (observation), అన్వేషణ (exploration), కనుగొనడం (discovery), విశ్లేషణ (analysis), సంశ్లేషణ (synthesis), మూల్యాంకనం (evaluation).

- ఈ ప్రణాళికకు ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తప్పనిసరిగా ఒక పెద్ద నోట్‌బుక్ పెట్టుకోవాలి. ప్రతి యూనిట్/ పాఠానికి దాదాపు 20 పేజీల వరకు వదిలేయాలి. ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు సొంతంగా తయారై ఆ పాఠానికి సంబంధించిన బోధనాంశాలు/ భావనలపై సమాచారం అనగా ఆ అంశాలకు సంబంధించిన అదనపు సమాచారం, కొత్త ఉదాహరణలు, ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు, అదనపు కృత్యాలు, సంబంధించిన కథలు, సంఘటనలు మొదలగునవి సేకరించి అనగా రెఫరెన్స్ పుస్తకాలు మరియు మ్యాగజైన్లు, వార్తాపత్రికల నుంచి సేకరించి టీచింగ్ నోట్స్ కింద రాసుకోవాలి. ప్రతి సంవత్సరం కొత్త విషయాలు ఈ టీచింగ్ నోట్స్ కు చేర్చాలి. దీనికి ఎక్కువ పేజీలు కేటాయించాలి. ఒక ఉపాధ్యాయుని యొక్క వృత్తిపరమైన తయారీ ఈ టీచింగ్ నోట్స్ పరిశీలిస్తే తెలిసిపోతుంది. పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్న సమాచారాన్ని మాత్రం ఈ టీచింగ్ నోట్స్ కింద రాయకూడదు. కేవలం అదనపు సమాచారం మాత్రమే ఉదాహరణలు, కృత్యాలు, ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు మొదలగునవి రాయాలి.
- ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు అంటే పాఠం ఏ రకంగా జరిగింది? పిల్లలు ఏమి నేర్చుకున్నారు? ఏ పద్ధతి నేర్చుకోవడానికి బాగా ఉపయోగపడింది? ఏ ఏ పిల్లలు సృజనాత్మకంగా జవాబులు చెప్పారు? మంచిగా జరిగిన తరగతులు, జరగని తరగతులు, కారణాలు, మంచిగా అనిపించిన అంశాలు, విజయవంతమైన వ్యూహాలు మొదలగునవి మరియు తన అనుభవాలను ఉపాధ్యాయుడు ఇక్కడ రాయాలి.

- ప్రతి యూనిట్ కు, ప్రతి సంవత్సరానికి టీచింగ్ నోట్స్ కింద మరియు ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనల కింద ఉపాధ్యాయుడు రాసుకోవాలి. ఈ ప్రణాళిక కొన్ని సంవత్సరాల వరకు పనిచేస్తుంది. కొత్త విషయాలను ఎప్పుటికప్పుడు టీచింగ్ నోట్స్ కింద రాసుకోవాలి.

గమనిక: ఈ ప్రణాళిక యూనిట్/ పాఠం మరియు పీరియడ్ ప్రణాళిక మరియు టీచర్ డైరీతోపాటు కలిసి ఉన్నది. కావున మళ్లీ టీచర్ డైరీ అవసరం లేదు. మానిటరింగ్ అధికారులు వచ్చినపుడు ఈ ప్రణాళికను చూస్తారు. ప్రతి యూనిట్/ పాఠం ప్రణాళిక ముందుగానే రాసుకొని ప్రధానోపాధ్యాయుడికి సమర్పించాలి. ప్రధానోపాధ్యాయుడు చూసి తన సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చి సంతకం చేయాలి. ఒక నోట్ బుక్ లో మొదట వార్షిక ప్రణాళిక తరువాత యూనిట్ ప్రణాళికలు రాయాలి.

మంచి తరగతి గది, వాతావరణం (Effective Classroom Environment):

తరగతి గది వాతావరణం భయరహితంగా, స్వేచ్ఛ పూరితంగా ఉండాలి. పిల్లలు మాట్లాడటానికి సందేహాలు అడగటానికి ఎప్పుడైనా విద్యార్థులకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఉండాలి. భయం, సందేహాలు దూరమైతే పిల్లలు నేర్చుకుంటారు.

తరగతి వాతావరణం ప్రేమ పూర్వకంగా ఉండాలి. పిల్లలతో చనువుగా ఉండాలి. పేర్లతో పిలవాలి. పిల్లల కుటుంబ సంబంధమైన సమస్యలు వినాలి. స్వేచ్ఛగా ఏమైనా అడిగే వాతావరణం ఉండాలి.

- ఉపాధ్యాయుడు చిరునవ్వుతో, ప్రేమ పూర్వకంగా ఉండి పిల్లల సమస్యలు వినాలి. అవమానపరచడం, దండన, భయపెట్టడం ఉండకూడదు.
- తరగతి గదిలో ప్రోత్సాహకరమైన వాతావరణం ఉండాలి. పిల్లల ఆత్మగౌరవం పెంచేలా, వారిపై వారికి నమ్మకం కలిగించేలా పిల్లలు చేసిన పనులను ఏమీ నేర్చుకొన్నా, కొంచెం నేర్చుకున్నా కూడా గుడ్ అని ఉపాధ్యాయుడు భుజం తట్టి ప్రోత్సహించాలి.
- నేర్చుకోవడం అనేది ఒక సామాజిక ప్రక్రియ పిల్లలు ఇతరుల ద్వారా చూసి, విని, ప్రతిస్పందిస్తూ నేర్చుకుంటారు. కావున తరగతిలో పరిశీలన, మొత్తం తరగతి గది చర్చలు కృత్యాల ద్వారా నేర్చుకొనే అవకాశాలు కల్పించాలి.
- ధారాళమైన వెలుతురు, గాలి, కూర్చోవడానికి సరియైన స్థలం, త్రాగునీరు మరుగుదొడ్లు మంచి తరగతి గదులు ఉంటే పిల్లలు త్వరగా అలిసిపోరు.
- నేర్చుకోవడాన్ని ప్రశంసించాలి, ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలి, ప్రతీ బాలుడు లేక బాలిక కూడా నేర్చుకొనే సామర్థ్యం ఉన్నదని మనం నమ్మాలి. ప్రతి పిల్లవాడు, శారీరకంగా, మానసికంగా ప్రశాంతంగా, సౌకర్యవంతంగా ఉండేటట్లు తరగతి గది వాతావరణం ఏర్పరచాలి. ఉపాధ్యాయుని ప్రవర్తన ప్రోత్సహించేదిగా ఉండాలి.

అభ్యసన వాతావరణం లోపించిన తరగతి గదులకు సూచికలు:

- పిల్లలు నేర్చుకోవడంలో బాగుగా నిమగ్నం అయ్యే విధంగా సవాలుతో కూడిన అభ్యాసం కృత్యాలు ఇవ్వలేకపోవడం.
- ఉపన్యాస పద్ధతిలో పాఠం చెప్పడం, కేవలం వినడమనే ఒక అత్యంత స్తబ్ధత గల బోధనా పద్ధతులు అవలంబించడం.
- పాఠశాల సమయంలో ఎక్కువ సమయం పిల్లలు తరగతి గదిలో కూర్చోని తమంతట తాము చదువుకోవడం లేక పుస్తకం లేక గైడులు చూసి నోటు పుస్తకంలో అదేపనిగా ప్రశ్నలు జవాబులు రాసుకోవడం, అనేది సాధారణంగా కనిపించే దృశ్యాలు.

- పదే పదే పాఠాలు చదవడం, ప్రశ్న జవాబులు రాయడం, వినడం అనే ప్రక్రియలు చేయడం, గంటల తరబడి చిన్నపిల్లలు తరగతి గదిలో కూర్చోవడం, మాట్లాడకుండా ఉండడం అనే వాటి వల్ల పిల్లలు అసహనానికి, విసుగుదలకు గురిఅవుతారు. ఎప్పుడు బడి సమయం అవుతుందా బయటకు వెళదాయా అని బడిగంట కోసం ఎదురుచూస్తుంటారు.

కావున పై పరిస్థితి ఇలా కాకుండా, క్రమశిక్షణ పేరుతో, పిల్లలని మాట్లాడనివ్వకుండా, తనకు అడగాలనిపించేది, అడగనివ్వకుండా తరగతిలో ఒక ప్రజాస్వామ్య వాతావరణం లేకుండా చేయకూడదు. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో కలిసిపోవాలి. పిల్లలను ప్రోత్సాహకంగా తరగతి గది చర్చలలో మరియు నేర్చుకోవడంలో పాల్గొనేలా చేస్తూ ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల అభిమానాన్ని చూరగొనాలి.

బోధనాభ్యసన విధానాలు (Teaching and Learning Process)

నేర్చుకోవడం అనేది నాణ్యమైన బోధన మీద ఆధారపడి ఉంది. బోధన అంటే చెప్పడం కాదు. వినిపించడం ద్వారా నేర్చుకునేది కాదు. బోధన అనేది ఒక ప్రక్రియ, ఒక కళ, అనేక విధానాలు అంటే చర్యలు, పరిశీలనలు, ప్రయోగాలు, పరిశోధన, ప్రాజెక్టులు, అన్వేషణలు, ప్రదర్శనలు వీటన్నింటి ద్వారా పిల్లలు అభ్యసనంలో చురుకుగా పాల్గొని నేర్చుకుంటారు.

ఈ విధానాల ద్వారా ఇచ్చిన సమస్యపై, పిల్లలు సొంతంగా ఆలోచించి తమదైన పద్ధతిలో చేసి, చూసి నేర్చుకుంటారు. పాఠశాలలో ఎక్కువ సమయం, పిల్లలు తమకివ్వబడిన సమస్యలపై ఆలోచించడం, తోటి విద్యార్థులతో చర్చలు జరపడం, చేసి చూడటం మొదలగు వాటి ద్వారా సమస్యలను సాధించడంలో నిమగ్నం కావాలి. దీనికి ఉపాధ్యాయుడు సహాయసహకారాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించాలి.

మంచి బోధనాభ్యసన విధానాలకై, పిల్లలు, పాల్గొని నేర్చుకోవడానికి ఉపాధ్యాయుడు బోధన వనరులు, బోధనాభ్యసన సామగ్రి సేకరించుకోవాలి. మరియు తయారు చేసుకోవాలి. పిల్లలు ఆలోచించడం, చేయడం ద్వారా నేర్చుకుంటారు. కావున సమాచారం ఇవ్వడంపై దృష్టి పెట్టకుండా నిశిత ఆలోచనలు, సృజనశీల నైపుణ్యాలపై వివిధ సామర్థ్య సాధనాలపై దృష్టి పెట్టాలి. ప్రేరణ, ప్రోత్సాహం ద్వారానే పిల్లలు బాగుగా నేర్చుకుంటారని, నేర్చుకోవడంలో ఇవే ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నాయని, ఎన్నో పరిశోధనలు చెబుతున్నాయి.

ఉపాధ్యాయుని బోధన లక్ష్యం, పిల్లల్లో సృజనాత్మకత, లోతుగా ఆలోచింపజేయడం, భావప్రసార నైపుణ్యాలు ఇతరులతో కలిసిపనిచేసే తత్వం, నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం, వాటికి బాధ్యత వహించడం మొదలగు సామర్థ్యాలే పిల్లల్ని భవిష్యత్తులో మంచి సామాజిక జీవనం గడిపేలా చేస్తాయి.

ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత - వృత్తిపరమైన బాధ్యతలు (Teacher Quality - professional responsibilities)

నాణ్యమైన బోధన అనేది ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత పైననే ఆధారపడి ఉంటుంది. (Quality teaching is based on Quality of teacher).

ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత అంటే ఏమిటి?

- బోధించే విషయంపై, బోధనా విధానాలపై ఉపాధ్యాయునికి లోతైన అవగాహన ఉండాలి.
- పిల్లల స్వభావం మరియు బాల్య దశ స్వరూపం, అవసరాలపై స్పష్టత, జ్ఞానం, అవగాహన ఉండాలి.
- పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు? ఏ ఏ విధానాల ద్వారా పిల్లలు పాల్గొని స్వయంగా నేర్చుకుంటారు? అంటే అభ్యసనం యొక్క స్వరూపంపై (Nature of learning and how children learn) లోతైన అవగాహన ఉండాలి.

- మూల్యాంకనం అనేది పిల్లలు బాగుగా నేర్చుకోవడానికి ఉపరించేది మరియు బోధనను మెరుగుపరిచేది అనే అవగాహనతో పిల్లలు నేర్చుకొనేటప్పుడే వారి ప్రగతిని తెలుసుకొని తగిన విధంగా పిల్లలకు నేర్చుకోవడంలో సహాయపడాలి.

పై అంశాలపై అవగాహన రావాలంటే ఒక డి.ఇడి., బి.ఇడి., చదివితే సరిపోదు. కొత్త విషయాలకై నిరంతరం పై అంశాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు, మేగజైనులు, పత్రికలు, పరిశోధనలు చదవాలి. అప్పుడే మనం సమర్థులైన ఉపాధ్యాయులమవుతాం. మూసపోసిన విధంగా, నిరంతరం ఒకేవిధంగా, ఒకే పద్ధతిలో బోధించడం కాకుండా, కొత్త పద్ధతులలో, విధానాల్లో చెప్పాలి. ఏ విధానం ద్వారా పిల్లలు బాగా నేర్చుకుంటున్నారో అనేది పరిశోధించాలి. అప్పుడే రేపటి తరాన్ని మంచి ఆలోచనాపరులైన, జ్ఞానులైన విద్యార్థులను తయారు చేయగలుగతాం.

సంవత్సరాల తరబడి బోధనలో ఏ మార్పు లేకుండా, మూస విధానంలో కాకుండా, కొత్త పద్ధతులు, ఏ ఏ పద్ధతులు లేక విధానాల ద్వారా పిల్లలు తరగతి గదిలో బాగుగా పాల్గొంటారని చూడాలి. ఎలా అయితే పిల్లలు చురుకుగా ఉండి నేర్చుకుంటారు? ఎలాంటి టి.ఎల్.ఎమ్. ఉపయోగించాలి? అని ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తిరిగి చూసుకోవాలి. బోధించాము, అయిపోయింది అని కాకుండా బోధనా ఫలితమేమి అని తన అనుభవాలను అవలోకనం చేసుకొని తమ బోధనను మార్చుకొని మంచికి ప్రయత్నించడమే ఉపాధ్యాయుని నిజమైన కర్తవ్యం. ఎక్కువ అనుభవం అంటే ఎక్కువ సంవత్సరాలని కాదు. ఎన్ని కొత్త పద్ధతులు అవలంబించారు. బోధనలో తనదైన జ్ఞానం ఏమి అని లెక్కకు వస్తుంది. ఒక ఉపాధ్యాయుడు బోధనా అనుభవం ద్వారా ఎక్కువ నేర్చుకుంటాడు.

మంచి, నిపుణులైన ఉపాధ్యాయుల లక్షణాలు:

- పిల్లలతో మంచి సంబంధాలు, పిల్లలకు మంచి స్వేచ్ఛ ఇచ్చి ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను అమలుచేయడం, పిల్లలచే అభిమానింపబడడం, పిల్లలను ప్రేమగా చూడడం, వారికి రక్షణ కల్పించడం.
- మంచి ప్రణాళికలు తయారుచేసుకోవడం, అమలుపరచడం. మంచి కృత్యాలు, అనుభవాలద్వారా, ప్రాజెక్టులు, అన్వేషణలద్వారా పిల్లలు స్వయంగా నేర్చుకునేటట్లు చేయడం.
- కేవలం సమాచారం ఇవ్వడం కాకుండా సిలబస్ పూర్తిచేయడం కాకుండా నేర్చుకోవలసిన సామర్థ్యాలు, నైపుణ్యాలు, జ్ఞానం అవగాహనపై దృష్టిపెట్టాలి.
- ప్రతి నిత్యం జ్ఞాన సముపార్జనకోసం నిరంతరం చదివే అలవాటు కలిగివుండి వివిధ వృత్త్యంతర శిక్షణా సమావేశాలకు హాజరవుతూ, గ్రంథాలయాలకు వెళుతూ, సహచర ఉపాధ్యాయులతో చర్చిస్తూ వృత్తిసంబంధ ప్రగతిని సాధించాలి.
- సజ్జెక్టుల మధ్య, వివిధ పాఠాల మధ్య, వివిధ బావనల మధ్యగల సంబంధంపై అవగాహన పెంపొందించాలి (connections) అప్పుడే పిల్లలు తమ జ్ఞానాన్ని అన్వయించుకుంటారు.
- మంచి బోధనకు, అభ్యసనానికి బాధ్యత వహించాలి. ఆలోచించి బోధనా విధానాలను ఎన్నుకోవాలి. టి.ఎల్.ఎమ్. సమర్పించుకోవాలి.
- పిల్లల శక్తి సామర్థ్యాలను వృద్ధిపరచాలి. వారిని సాధికారులుగా తయారుచేయాలి (student empowerment).
- సమభావన, సమాన అవకాశాలు కల్పించడం: విద్యార్థుల సామర్థ్యాల ఆధారంగా వారు నేర్చుకునేటట్లు చేయాలి. తగు సమయం, సహాయం ఇచ్చి పిల్లలందరు ఆశించిన సామర్థ్యాలను పొందేలా కృషిచేయాలి, సాధించాలి.
- సహనం, ఓర్పుతో, పిల్లలకు అవసరమగు అదనపు సహయాన్ని ఇచ్చి నేర్చుకోవడం సులభతరంగా, సవాలుతో కూడినదిగా చేయాలి.
- ప్రస్తుత సంఘటనలు, సామాజిక సమస్యల ఆధారంగా నీతి, మంచి, చెడు, న్యాయం, అన్యాయం, ధర్మం, అధర్మం అనేవాటిపై చర్చింపజేసి మంచి నైతిక విలువలను జీవన నైపుణ్యాలను వైఖరులను నేర్పించాలి.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం

నేపథ్యం (Context)

మూల్యాంకనం అనగానే పిల్లలకు పరీక్షలు నిర్వహించడం అనే భావన మనలో ఉంది. ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు, సమాజం మొత్తం కూడా మూల్యాంకనాన్ని పరీక్షల కోణంలో మాత్రమే చూడడానికి అలవాటు పడినారు. పాఠ్యపుస్తకంలో ఇచ్చిన సమాచారాన్ని నిరంతరం బట్టి పట్టించి పరీక్షలలో రాయడమే బోధనా లక్ష్యంగా మారిపోయింది. మూల్యాంకనం పేరిట నిర్వహించే పరీక్షలు పిల్లలలో పాఠశాలపట్ల, నేర్చుకోవడంపట్ల సానుకూల దృక్పథాన్ని పెంపొందించడానికి బదులుగా భయాందోళనలకు గురిచేస్తున్నాయి.

పిల్లల ప్రగతిని మాపనం చేయడానికి ఉపయోగించే మార్కులు, ర్యాంకులు పిల్లలపై నిరంతరం ఒత్తిడి కలిగిస్తున్నాయి. అందువల్ల వారి శారీరక, మానసిక వికాసాలకు ఆటంకం కల్గుతుంది. మార్కుల సాధనే ధ్యేయంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కూడా మార్పు చెందాయి. మూల్యాంకనం పిల్లల అభిరుచులు, సామర్థ్యాలతో సంబంధం లేకుండా ఏక మొత్తంగా సాగే పరీక్షాకార్యక్రమంగా అమలవుతుంది. పరీక్షా ఫలితాల సాధనలో అవాంఛనీయ అంశాలు కూడా చోటు చేసుకుంటున్నాయి. అసంబద్ధమైన పోటీ తత్వం పిల్లల ఉద్వేగ వికాసానికి, జీవన నైపుణ్యాల సాధనకు తావులేకుండా పోయింది. యూనిట్, టర్మినల్ పరీక్షల పేరుతో నిర్వహిస్తున్న మూల్యాంకనం, పిల్లలు ఉత్తీర్ణులయ్యారు, కాలేదు అని ముద్ర వేయడానికి మాత్రమే తోడ్పడుతోందే తప్ప లోపాలను గుర్తించి సామర్థ్యాల సాధనను మెరుగుపరచేందుకు ఉపయోగపడడం లేదు.

ప్రస్తుత మూల్యాంకనం ఉపాధ్యాయ కేంద్రీకృతంగా అమలవుతోంది. ప్రగతి పత్రాల పేరిట పిల్లలకు అందించే సమాచారంలో పాఠ్య విషయాలపై మూల్యాంకనం మాత్రమే చోటుచేసుకుంటుంది. చాలా సందర్భాలలో మనం నిరంతర, సమగ్ర మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తున్నామని ప్రకటిస్తున్నప్పటికీ పాఠ్యవిషయాలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యతనిస్తున్నాం.

సహపాఠ్యాంశాలకు అనగా ఆరోగ్య-వ్యాయామ విద్య, కళలు-సాంస్కృతిక విద్య, పని-కంప్యూటర్ విద్య, విలువల విద్య-జీవన నైపుణ్యాలు మొదలగు వాటికి తగినంత ప్రాధాన్యత నివ్వడంలేదు. వైగా నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అంటే ఎక్కువగా పరీక్షలు పెట్టడమనే అపోహ పడుతున్నాం. విధాననిర్ణయ కర్తలు, విద్యారంగ నిపుణులు, ఉపాధ్యాయులు నిరంతర, సమగ్ర మూల్యాంకనం యొక్క నిజమైన స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

మూల్యాంకనం - ప్రస్తుత పరిస్థితి (Assessment - Existing Situation)

- విద్యా లక్ష్యాలకు మరియు మూల్యాంకనం చేసే విధానం మరియు అడిగే ప్రశ్నలకు సంబంధం లేకపోవడం.
- విద్యార్థుల అభ్యసనాన్ని కేవలం రాతపరీక్షల ద్వారానే మాపనంచేయడం జరుగుతుంది. మౌఖికం మరియు ప్రదర్శనలకు అవకాశం తక్కువ ఉండడం.
- పరీక్షలలో పిల్లల ప్రగతి ఆధారంగా, బోధనలో మార్పులు లేక సరణనాత్మక బోధన జరగడం లేదు. పిల్లల ప్రగతి బాగా లేకున్నా కూడా, తరవాత సిలబస్ చెప్పడం చేస్తున్నారు. పిల్లలకు వచ్చినా రాకున్నా సిలబస్ కు పూర్తి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి మా పని అయిపోయింది అనిపిస్తున్నారు.
- పిల్లలలో ఆలోచనశక్తి, విశ్లేషణ సామర్థ్యాలను పరీక్షించే ప్రశ్నలు కాకుండా, కేవలం బట్టిపట్టి జవాబులు రాసే ప్రశ్నలకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం జరుగుతుంది.
- అభ్యసనం అనేది పుస్తకాధారితం అయింది. సమాచారం ఇవ్వడం మరియు ఇచ్చిన దానిని యథాతథంగా పరీక్షించడం అనేది విద్యలో పరమార్థం అయినది.
- విద్యా ప్రణాళిక, విద్య యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం - విద్యార్థిని సర్వతోముఖాభివృద్ధి కలిగిన ఒక పరిపూర్ణ మానవునిగా తయారు చేయడం. కాని కేవలం, భాషలు, గణితం, సైన్సు, సాంఘికశాస్త్రాలకే ప్రాధాన్యత ఇస్తూ, కళలు, ఆటలు, ఆరోగ్యం, జీవన నైపుణ్యాలు, విలువలు ఏవైతే వ్యక్తి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి, సమాజంలో కలిసి జీవించడానికి తోడ్పడతాయో, వాటిని విస్మరించడం జరిగింది.
- బోధనాభ్యసనం జరుగుతున్నప్పుడు పిల్లలు ఏ విధంగా, ఎంత వరకు నేర్చుకుంటున్నారు అనేది అప్పటికప్పుడు తెలుసుకోకుండా పరీక్షల వరకు ఆగి, అప్పుడు తెలుసుకొని, ఎంత మంది ఎంత వరకు నేర్చుకొన్నారు అనే దాన్ని చూస్తున్నారు.
- పరీక్షల ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు తమ బోధనా విధానాన్ని మార్చుకోవడం కానీ అభివృద్ధి పరచుకోవడం గానీ, లేక ఎలా? ఏ పద్ధతిలో చెబితే ఫలితం బాగా వస్తుందో ఆలోచించడం లేదు. పిల్లల ప్రగతి కేవలం వారి ప్రతిభా పాటవాల మీదనే ఆధారపడి ఉన్నది అనేది ఎక్కువ మంది ఉపాధ్యాయుల నమ్మకం.
- బోధన అనేది పరీక్షలకు అనుగుణంగా పరీక్షలకు తయారు చేయడం లేక పరీక్షలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయడం జరుగుతుంది. అందువలనే గైడ్లకు, నోట్సుకు, ప్రశ్న జవాబుల సామాగ్రికి, టెస్ట్ పేపర్ కి ఎనలేని ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారు.
- మూల్యాంకన విధానాలను బట్టి చదువు ఉంటుంది. అంటే ఉపాధ్యాయుల పనితీరు మరియు పిల్లల తయారీ కూడా పరీక్షలకు లోబడే ఉంటుంది.

పిల్లలకు పాఠశాలలో అందజేయవలసిన అభ్యసనానుభవాల నేపథ్యంలో వ్యక్తిపరంగానూ, సమాజ పరంగానూ విద్యాలక్ష్యాలను రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళిక పరిధిపత్రం వివరిస్తుంది. ఇది పాఠశాల విద్యా కార్యక్రమాలకు, పాఠ్యప్రణాళిక, పాఠ్యపుస్తకాల అభివృద్ధికి మార్గదర్శకంగా నిలుస్తుంది. విద్యాలక్ష్యాలను సాధించడానికి ప్రణాళికాబద్ధమైన కృత్యాల రూపకల్పన, బోధనాంశాల, బోధనావిధానాల ఎంపిక, సామగ్రి, మూల్యాంకన విధానాలు మొదలైనవాటిపై ప్రణాళికలు రూపొందించుకోవడం అవసరమని రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళికా పరిధి పత్రం సూచించింది. తద్వారా పిల్లల్లో గుణాత్మకమైన విద్యను సాధించడానికి వీలు కలుగుతుందని పేర్కొంది.

RTE-2009 - మూల్యాంకనం (RTE-2009 – Evaluation)

విద్యను పొందే హక్కుతోపాటు విద్యా నాణ్యతపై కూడా ఆర్.టి.ఇ. దృష్టిసారించింది. ఎలిమెంటరీ విద్యలో గుణాత్మకత సాధనకు అవసరమైన నియమావళిని ఆర్.టి.ఇ. చట్టంలోని 5వ భాగం పేర్కొంది.

పాఠ్యప్రణాళిక, మూల్యాంకనం రూపొందించడంలో కింది అంశాలు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని సూచించింది.

- రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన విలువలకు అనుగుణంగా పాఠ్యాంశాలు ఉండాలి..
- పిల్లవాని సమగ్ర అభివృద్ధి జరగాలి.
- పిల్లల్లో జ్ఞానాన్ని, శక్తులను, నైపుణ్యాలను పెంపొందించాలి.
- బాలల పూర్తిసామర్థ్యం మేరకు శారీరక, మానసిక సామర్థ్యాల అభివృద్ధి జరగాలి.
- పిల్లల మనసులు గాయపరచకుండా పిల్లలను నిర్భయంగా, ఆందోళన ఒత్తిళ్ళు లేకుండా చేసి వారు తమ అభిప్రాయాలు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తంచేసేలా చూడాలి, దానికి సహాయపడాలి మరియు ప్రోత్సహించాలి.
- పిల్లలను కేంద్రంగా చేసుకొని వారు నేర్చుకునే పద్ధతుల్లో, అనువైన విధానాల్లో అనగా ఆవిష్కరణ, పరిశీలన, పరిశోధన, కనుగొనడం ద్వారా నేర్చుకొనేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి.
- పిల్లల జ్ఞాన అవగాహనను, అర్థం చేసుకున్న విధానాన్ని, జ్ఞానాన్ని నిజజీవిత సన్నివేశాలలో వినియోగించే సామర్థ్యాన్ని సమగ్రంగా నిరంతరంగా మూల్యాంకనం చేయాలి.
- ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేంత వరకు ఏ పిల్లవాడు ఎలాంటి బోర్డ్ పరీక్షకు హాజరు కావలసిన అవసరం లేదు.
- బాలుడు / బాలిక ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తి చేసిన తరువాత సూచించిన ప్రకారం వారికి దృవీకరణ పత్రం ఇవ్వాలి.

భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం విద్య ప్రాథమిక హక్కుగా నిర్ణయించడం వల్ల ఆరు నుండి పద్నాలుగు సంవత్సరాల వయసు ఉన్న పిల్లలంతా తప్పనిసరిగా బడిలో చేరి నాణ్యమైన విద్యను పొందాలి. పిల్లలంతా పాఠశాలలో చేరడంతో సరిపోదు. వారు బడిలో ప్రాథమిక విద్య పూర్తిఅయ్యేదాకా కొనసాగాలి. నాణ్యమైన విద్యను పొందాలి. నేర్చుకుంటున్న విద్య నాణ్యమైనదా కాదా అనేది మూల్యాంకనం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇంతవరకు పిల్లలను పాఠశాలలకు తీసుకురావడం వారికి మంచి విద్య అందేలా కృషిచేయడం అన్నది ఉపాధ్యాయుల నైతిక అంశంగా ఉన్నది. కానీ నేడు అది చట్టబద్ధమయింది. విద్యాహక్కుచట్టం అధ్యాయం 5, సెక్షన్ 29 సబ్సెక్షన్ 2 ప్రకారం పిల్లల ప్రగతిని నిరంతరం సమగ్రంగా మూల్యాంకనం చేయాలని నిర్దేశించింది. సమగ్రంగా అంటే పిల్లల శారీరక, మానసిక, సాంఘిక, సాంస్కృతిక, ఉద్వేగ అంశాలన్నింటినీ మూల్యాంకనం చేయాలి. విద్యాహక్కుచట్టం మూల్యాంకన విధానాన్ని నిర్ధారించేటపుడు ఏ ఏ అంశాలు పరిగణనలోకి తీసుకోవాలో స్పష్టంగా సూచించింది.

విద్యాహక్కు చట్టం సూచించిన విధంగా మూల్యాంకనం చేయడమంటే పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనతోపాటు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియను ఉపాధ్యాయుని పనితీరును కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవలసి వుంటుంది. అంటే మూల్యాంకనం ఉపాధ్యాయుని పనితీరుతో ముడిపడిన అంశంగా గుర్తించాలి. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ శిశుకేంద్రీకృతంగా ఉండా లేదా అనేది మూల్యాంకనం నిర్ధారించాలి. అంటే దీనిలో జ్ఞానాన్ని కాకుండా దాన్ని అన్వయించుకునే విధానాన్ని మూల్యాంకనం చేయాలి. అన్వయం అనేది నేర్చుకొన్న జ్ఞానాన్ని నిత్యజీవితంలో ఉపయోగించడం, తదుపరి అంశాలు నేర్చుకోవడానికి ఉపయోగించుకోవడం అనే అంశాలు మూల్యాంకనం చేయాలి. అంటే ప్రస్తుతం ఉన్న ప్రశ్నల స్వభావం మారాల్సి వుంటుంది. దానితోపాటు మూల్యాంకనం నిరంతరంగాను, సమగ్రంగాను నిర్వహించాలి కాబట్టి ప్రత్యేకంగా బోర్డు పరీక్షల అవసరం లేదని కూడా సూచించింది.

మూల్యాంకనం సమగ్రంగా, సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలి అంటే నిర్ధారిత సమయంలోపు పాఠ్యాంశాలన్నీ పూర్తిచేయడం కూడా ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతగా విద్యాహక్కుచట్టం ప్రతిపాదించింది. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం ఆధారంగా ప్రతి విద్యార్థి నేర్చుకొనే సామర్థ్యాన్ని అంచనావేసి దాని ఆధారంగానే అదనపు బోధన అందించడం. పిల్లల ప్రగతిని వారు నేర్చుకొనే విధానాన్ని మూల్యాంకనం చేసి తల్లిదండ్రులు, సంరక్షకుల సమావేశాలలో వారి ప్రగతిని ప్రదర్శించాలని కూడా సూచించింది.

పిల్లలు అభ్యసనంలో ఏ స్థాయిలో ఉన్నారో, ఎలా నేర్చుకుంటున్నారో తెలుసుకునేందుకు మూల్యాంకనం ఉపాధ్యాయునికి ఉపకరిస్తుంది. జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, వైఖరుల, విశ్లేషణా సామర్థ్యాలు, విలువలు, నైతిక ప్రవర్తనావళి మొదలైన అంశాలన్నింటినీ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగంగా మూల్యాంకనం చేయాలి. ఇది పిల్లవానికి సంబంధించిన సమగ్ర సమాచారంతో కూడినదిగా ఉండాలి. అంటే శారీరక, మానసిక, సాంఘిక, ఉద్వేగ వికాసాలన్నింటినీ ఎప్పటికప్పుడు సమగ్రంగా, నిరంతరంగా మాపనం చేయాలి. ఇలా చేయడంవల్ల పిల్లవాణ్ణి అన్ని కోణాలలో అర్థంచేసుకోవడానికి వీలు కలుగుతుంది.

మూల్యాంకనం కేవలం రాతపరీక్షలకు మాత్రమే పరిమితం కాదు. ఇది సామర్థ్య ఆధారితంగా, విద్యాప్రమాణాల సాధనను పరిశీలించేదిగా ఉండాలి. మూల్యాంకనంలో మౌఖిక పరీక్షకు కూడా స్థానం ఉండాలి. విద్యార్థి తన ఆలోచనలను, భావాలను వ్యక్తీకరించడానికి, సొంతంగా రాయడానికి అవకాశం కల్పించేదిగా ఉండాలి. పిల్లల నైపుణ్యాలను, విశ్లేషణాశక్తిని, సృజనాత్మకతను మాపనం చేసేందుకు అనువుగా ఉండాలి.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం - పరీక్షల సంస్కరణలు (CCE - Examinations Reforms)

- CCE ద్వారా, పరీక్ష విధానాలలో ఈ కింది సంస్కరణలు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.
- పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేయడం ఎప్పుడో ఒకసారి అని కాకుండా, నిర్మాణాత్మక మదింపు ద్వారా తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసనం జరుగుతున్నప్పుడే అంచనా వేయడం జరుగుతుంది.
- నేర్చుకోవడం అనేది జ్ఞాపకం చేయడం నుండి వేరుపరచి, విద్యార్థులు ఆలోచించి స్వంతంగా వ్యక్తీకరణం చేయడంపై దృష్టి పెట్టాలి. మరియు దీన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- మూల్యాంకనం అనేది విద్యా ప్రమాణాలు ఏ మేరకు విద్యార్థులు పొందారో అని తెలుసుకొనే విధంగా ఉంటుంది. అంటే విద్యార్థులు ఏ మేరకు అభ్యసనా లక్ష్యాలు, విద్యా లక్ష్యాలు పొందారు? అని తెలుసుకోవడం మీద శ్రద్ధ పెట్టాలి.
- ఉపాధ్యాయులు స్వయంగా తయరుచేసుకొన్న ప్రశ్నపత్రాల ద్వారానే పరీక్షలు నిర్వహించాలి. ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో కూడా పరీక్షల కోసం ప్రశ్నపత్రాలను కొనడం, మండల స్థాయిలో లేక పాఠశాల సముదాయం స్థాయిలో గాని తయారుచేసినవి ఉపయోగించకూడదు. ఉపాధ్యాయుడు తాను ఏమి బోధించాడు? ఎలా బోధించాడు? ఏ ఏ విద్యా ప్రమాణాలను సాధించడానికి బోధించాడు? అనే అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రశ్నపత్రాన్ని తయారు చేసుకోవాలి. ప్రశ్నలు ఆలోచించి, విశ్లేషించి, పిల్లలు తమ సొంతంగా వివరించే విధానానికి అనుకూలంగా ఉండాలి. పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచడానికి ప్రశ్నలు దోహదపడాలి. పరీక్షలు పిల్లలు సొంతంగా తమ ప్రతిభా పాటవాలను వ్యక్తపరచేవిధంగా ఉండాలి. జవాబులు వారి ప్రతిభకు వెలికితీసే విధంగా ఉండాలి.
- ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థివారీగా, విషయవారీగా, పిల్లల ప్రగతి రిజిస్టర్ అనగా CCE register ను నిర్వహించాలి.

- మదింపు అనేది కేవలం రాత పరీక్షల ద్వారానే కాకుండా, మౌఖికం, ప్రదర్శన, కృత్యాలు చేయడం, ప్రాజెక్టులు, పరిశీలనలు, తరగతి గది పని, వారు రాసిన రిపోర్ట్ల ద్వారా కూడా జరగాలి.
- కళలు, ఆటలు, ఆరోగ్యవిద్య, విలువలు, పని అనుభవం మొదలగు వాటిని మూల్యాంకనంలో భాగంగా చేయడం ద్వారా మూల్యాంకనాన్ని సమగ్రంగా చేయడం జరిగింది. (Comprehensive Assessment).
- మూల్యాంకనం సమగ్రమే కాకుండా విద్యార్థులు నేర్చుకొనేటప్పుడు వారు చదివేటప్పుడూ, రాసేటప్పుడూ, లెక్కలు చేసేటప్పుడు, జట్టు పనిలో పాల్గొనేటప్పుడు - చర్చలు జరిగేటప్పుడు వారు మాట్లాడే విధానాన్ని, వివిధ అంశాలపై వారు వ్యక్తపరిచే భావనల పై ఆధారపడి వారి ప్రగతిని ఉపాధ్యాయులు అంచనా వేయాలి. ఈ విధంగా తరగతి గదిలో బోధనా అభ్యాసనం జరిగేటప్పుడు విద్యార్థి ఎలా నేర్చుకుంటున్నాడు అనేది ఉపాధ్యాయుడు అవగాహన చేసుకొని మదింపు చేస్తే దానిని నిర్మాణాత్మక మదింపు అంటారు. ఈ విధంగా మనం ఎప్పటికప్పుడు విద్యార్థుల అభ్యసనాన్ని అవగాహన చేసుకొని మదింపు చేయడాన్ని నిరంతర మూల్యాంకనం అంటారు.
- పిల్లల ప్రగతి పత్రం, అన్ని అంశాలపై అనగా కరిక్యులం, కో కరిక్యులం, విద్యార్థి ఆరోగ్యం, హాజరు మొదలగు అన్ని అంశాలపై ప్రగతిని సూచిస్తుంది.
- మానవ వారీగా పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ మరియు తల్లిదండ్రుల సమావేశాలలో పిల్లల ప్రగతిని చర్చించాలి. పిల్లలు చదవడం, రాయడం, లెక్కలు చేయడం, ఇచ్చిన అంశం పై ధారాళంగా మాట్లాడించడం మొదలగునవి తల్లిదండ్రుల ముందు ప్రదర్శించాలి.
- పాఠశాలలు జూన్ లో మొదలవగానే ప్రతి సబ్జెక్టులో ఒక ప్రారంభ పరీక్ష నిర్వహించి ప్రతి విద్యార్థి స్థాయిని తెలుసుకొని దానిపై ఆయా విద్యార్థులను ఏ స్థాయికి తీసుకురావాలి అని ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు ఒక టార్గెట్ పెట్టుకోవాలి. ఆ విధంగా పెట్టుకున్న టార్గెట్ పై ప్రగతిని ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకొని ప్రణాళిక వేసుకొని నిరంతరం ప్రయత్నించాలి. అప్పుడే మనం మన వృత్తికి న్యాయం చేసినవారమవుతాం.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం-భావనలు-అవగాహన (CCE- Conceptual understanding)

పిల్లలు సమగ్ర అభివృద్ధిని సాధించాలని ఇందుకోసం పాఠశాలలు బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుందని ఆర్.టి.ఇ-2009 ద్వారా మనకు తెలుస్తుంది. పిల్లలు శారీరకంగా, మానసికంగా, నైతికంగా, భావోద్వేగపరంగా అభివృద్ధిని చెందాలి. ఇందుకోసం పాఠ్య విషయాలతో పాటు పిల్లల ఆసక్తులు, విలువలు, వైఖరులు మొదలగు వాటిలో కూడా పిల్లలు అభివృద్ధి చెందాలి.

‘నిరంతరం’ అనగా (What is continuous)

పాఠశాలలో నిర్వహించే మూల్యాంకనాన్ని, విస్తృత అర్థంలో పరిశీలించినప్పుడు పిల్లల పెరుగుదల వికాసాలకు ఖచ్చితమైన ప్రాధాన్యతనివ్వవలసి ఉంటుంది.

‘నిరంతరం’ అంటే పిల్లల ప్రగతిని ఒక సంఘటనకో, సందర్భానికో ఎప్పుడో ఒక మూడు (3) గంటల పరీక్షకు పరిమితం చేయకుండా ఎల్లప్పుడూ పరిశీలించడం. అనగా నిరంతరం పాఠశాలలోపల, వెలుపల పిల్లల శారీరక, మానసిక వికాసాలను తరచుగా ఒక క్రమపద్ధతిలో పరిశీలిస్తున్నామని పిల్లకు తెలియకుండానే పరిశీలించాలి. అభ్యసన లోపాలను గుర్తించి సవరణాత్మక చర్యలు చేపట్టడం ద్వారా ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థి ఇద్దరూ స్వీయ మూల్యాంకనం చేసుకోగలగాలి.

‘సమగ్రం’ అనగా (What is comprehensive)

అనగా పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి. అంటే పిల్లల శారీరక, మానసిక, నైతిక, జ్ఞానాత్మక రంగాలలో అభివృద్ధి అని అర్థం. ఇందుకోసం విద్యాప్రణాళికలో నిర్వచించిన పాఠ్య, పాఠ్యేతర అంశాలను విడివిడిగా చూడకుండా రెండింటికీ సమాన ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడమే. అనగా భాష, గణితం, సైన్సు, సాంఘికం వంటి విషయాలతోపాటు కళలు, పని, విలువలు, ఆరోగ్యం, జీవన నైపుణ్యాలకు కూడా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం. ఇది పిల్లల పెరుగుదల, వికాసాలను పాఠ్యాంశాల దృష్టితోనే కాకుండా వారి అభిరుచులు, వైఖరులు, సామర్థ్యాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. సమగ్ర విద్యలో కళలు, సాహిత్యం, సౌందర్య వివేచన, తాత్విక చర్చ, శిల్పం, సంగీతం వంటి విషయాల్లో అత్యున్నత అంశాల బోధన వుండాలని విద్యావేత్తలు సూచిస్తున్నారు.

వీటితోపాటు సృజనాత్మక, విశ్లేషణాత్మక, తార్కిక అంశాలకు కూడా మూల్యాంకనం సమాన ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే ఏమిటి?

(What is Comprehensive Development of the child?)

విద్య ద్వారా పిల్లలలో సంపూర్ణ వికాసం సాధించాలన్నది విద్యా లక్ష్యం అయినపుడు సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే ఏమిటో అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. పాఠశాల విద్య పిల్లలు శారీరకంగా ఎదిగే వయసుతో ముడిపడి ఉన్న అంశం కాబట్టి విద్య శారీరక వికాసానికి అంటే పిల్లలు వయసుతో తగిన, ఆరోగ్యం, ఎత్తు, బరువు వుండేలా చూసేందుకు అవసరమైన ఆరోగ్యవ్యాయామ అంశాలు, కీలకం కావాలి. అలాగే స్నేహం, సహకారం, సహనశీలత, ఓర్పు వంటి వైఖరులు అలవడాలి. తార్కిక వివేచన, సృజనాత్మక ఆలోచనలు పెంపొందించడం, సమస్యలకు కుంగిపోకుండా ఎదురు నిలిచి సమస్యలను పరిష్కరించే నేర్పూరావాలి. మంచి వైఖరులతో ఉత్తమ అభిరుచి కలిగిన వ్యక్తిగా సామాజిక బాధ్యత నిర్వర్తించగలగాలి. వీటన్నింటి ద్వారా విషయ పరిజ్ఞానం పొందగలగాలి. కాబట్టి సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాల ఆధారంగా జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోవడం మాత్రమే కాకుండా శారీరక, మానసిక ఉద్వేగ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక వికాసాలను పొందడం. ఇందుకోసం పిల్లల్లో జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, సామర్థ్యాలు, విలువలు పెంపొందించాలి. కాబట్టి పాఠశాల విద్యలో ఈ అంశాలన్నీ అభ్యసనాంశాలుగా కనిపించాలి. పిల్లల సమగ్ర వికాసానికి తోడ్పడే అంశాలన్నీ పాఠ్యాంశాలే. వీటిలో పాఠ్య, సహపాఠ్య అన్న విభేదనం అవసరం లేదు. పాఠశాలలో కల్పించే అభ్యసన అనుభవాలన్నీ పిల్లల సమగ్ర వికాసానికి తోడ్పడేవిగా వుండాలి. కాబట్టి ఈ విషయాలన్నింటిని మూల్యాంకనం చేయాలి.

CCE ఎందుకు? (Why CCE?)

మూల్యాంకనమంటే కేవలం పరీక్షలు పెట్టడం మాత్రమే కాదు. యూనిట్, టెర్మినల్ పరీక్షల పేరుతో ఎప్పుడో ఒకసారి పిల్లల సామర్థ్యాలను పరిశీలించడం వల్ల వారి అభ్యసనకు అది ఏవిధంగానూ సహాయపడదు. పైగా ఈ విధమైన పరీక్షా పద్ధతి పిల్లలు ఏ సమాచారాన్ని ఎంత వరకు గుర్తుపెట్టుకోగలిగారో పరీక్షిస్తుందో తప్ప వారి విభిన్న సామర్థ్యాలను తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడదు. మూల్యాంకనం పేరుతో అనేక రకాల పరీక్షలు నిర్వహించడం వలన పిల్లలు తీవ్రమైన ఒత్తిడికి గురవుతున్నారు. బట్టీపట్టడానికి అవకాశం కల్పించే పరీక్షా పద్ధతులు, పిల్లల ఉద్వేగ, సాంఘిక వికాసాలను మదింపుచేయడానికి ఉపయోగపడవు. కాబట్టి పిల్లల ప్రగతిని నిరంతరం సమగ్రంగా మూల్యాంకనం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. పిల్లలు తాము పరిశీలించబడుతున్నామని వారికి తెలియకుండా మూల్యాంకనం చేయడం వల్ల వచ్చే ఫలితాలు

వారికి పునరభ్యాసం కలిగించడానికి ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. భయరహిత వాతావరణంలో స్వేచ్ఛగా మూల్యాంకనం చేయడం వల్ల ఎప్పటికప్పుడు లోపాలు గుర్తించి సవరణాత్మక కృత్యాలు నిర్వహించడానికి వీలుకలుగుతుంది. పాఠ్య విషయాలతోపాటు పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి సంబంధించిన ఆసక్తులు, అభిరుచులు, శారీరక ఎదుగుదల, విలువలు, వైఖరులు, కళాభిరుచి ఇలా అన్ని అంశాలపై ఒక అవగాహన కలిగివుండి, వాటిని వాటిలో పిల్లల అభిరుచిని, ప్రగతిని తెలుసుకుకోవాలి. అప్పుడే మూల్యాంకనాన్ని సమగ్రమైనదిగా భావిస్తారు.

CCE లక్షణాలు (Characteristics of CCE)

మూల్యాంకనం - పిల్లలు సమాచారాన్ని గుర్తుపెట్టుకుని బట్టిపట్టి పరీక్షలలో రాయడానికి మాత్రమే ఉద్దేశించినది కాదు. తరగతి గదిలో కల్పించే అభ్యసన అనుభవాలు పిల్లల జ్ఞానాత్మక, మానసిక చలనాత్మక, భావావేశ రంగాలలో తీసుకొచ్చే మార్పులను మదింపుచేసి మెరుగుపరచడానికి తోడ్పడాలి. పాఠశాలలో వివిధ విషయాల రూపంలో అందించే సమాచారం విషయ పరిజ్ఞానాన్ని కల్పించడానికి సరిపోదు. పిల్లల భావి జీవితానికి అవసరమైన విశ్లేషాత్మక, సృజనాత్మక తార్కిక ఆలోచనాశక్తి, స్వీయ క్రమశిక్షణ, సామాజికంగా సర్దుబాటు చేసుకోవడం సమస్యల పట్ల సున్నితంగా ప్రతిస్పందించడం, పరిష్కరించుకోవడం మొదలైన జీవన నైపుణ్యాలు, సామర్థ్యాలు పెంపొందించడం పాఠశాల బాధ్యత (ఎన్.సి.ఎఫ్ - 2005). ఇవి పాఠ్యపుస్తకాల ద్వారా సాధించడానికి పాఠశాలలో ఎన్నో రకాలైన కార్యక్రమాలు నిర్వహించవలసి వుంటుంది. వీటన్నింటిని మనం ఇంతవరకు పాఠ్యేతర అంశాలుగా, సహపాఠ్యాంశాలుగా భావిస్తున్నాం. వాటికి తగినంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోవడం వల్ల పిల్లల్లో సమగ్ర వికాసానికి భంగం కలుగుతుంది. అందుచేత రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక పత్రం-2011 పాఠ్య, సహపాఠ్యాంశాలనే విభేదం లేకుండా అన్నింటిని పాఠ్యాంశాలుగానే భావించాలని (ఎన్.సి.ఎఫ్. - 2011) సూచించింది. కాబట్టి నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో పిల్లల శారీరక, మానసిక, ఉద్యోగ, సాంఘిక వికాసాలన్నీ సమాన ప్రాధాన్యతలో మూల్యాంకనం చేయాలని నిర్దేశించుకోవడం జరిగింది. ఈ కోణంలో నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం ఏమి ఆశిస్తుందో పరిశీలిద్దాం.

- పిల్లల జ్ఞానాత్మక, మానసిక చలనాత్మక, భావావేశ నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం, మూల్యాంకనం చేయడం.
- బట్టిపట్టడాన్ని, సమాచారాన్ని గుర్తుపెట్టుకోవడమనే తరగతి గది ప్రక్రియల స్థానంలో విశ్లేషణాత్మక ఆలోచనలతో సొంతంగా జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవడాన్ని ప్రోత్సహించడం, సొంతంగా తమ ఆలోచనలను, భావాలను వ్యక్తపరిచేటట్లు చేయడం.
- మూల్యాంకనాన్ని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగంగా పరిగణించడం.
- మూల్యాంకనం ద్వారా పిల్లల అభ్యసన సామర్థ్యాలను బోధనాభ్యసన విధానాలను మెరుగుపరచు కోవడం మరియు నిరంతరం పరిశీలిస్తూ సవరణలు చేసుకోవడం.
- మూల్యాంకనం ద్వారా పిల్లలు ఎక్కడ నేర్చుకోలేకపోతున్నారో తెలుసుకొని తగువిధంగా బోధించడం.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ విద్యార్థి కేంద్రీకృతంగా సాగేందుకు తోడ్పడాలి.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో భాగంగా అమలుచేయాలి. దీనివల్ల పిల్లల సంపూర్ణ వికాసానికి తోడ్పడే విభిన్న తరగతి గది అంశాలు ఎంత వరకు సమగ్రంగా ఉపయోగపడుతున్నాయి అనేది తెలుసుకోవడానికి వీలుకలుగుతుంది. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో పాఠ్య, సహపాఠ్య అంశాలు అన్న విభేదం లేకుండా అన్నింటినీ సమాన ప్రాధాన్యత కలిగిన అంశాలుగా గుర్తించి అమలుచేయాలి.

మూల్యాంకనం అభ్యసనంలో అంతర్భాగంగా నిరంతరం జరిగే ప్రక్రియగా నిర్వహించడానికి తగిన ప్రణాళికను తయారుచేసుకోవాలి. మూల్యాంకన స్వభావాలను అర్థం చేసుకోవాలి.

CCE - ఎలా మూల్యాంకనం చేయాలి? - విధానాలు

(CCE – How to assess? – Procedures)

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో భాగంగా పాఠశాలలో నిర్వహించే మూల్యాంకన విధానాలు పిల్లలను సంపూర్ణంగా పరిశీలించి నమోదుచేసేవిగా ఉండాలి. ఉపాధ్యాయులు తరగతిగది లోపల బయట పిల్లలను పరిశీలిస్తూ చేసే అంశాలతోపాటు క్రమానుగతంగా నిర్ణీత కాలవ్యవధులలో నిర్వహించే మూల్యాంకనం కూడా అవసరమే. ఇవి వారాంత, పక్ష మాస, టర్మినల్ రూపాలలో కూడా ఉండడం అవసరం. అయితే ఏ మూల్యాంకన విధానం అయినప్పటికీ వచ్చే ఫలితాలను బట్టి ఏ ఇద్దరినీ ఒకరితో ఒకరిని పోల్చకూడదు. అంటే మూల్యాంకనం పిల్లలు ఎలా నేర్చుకున్నారు? ఏమి నేర్చుకున్నారు? అనే అంశాలు పరిశీలించడంతోపాటు నేర్చుకున్న అంశం స్థిరంగా ఉండేందుకు కూడా మూల్యాంకనం తోడ్పడాలి. జ్ఞానము, అవగాహన వినియోగం, విశ్లేషణ, నూతన సందర్భాలలో సర్దుబాటుచేసుకోవడమనే అంశాలతోపాటు అభిరుచులు, వైఖరులు, ఉద్వేగాలు, ప్రత్యేక ఆసక్తులు, శారీరక ఎదుగుదల ఆరోగ్యకరమైన విషయాలుకూడా నిశితంగా మూల్యాంకనం చేయాలి. ఈ విధమైన మూల్యాంకనం రెండు రకాలు.

1. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (ఫార్మాటివ్ అసెస్మెంట్)
2. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (సమ్మేటివ్ అసెస్మెంట్)

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Assessment)

తరగతి గదిలో కల్పించిన అభ్యసన కృత్యాలలో పిల్లలు పాల్గొంటున్నప్పుడు, బోధన జరుగుతున్నప్పుడు విద్యార్థి ఏ విధంగా నేర్చుకుంటున్నాడో పరిశీలించి నమోదు చేయడం ద్వారా పిల్లల అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచడానికి కృషిచేయడాన్ని నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అనేది భయరహిత వాతావరణంలో, పిల్లలకు ఆసరాగా నిలిచి అభ్యసనను వేగవంతం చేసుకోవడానికి ఉపకరించేది. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల ప్రగతిని నిరంతరం పరిశీలిస్తూ అవసరమైన సందర్భాలలో ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలకు సహాయకారిగా నిలిచి సరిదిద్ది ముందుకు నడిపించాలి. కేవలం మార్కులు, గ్రేడుల రూపంలో కాకుండా పిల్లలకు వారి సామర్థ్యాల సాధనా స్థితిగతులను వివరణాత్మకంగా తెలిపి వారికి సరైన సూచనలు సలహాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించి అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచడానికి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం సహాయపడుతుంది. తరగతి గదిలో జరిగే చర్చలు, పిల్లల సమాధానాలు, పాఠం మధ్యలో మరియు చివర ఉన్న ప్రశ్నలు, అభ్యాసాల గురించి చర్చిస్తున్నప్పుడు పిల్లలు చర్చల్లో పాల్గొని ఇచ్చే సమాధానాలు, పిల్లలు రాసిన నోటుపుస్తకాలు, తరగతి పని, ఇంటిపని, ప్రాజెక్టుపనులు, జట్టు పనులు మొదలైన వాటి ఆధారంగా పిల్లలు ఏమి నేర్చుకున్నారో, ఎలా నేర్చుకుంటున్నారనేది ఉపాధ్యాయుడు అంచనా వేయవచ్చు. దీన్నే నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు.

బోధనాభ్యసన జరుగుతున్న సమయంలో నిరంతరం ఫీడ్ బ్యాక్ ఇస్తూ ఉపాధ్యాయునికి, విద్యార్థికి తమను తాము సరిచేసుకునే వీలుకల్పిస్తుంది. అవసరమైన మార్పులు చేసుకోవడానికి తోడ్పడుతుంది.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ప్రధానంగా నాలుగు రకాల సాధనాలను ఉపయోగించాలి.

1. పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు (10 మార్కులు)
2. రాత అంశాలు (నోటుపుస్తకాలు, ఇంటిపని మొ॥వి) (10 మార్కులు)
3. ప్రాజెక్టు పనులు (10 మార్కులు)
4. లఘు పరీక్ష (స్లిప్ టెస్ట్) (20 మార్కులు)

1. పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు

భాషా విషయాలలో గ్రంథాలయ మరియు ఇతర పుస్తకాలు అంటే- కథా సాహిత్యం, బాలసాహిత్యం, వార్తా పత్రికలు, మ్యాగజైన్లు ఇతర పుస్తకాలు చదివి నివేదికలు, సమీక్షలు రాసి ప్రదర్శించడం;

గణితంలో వివిధ భావనలకు సంబంధించిన గణిత సమస్యల తయారీ;

విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రయోగాలు చేయగలగడం;

సాంఘికశాస్త్రంలో చదవడం, విశ్లేషించడం మరియు ప్రస్తుత సామాజిక సమస్యలపై ప్రతిస్పందించడం.

తరగతిగది బయట పిల్లల క్రమశిక్షణ, ప్రవర్తన, వివిధ అంశాలకు ప్రతిస్పందన, చిత్రాలు గీయటం, పాటలు పాడటం, ఆటలు ఆడటం, ఆహారపుటలవాట్లు, ఆరోగ్యపు అలవాట్లు, వ్యక్తిగత పరిసరముల పరిశుభ్రత, విచక్షణా పరిజ్ఞానం మొదలైన విషయాలలో పిల్లలను పరిశీలించడం ద్వారా మదింపు చేయవచ్చు. మరియు పరిశీలనల ఆధారంగా వివిధ సామర్థ్యాలలో ఎలా ఉన్నాడో అంచనా వేయవచ్చు. వీరికి సలహాలు ఇచ్చి ఇంకా మెరుగుపరుకునేటట్లు తప్పులు సరిదిద్దుకునేటట్లు చేయవచ్చు. దీనికోసం తరగతిగది లోపల, తరగతిగది బయట ఎల్లప్పుడూ ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థిని పరిశీలిస్తూ ఉండాలి.

2. పిల్లలు రాసిన అంశాలు

పిల్లలు నోట్ పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు (పాఠంలోని అభ్యాసాలకు స్వయంగా రాయడం).

పిల్లలు పాఠశాలలోనూ, ఇంటివద్ద తమ నోటు పుస్తకాలో రాసిన జవాబులు, చేసిన లెక్కలు మొదలైన వాటిని పరిశీలించి విద్యార్థి ప్రగతిని తెలుసుకోవాలి. ఏ విషయంలో ఎంత వెనుకబడి ఉన్నాడనేది తెలుసుకోవడం ద్వారా విద్యార్థికి అనువైన బోధనాభ్యసనను అందించడానికి వీలుకలగుతుంది. పిల్లలందరినీ నోట్ పుస్తకములు తెచ్చుకోవడానికి ప్రోత్సహించాలి. పిల్లల నోట్ పుస్తకంలో పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన అంశములు, ప్రశ్నలు, జవాబులు, వివిధ అంశములలో వారికి నచ్చిన అంశములు, ప్రయోగ విధానములు, బొమ్మలు గీయటం, వివిధ సమస్యలు, ప్రాజెక్టు పనులు, పరికల్పనలు మొదలైన అంశములను వ్రాయడానికి ప్రోత్సహించాలి.

పాఠ్యపుస్తకాలలోని ప్రశ్నలు, అభ్యాసాలు:

నిర్మాణాత్మక అభ్యసన సన్నివేశాలలో పాల్గొంటూ సామర్థ్యాలను సాధించడానికి అనుకూలంగా పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందాయి. కాబట్టి పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాలలో కూడా చాలా అంశాలను చర్చించడం మరియు రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠం మధ్యలో, పాఠం చివర ఉండే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, కృత్యాలులోని పట్టికలు నింపడం, సమాచార సేకరణ పట్టికలు నింపడం, అవసరమైన నివేదిక రాయడం మొదలైనవన్నీ పాఠ్యపుస్తకాలలో రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠ్య బోధన, చర్చల సందర్భంలోను మరియు పాఠ్యపుస్తకాలలో పిల్లలు రాసిన విషయాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకొని వారి ప్రగతిని అంచనా వేయాలి. పాఠం చివర ఇచ్చిన అభ్యాసాలకు పిల్లలు ఆలోచించి, సొంతంగా తమదైన జవాబులు రాయాలి. గైడ్లలో, పుస్తకాలలో చూసి రాయకూడదు.

3. ప్రాజెక్టు పనులు

తరగతి గదిలో కేవలం వినడం ద్వారా లేదా చదవడం ద్వారా నేర్చుకోవడం అని కాకుండా చేయడం ద్వారా, అనుభవం ద్వారా నేర్చుకోవడానికి అవకాశం కల్పించే కార్యక్రమమే ప్రాజెక్టుపనులు. దీనిద్వారా పిల్లల్లో పరిశీలన, ప్రయోగ నైపుణ్యాలు అభివృద్ధిచెందుతాయి. ఉత్సాహంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పాల్గొనగలుగుతారు. భాషలు, భాషేతర అంశాలలో పిల్లలు సొంతంగా జ్ఞానాన్ని పొందడానికి ప్రాజెక్టు పనులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. పిల్లలు ప్రాజెక్టులో పాల్గొన్న విధానాన్ని, రూపొందించిన నివేదికలను ఆధారంగా చేసుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.

“ఇచ్చిన ఒక అంశం మీద విద్యార్థి/ విద్యార్థులు కాలంకషంగా చర్చించి ఆ సమస్యను వివిధ కోణాలలో విశ్లేషించి, పరిశీలించి ఒక నివేదికను సమర్పించడం”.

ఇది కొంతమంది విద్యార్థులకు జట్టు కృత్యంగా కూడా నిర్వహించవచ్చును. ఈ విధానం వలన విద్యార్థిలో స్వయం అభ్యసనం, తాను తెలుసుకున్న అంశాల మీద నిజనిర్ధారణ, కొత్త విషయాలను సేకరించడం, సమాచారాలను తయారుచేయడం, సమస్యను విశ్లేషించడం, ఇతరులతో మాట్లాడడం మొదలైన గుణాలు అలవడతాయి.

నివేదిక రూపకల్పన (Documentation):

పిల్లలు తాము సేకరించిన సమాచారాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని నివేదికను తయారుచేస్తారు. పిల్లలు నిర్వహించే కార్యక్రమాలను క్రమపద్ధతిలో రాసి ఇవ్వగలిగితే అది నివేదిక అవుతుంది. ప్రాజెక్టు పనులు, సమాచార సేకరణ మొదలగు వాటిని ఒక రిపోర్ట్ రూపంలో రాయడాన్ని డాక్యుమెంటేషన్ లేదా నివేదిక రూపకల్పన అంటారు. ఈ పనులలో వారు నిర్వహించిన తీరు, సేకరించిన సమాచారం రాయాలి.

4. లఘు పరీక్ష (Slip Test)

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఒక చిన్న పరీక్ష రూపంలో కూడా పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. అయితే, ఇది సాధారణ యూనిట్ పరీక్ష కాదు. దీని గురించి ముందుగానే ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకోవడం, పరీక్షల టైమ్ టేబుల్ ప్రకటించడం, నిర్ణీత సమయంలోనే పరీక్షను నిర్వహించడం వంటివి ఉండవు. ఉపాధ్యాయుడు తాను చెప్పిన పాఠ్యాంశాలలో ఎంపిక చేసుకున్న విద్యా ప్రమాణాలను పరిశీలించడానికి అప్పటికప్పుడే నిర్వహించే ఒక రాత పరీక్ష. దీని ద్వారా పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఉపాధ్యాయుడు నిర్ధారించడానికి వీలు కలుగుతుంది. దీనిపై ఎలాంటి ముందస్తు సమాచారం విద్యార్థులకు ఇవ్వనవసరం లేదు. ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై గాని, చార్టుపై గాని రాయాలి. పుస్తకంలో ఉన్న ప్రశ్నలను, అభ్యాసాలను అలాగే ఇవ్వకూడదు. పిల్లలు ఆలోచించి సొంతంగా సమాధానాలు రాసేందుకు వీలుగా ప్రశ్నలు తయారుచేసి ఇవ్వాలి.

ఫార్మాటివ్ అసెస్మెంట్ ఎప్పుడెప్పుడు నిర్వహించాలి?

- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం రోజు వారీ తరగతి గది బోధనలో భాగం.
- విద్యా సంవత్సరంలో నాలుగు సార్లు రికార్డులో నమోదు చేయాలి. ఉపాధ్యాయుడు వాస్తవంగా పరిశీలించి, నమోదు చేస్తేనే పిల్లలకు, సమాజానికి న్యాయం చేసినవాళ్ళమవుతాం.

- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం
  1. జూలై
  2. ఆగష్టు
  3. నవంబర్
  4. ఫిబ్రవరి నెలలలో నమోదు చేయాలి.
- ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను పరిశీలిస్తూ ప్రగతిని నిర్ధారించాలి.
- ప్రతి రోజు పిల్లల ప్రగతిని నమోదు చేయాల్సిన అవసరం లేదు.
- ఉపాధ్యాయుడు తన పరిశీలనల ఆధారంగా ఒక నిర్ధారణకు వచ్చి మార్కులు ఇవ్వాలి.
- టీచర్ డైరీ, నోటుపుస్తకాలు సరిచేసి ఉండడం, ప్రాజెక్టు నివేదికలు, దిద్దిన సమాధాన పత్రాలు ఆధారాలుగా ఉంచుకోవాలి.
- గ్రేడు నిర్ణయించడంలో విద్యార్థి సాధించిన మార్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.
- పిల్లల ప్రగతిని పాయింట్ల స్కేలుతో సూచించాలి.
- సహ పాఠ్యాంశాలలో గ్రేడులతోపాటు వివరణాత్మక సూచికలు కూడా రాయాలి.
- కింది పట్టిక ఆధారంగా మార్కుల శాతాన్నిబట్టి గ్రేడునివ్వాలి.

గ్రేడు వివరాలు

శాతం	గ్రేడు	వివరణాత్మక సూచనలు
91-100	A ⁺	అత్యున్నత ప్రతిభను కనబరచారు. కొనసాగించండి.
71-90	A	చాలా బాగున్నది. అత్యున్నత ప్రతిభను కనబరచడానికి కృషిచేయండి.
51-70	B ⁺	బాగుంది. మీరు కొంచెం కృషిచేస్తే ఇంజకా పైస్థాయికి చేరగలరు.
41-50	B	ఫరవాలేదు. మీరు కృషిచేస్తే ఇంకా మంచి ఫలితాలు సాధించగలరు.
0-40	C	నామమాత్రంగా చేయగలుగుతున్నారు. ఉపాధ్యాయుడు ప్రత్యేక శ్రద్ధపెట్టాలి.

విషయం	నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం - 2				పొందిన మార్కులు	గ్రేడు
	పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనలు (10 మా)	రాత అంశాలు (10 మా)	ప్రాజెక్టు పనులు (10 మా)	*లఘు పరీక్ష (20 మా)		
తెలుగు	8	8	10	16	42	
గ్రేడులు	A	A	A ⁺	A	A	A

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం- లక్షణాలు:

- బోధనాభ్యసన జరుగుతున్నప్పుడే పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటున్నారో పరిశీలించడం.
- అభ్యసనను మెరుగుపరచుకోవడానికి నిరంతరం జరిగేది (on going assessment)
- అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.
- అభ్యసనం ఎలా జరుగుతుంది అనే విధానంపై దృష్టిపెడుతుంది.
- అంతర్గతంగా నిర్ణయించుకున్న పద్ధతులు, లక్ష్యాలపై ప్రభావం చూపుతుంది.
- అభివృద్ధి పరచవలసిన అంశాలను గుర్తించడానికి పనికివస్తుంది.
- బోధనా పద్ధతులు, విధానాలు మొదలైనవన్నీ నిరంతరం మార్చుకోవడానికి వీలైన సరళీకృతం కలిగివుంటుంది.
- ప్రగతి కోసం ప్రయత్నిస్తుంది.
- పరస్పరం నేర్చుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.
- సూక్ష్మస్థాయి పరిశీలన.
- పిల్లల డైరీలు, నోటుపుస్తకాలు మొదలైన సాధనాల ద్వారా మూల్యాంకనం జరుగుతుంది.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Assessment)

విద్యార్థి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల ద్వారా నేర్చుకొన్న అంశాలను మొత్తంగా మూల్యాంకనం చేయడాన్ని సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు. ఇవి కోర్సు మొత్తం పూర్తి అయిన తర్వాత లేదా నిర్ధారిత పాఠ్యాప్రణాళిక పూర్తయిన తరువాత పిల్లల సాధనను పరీక్షించే పద్ధతి. ఈ పద్ధతిలో విద్యార్థి తాను చదివిన కోర్సు ద్వారా ఏమి నేర్చుకున్నాడు?, ఎంత వరకు నేర్చుకున్నాడు? అనే అంశాలను పరిశీలించడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా రాత (పేపర్ - పెన్సిల్) పరీక్షల రూపంలో మాత్రమే నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో పాఠ్యవిషయాలను మాత్రమే పరీక్షించడం జరుగుతుంది. పిల్లలు ఎంత నేర్చుకున్నారు అని పరీక్షించడం. టర్మినల్, వార్షిక పేరిట నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం విద్యార్థులకు వారి సాధనను, మార్కులు, ర్యాంకుల రూపంలో అందజేస్తుంది. ఉత్తీర్ణత సాధించారో లేదో మాత్రమే తెలియజేస్తుంది. విద్యార్థులు చదివిన అంశాలన్నీ అవగాహన చేసుకొని స్వంతంగా పరీక్షలలో రాయవలసి రావడం వల్ల పిల్లల్లో పరీక్షలపట్ల భయం, వ్యాకులత ఉండదు. ఈ తరహా అంతర్గత మూల్యాంకన విధానం పరీక్షల పేరిట పిల్లల మధ్య కలిగే అవాంఛనీయ పోటీని తగ్గించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. దీని స్వభావాన్ని మరింతగా నిశితంగా అర్థంచేసుకుందాం.

- ఇది అభ్యసనను మూల్యాంకనం చేసే పద్ధతి.
- సాధారణంగా టర్మ్, వార్షిక పరీక్షల రూపంలో నేర్చుకున్న మొత్తాన్ని పరీక్షిస్తుంది. అనగా త్రైమాసిక (Quarterly), అర్థ వార్షిక (Half Yearly) మరియు వార్షిక (Annual) పరీక్షలు జరపడం.
- విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా పిల్లల ప్రగతిని ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా తయారుచేసిన పరీక్షా పేపర్ తో పరిశీలించే పరీక్ష పద్ధతి.
- పరీక్ష నిర్వహణ కోసం ఉపాధ్యాయులు సజ్జెక్టువారీగా నిర్ధారించిన విద్యా ప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి (విషయవారీ భారత్వ పట్టికలను పరిశీలించండి.)

భారత్వ పట్టికలు తెలుగు

తరగతి	అంతం	ఫార్వేటివ్					సమ్మేటివ్							
		పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రత్యక్ష పనులు	రాత అంశాలు	ప్రాజెక్టు పనులు	లఘు పత్రిక	మొత్తం	వినడం, మాట్లాడడం ప్రశంస, మాఖికం	చదవడం		రాయడం	సృజనాత్మకత		సదజాలం / భాషాంశాలు	మొత్తం
								మాఖికం	రాత		మాఖికం	రాత		
1-2	భారత్వం	25%	25%	25%	25%	100%	20%	10%	20%	40%	10%	-	-	100%
	చూర్మలు	5	5	5	5	20M	10	5	10	20	5	-	-	50M
3-5	భారత్వం	25%	25%	25%	25%	100%	10%	10%	20%	30%	-	10%	20%	100%
	చూర్మలు	5	5	5	5	20M	5	5	10	15	-	5	10	50M
6-9	భారత్వం	25%	25%	25%	25%	100%	10%	-	20%	30%	-	20%	20%	100%
	చూర్మలు	5	5	5	5	20M	10	-	20	30	-	20	20	100M

- మౌఖిక పరీక్షను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాల్సిన అవసరం లేదు. మౌఖిక పరీక్షకు సంబంధించిన విద్యా ప్రమాణాలకు కేటాయించిన మార్కులను ఉపాధ్యాయుడు తమ పరిశీలనల ఆధారంగా లేదా అంతకుముందు నమోదుచేసిన ఫార్వేటివ్ మూల్యాంకనం ఆధారంగా కేటాయించి పిల్లల ప్రగతిని నమోదుచేయాలి.
- రాత పరీక్ష కోసం ఆయా సబ్జెక్టులవారీగా నిర్ధారించిన భారత్వాల ప్రకారం విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి.
- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ఒక విద్యా సంవత్సర కాలంలో రెండుసార్లు నిర్వహించాలి. కాబట్టి మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం. అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మార్చి లేదా ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహించాలి. మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొనేటప్పుడు అక్టోబర్ నెలవరకు పూర్తయిన సిలబస్‌ను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. అలాగే రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించు కొనేటప్పుడు పూర్తి పాఠ్యపుస్తకాన్ని అనగా అన్ని అధ్యాయాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.
- సమ్మేటివ్ ప్రశ్నపత్రాన్ని రూపొందించినపుడు అన్నిరకాల ప్రశ్నలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అనగా వ్యాసరూప ప్రశ్నలు, లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు, సంక్షిప్త సమాధాన ప్రశ్నలు, లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు మొదలగునవి.
- ఒక సామర్థ్యానికి చెందిన ప్రశ్నలన్నీ ప్రశ్నపత్రంలో ఒకే విభాగంగా ఇవ్వాలి. ప్రాజెక్టు పనులను ప్రశ్నపత్రంలో ఇవ్వరాదు.
- ఈ ప్రశ్నలు పిల్లలు నేర్చుకున్న భావనల ఆధారంగా విశ్లేషించడానికి తార్కికంగా ఆలోచించడానికి, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించడానికి తన సొంత అభిప్రాయాలను జోడించి రాయడానికి అనుకూలంగా ఉండాలి.

- పై రెండు మూల్యాంకనాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల ప్రగతి పరిశీలన మౌఖిక, రాతరూపాలలో అంచనావేస్తే, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో రాతరూపంలో మాత్రమే అంచనా వేయాల్సి ఉంటుంది. అయితే ప్రాథమిక తరగతులలో అనగా 1, 2 తరగతులకు మౌఖిక పరీక్షను కూడా నిర్వహించాలి.
- నిర్ధారిత సిలబస్ ఆధారంగా ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.
- ఇతర సంస్థలు, వ్యక్తులు రూపొందించిన ప్రశ్నపత్రాలు ఉపయోగించకూడదు. ఐతే ఉపాధ్యాయులు ప్రశ్నపత్రం రూపకల్పన గురించి స్కూల్ కాన్ఫ్లెక్స్ సమావేశంలో చర్చించి సహాయం పొందవచ్చు.
- ఉపాధ్యాయుడు ప్రశ్నపత్రం ఆధారంగా ప్రాథమిక 'కీ' తయారు చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే సమ్మెటివ్ ప్రశ్నపత్రంలో ప్రశ్నలు స్వభావరీత్యా సొంతంగా రాయడానికి, విశ్లేషణాత్మకంగా రాయడానికి వీలుగా వుంటాయి. కాబట్టి తరగతిలో పిల్లలందరూ ఒకేరకమైన సమాధానం రాస్తారని భావించకూడదు.
- పిల్లలు సొంతంగా సమాధానాలు రాయడానికి ప్రశ్న పత్రం తోడ్పాడాలి. పాఠ్యపుస్తకంలో సూచించుకున్న దానికన్నా భిన్నమైన సమాధానం పిల్లలు తమ సొంత ఆలోచనలు, అనుభవాలతో రాసి వుండవచ్చు. అది సరైనది అయినపుడు దానిని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.
- ఒక విద్యాప్రమాణంలో ప్రశ్నలన్నీ ఒక విభాగంలోనే ఉంటాయి. కాబట్టి ఆ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు ఇచ్చారు? పిల్లలు ఎన్ని మార్కులు సాధించారు అనేది సులభంగా తెలుసుకోవచ్చు.
- సాధారణంగా ఉపాధ్యాయులు ఇంతకుముందు సమాధానపత్రాలు దిద్దినట్లే ప్రస్తుతం కూడా సమాధాన పత్రాన్ని దిద్ది మార్కులు వేయవచ్చు. ఐతే సమాధానాలు విద్యార్థికి విద్యార్థికి మారుతూ ఉంటాయి కాబట్టి జాగ్రత్తగా చదివి మార్కులు కేటాయించాలి.
- సమాధాన పత్రం దిద్దిన తరువాత పైన కేటాయించిన గడులలో ఏ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయి? మొత్తం మార్కులు, గ్రేడు రాయాలి.
- గ్రేడు నిర్ణయించడంలో విద్యార్థి సాధించిన మార్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

సజ్జెక్టు వారీగా విద్యాప్రమాణాలు, భారత్వ పట్టికలు, రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ ఆదర్శంలో విషయ నిపుణులు రూపొందించిన నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం మాడ్యూల్లో వివరంగా ఇవ్వడం జరిగింది. వాటి ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రాలను రూపొందించుకొని ఉపాధ్యాయులు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని నిర్వహించాలి. దీన్ని సంవత్సరంలో 3సార్లు నిర్వహించాలి. (సెప్టెంబర్, డిసెంబర్/ జనవరి, ఏప్రిల్ మాసాలలో).

సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనం (Assessment of other curricular areas)

- సహపాఠ్య అంశాలను మూల్యాంకనం చేయడంలో ఇతర పాఠ్య విషయాల మాదిరిగా కాకుండా కేవలం సంగ్రహణాత్మకంగా సంవత్సరంలో 3 సార్లు మాత్రమే మూల్యాంకనం చేయాలి.
- వీటికి నిర్ధారిత రాత పరీక్ష ఉండదు. ఉపాధ్యాయులు పరిశీలన ఆధారంగా గ్రేడులు ఇవ్వాలి.
- సహ పాఠ్యాంశాలలో విద్యా ప్రమాణాల వారీగా పిల్లల ప్రగతిని పరిశీలించి మార్కులు కేటాయించాలి.
- పిల్లలు పాల్గొంటున్న తీరును, ప్రదర్శిస్తున్న నైపుణ్యాలను, ఆచరిస్తున్న విధానాలను పరిశీలించి మార్కులు, గ్రేడులు ఇవ్వాలి. వీటితోపాటు వివరణాత్మక సూచికలు కూడా రాయాలి.

- సహపాఠ్యాంశాలు నాలుగు. ఒక్కో అంశం కింద ఐదు సామర్థ్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. ఒక్క సామర్థ్యానికి 10 మార్కులు. అంటే ఒక్కొక్క అంశానికి 50 మార్కులు ఉంటాయి. మొత్తం నాలుగు అంశాలకు 200 మార్కులు ఉంటాయి. ఉదాహరణకు ఒక అంశం కింద ఇవ్వబడింది.

క్ర.సం.	పేరు	సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు					గ్రేడు (50 మా.)
		ఆటలలో పాల్గొనడం, క్రీడాస్ఫూర్తి (10 మా.)	యోగా, మెడిటేషన్, స్ట్రెచ్, గైడ్స్, ఎస్.సి.సి. (10 మా.)	వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత - ఆరోగ్య అలవాట్లు (10 మా.)	భద్రత - ప్రథమ చికిత్స (10 మా.)	ఆరోగ్యం, పోషకాహారం, మంచి ఆహార అలవాట్లు (10 మా.)	

A1 – Outstanding performance

A2 – Excellent participation and organization of activities

B1 – Have good leadership qualities

B2 – Shows interest only in participation

C1 – Have required content knowledge

C2 – Little knowledge about materials and procedures

D- Poor performance and interest

E – Not Participated in any activity

CCE - రిజిస్టరు, రికార్డులు (CCE - Registers and Records)

ఆయా మాసాలలో పూర్తిచేసిన పాఠ్యాంశాల మదింపు చేయవలెను. FA నిరంతరంగా బోధనాభ్యసనలో అందర్నాగం చేస్తూ పిల్లలకు గ్రేడులు ఇస్తాం. SAలో రాత పరీక్ష నిర్వహించి అందులో కూడా గ్రేడులు ఇస్తాం. విద్యార్థులు సాధించిన మార్కుల ఆధారంగా 8 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్- A1, A2, B1, B2, C1, C2, D, E పై విద్యార్థి ప్రగతిని నిర్ధారిస్తాం. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడులు విద్యార్థి ప్రగతిని అంచనావేయటానికి సులభమయిన మార్గం.

భాషా, భాషేతర అంశాలతోపాటు సహపాఠ్యాంశములయిన ఆరోగ్యం మరియు వ్యాయామ విద్య, సాంస్కృతిక విద్య, విలువలు మరియు వైఖరులు కూడ మదింపు చేయబడుతాయి.

- SA₁, SA₂, SA₃ (Summative Assessment) నిర్వహించే 3 సందర్భాలలో సహపాఠ్య అంశాలు అంచనా వేయబడుతాయి. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడింగ్ సహపాఠ్యఅంశాలలో విద్యార్థులకు ఇవ్వబడుతుంది.
- ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతిగది / విషయంనకు సంబంధించిన ఒక సిసిఇ రిజిస్టర్ను నిర్వహిస్తాడు. ఇందులో ప్రతి విద్యార్థి ప్రగతిని నమోదు చేస్తాడు. ఈ ప్రగతిని ప్రగతిపత్రం/కుములేవిట్ రికార్డులో పొందుపరచి తల్లిదండ్రులకు పరిశీలనార్థం పంపిస్తారు.

- కుములేటిల్ రికార్డ్ ప్రతి విద్యార్థికి 1-5, 6-10 తరగతుల వరకు నిర్వహించబడుతుంది. దీన్ని 8వ తరగతి పూర్తి అయిన పిదప ఎలిమెంటరీ విద్యను పూర్తిచేసినట్లుగా సర్టిఫికేట్ ప్రదానం చేయబడుతుంది. ఈ కుములేటిల్ రికార్డులో గడిచిన 8 సంవత్సరాలలో పిల్లవాని అన్ని అంశాలు అనగా హాజరు, పాఠ్య, పాఠ్యేతర అంశాలలో ప్రగతి మరియు తల్లిదండ్రుల సామాజిక, ఆర్థిక స్థితిగతులు ప్రతిబింబిస్తాయి.

5.18 CCE - నిర్వహణ-బాధ్యతలు (CCE - Implementation - Roles & Responsibilities)

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంను ఎప్పటికప్పుడు అన్ని పాఠ్యాంశాలలోని అన్ని సామర్థ్యాలను పరిశీలించి అంచనా వేయాలి.

పాఠ్యాంశాల వారీగా పరిశీలించిన అంశాలను రిజిస్టర్లో నమోదు చేసే బాధ్యత ఉపాధ్యాయునిది.

- తరగతి గదిలోని పిల్లలందరికీ బాధ్యత వహించాల్సి ఉపాధ్యాయుడు.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణ, బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఆయా ఉపాధ్యాయులు దీనికి బాధ్యత వహించాలి. పర్యవేక్షించాలి.
- కాంప్లెక్సు స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, పర్యవేక్షణ బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయునిది.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణలో ఎస్ఎంసి, పిటిఎ కూడా పర్యవేక్షణ బాధ్యత నిర్వహించాలి.
- మండల స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ అమలు బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది మండల విద్యా శాఖాధికారి (ఎం.ఇ.ఓ.) మరియు వారి సిబ్బంది.
- జిల్లా స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, అమలు, పర్యవేక్షణ జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి (డిఇఓ) బాధ్యత వహించాలి.

CCE - అమలు - సూచికలు - ఆధారాలు

(CCE - Indicators of implementation - Evidences)

సిసిఇ పాఠశాల ఆధారిత, ఉపాధ్యాయునికి సంబంధించిన మూల్యాంకనం. ఈ ప్రశ్నాపత్రంను ఖచ్చితంగా ఉపాధ్యాయుడే తయారు చేయాలి. కాని ఇతర సంస్థల నుండి గాని వ్యక్తుల నుండి గాని పొందరాదు. పిల్లల ప్రగతిని పైన వివరించిన 5 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్పై మార్కుల ఆధారంగా నిర్ధారించి, నమోదు చేయాలి. విద్యా ప్రమాణాలలో విద్యార్థులు సాధించిన గ్రేడ్లను A+, A, B+, B and C గా గుర్తించాలి. ప్రతి పాఠశాల నిర్దేశించిన విద్యా ప్రమాణాల సాధనకు కృత చిహ్నం చేయాలి. ప్రతి విద్యార్థికి నిర్దేశించిన సామర్థ్యాల సాధనకు సంబంధించిన శక్తి, సామర్థ్యాలు ఉన్నాయని విశ్వసించాలి. విద్యార్థుల ప్రగతి ఆధారంగా తరగతి గది / పాఠశాలకు గ్రేడు ఇవ్వబడుతుంది. ఇది ఎంతమంది విద్యార్థులు A+ మరియు A సాధించారనే దానిపై నిర్ణయించబడుతుంది. సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనంను పలు రకాల మూల్యాంకన సాధనాలు ఉపయోగించబడి, గ్రేడింగ్ ఇవ్వబడుతుంది.

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు సిసిఇ రిజిస్టర్ను నిర్వహించాలి. ఇందులో ప్రతి విషయానికి చెందిన అభ్యసనా సూచికలు అనగా విద్యా ప్రమాణాలు ఒక బేస్లైన్పై ఎంత మేరకు ప్రగతిని సాధించారనే విషయాన్ని గ్రేడుల రూపంలో

నమోదు చేయాలి. కుములేటివ్ రికార్డు కూడ నిర్వహించబడుతుంది. ఇది రెండు దశలలో ఉంటుంది. 1 నుండి 5వ తరగతి వరకు ప్రాథమిక, 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు ప్రాథమికోన్నత. 8వ తరగతి అనంతరం సర్టిఫికేట్ ప్రధానం చేయబడుతుంది. SCERT వారు సిసిఇ అమలుకు అవసరమయిన మార్గదర్శకత్వమును, శిక్షణలను, కరదీపికలను తయారుచేసి ఉపాధ్యాయులకు క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేసే అధికారులకు, డిసిఇబికి అందిస్తుంది. ఈ కార్యక్రమాలన్నింటిని ఎస్.ఎస్.ఏ. సమన్వయంతో ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. నిర్వహిస్తుంది.

సిసిఇ అమలు జరుగుతున్న ఆధారాలకు ఈ కింది వాటిని గమనించాలి. తద్వారా ఒక పాఠశాలలో సిసిఇ అమలు జరుగుతున్న తీరును అంచనా వేయవచ్చు.

- 1) ఉపాధ్యాయుడు సొంతంగా తయారు చేసుకున్న ప్రశ్నాపత్రాలు, పిల్లల నోటుపుస్తకాలు
- 2) పాఠ్యపుస్తకాలలోని పిల్లల స్వీయ మూల్యాంకనం, ప్రణాళికలు, వార్షిక మరియు యూనిట్/ పాఠ్యప్రణాళికలు
- 3) సి.సి.ఇ. రిజిస్టర్ నిర్వహణ
- 4) ఉపాధ్యాయుల డైరీ
- 5) పిల్లల డైరీ
- 6) ఫోర్స్ ఫోలియోలు
- 7) అనెక్సాట్స్
- 8) పరిశీలన నివేదికలు
- 9) చెక్ లిస్ట్లు
- 10) సమాధాన పత్రాలు
- 11) పిల్లల ప్రదర్శనలు
- 12) పాఠ్యపుస్తకంలో ఇవ్వబడిన అభ్యాసాలు, ప్రశ్నలకు పిల్లలు ఆలోచించి సొంతంగా రాయడం.
- 13) ప్రాజెక్టు పనుల నివేదికలు
- 14) కుములేటివ్ రికార్డ్
- 15) ప్రధానోపాధ్యాయుడు మరియు ఉపాధ్యాయుల రివ్యూ మినిట్స్ బుక్.
- 16) గైడ్లు, స్టడీమెటీరియల్స్ ఉపయోగించకపోవడం.

తెలుగు - ప్రాథమిక స్థాయి

1. నూతన వాచకాలు - ఆవశ్యకత - ప్రత్యేకతలు 2
2. పాఠ్యపుస్తక వినియోగం - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, సోపానాలు 19
3. ఉపాధ్యాయుల తయారీ - ప్రణాళికలు 30

1. నూతన వాచకాలు - ఆవశ్యకత - ప్రత్యేకతలు

అ) ఆవశ్యకత

అరవై సంవత్సరాల సుదీర్ఘ పోరాటాల, ఆత్మబలిదానాల ఫలితంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం జూన్ 2వ తేదీ 2014న ఆవిర్భవించింది. మన తెలంగాణ రాష్ట్రానికి ప్రత్యేకమైన చరిత్ర, సంస్కృతి, ఎన్నో విశేషాలతో కూడిన గొప్పదనం, వైభవం ఉన్నది. వీటన్నింటి గురించి మన పిల్లలు తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. అందుకోసం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తెలంగాణ ప్రజల జీవన విధానాన్ని, ఉపయోగించే భాషను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ పాఠ్యపుస్తకాలను రూపొందింపజేయడం జరిగింది. ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఆవిర్భవించిన తరువాత వెలువడిన తొలివాచకం ఇది. గతంలో రూపొందించిన పాఠ్యపుస్తకాలలో తెలంగాణ ప్రజలు ఉపయోగించే అత్యధిక పదజాలం అక్షరరూపం దాల్చక మరుగున పడిపోయింది. అలాంటి అమూల్యమైన పద సంపదను వెలుగులోకి తీసుకురావలసిన ఆవశ్యకతను గుర్తించి ఈ పాఠ్య పుస్తకాల రూపకల్పన జరిగింది.

సమకాలీన మార్పులకు అనుగుణంగా, సమాజ అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని విద్యా ప్రణాళికలో మార్పులు చేర్పులు చేయవలసిన అవసరం ఉంటుంది. ఈ మధ్యకాలంలో జాతీయ విద్యా ప్రణాళికా చట్రం 2005 (ఎన్.సి.ఎఫ్.-2005). ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్టం 2009 (ఆర్.టి.ఇ.-2009). రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళికా చట్రం-2011 (ఎన్.సి.ఎఫ్.-2011) నిర్దేశించిన సూత్రాల ఆధారంగా నూతన పాఠ్య పుస్తకాల రూపకల్పన జరిగింది. ఈ పాఠ్య పుస్తకాలు విద్యార్థికి నాణ్యమైన విద్యను అందించేవిగా, విద్యాప్రమాణాల సాధనకు తోడ్పడే విధంగా స్వయం అభ్యసనానికి అనుకూలంగా రూపొందించబడ్డాయి. పాఠ్య పుస్తకంలో పిల్లలు పొందిన జ్ఞానాన్ని నిత్యజీవితంలో వినియోగించుకోవడానికి అవకాశం ఇవ్వడంతోపాటు పుస్తక పరిధిని దాటి అదనపు అంశాలు అభ్యసించడానికి అవకాశం కల్పించేలా ఉన్నాయి. ఆలోచింపజేసే అభ్యాసాల ద్వారా నిర్ధారిత భాషా సామర్థ్యాలను విద్యార్థులు పొందగలిగేలా ఉన్నవి.

ఇవే కాకుండా ఇంకా అనేకమైన గుణాత్మక మార్పులతో నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందినప్పటికీ 2014 జూన్ 2న రాష్ట్ర విభజన జరిగిన నేపథ్యంలో తెలంగాణ ప్రాంత సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలు, చరిత్ర, జీవన విధానం, పదజాలం, కవులు కళాకారులు, అమరవీరులు, దర్శనీయ స్థలాలు మొదలగు అంశాలను పాఠ్యపుస్తకంలో పొందుపరచవలసిన

ఆవశ్యకత ఏర్పడింది. గత 2 సం॥ క్రితం వెలువడిన పాఠ్యపుస్తకాలను ఆమూలాగ్రం పరిశీలించి సమీక్ష / నివేదిక పంపవలసినదిగా ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. పత్రికాముఖంగా ప్రకటన ఇవ్వడం జరిగింది. దాని ఫలితంగా ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. కొంత మంది ప్రముఖ వ్యక్తులనుండి సహేతుక సద్విమర్శలను అందుకోవడం జరిగింది. ఆ నివేదికలలో పాఠ్య పుస్తకాలలో పాఠాల సంఖ్య అధికంగా ఉన్నదని, అభ్యాసాల సాధనకు సమయం సరిపోవుటలేదని, అభ్యాసాలు కొన్ని విద్యార్థుల స్థాయికి మించి ఉన్నవని అభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేయడం జరిగింది.

ఆ ప్రముఖుల సూచనలు సలహాలకు అనుగుణంగా పాఠాల సంఖ్య - పనిభారం తగ్గించేదిశగా, పాఠ్యపుస్తకాల సవరణ చేయవలసిన ఆవశ్యకత కూడా ఏర్పడటంతో రెండు సంవత్సరాల కాలపరిధిలోనే మరొక మారు పాఠ్యపుస్తకాలను నూతనంగా రూపొందించడం జరిగింది.

ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలలోని ప్రత్యేకతలు :

భౌతిక అంశాలు (చిత్రాలు) :

- ◆ నూతనంగా రూపొందించబడిన పాఠ్యపుస్తకాలు గత పాఠ్యపుస్తకాలకంటే ఎంతో ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి.
- ◆ ముఖచిత్రం ఎంతో ఆకర్షణీయంగా పిల్లల మనస్సులను ఆకట్టుకునే విధంగా ఉన్నాయి.
- ◆ తెలంగాణ రాష్ట్ర సంస్కృతిని జీవన విధానాన్ని తెలుసుకునే చిత్రాలెన్నో వీటిలో పొందుపరచబడినవి.
- ◆ పాఠాలకు అవసరమైన చిత్రాలేకాకుండా అభ్యాసాల సాధనకు ఉపయోగపడే చిత్రాలను పొందుపరచి ఉన్నాయి.
- ◆ నిత్యజీవితంలో ఉపయోగించే సామగ్రి వస్తువుల చిత్రాలు పాఠ్యాంశ భావాన్ని అర్థవంతంగా చూపే చిత్రాలు పిల్లలు సమాధానాలు ఊహించడానికి, చెప్పడానికి, పునశ్చరణ చేయడానికి వీలుగా ఉన్నాయి.
- ◆ చిత్రాలను చూసి ఆనందించడమే కాకుండా సొంతంగా వేయడానికి వాటిల్లో రంగులు నింపడానికి అవకాశం కల్పించబడింది.
- ◆ చిత్రకథలు విద్యార్థుల్లో ఆసక్తిని పెంపొందించి, భావాల వ్యక్తీకరణకు తోడ్పడేలా అందంగా ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి.
- ◆ సామర్థ్యాలకు చెందిన అభ్యాసాలలో వాటిని సూచించే లోగోలను అభ్యాసాలవద్ద ఉంచబడినవి.
- ◆ చిత్రాల ఆధారంగా కూడా అభ్యాసాల రూపకల్పన జరిగింది.
- ◆ కవర్ పేజీ లోపలి పేజీలో 1, 2, 3 తరగతులు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు వాటికి సంబంధించిన లోగోలు, గేయం మరియు చిత్రకథను చేర్చడం జరిగింది.
- ◆ 4వ తరగతి లోపలి పేజీలో ఋతువుల గేయం. తిథుల పరిచయం. 5వ తరగతిలో తెలంగాణ ప్రముఖుల జీవిత విశేషాలు వారి చిత్రాలను పొందుపరిచారు.
- ◆ సంసిద్ధతా చిత్రాలు విద్యార్థుల నిత్యజీవితానికి దగ్గరగా ఉన్నవి. అందులోని వస్తువుల పేర్ల ద్వారా భాషాభివృద్ధి జరిగేవిధంగా స్వేచ్ఛగా మాట్లాడే విధంగా రూపొందించబడినవి.
- ◆ గతంలో నేర్చుకున్న భాషా సామర్థ్యాలను పటిష్టం చేసుకునే విధంగా ఉన్నాయి.

ముద్రణ :

- ◆ విద్యార్థులు చదువుకోవడానికి అనుకూలమైన పరిమాణంలో అక్షరాలు ఉన్నాయి.
- ◆ సూచనలు లావుపాటి అక్షరాలతో కూడి ఉన్నాయి.
- ◆ పాఠాల పేర్లు, సామర్థ్యాల పేర్లు పెద్దగా రంగుల అక్షరాలలో ముద్రించబడి ఉన్నాయి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాలు వివిధ రంగులలో పిల్లలను ఆకర్షించే విధంగా ఉన్నాయి.

భాష :

- ◆ పిల్లలకు సులభంగా అర్థమయ్యే ఇంటి భాషలో సరళంగా పాఠాలు, కృత్యాలు ఉన్నాయి.
- ◆ వ్యవహారిక భాషను ఎక్కువగా ఉపయోగించడం జరిగింది.
- ◆ నూతన వాచకాలను ఉపాధ్యాయులంతా అవసరమైన, ఆశించిన విధంగా వినియోగించుకోవడం కోసం స్పష్టమైన సూచనలను పుస్తకంలో చేర్చారు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులకు ఇచ్చిన సూచనలు ఉపాధ్యాయ కరదీపికలా ఉపయోగపడటమే కాకుండా, బోధనా ప్రణాళికలు రూపొందించుకొనుటకు, మూల్యాంకనం గురించి, ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతల గురించి తెలియజేస్తాయి.
- ◆ పాఠాలు సి.సి.ఇ.కి అనుగుణంగా యూనిట్లుగా విభజించారు. ఏ ఏ మాసంలో ఏ ఏ పాఠాలు పూర్తిచేయాలో విషయ సూచికలో సూచించారు.
- ◆ విషయ సూచికలో పాఠం యొక్క ప్రక్రియారూపం, ఇతివృత్తం వివరాలు ఉన్నాయి.
- ◆ విషయ సూచికలో 'చదువు-ఆనందించు' విభాగానికి ఉద్దేశించిన కథలు, గేయాలు వ్యాసాలు పువ్వుగుర్తులో ప్రత్యేకంగా గుర్తింపబడి ఉన్నాయి. ఇవి అదనపు పఠనానికి, పఠనాభిలాషను పెంపొందించడానికి ఉపయోగపడతాయి.

పుస్తకంలో నూతనంగా చేర్చినవి

- ◆ పాఠశాల ప్రారంభ దినాల్లో తప్పనిసరిగా విద్యార్థులకు దాదాపు 30 నుండి 40 రోజులపాటు సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతుంది.
- ◆ ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలలో 1 నుండి 5 తరగతుల వరకు సంసిద్ధతా పాఠాలను, పునఃశ్చరణ పాఠాలను చేర్చడం జరిగింది.
- ◆ 1వ తరగతిలో పిల్లలను ఆకర్షించడానికి ముందుగా వారికి బొమ్మలు చూసి మాట్లాడడం, కథ చెప్పడం వంటి అభ్యాసాలను సంసిద్ధతా పాఠాలుగా చేర్చారు.
- ◆ ఈ సన్నివేశ చిత్రాలలో తదుపరి పాఠాలలో వచ్చే కీలకపదాల బొమ్మలన్నీ చేర్చడం జరిగింది.
- ◆ తరువాత, పాఠ్యపుస్తకంలోని 24 పాఠ్యాంశాలకు చెందిన బొమ్మలను కూడా చేర్చారు.
- ◆ పాఠం శీర్షిక వద్ద కీలక పదంతోపాటు పాఠం ద్వారా నేర్చుకోవలసిన అక్షరాలు మరియు పాఠం చిత్రం ముద్రించారు.

- ◆ 2వ తరగతిలో చిత్రకథలను సంసిద్ధతా పాఠాలుగా చేర్చారు. బొమ్మను చూసి పదాలు రాయమనడం, వర్ణమాల ఆధారంగా సరళ పదాలు తయారుచేయడం మొదలగు అభ్యాసాలు చేర్చారు.
- ◆ 3, 4, 5వ తరగతులలో 10 సన్నివేశ చిత్రాలను సంసిద్ధతా పాఠాలుగా చేర్చారు. బొమ్మలు చూసి మాట్లాడడం, పదాలు రాయడం, వాక్యాలు రాయడం, చివరకు పేరా రాయడం అనే క్రమంలో సంసిద్ధతా అభ్యాసాలు చేర్చారు.

ఆ) కీలక సూత్రాలు :

విద్యార్థుల్లో జ్ఞాన నిర్మాణానికి ప్రధాన లక్ష్యంగా విద్యా విధానం ఉండడం అవసరం అని ఎన్.సి.ఎఫ్.-2005 మనకు చెప్తున్నది. దీని ఆధారంగానే ఆర్.టి.ఇ.-2009 చట్టం రూపుదిద్దుకొంది. వీటన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఉన్నత ప్రమాణాలు గల విద్యను విద్యార్థులకు అందించి, తద్వారా విద్యార్థుల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం చేయడమే రాష్ట్ర దృక్పథం. దీనికొరకై రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ నూతన పాఠ్య పుస్తకాల రూపకల్పన చేపట్టింది. పిల్లల్లో ఉండే సహజశక్తి సామర్థ్యాలు వెలుగులోకి తీసుకొచ్చేలా, వాళ్ళ ఆలోచనలు స్పష్టంగా వ్యక్తమయ్యే విధంగా నూతన తెలుగు వాచకాలను రూపొందించింది.

ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు ఎన్.సి.ఎఫ్.-2011 మార్గదర్శకాలనుసరించి రూపొందించడం జరిగింది. సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, వారసత్వ ప్రశంస, సామాజిక మార్పుకు దోహదపడే విధంగా, బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా తయారవడానికి అనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందించడం జరిగింది. ఇలా రూపొందిన పాఠ్యపుస్తకాల తాత్వికతను అవగాహన చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. ఈ తాత్విక అవగాహన ఉన్నప్పుడే వాటి ఆచరణ సాధ్యమౌతుంది. అప్పుడే ఫలితాలు పొందగలుగుతాం.

పాఠ్యపుస్తక తాత్వికాంశాలు :

రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక పరిధి పత్రం - 2011 లోని కీలక సూత్రాల ఆధారంగా పాఠ్యపుస్తక రూపకల్పన జరిగిందని ముందే చెప్పుకున్నాం కదా... ఒకసారి వాటిని పరిశీలిద్దాం.

1) తమకున్న శక్తి సామర్థ్యాల ఆధారంగా పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి అవకాశం :

- ◆ ఇందుకోసం తెలుగు పాఠ్యపుస్తకంలో పిల్లలు తమ అనుభవాలను చెప్పేలా తమ భాషను వినియోగించుకునేలా ఉన్నతీకరణ చిత్రం ఉంది. తమ ఆసక్తులను ప్రదర్శించేలా అభ్యాసాలు ఉండడం. ఇందుకోసం ముఖ్యంగా సృజనాత్మకత అభ్యాసాలు తోడ్పడతాయి.

ఉదా : → కింది బొమ్మ చూడండి. వాళ్ళు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నారో ఊహించి చెప్పండి.

(1వ తరగతి - “గీతల అంగి” - పాఠం.

→ కాకుల లెక్క కథను నాటకీకరణ చేయండి. మీ తరగతిలో ఎవరు బాగా నాటకీకరణ చేశారో చెప్పండి. వారిని అభినందించండి. (3వ తరగతి - “కాకుల లెక్క” పాఠం)

→ కింది గేయాన్ని పొడిగించి రాయండి.

వానలు బాగా కురిశాయి (4వ తరగతి - “పంటసిరి” పాఠం)

2) తాము పొందిన జ్ఞానాన్ని పిల్లలు దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగించడం :

- ◆ పిల్లలు మాట్లాడడం, చదువడం, రాయడం వంటి పనులను లేదా చేయగలిగిన సామర్థ్యాలను సందర్భోచితంగా అవసరంమేరకు వినియోగించగలగాలి. అంటే తమకు అవసరమైన లేఖలు రాయడం, పుస్తకాలు చదివి అర్థం చేసుకోవడం, ప్రశ్నించడం, సమాచారాన్ని తెలుసుకోవడం, తెలిసిన వాటిని రాసుకోవడం వంటివి చేయగలగాలి. ఇందుకు అనుగుణంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. ఇందులో ముఖ్యంగా పదజాలం, భాషను గురించి తెలుసుకుండాం అభ్యాసాలు తోడ్పడుతాయి.

ఉదా : → వర్షాకాలంలో వర్షాలు పడితే చెరువులు నీళ్ళతో కళకళలాడుతూ ఉంటాయి కదా! అట్లాగే ఏమేమి, ఎప్పుడెప్పుడు కళకళలాడుతూ ఉంటావో రాయండి. (3వ తరగతి - “మన పండుగలు” పాఠం)

→ పాఠంలో మీరు గ్రహించిన విషయాలను తెలుపుతూ మీ మిత్రునికి లేఖ రాయండి. (5వ తరగతి - “మార్పు - తీర్పు” పాఠం)

3) పాఠ్యపుస్తకానికే పరిమితం కాకుండా సమాజం ద్వారా, పరిసరాల ద్వారా, పఠన సామగ్రి ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

- ◆ సామెతలు, సూక్తులు, వార్తాసేకరణలు చేయడం, శతక పద్యాలు / గీతాలు / గేయాలు, కథలను, ప్రసిద్ధుల చరిత్రలు సేకరించడం, బాలసాహిత్యం - చదువడం, తెలిసిన కవుల గురించి సమాచారాన్ని రచనల గురించి చదువడం, ప్రశంసాత్మక కృత్యాలు పూర్తిచేయడం, ప్రాజెక్టుపనులు చేయడం చేయాలి. వీటన్నింటికి అవకాశాలు కల్పిస్తూ అనేక అభ్యాసాలు పుస్తకాల్లో ఉన్నాయి.

ఉదా : → ప్రకృతి అందాలను తెలిపే చిత్రాలు సేకరించి, వాటి గురించి రాసి, తరగతిలో ప్రదర్శించండి. (3వ తరగతి - “ఏమేమి చూడాలి” పాఠం).

→ మీ పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలు చదువండి. వాటిలో “ఎలుక-పిల్లి” వీటికి చెందిన కథలు చదువండి. వీటిని గురించి డైరీలో రాయండి. చదివి వినిపించండి. (4వ తరగతి ఎలుక విందు)

→ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఎన్నో పుణ్యక్షేత్రాలు, దర్శనీయ స్థలాలు ఉన్నాయి. తెలంగాణలోని ఏయే జిల్లాలలో ఏయే పుణ్యక్షేత్రాలున్నాయో పట్టికలో రాయండి. తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి. (5వ తరగతి యాదగిరిగుట్ట)

4) బట్టి విధానాలకు బదులు అర్థవంతమైన రీతిలో ప్రతిచర్యలు, కృత్యాలు, అన్వేషణల ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

- ◆ ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకంలో వ్యక్తిగత, జట్టు, పూర్తి తరగతి కృత్యాలు ఉన్నాయి. అవి వివిధ సామర్థ్యాల ఆధారంగా ఉన్నాయి. ఆలోచించి రాయడం, చదువడం, అవగాహన చేసుకోవడం, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, పఠనకృత్యాలు, అర్థసంగ్రహణం, పదజాల కృత్యాలు అనే సామర్థ్యాలు అభ్యాసాల రూపంలో ఉన్నాయి.

ఉదా : → “పిల్లలూ! ఇవి చేయండి” అభ్యాసాలు.

→ కింద ఇచ్చిన ఆధారాలతో పదాలు రాయండి. (4వ తరగతి - “పరమానందయ్య శిష్యులు” - పాఠం)

→ బాల భీముని గురించి సొంతమాటల్లో రాయండి. (3వ తరగతి - “బాలభీముడు” - పాఠం)

5) స్వీయభాషను, తమ స్థానిక కళలు, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు, ఉత్పత్తుల ఆధారంగా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

◆ పాఠ్యపుస్తకాల్లో వివిధ భాషా రూపాలు ఉన్నాయి. అయితే ప్రతి అభ్యాసంలో పిల్లలు సొంతంగా వారి మాటల్లో రాయడాన్ని ప్రోత్సహించేలా సూచనలు ఉన్నాయి.

◆ వివిధ పండుగలు, సామెతలు, సూక్తులు, వివిధ సాహిత్య రూపాలు, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు వంటివి పిల్లలే తెలుసుకునేలా పాఠాలు, అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఉదా : → వినాయకుని విగ్రహాలను మట్టితోనే ఎందుకు చేయాలి. (4వ తరగతి - “వినాయకచవితి” - పాఠం)

→ “రైతు మనకు తిండిపెట్టే దేవుడు” అని ఎందుకంటారు? (5వ తరగతి - “బువ్వ” - పాఠం)

◆ స్థానిక కళలకు సంబంధించినవి.

ఉదా : → కళాకారుల గొప్పతనమేమిటి? (4వ తరగతి - “కళారత్నాలు” - పాఠం)

◆ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు సంబంధించినవి.

ఉదా : → పండుగల వల్ల చుట్టు పక్కల వాళ్ళతో, బంధువులతో సంబంధాలు ఎందుకు పెరుగుతాయి? (5వ తరగతి - “బోనాలు”)

6) ఇతర కీలక సూత్రాలు :

అ) ఆలోచనలు, వ్యక్తీకరణలకు ప్రాధాన్యం :

నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు విద్యార్థుల ఆలోచనలను పెంచేందుకు వీలుగా, వారి వారి ఆలోచనలను, స్పష్టంగా వ్యక్తీకరించడానికి వీలుగా ఉన్నాయి.

◆ ఉన్ముఖీకరణ చిత్రాలు, పాఠ్యంశ చిత్రాలు పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసి స్వేచ్ఛగా భావవ్యక్తీకరణకు తోడ్పడేలా ఉన్నాయి. ఇందులో పిల్లలు కథను ఊహించడం, పాత్రల మధ్య సంభాషణలను ఊహించడం, పాత్రల స్వభావాలను చెప్పడం వంటి ఉంటాయి.

◆ పాఠ్యాంశ బోధనలో కూడా పాఠానికి సంబంధించిన కీలక భావనలపై ఆలోచింపజేయడం, చర్చించడం ఉంటాయి. ఉదా|| తరువాత ఏం జరగుతుందో ఊహించండి అంటూ ముగింపును ఆలోచింపజేయడం వంటివి.

◆ అభ్యాసాలలో వినడం, ఆలోచించి సొంతమాటల్లో చెప్పడానికి సంబంధించిన ప్రశ్నలు, స్వీయరచన ప్రశ్నలు, సృజనాత్మకత, ప్రశంసకు చెందిన అభ్యాసాలు ఆలోచింపజేసేవిగా స్వేచ్ఛా వ్యక్తీకరణకు తావు ఇచ్చేవిగా ఉన్నాయి.

ఉదా : → పొదుపు విషయంలో గాంధీజీ కథ ద్వారా మీరు ఏం తెలుసుకున్నారు? (3వ తరగతి - “మహాత్ముడు” - పాఠం)

→ ప్లాస్టిక్ వాడాలా? వద్దా? ఎందుకు? (4వ తరగతి - “చిన్నారికల” - పాఠం)

→ సొలార్ జింగ్ మ్యూజియం వంటి వాటిని మనం ఎందుకు చూడాలి. రాయండి. (5వ తరగతి - “సొలార్ జింగ్ మ్యూజియం” - పాఠం)

అ) సృజనాత్మకత, కల్పనికత, భాషాభిరుచి పెంపొందించడం :

పిల్లల్లో సృజనాత్మకత, కల్పనికత, భాషాభిరుచి పెంపొందించడానికి పాఠాలు ఉన్నాయి. ప్రతి పాఠంలో అభ్యాసాలు కూడా ఉన్నాయి.

ఉదా : → మనసుంటే మార్గం ఉంది, ఎలుక విందు, చెట్టుకోరిక వంటి పాఠాలు, గేయాలను పొడగించడం, కథలను ఊహించడం, బొమ్మలు తయారుచేయడం, మాస్కులు తయారుచేయడం, సంభాషణలు రాయడం, నాటకీకరణచేయడం వంటి సృజనాత్మకత అభ్యాసాలు పాఠ్యపుస్తకంలో పొందుపరచారు. పఠనాభిరుచిని పెంపొందించడానికి “చదువు-ఆనందించు” శీర్షిక కథలను అందించడంతోపాటు, వివిధ వ్యవహార రూపాలలో పాఠాలను పొందుపరచారు. ప్రాజెక్టుపనులు భాషాభిరుచికి తోడ్పడే విధంగా ఉంటాయి.

ఇ) భాషావినియోగానికి అధిక ప్రాధాన్యం :

భాష అనేది భావవ్యక్తీకరణకు, భావం గ్రహించడానికి ఉపయోగించే సాధనమని మనకు తెలుసు. అయితే ఈ భాషా వినియోగమనేది వివిధ రూపాల్లో ఉంటుందనే విషయం మనం గ్రహించాలి. పిల్లలు తాము ఇంటివద్ద నేర్చుకున్న భాషను, జ్ఞానాన్ని ఆధారం చేసుకొని వాళ్ళను ఆలోచింపజేయడానికి, అభిప్రాయ వ్యక్తీకరణ చేయడానికి, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరింపజేయడానికి, వివిధ వ్యవహార రూపాలను వినియోగింపజేయడానికి నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు మార్గదర్శకాలుగా రూపొందించబడ్డాయి.. భాషలో ఉండే పదజాలం, నిత్యవ్యవహారంలోని భాషా నిర్మాణ సంబంధ అంశాలు అంటే వ్యాకరణం ఎలా ఉంటుందో ఎలా వినియోగించాలో తెలుసుకోవడానికి భూమికగా పాఠ్యపుస్తకాలను రూపొందించారు.

ఉదా : → “ఇవిచేయండి” శీర్షికలోని వినండి-మాట్లాడండి, స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, పదజాలం, భాషాంశాలు అనేవి భాషావినియోగసంబంధాన్ని సూచించేవే.

ప్రతి పాఠంలోని కీలకపదాలు, కీలకవాక్యాలు, నిత్యజీవితంలో భాషావినియోగానికి ఉపయోగపడ్తాయి. వీటిపై అభ్యాసాల్లో అధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది.

ఈ) మొత్తం పాఠ్యపుస్తకం విద్యాప్రమాణాల సాధనకు దోహదపడడం :

సాధారణంగా మనంచేసే ప్రతిపనికి ఒక ప్రయోజనం ఆశిస్తాం. అలాగే మనం పాఠ్యపుస్తకం బోధించటంవల్ల కూడా ఓ ప్రయోజనాన్ని ఆశించాలి. అదే విద్యాప్రమాణాల సాధన. ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలు ఏడు రకాల విద్యాప్రమాణాల సాధనకు ఉద్దేశించాయి.

- i) వినడం-ఆలోచించి మాట్లాడడం : విద్యార్థి అవగాహనతో వినగలగాలి. విన్న విషయాన్ని అవగాహనతో అర్థంచేసుకొని స్పష్టంగా చెప్పగలగాలి.
- ii) చదువడం-అవగాహనతో రాయడం : ఇచ్చిన విషయాన్ని అవగాహనతో చదువుతూ, అర్థం చేసుకొని జవాబులు రాయగలగాలి.
- iii) ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన) : అడిగిన విషయం గురించి తన సొంత ఆలోచనలతో, తన అభిప్రాయాలను, విమర్శలను, విశ్లేషణలను ఆధారంగా చేసుకొని జవాబులు రాయగలగాలి.
- iv) పదజాలం : భాషావినియోగానికి ఉపయోగపడే జాతీయాలు, సామెతలు, అర్థాలు, పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి-వికృతులు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు మొదలగునవి సాధించడానికి అవసరమైన అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- v) సృజనాత్మకత, ప్రశంస : తెలుగు భాషా వ్యవహార రూపాలను పిల్లలు వాళ్ళ శక్తి సామర్థ్యాల మేరకు సృష్టించగలగాలి. ఒక కథ, గేయం, కరపత్రం, లేఖ, సంభాషణ మొదలగు ప్రక్రియలను సృష్టించటానికి అనువుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. విద్యార్థుల్లో ద్వేషభావాన్ని రూపుమాపి ఉత్తమ పౌరులుగా రూపొందించడానికి 'ప్రశంస' అనే సామర్థ్యం ఉంది.
- vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం (వ్యాకరణాంశాలు) : భాషా నిర్మాణానికి సంబంధించిన వ్యాకరణాంశాలు భాషాభాగాలు, వాక్యనిర్మాణాలు - భేదాలు, కాలాలు మొదలగు అంశాలు ఉన్నాయి. దీనికి పాఠ్యపుస్తకాలు చక్కగా ఉపయోగపడతాయి.

ఇవే కాకుండా సామర్థ్యాల సమాహారంగా ప్రాజెక్టు పనిని కల్పించే విధంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో ఉన్నాయి.

ఉ) పరస్పర ప్రతి చర్యలకు కేంద్రంగా ఉండడం :

పాఠ్యపుస్తకంలోని అర్థసంగ్రహణం, వినడం-మాట్లాడడం, స్వీయరచన, ప్రాజెక్ట్‌పనులు పరస్పర ప్రతిచర్యలకు కేంద్రంగా ఉంటాయి.

ఉదా : → అర్థసంగ్రహణంలో తన మిత్రులతోను, ఉపాధ్యాయునితోను చర్చిస్తారు. వినడం-మాట్లాడడంలో మిత్రులతో జట్టుగా చర్చించే అవకాశం ఉంది. స్వీయరచనలో కూడా జట్టుగా ఏర్పడి సమాధానాలను కూర్చాల్సి ఉంటుంది. ప్రాజెక్ట్‌పనులలో కొన్ని సామూహిక కృత్యాలుగా ఉన్నాయి.

ఊ) ఉన్నతవైఖరులు, మానవత్వపు విలువలు - సంబంధాలు పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించినవిగా ఉండడం :

పిల్లల్లో ఉన్నత వైఖరులు, మానవత్వపు విలువలు, మానవ సంబంధాలు పెంపొందించేలా పాఠాలను ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

- ఉదా : → అమ్మ, లేగదూడ - (3వ తరగతి పాఠాలు)
 → బొమ్మగుర్రం, పరోపకారం (4వ తరగతి పాఠాలు)
 → మహాభారతనీతి, మనసుంటే మార్గముంటుంది, గోపిడప్పు - (5వ తరగతి పాఠాలు)

◆ ఉన్నత వైఖరులను పెంపొందించడానికి ప్రత్యేకంగా "ప్రశంస" పేరుతో అభ్యాసాలను చేర్చడం జరిగింది.

ఉదా : → పాఠంలోని పద్యాల ఆధారంగా మీరు చేయాల్సిన పనులు, చేయకూడని పనులు పట్టిక తయారుచేయండి. (సుమతి శతకం - 4వ తరగతి)

→ మీ పాఠశాల సమస్యల గురించి ప్రధానోపాధ్యాయులకు ఉత్తరం రాసి స్కూల్ పోస్టుబాక్సులో వేయండి. (మాటల ప్రయాణం - 4వ తరగతి)

→ జ్యోత్స్న గొప్పతనం తెలుసుకున్నారు కదా! మీరైతే జ్యోత్స్నకు ఏమని ఉత్తరం రాస్తారు? రాసి చదివి వినిపించండి. (మనసుంటే మార్గముంటుంది - 5వ తరగతి)

ఎ) సోపానక్రమంలో బోధించడానికి వీలుగా పాఠాల అమరిక ఉండడం :

నేర్చుకోవడమంటే జ్ఞాన నిర్మాణం జరగడం. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలు ఉండాలి. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ కూడా జ్ఞాన నిర్మాణానికి అనుగుణంగా నిర్వహించాలి. ఒక పాఠం బోధించడం అంటే అందులోని విషయాన్ని చెప్పి వదిలేయడంగాక “ఉన్ముఖీకరణ” నుండి “నేనివిచేయగలనా?” వరకు చెప్పడం - చేయించడం జరగాలి. అందుకనుగుణంగా పాఠాన్ని అమర్చడం జరిగింది. అదెలా ఉందో చూడండి.

1. ఉన్ముఖీకరణ - ‘అలోచించండి - చెప్పండి’ శీర్షికతో చిత్రాలు, అలోచింపజేసే ప్రశ్నలు. ఇది పూర్వ భావనల నిర్మాణానికి (Pretext) సంబంధించినది.
2. పిల్లలూ! ఇలా చేయండి (అర్థసంగ్రహణ) - పిల్లలు పాఠ్యాంశాన్ని చదివి భావాన్ని గ్రహించడం, ఊహించడం, చర్చించడం ద్వారా జ్ఞాన నిర్మాణానికి శిక్షణ పొందడాన్ని ఉద్దేశించి ప్రతి పాఠంలో పాఠం ప్రారంభం పేజీలో సూచనలో ఉన్నాయి. ఇది జ్ఞానాత్మక శిక్షణకు ఉద్దేశించినది
3. విషయావగాహన-చర్చ - పాఠ్యాంశ విషయం (వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో)
4. పిల్లల అవగాహన-పరిశీలన - పిల్లలను అలోచింపజేయడం, బహుళ ప్రతిస్పందనలను రాబట్టడానికి చర్చలు జరగటానికి ఉద్దేశించినది. “ఇవి చేయండి” శీర్షికతో సామర్థ్యాల సాధనకై అభ్యాసాలు పిల్లల జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఉద్దేశించిన ప్రశ్నలు. కృత్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు ఉంటాయి. వీటిలో పాల్గొనడం ద్వారా భాగస్వామ్య అభ్యసనం జరుగుతుంది.
5. స్వీయ మూల్యాంకనం - నేనివిచేయగలనా? స్వీయ మూల్యాంకనానికి ఉద్దేశించినది. పిల్లలు నిర్ధారణకు రావడానికి ఇది తోడ్పడుతుంది.

ఏ) బహుముఖ విశ్లేషణ, విమర్శన సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించేలా ఉండడం :

విద్యార్థులు ఒక విషయం గూర్చి, సమస్యగూర్చి అనేక కోణాల్లో అలోచించడం, వాటిని విశ్లేషణ చేయడం లేదా విమర్శ చేయగలగడం లేదా సమీక్ష చేయగలగడం లాంటి సామర్థ్యాలు పెంపొందించడానికి అనువుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఉదా : → తల్లిదండ్రుల మీద దయలేని పుత్రుడిని చెదలతో ఎందుకు పోల్చాడు - (వేమన శతకం - 3వ తరగతి)

- వినాయకుని విగ్రహాలు మట్టితోనే ఎందుకు చేయాలి? (వినాయక చవితి - 4వ తరగతి)
- పాపయ్యను అందరూ “పినారి పాపయ్య” అనడం సరైనదేనా? ఎందుకు? (నీడ ఖరీదు - 5వ తరగతి)

బ) సమకాలీన సామాజిక అంశాలపట్ల ఆసక్తి కలిగించడం :

పిల్లలు తమ పరిసరాలను సమాజాన్ని, కాలాన్ని పరిశీలిస్తూంటారు. ఆ పరిశీలనలతో వారి జ్ఞానాన్ని పెంచుకుంటూ ఉంటారు. అలా పెంచుకోవడంలో పాఠ్యపుస్తకం కూడా ప్రముఖ పాత్ర పోషించే విధంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలున్నాయి. వారికి సమకాలీన సామాజిక అంశాలపట్ల ఆసక్తిని రేకెత్తించే రకంగా ఉన్నాయి. పాఠంలోని విషయాలను సమకాలీన అంశాలకు, పరిస్థితులకు అన్వయించగలగాలి. ఆలోచించగలగాలి. సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోగలగాలి. తద్వారా జ్ఞానాన్ని వృద్ధిపరచుకోవాలి.

ఉదా : → చిన్నారికల, మాటల ప్రయాణం (4వ తరగతి)

→ వృధాచేయడం (5వ తరగతి)

బ) విద్యార్థుల స్వీయ మూల్యాంకనానికి అవగాహన కల్పించడం :

దీని కొరకు ప్రతి పాఠంలో “నేనివిచేయగలనా?” అనే శీర్షిక ఉంది.

- ◆ పాఠ్యపుస్తకం తాత్వికతను తెలిపేలా “ముందుమాట” ఉంది.
- ◆ ఉపాధ్యాయులకు పాఠ్యపుస్తకం వినియోగించాలనే విషయం తెలియజేయుటకు “ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు” ఉన్నాయి.
- ◆ పిల్లలు పాఠ్యపుస్తక ఉపయోగం గూర్చి తెలుసుకోవడానికి “విద్యార్థులకు సూచనలు” ఉన్నాయి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు ఏయే ప్రమాణాలను సాధించాలో తెలుసుకోవడానికి “ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా విద్యార్థులు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు” అనే శీర్షిక కింద సామర్థ్యాల జాబితా ఇవ్వడం జరిగింది. అందుకనుగుణంగా సామర్థ్యాల వారీగా పాఠాల్లో అభ్యాసాలు “ఇవిచేయండి” శీర్షిక కింద ఇవ్వడం జరిగింది.
- ◆ “పదాలు - అర్థాలు” శీర్షిక పాఠ్యపుస్తకం చివర ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది నిఘంటువు చూసే అలవాటు పెంపొందటానికి స్వయం అధ్యయనానికి అలవాటుపడేలా చేయడానికి దోహదపడుతుంది.

7) పాఠాలు - ఇతివృత్తాలు - ప్రక్రియలు - కృత్యాలు :

ఆయా పాఠ్యాంశాలను కింది ఇతివృత్తాల ఆధారంగా ఎంపిక చేశారు.

- ◆ భాషాభిమానం, ప్రకృతి, నైతిక విలువలు సామాజిక స్పృహ, సామాజిక విలువలు, నైతిక విలువలు, మానవ విలువలు, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, పఠనాభిలాష, జాతీయ సమైక్యత, కళలు - దర్శనీయ స్థలాలు, కృతజ్ఞత, ప్రకృతి పరిశీలన, సమయస్ఫూర్తి పర్యావరణం, హాస్యం, పిల్లల ఆసక్తులు, పిల్లల స్వభావం, జీవనవైవిధ్యం, పిల్లల శక్తులు, వికలాంగుల మనోభావాలు, శాస్త్రీయత మొదలగునవి.

- ◆ పాఠాలు వివిధ ప్రక్రియలలో - అనగా వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఎంపికచేశారు.

కథ, కథానిక, గేయం, గేయకథ, సంభాషణ, ఆత్మకథ, వ్యాసం, లేఖ, పద్యం, శతకం మొదలగు వ్యవహార రూపాల్లో / ప్రక్రియల్లో పాఠాలు ఉన్నాయి.

- ◆ వివిధ కృత్యాలు :

వివిధ కృత్యాల సమాహారమైన ప్రాజెక్టు పనులను ప్రతి పాఠంలో చేర్చారు. ఈ ప్రాజెక్టు పనులవల్ల పిల్లలకు సందర్భోచితంగా భాషాసామర్థ్యాలను వినియోగించే శక్తి లభిస్తుంది.

వ్యక్తిగత కృత్యం, జట్టుకృత్యం, పూర్తి తరగతి కృత్యాల వారీగా ఉన్నాయి. పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా ఆలోచించడం. జట్లలో చర్చించడం ద్వారా భాగస్వామ్య అభ్యసనానికి అనగా కలిసి పనిచేయడం, ఆలోచించడం, నిర్ధారణకురావడం జరుగుతుంది. కృత్యాలన్నీ పిల్లలను ఆలోచింపజేయడానికి, భాగస్వామ్యం పెంచడానికి, జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడే రీతిలో ఉన్నాయి.

ఇప్పటి వరకు చెప్పుకున్న అంశాలన్నీ అవగాహన చేసుకున్నట్లైతే పాఠ్యపుస్తకాల తాత్వికత అర్థమైనట్లే. ఆ తాత్వికతనే మనలను విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దడంలో ఉపయోగపడుతుంది అనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకొని మనం ముందుకెళ్ళాలి.

ముగింపు :

ఆర్.టి.ఇ.-2009, ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యా ప్రణాళిక-2011 ప్రకారం నూతన భాషావాచకాలు రూపొందించారు. ప్రధానంగా ఇవి ఆలోచింపజేయడం, వ్యక్తీకరించడం, సృజనాత్మకత, విలువలు, వైఖరులు పెంపొందింపజేయడానికి ఉద్దేశించినవి. విమర్శనాత్మక, హేతుబద్ధ చింతనతో, విచక్షణా జ్ఞానంతో వ్యవహరించేలా చేయడానికి ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు దోహదపడతాయి. ఇందుకనుగుణంగా ఇతివృత్తాలు, పాఠ్యాంశాల ఎంపిక, అభ్యాసాల కూర్పు ఉన్నాయి. వీటిని ప్రణాళికాబద్ధమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల ద్వారా నిర్వహించి ఫలితాలు సాధించాలి.

ఇ) మన తెలంగాణ ప్రత్యేకతలు

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించిన తరువాత వెలువడుతున్న తొలి వాచకాలు కాబట్టి ప్రతి ఒక్కరు వీటిలో తెలంగాణకు సంబంధించిన ప్రత్యేకతలు వెతుకుతారు. నూతన పాఠ్యపుస్తకాలలో ఎటువంటి పాఠాలను ఎంపిక చేశారు? తెలంగాణ భాషను, మాండలికాన్ని ఏ రకంగా ముద్రించారు? తెలంగాణ ముద్ర ఏ విధంగా వేశారు? ఈ రకమైన ప్రశ్నలు ప్రతి ఒక్కరిలో రేకెత్తినవే. వాటికి సమాధానాల కోసం ఎంతో ఉత్సుకతతో ఈ పాఠ్యపుస్తకాలను తెరిచి చూస్తారు.

తెలంగాణ భాష, యాస, సాంస్కృతిక వైభవం, తెలంగాణ పర్యావరణ పరిరక్షణ... ఇటువంటి విశిష్టతలను కలిగిన పాఠ్యాంశాలను తరగతి వారీగా కింది విధంగా ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

1వ తరగతి :

1వ తరగతిలో పదపద్ధతిలో అక్షరాలు, గుణింతాల పరిచయం జరిగింది. అయితే పాఠ్యాంశంగా ఎన్నుకున్న అన్ని పదాలు కూడా తెలంగాణ ప్రాంతంలో నిత్యం ప్రతి పిల్లవాడూ ఉపయోగించే పదాలే. ఈ పదాలనుపయోగించి తెలంగాణ మాండలికంలో అభినయగేయాలుగా పాఠాలను రూపొందించడం జరిగింది.

ఉదా : తబల పాఠంలో ఉపయోగించిన 'చప్పుడు'

'దరువు' మొదలైన పదాలు

'ఆట' పాఠంలో పచ్చీసు, పెంకాసు, చిర్రగోనె, చెమ్మచెక్క పదాలు గీతల అంగి, తొవ్వ, కావలి, సెలిమె, గుడాలు, సవరం, గుంజుడు, ఓకారం, కూసాలపడు, ఇత్తులు, పటాకలు, మూకుడు, గోలించుడు, కసాబినా, సోపతి, జుర్రుకొనుట, మైదాక, ఛత్రి మొదలగు ఎన్నో మరుగునపడి ముద్రణకు నోచుకోని తెలంగాణ పదాల్ని 1వ తరగతి పుస్తకంలో వినియోగించి వాటిని వెలుగులోకి తీసుకురావడం జరిగింది.

2వ తరగతి :

తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నిత్యం పాడుకొనే పాటలను, బాగా ప్రాచుర్యం పొందిన పాటలను పాఠాలుగా ఎంపిక చేశారు. ముఖ్యంగా తెలంగాణ అనగానే కళ్లముందు కదలాడే గుర్తు "బతుకమ్మ". ప్రకృతితో ముడిపడి ఉన్న బతుకమ్మ పండుగ జరిపే విధానాన్ని బతుకమ్మ పాటలలో పునశ్చరణ పాఠాలుగా పొందుపర్చారు.

ఉదా : సన్న సన్న జల్లుల్లా వలలో ... వానజల్లుకురిసే వలలో ...

బతుకమ్మ బతుకమ్మ ఉయ్యాలో .... బంగారు బతుకమ్మ ఉయ్యాలో

తీరైన పువ్వులనూ కోల్ .... ఏరీ తెచ్చాడూ కోల్ ....

ఆటల్లో పాటల్లో చందమామ .... ఆడబిడ్డాలంత చందమామ .....

మరికొన్ని పాఠాలుగా అల్ల నేరెడల్లో .... పాట, సోది చెవుతా ...., కలకలా ఉడికేది కాకరకాయ ...., ఎర్రా ఎర్రని బండి ఎర్రాడబ్బల బండి...., ఓ లచ్చా గుమ్మడి ...., కాళ్ళా గజ్జా కంకాళమ్మ .... మొదలైన బహుప్రాచుర్యం పొందిన గేయాలను ఎంపిక చేశారు.

3, 4, 5వ తరగతులు :

1, 2 తరగతులలో తెలంగాణ పదజాలానికి, పల్లె పదాలకి పల్లె గేయాలకి పెద్దపీట వేయడం జరిగింది. 3, 4, 5 తరగతులలో మరింత విస్తారంగా / వివరంగా వివిధ కోణాలలో తెలంగాణ ప్రాశస్త్యాన్ని పొందుపరచడం జరిగింది. వీటిలో తెలంగాణలో జరుపుకొనే ప్రత్యేక పండుగలకు, తెలంగాణ పాటలకు, తెలంగాణ పర్యావరణకు, మన రాష్ట్రంలోని దర్శనీయ స్థలాలకు, తెలంగాణ స్ఫూర్తిదాతలకు చోటు కల్పించడం జరిగింది.

తెలంగాణ ప్రాంతం యొక్క వైభవాన్ని అనగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో లభించే ప్రకృతివనరుల, ఘన చరిత్ర గురించి, రాష్ట్రంలోని చారిత్రక కట్టడాల గురించి, కవులు, కళాకారులు, త్యాగధనుల గురించి తెలియజేప్పే "తెలంగాణ వైభవం" గేయాన్ని నాలుగవ తరగతిలో మొదటి పాఠంగా చేర్చడం జరిగింది. "తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నాలు" పాఠం 3వ తరగతిలో చేర్చారు.

తెలంగాణ సంస్కృతిని ప్రతిబింబించే పండుగలను తీసుకొన్నట్లయితే 3వ తరగతిలో మన పండుగలు పాఠంలో హిందువులు, ముస్లిములు, క్రైస్తవులు, గిరిజనులు సామూహికంగా జరుపుకునే అతి ముఖ్యమైన పండుగలను పరిచయం చేశారు. 4వ తరగతిలో "వినాయక చవితి" పండుగను ప్రస్తావించారు. 5వ తరగతిలో "బోనాలు" పండుగ విశేషాలను, పండుగ వెనుక దాగిన శాస్త్రీయకోణాన్ని వివరించారు.

తెలంగాణ ప్రాంతంలోని దర్శనీయ స్థలాలను 3వ తరగతిలో “నీటి అందాలు” పాఠం ద్వారా తెలియజేశారు. ఈ పాఠంలో లక్షవరం చెరువు, కుంతాల జలపాతం, నాగార్జున సాగర్ ఆనకట్టల గురించి వివరాలు తెలిపారు.

4వ తరగతిలో “నేను గోదావరిని...!” పాఠంలో గోదావరి పరీవాహక ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రతి దర్శనీయ స్థలాల ప్రాశస్త్యం గురించి వివరంగా పొందుపర్చారు. కందకుర్తి సంగమేశ్వరాలయం, బాసర సరస్వతి ఆలయం, గూడెం సత్య నారాయణ స్వామి ఆలయం, ధర్మపురిలో కాళేశ్వరం, కోటి లింగాల గుడి, సింగరేణి బొగ్గుగనులు, రామగుండం విద్యుత్ కేంద్రం, గౌతమేశ్వరాలయం, భద్రాచలంల గురించి చిత్రాలతో సహా వివరంగా తెలిపారు.

తెలంగాణ ప్రాంతానికి శోభాయమానంగా వెలుగొందుతున్న గిరి మన “యాదగిరి” గుట్ట. తెలంగాణ ప్రజలు ఎక్కువ సంఖ్యలో సందర్శించి మొక్కులు తీర్చుకొనే పుణ్యక్షేత్రమైన “యాదగిరి గుట్ట” చరిత్ర విశేషాలను 5వ తరగతిలో చేర్చారు. తెలంగాణ ప్రాంతంలోని అతిపెద్ద వస్తు ప్రదర్శనశాల హైదరాబాదులోని సాలార్‌జింగ్ మ్యూజియం గురించి కూడా 5వ తరగతిలో పాఠాన్ని చేర్చడం జరిగింది.

తెలంగాణ పర్యావరణాన్ని ప్రకృతి వనరులను ప్రతిబింబించే పాఠాలు 3, 4, 5 తరగతులలో ఉన్నాయి. రైతులు పాడుకునే “వానల్లు కురవాలి వానదేవుడా!” అనే ప్రకృతికి సంబంధించిన గేయాన్ని 3వ తరగతి పాఠంలో చేర్చారు.

“ఏమేమి చూడాలి?”, “తోటతల్లి”, పక్షులు, “లేగదూడలు” మీద 3వ తరగతిలో ప్రకృతి పర్యావరణానికి సంబంధించిన పాఠాలు, 4వ తరగతిలో “పంటసిరి” మరియు “ఎవరు నేను?” పాఠాలలో ప్రకృతి పర్యావరణం గురించి ప్రస్తావించారు. 5వ తరగతిలో తెలంగాణ కల్పవృక్షంగా పిలువబడే చింతచెట్టు ప్రత్యేకతల గురించి వివరించడం తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజలకు, చింతచెట్టుకు మధ్య ఉన్న ఆత్మీయ అనుబంధం గురించి, ‘చింత’ పేరుతో ముడిపడి ఉన్న తెలంగాణ జాతీయాలు సామెతల గురించి ఈ పాఠంలో తెలియజేశారు. లక్షలాది తెలంగాణ ప్రజల జీవనాధారము, ప్రకృతి వనరు అయిన చెరువు యొక్క గొప్పదనాన్ని తెలిపే పాఠం “చెరువు” గేయం 5వ తరగతిలో ఉన్నది. తెలంగాణ విశిష్టతను హైదరాబాద్ గొప్పతనాన్ని తెలియజేసే పాట “ప్యారా హైదరాబాద్” 5వ తరగతిలో చేర్చారు. మరుగున పడిపోయిన ఎన్నో తెలంగాణ ఆటలను పరిచయం చేసే “ఆట బతుకు” పాటను 3వ తరగతిలో చేర్చారు.

కవులు, కళలు, కళాకారులు, స్ఫూర్తిదాతలు విషయానికి వస్తే 4వ తరగతిలో “కళారత్నాలు” పాఠం ద్వారా పేరిణి నాట్యరూపకర్త నటరాజ రామకృష్ణ, చిత్రకారులు కొండపల్లి శేషగిరిరావు, జీవం ఉట్టిపడే బతుకమ్మ చిత్రాలు గీయడంలో నిపుణుడైన కాపు రాజయ్య, ఒగ్గకథ కళాకారుడు మిద్దె రాములు గురించిన జీవిత విశేషాలు గేయరూపంలో చేర్చారు. తెలంగాణ పోరాటంలో వీరవనిత అయిన చిట్యాల ఐలమ్మ గురించి 5వ తరగతిలో పాఠంగా తీసుకున్నారు. దీనితోపాటు “జడకొప్పుల కోలాటం” కళను కూడా పరిచయం చేశారు.

గత పాఠ్య పుస్తకాలతో పోలిస్తే ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలలో తెలంగాణ ప్రాంతీయత కొట్టొచ్చినట్లు కనపడుతుంది. పాఠ పాఠ్యపుస్తకాల్లో ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని కేవలం ఒకటి రెండు జిల్లాల్లో ఆధిపత్యం వహించే భాషను ఉపయోగించారు. గైడ్లు కూడా ఆంధ్ర రచయితలే రచించడంవల్ల అందులో కూడ ఆంధ్ర భాషలో జవాబులు ఉండేవి. పరీక్షల్లో కూడా బట్టి విధానం ఉండడంతో విద్యార్థులకు తమ సొంత భాష ఉపయోగించే అవకాశం లేకపోయింది. ప్రస్తుత పాఠ్య పుస్తకాలలో పిల్లలు తెలంగాణ భాషను వ్యక్తీకరించే అవకాశం ఉన్నది.

పరీక్షలు, మూల్యాంకన విధానాలు కూడా సి.సి.ఇ. పద్ధతిలో సంస్కరింపబడడంవల్ల పిల్లలు జవాబులను తమ సొంత భాషలో తమ ఇంటి భాషలో రాయడానికి అవకాశం ఉన్నది. ప్రాథమిక స్థాయిలో విద్యార్థి తన సొంత భాష,

ఇంటిభాష ఉపయోగించినప్పటికీ, ఉన్నత తరగతులకు చేరినకొద్దీ ప్రసార మాధ్యమాల ప్రభావం వల్ల, తోటివారు, సమాజంలోని ఇతర ప్రాంతాల వారితో మాట్లాడడం ద్వారా, వార్తా పత్రికలు, సాహిత్యం చదువడం ద్వారా క్రమేణా భాషను సంస్కరించుకుంటారు.

ఇన్ని ప్రత్యేకతలతో కూడిన ఈ నూతన పాఠ్య పుస్తకాలు తెలంగాణ భాషను, పదజాలాన్ని, మాండలికాన్ని శాశ్వతంగా నిలిచిపోయేలా చేస్తున్నవి అనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు.

ఈ) ఇతరములు

● ఇతివృత్తాలు

ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి అందరు విద్యార్థులు వినడం, మాట్లాడడం, చదువడం, రాయడం వంటి కనీస భాషా సామర్థ్యాలను కలిగి ఉండాలి. ఈ సామర్థ్యాలను పిల్లలలో పెంపొందించడానికి కొన్ని పాఠ్యాంశాలను సాధనాలుగా ఉపయోగిస్తాం.

1, 2 తరగతులలో పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలకు అనుగుణంగా పాఠాలు ఎంపిక చేశారు. పద పద్ధతిలో వర్ణమాల, గుణింతాలు, ఒత్తులు పరిచయం చేశారు. ఈ పాఠ్యాంశాలన్నీ కూడా పిల్లలు ప్రతినీత్యం చూసే పరిసరాలకు, సన్నివేశాలకు సందర్భాలకు అతి దగ్గరగా ఉన్నవి. రాగయుక్తమైన గేయాలు దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగించే పదజాలంతో కూడి నేర్చుకొనుటకు చాలా సులువుగా ఆహ్లాదకరంగా ఉన్నాయి.

3, 4, 5 తరగతులలోని ఎంపిక చేసిన పాఠ్యాంశాలు పిల్లలలో భాషాసామర్థ్యాల సాధనతోపాటు వ్యక్తికృత వికాసానికి కూడా తోడ్పడే విధంగా ఉన్నాయి. ప్రస్తుత సమాజంలో మానవ సంబంధాల విలువలు, సంస్కృతి, సంప్రదాయాల పట్ల అవగాహన, పర్యావరణ స్పృహ, దేశభక్తి మొదలైన అంశాలపట్ల అవగాహన క్షీణించి పోతుంది. ఈ రకమైన వికృతాన్ని నిర్మూలించి పిల్లల్లో దేశభక్తి, మానవ సంబంధాలు, విలువలు, పర్యావరణం, పరిరక్షణ, సంస్కృతి, సృజనాత్మకతలను పెంపొందించే దిశగా ఈ ఇతివృత్తాలను ఆధారంగా చేసుకొని పాఠ్యాంశాలను ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

ఇతివృత్తాల ఆధారంగా ఎంపిక చేసిన ప్రతి పాఠ్యాంశం కూడా పిల్లల మనోవైఖరులను, భావనలను సంస్కారపూరితం చేయుటకు అనుకూలంగా ఉన్నవి. రాబోయే తరానికి అవసరమైన ఇతివృత్తాలను ఎన్నుకోవడం వలన సమాజానికి ఉపయోగపడే పౌరులను తయారుచేయడం సాధ్యమవుతుంది.

ఇతివృత్తాలు

● ప్రక్రియలు

సాధారణంగా భాషా వాచకాలలోని పాఠాలను పరిశీలించినట్లయితే అన్ని పాఠాలు ఒకే ప్రక్రియా రూపంలో ఉండవు. అంటే పాఠాలు వ్యాసరూపంలో కథలు, గేయాలు గేయకథలు, సంభాషణ మొదలగు వివిధ రూపాలలో ఉంటాయి. ఇట్లా ఉండవలసిన అవసరం ఏమిటి? ఇన్ని ప్రక్రియా రూపాలలో పాఠ్యాంశాలను రూపొందించడంవల్ల ఉపయోగం ఏమిటి?

పాఠ్యాంశాలను వివిధ ప్రక్రియా రూపాల్లో అందించడం అనేది తప్పనిసరిగా ఉండాలి. దీనివల్ల ఉపయోగం కూడా ఉన్నది. విద్యార్థి దైనందిన జీవితంలో భాషను వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఎదుర్కొనడం, వినియోగించడం

జరుగుతుంది. ఆ ప్రక్రియా రూపాలన్నీ విద్యార్థి అవగాహన చేసుకొనడానికి తిరిగి భావవ్యక్తీకరణ చేయడానికి ఈ వ్యవహార రూపాలు సాధనాలుగా ఉపయోగపడతాయి. ప్రత్యేక ప్రక్రియపట్ల ఆసక్తి కలిగిన విద్యార్థులకు వాటిపై పట్టుసాధిస్తే అవి వారికి జీవనోపాధికి లేదా మానసిక ఉల్లాసాన్ని పొందుటకు ఉపయోగపడతాయి. ఉదా : గేయాలు పాడటం పట్ల ఆసక్తి ఉన్న పిల్లలు గేయరచయితలుగా లేక గాయకులుగా ఎదిగే అవకాశం ఉంది. నాటకీకరణ పట్ల ఉత్సాహం ఉన్న విద్యార్థులు హావ భావాలను వ్యక్తపరుస్తూ నటులుగా రాణించే అవకాశం ఉంటుంది. వ్యాస రచన సులువుగా చేయగలిగే విద్యార్థి పత్రికా రంగంలో రాణించగలరు.

అంతేగాక భవిష్యత్తులో అనేక వ్యవహార రూపాలలో ఉండే సాహిత్యాన్ని అవగాహన చేసుకొనుటకు, ప్రాథమిక స్థాయి లోనే ముఖ్యమైన ప్రక్రియా రూపాలను పొందుపర్చడం జరిగింది.

అయితే 1, 2 తరగతుల విద్యార్థులకు అధిక శాతం పాఠాలు గేయాలు ఉన్నాయి. కొన్ని కథలు, చిత్రకథలు చేర్చడం జరిగింది. 3, 4, 5 తరగతులలో గేయాలు కథలతోపాటు ఆత్మకథలు, వ్యాసాలు, సంభాషణలు, డైరీ, లేఖ పద్యాలు మొదలైన ముఖ్యమైన ప్రక్రియా రూపాలను పరిచయం చేశారు. 2వ తరగతిలో పద్యాలు పరిచయం చేశారు. ఇందుకొరకు అతి సులువుగా నేర్చుకొనుటకు వీలుగా ఉన్న సరళమైన పదాలతో ఉన్నటువంటి శ్రీకృష్ణశతకంలోని పద్యాలను ఎంపికచేశారు.

1 నుండి 5 తరగతుల వరకు ఉన్న పాఠాలలో ఎక్కువగా గేయాలు ఉన్నాయి. గేయాలు పిల్లలను సులువుగా ఆకట్టుకుంటాయి. నిత్యం వారి నోళ్లలో ఆడుతుంటాయి. వారి నిత్యజీవితంలో అతి దగ్గరగా ఉన్న సన్నివేశాలు, సందర్భాలు, ప్రకృతిదృశ్యాలకు సంబంధించిన గేయాలు కావున సులభంగా అర్థం చేసుకుంటారు. వీటి ద్వారా ఆశించిన భాషాసామర్థ్యాలు సాధించుట సులభతరమవుతుంది.

గేయం, కథ, చిత్రకథ, ఆత్మకథ, కథనం, వ్యాసం, సంభాషణ, డైరీ, లేఖ, పద్యాలు, పాటలు మొదలగు ప్రక్రియల్లో పాఠాలు ఉన్నాయి.

● సామర్థ్యాలు

ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలందరూ కనీస భాషా సామర్థ్యాలను కలిగి ఉండాలి. అనగా ధారాళంగా చదువడం, చదివిన దాన్ని అర్థం చేసుకొని తిరిగి సొంతమాటల్లో చెప్పడం, తెలిసిన, చూసిన అంశం గురించి సొంతమాటల్లో రాయడం వంటివి. వీటిని సాధించిన పిల్లలకు ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో వివిధ విషయాల అవగాహన, అభ్యసన సులువైతుంది. ప్రాథమిక స్థాయిలో మాతృభాషపై పట్టుకలిగి ఉన్న పిల్లలు ఇతర భాషలను కూడా సులువుగా నేర్చుకోగలుగుతారు. వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఉన్న సాహిత్యాన్ని అవగాహన చేసుకొని వ్యక్తపరచగలుగుతారు. దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకొని పిల్లలందరు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను కింది విద్యా ప్రమాణాలుగా నిర్ధారించారు.

పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

- ◆ వినడం-ఆలోచించి మాట్లాడడం (1 నుండి 5వ తరగతి వరకు)
- ◆ ధారాళంగా చదువడం-అర్థంచేసుకొని చెప్పడం (1 నుండి 5వ తరగతివరకు)
- ◆ ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (1 నుండి 5వ తరగతి వరకు)
- ◆ పదజాలం (3 నుండి 5వ తరగతి వరకు)

- ◆ సృజనాత్మకత / ప్రశంస (1 నుండి 5వ తరగతి వరకు)
- ◆ భాషను గురించి తెలుసుకుందాం (వ్యాకరణాంశాలు) (3 నుండి 5వ తరగతి వరకు)

● **పాఠంలోని విషయం అమరిక-విభజన**

- ◆ 3, 4, 5 తరగతులలో ప్రతి పాఠానికి ముందు సూచనలతో కూడిన ఉన్నతీకరణ చిత్రం ఉంది. ఈ చిత్రం క్రింద ప్రశ్నలు ఉన్నాయి.
- ◆ ప్రశ్నల కింద “పిల్లలూ - ఇట్లా చేయండి” అనే శీర్షికతో పిల్లలతో పాఠం చదివించడానికి, వాళ్ళంతట వాళ్ళే అర్థాలను గ్రహించటానికి సూచనలు ఉన్నాయి.
- ◆ పిల్లలు నిఘంటువు ద్వారా స్వీయ అధ్యయనం చేస్తూ తెలియని పదాల అర్థాలను తెలుసుకోవడానికి దీని ద్వారా అవకాశం కలిగింది.
- ◆ ప్రతిపాఠం సంబంధిత చిత్రంలో ఆసక్తిదాయకంగా ఆకర్షణీయముగా ఉంది.
- ◆ ప్రతి పాఠం ప్రారంభించడానికి ముందు ఉద్దేశంతోపాటు కొన్ని పాఠాలకు ప్రేరణ వాక్యాలు కూడా ఉన్నాయి.
- ◆ తర్వాత పాఠం ఉంటుంది.
- ◆ పాఠం పూర్తి అయ్యాక “ఇవి చేయండి” శీర్షికతో ఆ పాఠం ఆధారంగా సాధించాల్సిన భాషా సామర్థ్యాలు అభ్యాసాల రూపంలో ఉన్నాయి.
- ◆ ప్రతి పాఠంలో “భాషాభిరుచి” పెంపొందించడానికి ప్రత్యేకంగా ప్రాజెక్ట్ పనులను ఇచ్చారు.
- ◆ పిల్లలే స్వయంగా తమ ప్రగతిని అంచనా వేసుకోవడానికి “నేనివి చేయగలనా!” అనే శీర్షికతో స్వీయమూల్యాంకన కృత్యం ఇవ్వడమైనది.
- ◆ ప్రతి పాఠం చివర విలువను ప్రతిబింబించేలా ఒక మహనీయుని సూక్తి ఉంది.

● **చదువు-ఆనందించు**

- ◆ పిల్లల్లో పఠనాభిరుచి ఏర్పడటం కోసం స్వయంగా చదివి ఆనందించడం కోసం చదువు - ఆనందించు అంశాలను చేర్చడం జరిగింది.
- ◆ ఇవి విద్యార్థులు స్వయంగా చదివి అవగాహన చేసుకొని ఆనందించడానికి ఉద్దేశించబడినవి.
- ◆ వీటిలో - స్థాయిలను బట్టి చిత్రకథలు, గేయాలు, పాటలు, కథలు, స్ఫూర్తిదాతలు తెలుగు తిథులు, ఋతువులు మొదలైన అంశాలు ఉన్నాయి.
- ◆ వీటివల్ల పిల్లల్లో పఠనాశక్తి పెంపొందడమే కాకుండా స్వీయ అధ్యయనంపై పట్టు పెరుగుతుంది.
- ◆ ఇవి కేవలం చదివి ఆనందించడానికే కానీ మూల్యాంకనం కోసం కాదు.
- ◆ తరగతుల వారీగా “చదువు - ఆనందించు” లో పొందుపరచిన అంశాలు కింది విధంగా ఉన్నాయి.

2వ తరగతి :

1) పిట్ట పతంగి (చిత్రకథ); 2) సోపతి (చిత్రకథ); 3) ఆలోచన (చిత్రకథ); 4) ఉపాయం (చిత్రకథ); 5) పరమానందయ్య శిష్యులు (కథ).

3వ తరగతి :

1) దయ (కథ); 2) పక్షులు (గేయం); 3) ఆట బతుకు (గేయం); 4) కొబ్బరి బొంబం (చిత్రకథ); 5) బాలల్లారా! బంగరుకొండల్లారా! (పాట)

4వ తరగతి :

1) ఋతువులు (గేయం); 2) పడవలు చేద్దాం (గేయం); 3) రంజాన్ (వ్యాసం); 4) చిన్నికృష్ణుడు (కథ); 5) తెలుగు తిథులు (సంభాషణ)

5వ తరగతి :

1) వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి (గేయం); 2) ప్యారా హైదరాబాద్ (గేయం); 3) తెలుగు సంవత్సరాలు (కథనం); 4) క్రీస్తుస్ (వ్యాసం); 5) జడకొప్పు కోలాటం (డైరీ); 6) పైడిమర్రి వేంకట సుబ్బారావు (వ్యాసం)

2 నుండి 5 తరగతుల వరకు పిల్లల్లో పఠనాభిరుచిని పెంపొందించడానికి కథలు, చిత్రకథలు, గేయాలు వ్యాసాలు, కథనం, డైరీ రూపంలో చదువు ఆనందించు అంశాలు కలవు.

● **పాఠాల సంఖ్య-పనిభారం**

ప్రారంభిక పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య, బహుళ తరగతి బోధన ఉపాధ్యాయుల పనిభారం, ఆ పాఠశాలలో ఉండే ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకొని గతంలో కంటే ప్రస్తుతం పాఠాల సంఖ్యను తగ్గించడం జరిగింది.

వయసుకు తగిన తరగతిలో పిల్లలను చేర్చుకోవడం జరుగుతున్నది కాబట్టి అభ్యసనలో స్థాయి భేదాలను తొలగించడానికి 1 నుండి 5 తరగతులలో సంసిద్ధతా పాఠాలను చేర్చడం జరిగింది.

ఈ సంసిద్ధతా పాఠాల ద్వారా విద్యార్థులలో (వారి) తరగతి వారి స్థాయిలకు అనుగుణంగా చదవడం - రాయడం నేర్చుకోగలుగుతారు.

ఈ సంసిద్ధతా పాఠాల బోధన వలన పాఠాల బోధన మరియు అభ్యాసాల సాధన సులభతరమవుతుంది.

జూన్ జూలై నెలలలో మొత్తం పీరియడ్లను భాషా బోధనలో సంసిద్ధతా పాఠాలకే కేటాయించడం జరిగింది. ఆగస్ట్ నెల నుండి పొందుపరిచిన పాఠాలను బోధించడం జరుగుతుంది. ఈ నూతన వాచకాలలో అభ్యాసాల సంఖ్యను కూడా తగ్గించడం జరిగింది.

పాఠాల సంఖ్య తగ్గడం, అభ్యాసాల సంఖ్య తగ్గించడం, సంసిద్ధతా పాఠాల వలన ఉపాధ్యాయుని పనిభారం తగ్గి స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో బోధనాభ్యసన జరిగి సామర్థ్యాల సాధన వేగవంతం మరియు సులభతరమవుతుంది.

2. పాఠ్యపుస్తక వినియోగం - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, సాధనాలు

నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను 2010 నుండి తయారుచేయడం జరుగుతున్నది. వినూత్నంగా రూపొందించుకున్న ఈ నూతన పాఠ్య పుస్తకాలను సమర్థవంతంగా తరగతి గదిలో వినియోగించినప్పుడే అనుకున్న ఫలితాలను సాధించగలం. పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠాలు ఇతివృత్తాల గురించి, పాఠం అమరిక గురించి, అభ్యాసాల స్వభావం గురించి సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలపై తరగతి గదిలో నిర్వహించాల్సిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలపై ఉపాధ్యాయులందరికీ శిక్షణల ద్వారా అవగాహన కల్పించడం జరిగింది. ఈ పాఠ్యపుస్తకాల బోధనకు సహాయకారిగా ఉండటానికి కరదీపికలను ఇవ్వడం జరిగింది. కానీ పూర్తి స్థాయిలో మార్పు రాలేదు. కాబట్టి భాషాబోధనా ఉద్దేశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, నూతన పుస్తకాలను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే మార్పు అనివార్యం. వీటి తర్వాత బోధనలో మార్పులు జరగాలి.

ఇప్పుడు పాఠశాలల్లో పాఠ్యపుస్తకాలను ఎలా ఉపయోగిస్తున్నారో తెలుసుకుందాం...

ప్రస్తుతం పాఠ్యపుస్తకాన్ని వినియోగిస్తున్న తీరు :

ఎ) కొన్ని చోట్ల :

- ◆ చాలా పాఠశాలల్లో ఉపాధ్యాయులు పాఠ పద్ధతిలోనే బోధిస్తున్నారు.
- ◆ ఆలోచించి చెప్పండి, ఉన్ముఖీకరణ జరగడంలేదు. పఠన కృత్యాలు నిర్వహించడం లేదు.
- ◆ పాఠాన్ని మొత్తం ఉపాధ్యాయులే వివరిస్తున్నారు. తరగతి గదిలో చర్చ నిర్వహించడం లేదు.
- ◆ ఒక పాఠాన్ని బోధించడానికి 10, 12 పీరియడ్లుగా విభజన చేసుకున్నప్పటికీ పాఠ్యబోధనను కేవలం 2, 3 పీరియడ్లలోనే పూర్తిచేస్తున్నారు.
- ◆ అభ్యాసాల విషయానికి వస్తే ఒక్కో సామర్థ్యానికి ఒక్కో పీరియడ్ కేటాయించుకోవాలి. వాటిని అభ్యాసం చేయించాలి. కాని చాలా పాఠశాలల్లో అది జరగడం లేదు. దీనిని ఇంటి పనిగా ఇస్తున్నారు.
- ◆ స్వీయరచన సామర్థ్యాన్ని తరగతిలో అభ్యాసం చేయించడంలేదు. విద్యార్థులు కూడా సొంతంగా రాయలేకపోతున్నారు. ఇంకా కొన్ని పాఠశాలల్లో గైడ్లు వినియోగిస్తున్నారు.

- ◆ సృజనాత్మకత సామర్థ్యం కూడా తరగతి గదిలో అభ్యాసం కల్పించాలి. తరువాత దానిని ఇంటి పనిగా ఇవ్వాలి. కానీ, అలా జరగడం లేదు. నేరుగా ఈ సామర్థ్యాన్ని ఇంటిపనిగానే ఇస్తున్నారు.
- ◆ నేనివి - చేయగలనా కూడా నిర్వహించడం లేదు.
- ◆ చాలా వరకు పాఠశాలల్లో పాఠ్యబోధనా సమయంలో చర్చ జరగడంలేదు.
- ◆ విషయ పరిజ్ఞానంలో కూడా కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాన్ని ఎలా వినియోగించాలో 'ముందుమాట', 'ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు'లో ఇవ్వడం జరిగింది. కానీ 80% మంది ఉపాధ్యాయులు దానిని చదువడం లేదు.
- ◆ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పిల్లలు భాగస్వామ్యం కావడం లేదు. పిల్లలకు ఆలోచింపజేయడానికి అవకాశం కల్పించడం లేదు.

బి) మరి కొన్ని చోట్ల :

పాఠ్యపుస్తకాన్ని సరిగా వినియోగించకపోతే జరిగే పరిణామాలు :

పై అంశంలో ప్రస్తుతం పాఠ్యపుస్తక వినియోగం గురించి తెలుసుకున్నాం కదా? అయితే సరైన రీతిలో పుస్తకాన్ని వినియోగించకపోతే జరిగే పరిణామాలేవో తెలుసుకుందాం!

- ◆ భాషా బోధనా లక్ష్యాలు నెరవేరడం లేదు.
- ◆ భాషా సామర్థ్యాలపై పట్టును కోల్పోవడం జరుగుతుంది.
- ◆ ఇప్పటికీ పిల్లలు పట్టుమని 10 వాక్యాలు సొంతంగా రాయలేకపోవడం.
- ◆ చదివింది విశ్లేషించి చెప్పలేకపోవడం జరుగుతుంది.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాల తాత్వికత తెలుసుకొని బోధించకపోతే, అభ్యాసాలు బట్టి విధానాన్ని అనుసరించే నిర్వహించబడతాయి.
- ◆ పాఠశాల స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి విద్యార్థి ఒక స్వతంత్ర పాఠకుడిగా ఎదుగలేకపోతాడు. రాయలేకపోవడం కూడా జరుగుతుంది.

పై పరిణామాల గురించి విశ్లేషించుకున్నాక బోధనలో రావలసిన మార్పుల గురించి తెలుసుకుందాం.

బోధనలో రావలసిన మార్పులు :

తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు సఫలీకృతం కావాలంటే మన బోధనలో కూడా కొన్ని మార్పులను తీసుకురావలసి ఉంటుంది. అవేంటో చూద్దాం!

- ◆ పిల్లలందరిని తప్పనిసరిగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పాల్గొనేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ పిల్లలు చర్చల్లో పాల్గొనేలా, వారు తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించేలా, ప్రశ్నించేలా అవకాశం కల్పించాలి.

- ◆ తరగతి గదిలో పిల్లలు ఉత్సాహంగా పాల్గొనడానికి ఉపాధ్యాయుడు వారిచే ఆలోచింపజేసే కృత్యాలను చేయించాలి.
- ◆ బోధనా సమయాన్ని పూర్తిస్థాయిలో వినియోగించుకోవాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశాల విభజన ప్రకారం ఏ పీరియడ్ లో ఏది జరగాలో అది నిర్వహించడం.
- ◆ పాఠ్యాంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని దానికనుగుణమైన చక్కని ప్రణాళిక రూపొందించుకొని అమలుచేయాలి.
- ◆ నూతన పాఠ్యపుస్తకాలకు అవసరమైన అదనపు సమాచారాన్ని సేకరించుకోవాలి.

ఉదా॥ నిఘంటువులు, రెఫరెన్స్ బుక్స్, వ్యాకరణ గ్రంథాలు మొ॥

- ◆ అభ్యాసాలను సామర్థ్యాల వారీగా ఒక్కో పీరియడ్ కేటాయించుకొని తరగతిలోనే అభ్యాసం కల్పించాలి. తర్వాత తిరిగి పిల్లలని పరీక్షించాలి.
- ◆ గైడ్ లో చూసి జవాబులు రాయించకూడదు.
- ◆ స్వీయ మూల్యాంకన కృత్యాన్ని చేయించాలి. 80% మంది విద్యార్థులు సఫలీకృతులైతేనే తర్వాత పాఠాన్ని బోధించాలి.
- ◆ సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు ముఖ్యం కాబట్టి, వాటిని విద్యార్థులలో పెంపొందించడానికి అభ్యాసం కల్పించాలి.

ఇంత వరకు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో రావల్సిన మార్పులు గురించి తెలుసుకున్నాం. ఇప్పుడు వీటి ఆధారంగా తరగతి గదిలో ఎలా బోధించాలో తెలుసుకుందాం.

పుస్తక వినియోగం - బోధన :

పాఠ్యపుస్తకాన్ని సమర్థవంతంగా వినియోగించుకొని సరైన రీతిలో పాఠ్యబోధన చేయడానికి కింది సూచనలు దోహదపడతాయి. అవేమిటో చూద్దాం!

- ◆ ఉపాధ్యాయులందరు తప్పనిసరిగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలలో ఉన్న 'ముందుమాట' చదువాలి.
- ◆ 'ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు' అర్థం చేసుకోవాలి.
- ◆ సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను చదువుకోవాలి. గుర్తుంచుకోవాలి.
- ◆ విషయ సూచిక ప్రకారంగా మాసవారిగా ప్రణాళిక రూపొందించుకోవాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశాన్ని పీరియడ్ల వారీగా కేటాయించుకొని బోధించాలి.

1వ పీరియడ్	:	ఉన్నుభీకరణ
2వ పీరియడ్	:	పఠన కృత్యాలు
3-4 పీరియడ్లు	:	పాఠ్యాంశ విషయం, చర్చ, అవగాహన
5-10 పీరియడ్లు	:	అభ్యాసాల నిర్వహణ

పై విధంగా విభజన చేసుకొని బోధించాలి. అయితే బోధననాభ్యసన ప్రక్రియలో మౌఖిక మార్పులు తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది.

I. ఉన్నుకీకరణ :

చిత్రాల గురించి మాట్లాడించాలి. చర్చల ద్వారా అవగాహన కల్పించాలి. అనంతరం ఉపాధ్యాయుడు అనుబంధ ప్రశ్నల ద్వారా చర్చను జరపడం.

II. పఠనకృత్యాలు :

పఠన కృత్యాలలో భాగంగా బాహ్యపఠనం, మౌనపఠనం, ఆదర్శపఠనం, నిర్వహించిన తర్వాత అర్థ సంగ్రహణం చేయించడం. పాఠ్యాంశ బోధనా సమయంలో పిల్లలు చర్చల్లో పాల్గొనేలా ఉపాధ్యాయుడు ప్రోత్సహించాలి. దీంతో పిల్లలు తరగతిలో చురుగ్గా పాల్గొనగలుగుతారు. కృత్యాలు ఉన్నవి ఉన్నట్లు నిర్వహించాలి.

III. పాఠ్యాంశ విషయం : చర్చ, అవగాహన :

బోధన అంటే కేవలం బోధించడమే కాదు. 1) అర్థం చేసుకోవడం; 2) ఆలోచింపజేయడం; 3) వారి ఆలోచనలు వ్యక్తీకరించడానికి అవకాశం కల్పించడం; 4) ప్రశ్నించే అవకాశం కల్పించడం.

1) **అర్థం చేసుకోవడం :** పాఠ్యాంశ విషయంపై పిల్లలకు పూర్తిస్థాయి అవగాహన కల్పించాలి. అంటే విషయంలోని కీలక భావనలను, సంఘటనలను అర్థం చేయించాలి.

ఉదా: 5వ తరగతి “మనజెండా” పాఠం పరిశీలిద్దాం :

శాంతి సహనం సత్యరూపమా

శౌర్యకాంతితో వెలిగిన దీపమా

నమామి భారత పతాకమా

స్మరామి త్రివర్ణ కేతనమా

పాఠంలోని ఈ గేయ భాగం మన జాతీయ జెండా గొప్పదనాన్ని తెలియజేస్తున్నది. మన దేశంలో గొప్ప భావనలైన శాంతికి, సహనానికి, సత్యానికి రూపంగా మన జెండాను భావిస్తున్నాము. అదే మాదిరిగా గొప్ప ధైర్యంతో, శౌర్యంతో వెలిగిపోతున్నది మన జాతీయ జెండా. అంతటి గొప్పదైన మన మూడు రంగుల జెండాకు సమస్మరిస్తున్నాను. స్మరించుకుంటున్నాను.

ఈ గేయ భావాన్ని పిల్లలకు అర్థమయ్యేలా వివరించాలి. ఈ వివరిస్తున్న క్రమంలో పిల్లల్ని ప్రశ్నిస్తూ భావాన్ని రాబట్టే ప్రయత్నం చేయాలి.

2) **ఆలోచింపజేయడం :** మనం పిల్లలకు ఎంత ఎక్కువగా ఆలోచించడానికి అవకాశం కల్పిస్తామో, వారిలో అంతగా జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. కావున పాఠ్యాంశ వివరణ సమయంలో పిల్లలను ప్రశ్నిస్తూ ఆలోచింపజేయాలి.

ఉదా : పై గేయంలో...

- ◆ మన జాతీయ జెండాను శాంతి, సహనానికి, సత్యానికి రూపంగా ఎందుకు చెప్పుకుంటున్నాము?
- ◆ సత్యం, సహనం అంటే ఏమిటి?
- ◆ శాంతికి రూపంగా వేటిని చెప్తాము? శాంతి దూతలుగా ఎవరెవరిని అంటాము? ఎందుకలా పిలుస్తారు?
- ◆ మన జాతీయ జెండాను శౌర్యకాంతితో ఎందుకు పోల్చారు?
- ◆ నిత్యం మనం మన జెండాను ఎందుకు స్మరించుకోవాలి?

ఇలాంటి ప్రశ్నలు పిల్లలను అడిగి వారిచేత ఆలోచింపజేయడం ద్వారా అనేక అంశాలపై అవగాహన కలిగించవచ్చును. దీని ద్వారా విశ్లేషణ సామర్థ్యం కూడా పెరుగుతుంది.

- 3) పిల్లల ఆలోచనలు వ్యక్తీకరించడానికి అవకాశం కల్పించడం : బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు జరుగుతున్న సందర్భంలో పిల్లలతో అనేక అంశాల గురించి చర్చించడం జరుగుతుంది. ఈ క్రమంలో పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా తెలియజేయడానికి అవకాశం కల్పించాలి.

పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను చెప్తున్నప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు ఖండించవద్దు, నీవు చెప్పింది తప్పు అని అనరాదు. వారి అభిప్రాయాలకు విలువనివ్వాలి. పాఠ్యాంశ సారాంశం కీలక భావనల మేరకు అర్థమయ్యింది, వారి సొంత మాటల్లో ప్రతి విద్యార్థి చేత చెప్పించాలి.

- 4) ప్రశ్నించే అవకాశం కల్పించడం : అభ్యాసాలు నిర్వహిస్తున్న సందర్భంలో, అర్థ సంగ్రహణ సందర్భంలో విద్యార్థులు అనేక ప్రశ్నలు అడుగుతారు. కొన్ని సందర్భాలలో పాఠ్యాంశ వివరణ సమయంలో కూడా పిల్లలు ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది.

ఉదా: ♦ అర్థసంగ్రహణ సమయంలో తెలియని పదాలకు అర్థాలను అడగడం.

- ♦ అభ్యాసాలు చేయించే సందర్భాల్లో సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యంలో “సంభాషణ ఎలా రాయాలి, గేయాన్ని ఎలా పొడిగించాలి?”

సాధారణంగా పిల్లలు తరగతి గదిలో తిరుగుతుంటారు. పలు అంశాలపై ప్రశ్నిస్తూ ఉంటారు. ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థులందరని ప్రశ్నించడానికి ప్రోత్సహించాలి. విద్యార్థులు అడిగే ప్రశ్నలకు ఉపాధ్యాయుడు ఓపికగా సమాధానాలు చెప్పాలి.

పిల్లలు ఎప్పుడు అడుగుతారు :

- ♦ తరగతి గదిలో ఉపాధ్యాయుడు స్వేచ్ఛా వాతావరణం కల్పించినప్పుడు.
- ♦ విద్యార్థులతో ప్రేమగా, చనువుగా ప్రవర్తించినప్పుడు.
- ♦ విద్యార్థుల అభిప్రాయాలకు గౌరవమిచ్చినప్పుడు.
- ♦ పిల్లలు అడిగిన ప్రశ్నలకు ఉపాధ్యాయుడు ఓపికగా సమాధానం చెప్పినప్పుడు.
- ♦ పిల్లలను ప్రశ్నించే తత్వాన్ని ప్రోత్సహించినప్పుడు.

ఇలాంటి వాతావరణం తరగతి గదుల్లో ఉపాధ్యాయుడు కల్పించినప్పుడు పిల్లలు ప్రశ్నలను స్వేచ్ఛగా, నిర్భయంగా అడుగుతారు.

IV. అభ్యాసాల నిర్వహణ :

భాషాపరంగా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను పెంపొందించడమే బోధన యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం. పిల్లల అభ్యసన సన్నివేశాలలో పాల్గొనేలా తగు అభ్యసన అనుభవాలు, తగిన అవకాశాలను కల్పించాలి. ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయుడు వివిధ సామర్థ్యాల సాధనకు విభిన్నవ్యూహాలను సిద్ధం చేసుకొని బోధన జరపాలి.

సామర్థ్యాల వారీగా అభ్యాసాలను తరగతిలో ఎలా నిర్వహించాలో చూద్దాం...

1. వినడం ఆలోచించి చెప్పడం :

- ◆ ఇందులోని కృత్యాలను “పూర్తి తరగతి కృత్యంగా” నిర్వహించాలి.
- ◆ వృత్తాకారంలో విద్యార్థులను కూర్చోబెట్టి ఉపాధ్యాయుడు కూడా పిల్లల మధ్య కూర్చోవాలి.
- ◆ అభ్యాసంలోని ప్రశ్నలలో ఒక్కోప్రశ్న అడగాలి. ఒక ప్రశ్న గురించి పిల్లలందరితో మాట్లాడించాలి.
- ◆ పిల్లలు చెప్పిన విషయాన్ని ఆమోదించాలి. ఖండించరాదు.
- ◆ పిల్లలు తమ అనుభవాలను, అభిప్రాయాలను జోడించి చెప్పేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ పిల్లలు అనేక రకాలైన సమాధానాలు చెప్పేవిధంగా ప్రశ్నలు అడగాలి.
- ◆ పిల్లల సమాధానాలను క్రోడీకరించి ముగింపు చెప్పాలి.
- ◆ బోధించేటప్పుడు గేయాలు / పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడమనాలి.
- ◆ తరగతిలో పిల్లల భాగస్వామ్యం అధికంగా ఉండేలా ఉపాధ్యాయుడు మార్గదర్శిలా ఉండాలి.
- ◆ అందరూ మాట్లాడేలా, చర్చలో పాల్గొనేలా ప్రోత్సహించాలి. అవకాశం ఇవ్వాలి.
- ◆ ఈ అభ్యాసాన్ని నిర్వహించడానికి ఒక పీరియడ్‌ను ప్రత్యేకంగా కేటాయించుకోవాలి. ఆ పీరియడ్‌లోనే నిర్వహించాలి.

2. ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని చెప్పడం, రాయడం :

- ◆ చదువడం కోసం ఇచ్చిన కృత్యాలు పూర్తి తరగతి గది కృత్యంగా లేదా వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్టు కృత్యంగా అభ్యాసాల కారిన్యత స్థాయిని బట్టి నిర్వహించాలి.
- ◆ ప్రతి అభ్యాసాన్ని మొదట పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా చదివించాలి. ఏం చేయాలో పిల్లలతోనే చెప్పించాలి.
- ◆ పాఠంలో గుర్తించేవి, పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా చేయించడానికి ముందు ఎలా చేయాలో సూచనలు ఇచ్చి అవగాహన చేయించాలి.
- ◆ తప్పొప్పులను గుర్తించడం, జతపరచడం, ఎవరు ఎవరితో అన్నారు వంటి అభ్యాసాలను పూర్తితరగతిలో అడగాలి. పిల్లలు చెప్పినది బోర్డుపై రాయాలి. పుస్తకాలలో రాసుకోమనాలి. చర్చించిన తర్వాత జట్టులోగాని వ్యక్తిగతంగా గాని రాయించాలి.
- ◆ మొదటి 45 ని॥ అవగాహన కల్పించేలా కృత్యాల నిర్వహణ జరగాలి. రెండవ 45 ని॥ పిల్లలచే వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

3. ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన) :

- ◆ తరగతి గదిలో స్వీయరచన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాసే ముందు పూర్తి తరగతి కృత్యంగా ప్రశ్నలపై చర్చ నిర్వహించాలి.
- ◆ ముందుగా ప్రశ్నల్ని నల్లబల్లపై రాయాలి. పిల్లల్ని ప్రశ్నలను చదువమనాలి.
- ◆ ఒక్కో ప్రశ్నను తీసుకుని పిల్లలతో మాట్లాడించాలి. అనుబంధ ప్రశ్నలు వేస్తూ సమాధానాన్ని రాబట్టాలి.

- ◆ ఇలా మేథో మథనం ద్వారా ప్రశ్నలను గురించి చర్చించాలి. జవాబుకు సంబంధించిన కీలక పదాలను నల్లబల్లపై రాయాలి.
- ◆ పిల్లలను జట్లుగా చేసినప్పుడు ప్రశ్నల సమాధానాలు తోటి పిల్లలతో చర్చించుకొంటూ రాయమనాలి.
- ◆ జట్లలో పనిచేస్తున్న సమయంలో ఉపాధ్యాయుడు అందరూ పాల్గొనేలా చూడాలి. అవసరమైనచోట సహకరించాలి.
- ◆ పిల్లలు చేసిన జట్టు పనిని ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ పిల్లలు రాసిన సమాధానాలను సరిచేయాలి (ఎడిటింగ్). ఇందుకోసం పిల్లల్లో ఎవరైనా రాసిన సమాధానాన్ని లేదా ఏదైనా జట్టురాసిన సమాధానాన్ని నల్లబల్లపై లేదా చార్టుపై ఉన్నదున్నట్లుగా అంటే దోషాలతో కూడి రాయాలి. ఇలా రాసినదాన్ని పూర్తి తరగతిలో చదివించాలి. దోషాలపై కింది ప్రశ్నల ద్వారా చర్చ నిర్వహించాలి.

అ) భావం సరిగా రాశారా?

ఆ) సరైన క్రమంలో రాశారా?

ఇ) సరైన వాక్యాలు రాశారా? వాక్యాలు పూర్తిగా రాసారా? అవి సరిగా ఉన్నాయా?

ఈ) వాక్యాలలో పదాలు సరిగా వున్నాయా? ఉన్న పదాల స్థానంలో ఇంకా మంచి పదాలను రాయవచ్చా?

ఉ) అక్షర దోషాలు ఏవైనా ఉన్నాయా? ఏ ఏ అక్షరాలను సరిగా రాయాలి?

ఇలా చర్చిస్తూ పిల్లలే సవరించేలా పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. ఆ తర్వాత జవాబును రాయమనాలి. ఇందుకోసం మొదటి 45 ని|| ప్రశ్నల గురించి మాట్లాడించడం, జట్లలో వ్యక్తిగతంగా రాయించడం, సరిదిద్దడం జరగాలి. తర్వాత 45 ని|| పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

4. పదజాలం :

- ◆ పదజాలానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలను పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించి అభ్యాసాలపై అవగాహన కల్పించాలి.
- ◆ అభ్యాసాల కారిన్యత స్థాయిని బట్టి జట్టుపనిగా కూడా నిర్వహించవచ్చు. చర్చించి సమాధానాలు రాయమనాలి.
- ◆ పిల్లలు జట్లలో రాసిన వాటిని ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ పిల్లలు చెప్పిన దాన్ని నల్లబల్లపై రాయాలి.
- ◆ అన్ని జట్టులోని వాళ్ళు చెప్పినవి కూడా నల్లబల్లపై రాయాలి.
- ◆ సమాధానాలను క్రోడీకరించాలి.
- ◆ పిల్లలు చెప్పలేకపోయిన సందర్భాలలో ఉపాధ్యాయుడు సందర్భోచిత వాక్య ప్రయోగాల ద్వారా ఆ పదజాలాన్ని అర్థం చేయించాలి.

5. సృజనాత్మకత, ప్రశంస :

- ◆ ఈ సామర్థ్యాన్ని మొదట పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. తగిన సూచనలు ఇవ్వాలి.
- ◆ ఇచ్చిన అంశంపై ఆలోచింపజేసి స్వేచ్ఛగా ప్రతిఒక్కరూ చెప్పేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ అవసరమైనచోట ఆధారాలను ఇచ్చి ఆలోచింపజేయాలి. అవగాహన కల్పించాలి.

- ◆ తర్వాత పిల్లలను విభజించాలి. జట్లలో చర్చించమనాలి. రాయమనాలి.
- ◆ జట్లలో చేసిన పనులను ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ వీటిని ప్రదర్శిస్తున్నప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు పూర్తి తరగతిలో చర్చ నిర్వహించడం ద్వారా సలహాలు, సూచనలు అందజేయాలి.
- ◆ రాసిన సృజనాత్మక అంశాన్ని సరిచేయాలి. “స్వీయరచన” ప్రశ్నలను సరిదిద్దిన విధంగా పూర్తి తరగతిలో నిర్వహించాలి.
- ◆ తర్వాత వ్యక్తిగతంగా రాయమనాలి. పిల్లలు రాసిన వాటిని సంకలనం చేసి ‘మా సృజనాత్మకత’ అని ఒక పుస్తకంలా తయారుచేయాలి.
- ◆ ప్రతీ పాఠానికి పిల్లలు రాసిన సృజనాత్మక అంశాలతో ఒక పుస్తక సంకలనం తయారుచేయాలి. దీన్ని తరగతి గదిలో ప్రదర్శించాలి.
- ◆ వీటిని నిర్వహించడానికి మొదటి 45 ని॥ అవగాహన కల్పించాలి. జట్లలో రాయించడం, సరిదిద్దడం జరగాలి.
- ◆ తర్వాత 45 ని॥ పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

6. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ “భాషను గురించి తెలుసుకుందాం” అభ్యాసాలను పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి.
- ◆ అభ్యాసంలోని అంశాన్ని పిల్లలతో చర్చిస్తూ అవగాహన చేయించాలి.
- ◆ ఉదాహరణలను పిల్లలతో చెప్పించాలి. ఉదాహరణలద్వారా సూత్రాన్ని గ్రహించేలా / అర్థం చేసుకొనేలా చేయాలి.
- ◆ పిల్లలను జట్లలో కూర్చోమని నేర్చుకున్న భాషాంశాలపై ఉదాహరణలు రాయించాలి.
- ◆ పిల్లలతో ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ పిల్లలు చెప్పిన ఉదాహరణలను నల్లబల్లపై రాయాలి. వ్యక్తిగత నోటుపుస్తకాల్లో రాయించాలి.
- ◆ వీటిని అర్థంచేయించడానికి మొదటి 45 ని॥ సమయాన్ని వినియోగించాలి. తర్వాత 45 ని॥ వీటిని పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా రాయమనాలి.

7. ప్రాజెక్టు పని :

- ◆ ప్రాజెక్టు పనులను ఇంటి పనిగా ఇవ్వాలి.
- ◆ ఇంటి పనిగా ఇచ్చే ముందు పిల్లలకు ఏం చేయాలి? ఎలా చేయాలో సూచనలిచ్చి అర్థం చేయించాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టు పని కారిన్యతా స్థాయిని బట్టి వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్టుపనిగా ఇవ్వాలి.
- ◆ జట్టు పనులుగా ఇచ్చినప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టు పనిని పూర్తి చేయడానికి జట్టులోని సభ్యులు ఎవరెవరు ఏమేం చేయాలో స్పష్టంగా చెప్పాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టు పనిని పూర్తి చేసిన తర్వాత పిల్లలతో ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ అయితే దీని ప్రదర్శనకంటే ముందు మధ్య మధ్యలో పిల్లలను అడిగి తెలుసుకోవాలి.

- ◆ పిల్లల ప్రాజెక్టు పనులను ప్రదర్శించేటప్పుడు దోషాలుంటే సవరించాలి. అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు అందించాలి.
- ◆ పిల్లలతో ప్రదర్శన చేయించిన రోజునాడే తదుపరి 45 ని||ల సమయంలో ప్రాజెక్టుపని గురించి నివేదిక రాయించాలి.
- ◆ ఈ నివేదికలో తాము ఏమేమి చేశారో అనగా ఏం చదివారు? ఎవరిని కలిసారు? ఏం అడిగారు? ఈ ప్రాజెక్టుపని ద్వారా వాళ్ళు ఏం తెలుసుకున్నారు? వంటి వివరాలతో నివేదికను రాయించాలి.
- ◆ ఇలా రాసిన నివేదికలను పిల్లల ఫోర్ము ఫోలియోల రూపంలో భద్రపరచాలి. లేదా పుస్తక సంకలనం లాగా తయారుచేసి తరగతిగదిలో ప్రదర్శించాలి.

8. నేనివి చేయగలనా? :

- ◆ 'నేనివి చేయగలనా?' లోని ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని తరగతిలో చదివి వినిపించాలి.
- ◆ పిల్లలు వాటిని చేయగలిగితే ఔను వద్ద, చేయలేకుంటే కాదు వద్ద '✓' గుర్తును పెట్టమనాలి.
- ◆ తరువాత ఒక్కొక్క అంశాన్ని ఎంత మంది '✓' పెట్టారో చేతులెత్తమనాలి.
- ◆ చేతులెత్తినవారి సంఖ్యను లెక్కించాలి. ఒక అంశంలో 80% కంటే తక్కువ మంది చేతులెత్తితే దానిపై పునరభ్యాసం కల్పించాలి.

పాఠ్యపుస్తకంలో అభ్యాసాలు చాలా కీలకమైనవి. వీటి సాధన అత్యవసరమని గుర్తించాలి. వీటిపై అభ్యాసం కల్పించడం ద్వారానే పిల్లల్లో భాషాపరంగా ఆశించిన సామర్థ్యాలను సాధించగలం.

సంసిద్ధత పాఠాలు - నిర్వహణ విధానాలు

* సంసిద్ధత పాఠాలు :

ప్రాథమిక స్థాయి అంటే 1 నుండి 5వ తరగతి పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలందరికి తప్పనిసరిగా చదువడం, రాయడం అనే సామర్థ్యాలు రావాలి. కాని ఆర్.టి.ఇ.-2009 ప్రకారం 6 నుండి 14 సంవత్సరాల వయసు గల పిల్లలను పాఠశాలలో వయసుకు చెందిన తరగతిలో చేర్చుకోవాలి. విద్యార్థికి పూర్వజ్ఞానం లేకపోయినప్పటికీ, ఆ తరగతిలో కొనసాగుటకు ఉండవలసిన సామర్థ్యాలు లేకపోయినా కూడా విద్యార్థిని అతని వయసుకి తగ్గ తరగతిలో చేర్చుకొని కొనసాగించాలి. ప్రస్తుత తరగతికి చెందిన సామర్థ్యాలు ఆశించిన స్థాయిలో సాధించకపోయినప్పటికీ పై తరగతికి ప్రమోట్ చేయాలి. దీనివల్ల తరగతిలో వివిధ స్థాయిల పిల్లలు ఉంటారు. ఈ పరిస్థితిలో ఉపాధ్యాయులు పాఠాలు బోధించుటకు ఇబ్బంది పడవలసి వస్తుంది. ఈ పరిస్థితి నివారించుటకు విద్యాశాఖ ప్రతి విద్యాసంవత్సరం ప్రారంభంలో విద్యార్థులను తరగతికి సంసిద్ధులను చేయడానికి 30 నుండి 40 రోజుల పాటు "సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు" నిర్వహిస్తున్నది. ఇందుకోసం రోజువారీ చేపట్టవలసిన సంసిద్ధత కార్యక్రమాల కాలనిర్ణయ పట్టిక, నిర్వహించవలసిన కృత్యాలను పొందుపరచి ఉపాధ్యాయులకు ఒక ప్రత్యేక కరదీపికను పంపిణీ చేయడం జరుగుతుంది.

అయితే ప్రస్తుతం ఈ కరదీపిక అవసరం లేకుండా నూతన పాఠ్య పుస్తకాలలోనే 1 నుండి 5 వ తరగతి వరకు అవసరమైన సంసిద్ధత పాఠాలను ప్రత్యేకంగా చేర్చడం జరిగింది.

* తరగతుల వారీగా పొందుపరచిన సంసిద్ధత పాఠాలు :

1వ తరగతి :

ఒకటవ తరగతిలో నూతనంగా బడిలో చేరిన విద్యార్థికి పాఠశాలకు సంసిద్ధులను చేయవలసిన అవసరం ఉంటుంది. విద్యార్థికి బడి వాతావరణం, తోటి విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు అంతా కొత్తగా ఉంటుంది. విద్యార్థిలో బెరుకు పోగొట్టి, తోటి విద్యార్థులతో, ఉపాధ్యాయునితో స్నేహపూరిత సాన్నిహిత్యాన్ని, చనువును పెంచాలి. అంతకు ముందుగా పిల్లలతో ప్రేమపూర్వకంగా వారి కిష్టమైన విషయాల గురించి, వారికి తెలిసిన విషయాల గురించి మాట్లాడాలి. మాట్లాడించేయాలి. వారితో ఆటలు ఆడాలి. ఆడించాలి. కథలు చెప్పాలి. చెప్పించాలి.

ఈ కృత్యాలన్నీ చేయించడానికి దోహదపడే విధంగా 1వ తరగతిలో పాఠశాల సంసిద్ధత పాఠాలను పొందుపరిచారు.

◆ 1వ తరగతిలో 7 సంసిద్ధత పాఠాలు ఉన్నాయి.

◆ ఇవి మూడు రకాలుగా ఉన్నాయి

* మొదటి రకం పాఠాలు “చిత్రకథలు”. ఇవి రెండు పాఠాలు ఉన్నాయి.

◆ మొదటి పీరియడ్ లో బోధించడానికి ఒక్కోపాఠానికి రెండేసి పీరియడ్లు (90 ని॥) ఉపయోగించాలి. వీటిని చూపి పిల్లలచేత మాట్లాడించేయాలి. ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు వేసి సమాధానాలు చెప్పించాలి.

◆ రెండవ పీరియడ్ లో పిల్లల చేత కథ సొంతమాటల్లో చెప్పించాలి.

* రెండవ రకం పాఠాలు “సన్నివేశ చిత్రాలు”. ఇవి నాలుగు పాఠాలు ఉన్నాయి.

◆ ఈ సన్నివేశాలన్నీ విద్యార్థి నిత్యజీవితంలో ఎదుర్కొనేవే.

◆ ఈ పాఠాలను బోధించడానికి కూడా ఒక్కో పాఠానికి రెండేసి పీరియడ్లు (90 ని॥) అవసరమవుతాయి.

◆ మొదటి పీరియడ్ లో చిత్రాన్ని చూపి ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు వేస్తూ మాట్లాడించేయాలి. సన్నివేశ చిత్రంలో పాఠాలకు సంబంధించిన కీలక పదాల వస్తువుల బొమ్మలను గుర్తింపజేయాలి.

◆ రెండవ పీరియడ్ చిత్రాన్ని చూసి సన్నివేశానికి తగిన సంఘటన కాని కథనుకాని ఊహింపజేసి చెప్పించాలి.

* మూడవ రకం పాఠాలు “బొమ్మలు - వాటి పేర్లు”. ఇది ఒకే పాఠం ఉన్నది.

◆ ఈ పాఠానికి మూడు పీరియడ్లు కేటాయించాలి.

◆ ఈ పాఠంలో ఆటలు ఆడిస్తూ వస్తువుల బొమ్మలకు, వాటి పేర్లను జతపరిచే విధంగా అభ్యాసం కల్పించాలి.

2వ తరగతి :

ఒకటవ తరగతి పూర్తయ్యేటప్పటికి సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు ఆశించిన మేరకు సాధించలేకపోయిన విద్యార్థుల కోసం 2వ తరగతిలో తరగతి సంసిద్ధత పాఠాలు ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా 2వ తరగతి సిలబస్ కు సంబంధించిన పాఠాల కంటే ముందుగా 1 నుండి 5 వరకు పాఠాలు ఒకటవ తరగతి సిలబస్ కు చెందిన పునశ్చరణ పాఠాలు. 6వ పాఠం నుండి 2వ తరగతి సిలబస్ కు చెందిన పాఠాలు మొదలవుతాయి.

- ◆ 2వ తరగతికి చెందిన 5 సంసిద్ధత పాఠాలు కూడా మూడు రకాలుగా ఉన్నాయి.
- * మొదటి రకం పాఠాలు “చిత్రకథలు”. ఇవి రెండు పాఠాలు ఉన్నాయి.
- ◆ ఒక్కో పాఠానికి రెండేసి పీరియడ్లు అవసరమవుతాయి.
- ◆ ఈ చిత్ర కథలు బోధించడానికి ఒకటవ తరగతి మాదిరిగానే కృత్యాలు నిర్వహించాలి.
- ◆ దానితో పాటు పిల్లలకు అక్షరాలు, పదాలు, రాసేటందుకు, చదివేటందుకు అభ్యాసం కల్పించాలి.

3, 4, 5 తరగతులు :

- ◆ 3, 4, 5 తరగతులకు సంసిద్ధత పాఠాలు ప్రతి తరగతికి పదేసి చొప్పున ఉన్నాయి.
- ◆ ఈ పది పాఠాలను జూన్, జులై నెలలలో పూర్తిచేసి ఆగస్టు నుండి రెగ్యులర్ పాఠాలు బోధించాలి.
- ◆ ఈ పది పాఠాలు కూడా “సన్నివేశ చిత్రాలు”.
- ◆ ఒక్కో పాఠానికి మూడు పీరియడ్లు (90 ని॥లు) కేటాయించాలి.
- ◆ ఈ మూడు పీరియడ్లలో పాఠంలోని సన్నివేశ చిత్రం గురించి మాట్లాడింపచేయడం, చిత్రం ఆధారంగా పదాలు రాయించడం, వర్ణమాల, గుణింత అక్షరాలను పదాలలో, చార్టలలో గుర్తింపచేయడం, పదాల ఆధారంగా సొంతవాక్యాలు రాయడం, చిత్రంలోని పాత్రల మధ్య సంభాషణ చెప్పడం / రాయడం. కథ చెప్పడం / రాయడం మొదలైన కృత్యాలు నిర్వహించి చదవడం, రాయడం సామర్థ్యాలపై అభ్యాసం కల్పించాలి.
- ◆ 3వ తరగతిలో ఉన్న సన్నివేశ చిత్రాలు ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క సందర్భానికి చెందినవిగా ఉన్నాయి.
- ◆ 4వ తరగతిలో ఉన్న సంసిద్ధత పాఠాలు ఒక వరుసక్రమంలో ఉన్న సన్నివేశ చిత్రాలు. “విహార యాత్రకు పోదాం” అనే చిత్రంలో మొదలయ్యి, విహారయాత్రకు బయలుదేరినప్పటి నుండి యాత్ర పొడుగునా వారికి ఎదురైన దృశ్యాలు, సంఘటనలు, సన్నివేశాలు అన్ని ఇందులో ఉన్నాయి. చివరకు “మా ముచ్చట్లు” అనే పాఠంలో విహార యాత్ర ముగుస్తుంది.
- ◆ 5వ తరగతిలోని సంసిద్ధత పాఠాలన్నీ కూడా చదువడం, రాయడం సామర్థ్యాలను పెంపొందించడంతోపాటు సంస్కృతీ సాంప్రదాయాల్ని తెలిపేవి, ప్రకృతి పర్యావరణం తెలిపేవి, మానవతావిలువల్ని పెంపొందించేవిగా ఎన్నుకోవడం జరిగింది.

3. ఉపాధ్యాయుల తయారీ - ప్రణాళికలు

భాషా బోధన లక్ష్యాలు నెరవేరడానికి, నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించడానికి భాషోపాధ్యాయులు ప్రణాళికాబద్ధంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. ఇందుకు అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయుడు సంసిద్ధుడు కావాలి. సంసిద్ధత కావడం అంటే బోధనాభ్యసన సామగ్రి సమకూర్చుకోవడం కాదు. దానితోపాటు మానసికంగా పాఠ్యపథక వ్యూహాలను ఏర్పరచుకోవాలి. అందుకు అనుగుణంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలంటే ఏయే ప్రణాళికలు ఉండాలి? ఎలా ఉండాలి? పరిశీలిద్దాం!

- 1) వార్షిక ప్రణాళిక (Year Plan)
- 2) పాఠ్య ప్రణాళిక (Lesson Plan)
- 3) పీరియడ్ ప్రణాళిక / కాలాంశ ప్రణాళిక (Period Plan)

1) వార్షిక ప్రణాళిక

వార్షిక ప్రణాళిక అంటే?... ఆయా సబ్జెక్టులలో సంవత్సరాంతానికి విద్యార్థులు ఏయే సామర్థ్యాలు సాధించాలి? ఒక్కొక్క పాఠానికి ఎన్ని పీరియడ్లు అవసరమౌతాయి? అభ్యసన ప్రక్రియ వేగవంతంగా జరగడానికి ఉపాధ్యాయుడు తయారు చేసుకునే ప్రణాళిక.

ఇది సమర్థవంతంగా ఆచరణాత్మకంగా రూపొందించాలంటే ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించే పాఠ్యపుస్తకాలలోని పాఠ్యాంశాలన్నింటినీ చదివి, పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను ఏయే పాఠాలలో ఏమేమి ఉన్నాయో గుర్తించి రాయాలి.

వార్షిక ప్రణాళిక - నమూనా

- I. తరగతి :
- II. సబ్జెక్టు :
- III. అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య :
- అ) మొత్తం పీరియడ్లు :
- ఆ) బోధనాభ్యసనకు అవసరమైన పీరియడ్లు :
- IV. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :
- అ) వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం
- ఆ) ధారాళంగా చదవడం, వ్యక్తీకరణ
- ఇ) స్వీయరచన
- ఈ) పదజాలం
- ఉ) సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ / ప్రశంస
- ఊ) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం
- V. మాసవారీగా పాఠాల విభజన :

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు / సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు మరియు సి.సి.ఇ

VI. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు :

VII. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు :

మాదిరి వార్షిక ప్రణాళిక - తెలుగు

1వ తరగతి

I. తరగతి : 1వ

II. సబ్జెక్టు : తెలుగు

III. అవసరమయ్యే పీరియడ్ల సంఖ్య :

అ) మొత్తం పీరియడ్లు : -----

ఆ) బోధనాభ్యసనకు అవసరమయ్యే పీరియడ్లు : -----

IV. ఒకటవ తరగతి పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా పిల్లలు (విద్యా సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి) సాధించవలసిన సామర్థ్యాలు :

I) వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడడం

- ◆ పరిచితమైన కథలు, పాటలు, సంభాషణలు విని అర్థంచేసుకోవాలి.
- ◆ విన్న అంశం గురించి ఎవరు? ఏమిటి? ఎక్కడ? వంటి ప్రశ్నలకు జవాబులు ఇవ్వగలగాలి.
- ◆ నూచనలు విని అర్థంచేసుకొని ఆ ప్రకారం చేయగలగాలి.
- ◆ వింటున్నప్పుడు అక్షరాలమధ్య ధ్వని భేదాలు గుర్తించగలగాలి.
- ◆ తెలిసిన, చూసిన వాటి గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ బొమ్మల ఆధారంగా మాట్లాడగలగాలి అనగా ఎవరున్నారు? ఏం జరుగుతున్నది? ఏం చేస్తున్నారు? వంటి అంశాలు చెప్పగలగాలి.
- ◆ గేయాలు, పాటలు రాగంతో భావంతో పాడగలగాలి.
- ◆ తెలిసిన కథలు సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి.
- ◆ వర్ణమాల, గుణింతాల పదాలు, అక్షరాలను స్పష్టోచ్ఛారణతో పలకగలగాలి.

II) ధారాళంగా చదవడం - అర్థం చేసుకోవడం

- ◆ గేయాలు, పాటలు వంటి వాటిలో వాక్యాలు గుర్తించగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన అంశంలో కీలకపదాలు, వాటిలోని అక్షరాలు గుర్తించగలగాలి.
- ◆ పదాలలోని అక్షరాలను వర్ణమాల, గుణింతాల చార్టులు గుర్తించగలగాలి.
- ◆ సరళపదాలు, గుణింత పదాలు, సరళమైన వాక్యాలు ధారాళంగా, తప్పుల్లేకుండా చదవగలగాలి.
- ◆ చదువుతున్న పదాలలో లోపించిన అక్షరాలను గుర్తించి రాయగలగాలి. బొమ్మలతో పదాలు జతచేయగలగాలి.

III) ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- ◆ నేర్చుకున్న అక్షరాలు ఉపయోగించి సొంతంగా పదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ వర్ణమాల ఆధారంగా సరళపదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ గుణింత పదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ బొమ్మ ఆధారంగా సరళ, గుణింత పదాలు, వాక్యాలు రాయగలగాలి.
- ◆ తప్పుల్లేకుండా, అందంగా రాయగలగాలి.
- ◆ ఉక్తలేఖనం రాయగలగాలి.

IV) పదజాలం

- ◆ గేయాలు అభినయంతో పాడాలి.
- ◆ బొమ్మలుగీసి, రంగులువేసి పదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ అభినయగేయాలు పొడిగించగలగాలి.
- ◆ మట్టితో బొమ్మలు చేసి వాటి గురించి మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ బొమ్మ ఆధారంగా కథను ఊహించి చెప్పగలగాలి.

V. మాసాల వారీగా పాఠాల విభజన - ప్రణాళిక

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జూన్	సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు 1. సహాయం (చిత్రకథ) 2. ఉపాయం (చిత్రకథ) 3. పనిచేద్దాం (సన్నివేశ చిత్రం) 4. ఆడుకుందాం (") 5. ఈతకొడుదాం (") 6. బడికిపోదాం (") 7. బొమ్మలు పేర్లు	14	పాఠ్యపుస్తకం; రకరకాల బొమ్మల ప్లాష్ కార్డులు, చిత్రాలు, వస్తువులు. పాఠ్యపుస్తకంలోని 14, 15 పేజీలలో ఉన్న చిత్రాల ప్లాష్ కార్డులు.	<ul style="list-style-type: none"> ● పిల్లలకు తెలిసిన ఆటలు ఆడించడం. ● పాటలు పాడించడం.
జూలై	1. తబల 2. కంజర 3. ఆట	7 7 7	పాఠ్యపుస్తకం, వర్ణమాల చార్టు, తబల, కంజర నమూనా బొమ్మలు, పచ్చీను, అప్టాచెమ్మా, బొంగరం ఆట ప్లాష్ కార్డులు గేయాల చార్టులు.	<ul style="list-style-type: none"> ● పాటలు పాడించడం. ● ఆటలు ఆడించడం. ● ఒక ఆట ఆడు విధానం చెప్పించడం. ● FA-1 నమోదు.

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
ఆగస్టు	4. ఉంగరం 5. శనగ 6. అనప	7 6 6	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు, • పాఠాలకు సంబంధించిన బొమ్మల, పదాల, అక్షరాల ప్లాష్ కార్డులు. • పదాలు రాసిన చార్టు • గేయాలు రాసిన చార్టులు. 	<ul style="list-style-type: none"> • పదక్రీడలు ఆడించడం, పోటీలు నిర్వహించడం. • గేయాన్ని పొడిగింపజేయడం. • బొమ్మలు గీయించడం. • స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ వేడుకలు. • FA-1 నమోదు.
సెప్టెంబర్	7. నవరం 8. ఊడ	6 6	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు. • నవరం, ఊడ గేయాలు రాసిన చార్టు. • బొమ్మల, పదాల అక్షరాల ప్లాష్ కార్డులు 	<ul style="list-style-type: none"> • బొమ్మను చూసి సంభాషణ కథ చెప్పించడం. • గళ్ళనుడికట్టు నుండి పదాలు రాయించడం. • ఉపాధ్యాయ దినోత్సవం.
అక్టోబరు	9. దండ 10. ఈత	6 7	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు, • గేయాల చార్టులు. • రకరకాల దండల నమూనాలు. • పదాల, బొమ్మల, అక్షరాల ప్లాష్ కార్డులు. 	<ul style="list-style-type: none"> • అక్షరాలతో పదాలు రాయించడం. • బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయించడం. • పాటలు పాడించడం. • కాగితపు మూలదండలు చేయించడం. • సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం-1 నిర్వహణ
నవంబరు	11. మంచం 12. ఓడ 13. కాకరకాయ	6 6 6	<ul style="list-style-type: none"> • రకరకాల మంచాల బొమ్మలు / చిత్రాలు, పడవల చిత్రాలు • కూరగాయల చిత్రాలు. • గేయం చార్టులు. • వర్ణమాల చార్టు. • గుణింతాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • రకరకాల కూరగాయల పేర్లతో గేయాలు పాడించడం. • కాగితపు పడవలు తయారు చేయించడం. • బాలల దినోత్సవం నిర్వహించడం. • మట్టితో కూరగాయల బొమ్మలు చేయించడం.
డిసెంబరు	14. గీతల అంగి 15. మూకుడు 16. ఇటుక	6 7 6	<ul style="list-style-type: none"> • ి, ీ, ు, ూ గుణింతాక్షరాలతో ఉండే పేరుగల వస్తువుల చిత్రాలు. • గేయం చార్టులు. • ప్లాష్ కార్డులు (పాఠాల బొమ్మలు, పదాలు, అక్షరాలు) • గుణింతాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • బొమ్మను చూసి సంభాషణ చెప్పించడం. • గేయాన్ని పొడిగింపజేయడం. • ఇల్లు బొమ్మ తయారు చేయించడం.

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జనవరి	17. ఎలుక - ఏనుగు 18. తేనెటీగ 19. కొంగ సోపతి	6 7 7	<ul style="list-style-type: none"> • ఎలుక, ఏనుగు, కొంగ, ఎండ్రికాయల మాస్కులు. • గేయాల చార్టులు. • పదాల చార్టు. • ప్లాష్ కార్డులు. • గుణింతాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • ఎలుక - ఏనుగు, కొంగసోపతి కథలను సొతమాటల్లో చెప్పించడం. • మాస్కులు తొడిగి కథను నాటకీకరణ చేయించడం. • నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం-4 నమోదు
ఫిబ్రవరి	20. మైదాకు 21. సింహం - జింక 22. పాఠశాల	6 7 7	<ul style="list-style-type: none"> • గేయం చార్టులు. • సింహం, జింక, వేటగాడు, మాస్కులు. • అక్షరాల, పదల, బొమ్మల కార్డులు. • గుణింతాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • పాటలు పాడించడం. • సింహం - జింక కథను నాటకీకరణ చేయించడం. • ఉపాధ్యాయుని వలె అభినయింపజేయడం.
మార్చి	23. ఝషం 24. రథం 25. పొడుపు కథలు	6 6 6	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు. • పొడుపు కథల చార్టు. • పదాల చార్టు. • గుణింతాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • బొమ్మను చూసి కథ చెప్పింది. • పొడుపు కథల పోటీ నిర్వహించడం. • సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం-2 నిర్వహణ ప్రగతి పత్రాల పంపిణీ.

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు : మాసవారీగా పూర్తిచేసిన పాఠాలు, నిర్వహించిన కార్యక్రమాల ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు తమ ప్రతిస్పందనలను రాయాలి.

VII. ప్రధానోపాధ్యాయుడి సలహాలు - సూచనలు : మాసవారీగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు నిర్వహించే సమీక్షా సమావేశంలో ఇచ్చిన సలహాలు, సూచనలను నమోదు చేయాలి.

మాదిరి వార్షిక ప్రణాళిక - తెలుగు

3వ తరగతి

- I. తరగతి : 3వ
- II. సబ్జెక్టు : తెలుగు
- III. అవసరమయ్యే పీరియడ్ల సంఖ్య :
- అ) మొత్తం పీరియడ్లు : 220
- ఆ) బోధనాభ్యసనకు అవసరమయ్యే పీరియడ్లు : -----
- IV. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించవలసిన సామర్థ్యాలు :

I) వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడడం

- ◆ గేయాలను రాగంతో పాడాలి. అభినయం చేయాలి.
- ◆ గేయాలు, కథలు, సంఘటనలు, పద్యాలు మొదలయినవి విని అర్థంచేసుకోవాలి.. సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి.
- ◆ తెలిసిన, విన్న, చూసిన అంశాల గురించి సొంతమాటల్లో అర్థమయ్యేలా క్రమపద్ధతిలో చెప్పగలగాలి.
- ◆ వ్యక్తులగురించి, పాఠాలలోని పాత్రల గురించి తమ అభిప్రాయాలను చెప్పగలగాలి.
- ◆ వివిధ సన్నివేశాల్లో సందర్భోచితంగా సరైన భాష ఉపయోగించాలి.

II) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని చెప్పడం

- ◆ గేయాలు, కథలు, సంభాషణలు, పద్యాలు మొదలైనవాటిని ధారాళంగా చదువాలి. చదివిన అంశాల గురించి ఎవరు? ఏమిటి? ఎక్కడ... వంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పగలగాలి. రాయగలగాలి.
- ◆ చదివిన అంశాలలోని ప్రాసపదాలు, జంటపదాలు, వ్యతిరేకార్థ పదాలు మొదలైన వాటిని గుర్తించాలి.
- ◆ చదివిన అంశాలలోని పదాల అర్థాలను సందర్భాన్ని బట్టి గ్రహించాలి.
- ◆ చదివిన అంశం గురించి అర్థంచేసుకోవాలి. సొంతమాటల్లో చెప్పాలి, రాయాలి.
- ◆ వివిధ రూపాల్లో ఉన్న బాలసాహిత్యాన్ని ధారాళంగా చదువగలగాలి. అర్థంచేసుకొని చెప్పాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకం చివరలో ఉన్న పదపట్టికను ఉపయోగించి అర్థాలను గ్రహించగలగాలి.

III) ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం

- ◆ తెలిసిన, విన్న, చూసిన విషయాలు, కథలు, తన అనుభవాలు, ఇష్టానిష్టాలు మొదలైన వాటిని గురించి సొంతమాటల్లో ఐదు, ఆరు వాక్యాలు లేదా పేరా రాయాలి.
- ◆ తప్పుల్లేకుండా, విరామచిహ్నాలు ఉపయోగించి క్రమపద్ధతిలో రాయాలి. రాసేటప్పుడు సంపూర్ణ వాక్యాలతో సరైన పదాలు ఉపయోగించి అర్థవంతంగా రాయాలి.

IV) పదజాలం

- ◆ పదజాలాన్ని సందర్భోచితంగా ఉపయోగించాలి. సొంత వాక్యాలు రాయగలగాలి.
- ◆ పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు, వచనాలు మార్చి వాటితో వాక్యాలు రాయగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు సంబంధించిన అర్థాలు రాయగలగాలి, వాటిని ఉపయోగించగలగాలి.
- ◆ బహువచన రూపాలు ఎట్ల ఏర్పడుతాయో చెప్పగలగాలి. వచనాలకు అనుగుణంగా వాక్యాలు రాయాలి.

V) సృజనాత్మకత / ప్రశంస

- ◆ సూచనల ఆధారంగా బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయాలి.
- ◆ కథలు, గేయాలు పొడిగించాలి. సంభాషణలు, కథలు రాయడం, వర్ణించి రాయడం, ఊహించి రాయడం, ఆత్మకథ రాయడం వంటివి చేయగలగాలి.

VI) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

- ◆ పదాలలోని అచ్చులు, హల్లులు, హ్రస్వ, దీర్ఘాక్షరాలు, అల్పప్రాణ, మహాప్రాణ, ద్విత్వ, సంయుక్త, సంశ్లేష అక్షరాలను స్పష్టంగా పలకడంలో తేడాను గుర్తించాలి. ఉదాహరణలు చెప్పాలి.

V. మాసాల వారీగా పాఠాల విభజన - ప్రణాళిక

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జూన్	సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు 1. ఇల్లు 2. పొలం 3. దేవుని ఊరేగింపు 4. బడితోట	12	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు, గుణింతాల చార్టు, వివిధ రకాలైన పువ్వులు, మొక్కలు, వ్యవసాయ పనిముట్లు మొ॥వి. 	<ul style="list-style-type: none"> • కుటుంబ సభ్యుల పేర్లు చెప్పించడం. • భక్తి మరియు పొలం పాటలు పాడించడం.
జూలై	సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు 5. ఇంటి నిర్మాణం 6. అడవి 7. దుకాణం 8. అంగడి 9. చలికాలం 10. వానాకాలం	18	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు, గుణింతాల చార్టు, ఒత్తుల చార్టు, మార్కెట్ చార్టు, కాలాల చార్టు, అడవి చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • నమూన అంగడి నిర్వహణ. • ఇంటి నిర్మాణానికి వాడే వస్తువుల గురించి మాట్లాడించడం. • కాలాలను తెలిపే పాటలు పాడించడం. • ఒకటవ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన నమోదు.
ఆగస్టు	1. వాన దేవుడా?	12	<ul style="list-style-type: none"> • వర్ణమాల చార్టు, ఒత్తుల చార్టు, కాలాల చార్టు, పంటపొలాలతో కూడిన గ్రామం చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలు గీసిన చిత్రాల ప్రదర్శన. • పాటలు, ఉపన్యాస పోటీలు. • స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ వేడుకలు.

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
	2. బాలభీముడు	10	<ul style="list-style-type: none"> పౌరాణిక పాత్రల చిత్రపటాలు. పౌరాణిక పాత్రలు ఉపయోగించే ఆయుధాలు. లోపించిన పదాలను పూరించే వర్క్ షీట్లు. కథల పుస్తకాలు. 	<ul style="list-style-type: none"> పాఠం ఆధారంగా నాటకీకరణ. రెండవ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం నమోదు.
సెప్టెంబర్	3. అమ్మ దయ (చదువు ఆనందించు)	9 1	<ul style="list-style-type: none"> వర్ణమాల చార్టు. గుణితాల చార్టు, ఒత్తుల చార్టు. వివిధ కళలు తెలిపే బొమ్మలు. మహాప్రాణాక్షరాలు కల్గిన పదాల చార్టు. వివిధ పండుగలు తెలిపే చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> పండగల గురించి మాట్లాడించడం. వినయకుడి (మట్టితో) బొమ్మలు తయారి ప్రదర్శన. అమ్మకు సంబంధించిన గేయాలు పాడించడం. ఉపాధ్యాయ దినోత్సవ వేడుకలు నిర్వహించడం.
అక్టోబరు	5. కాకుల లెక్క 6. లేగదూడ	8 8	<ul style="list-style-type: none"> మహాప్రాణాక్షరాల చార్టు. అక్షర్ బీర్బల్ కథల పుస్తకాలు. మీసూలు. కథలు / గేయాల పుస్తకాలు పక్షులకు గింజలు చల్లుతున్న చిత్రం. పశువులకు మేత వేస్తున్న చిత్రం. 	<ul style="list-style-type: none"> గాంధీజయంతిని పురస్కరించుకొని చిత్రలేఖనం ప్రదర్శన. మన చుట్టూ ఉన్న మొక్కలు, జంతువులపట్ల ఎలా ఉండాలో మాట్లాడించడం. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం-1 నిర్వహణ - నమోదు - ప్రగతి పత్రాల పంపిణి.
నవంబరు	7. నీటి అందాలు 8. మతిమరుపు ఈగ	10 10	<ul style="list-style-type: none"> జలాశయాలు, నదులు, సముద్రంకి సంబంధించిన చిత్రాలు. వర్ణమాల చార్టు. కథల పుస్తకాలు. 	<ul style="list-style-type: none"> పక్షులకు సంబంధించిన చిత్రాలు గీయడం, రంగులు 'నీటి ఉపయోగం - వృధ' చర్చ. బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా పాఠశాలలో సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్వహణ.

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
డిసెంబర్	9. ఏమేమి చూడాలి? 10. వేమన శతకం	8 10	<ul style="list-style-type: none"> పల్లె చిత్రాలు, ఉద్యానవనాల చిత్రాలు. శతక / నీతి పద్యాల పుస్తకం. సూక్తుల చార్టులు. ద్విత్యాక్షరాల పదాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> పిల్లలచే పద్యాల పోటీ నిర్వహణ. పిల్లలు రాసిన కథల ప్రదర్శన. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం-3 నమోదు
జనవరి	11. తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నాలు 12. తోటతల్లి పక్షులు (చదువు - ఆనందించు)	8 9	<ul style="list-style-type: none"> తోట / చెట్ల గురించి కవితలు గేయాలు. వివిధ చారిత్రక కట్టడాల చిత్రాలు. సంయుక్తాక్షరపదాల చార్టు. వివిధ పక్షుల చార్టు. తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నాలు, భారతదేశ చిహ్నాల చార్టు. 	<ul style="list-style-type: none"> ఉప్యాస పోటీల నిర్వహణ. సృజనాత్మక రచనా పోటీలు. 26 జనవరి వేడుకల నిర్వహణ. పిల్లలు గీసిన బొమ్మలు, రాసిన గేయాల ప్రదర్శన.
ఫిబ్రవరి	13. మహాత్ముడు ఆటబతుకు (చదువు - ఆనందించు) 14. చెట్టు కోరిక కొబ్బరికాయ (చదువు - ఆనందించు)	10 1 10 1	<ul style="list-style-type: none"> దేశనాయకుల చిత్రపటాలు. సంప్రదాయక ఆటల చార్టు. ఉదా చిర్రేగొనె, తొక్కుడుబిల్ల మొ వ ర్యావరణ వ రి ర క్షణకి సంబంధించిన నినాదాల చార్టు. చెట్టు, పక్షి, ఉడుత - మాస్కులు. 	<ul style="list-style-type: none"> పాఠశాల సంచిక తయారీ. మా స్కూలులో నాటకీకరణ. దేశనాయకుల వేషధారణ పోటీ సంగ్రహనాత్మక మూల్యాంకనం-2 నిర్వహణ-నమోదు ప్రగతి పత్రాల పంపిణీ.
మార్చి	పునఃశ్చరణ		<ul style="list-style-type: none"> వార్షికోత్సవం కోసం వనరుల సేకరణ. 	<ul style="list-style-type: none"> వార్షికోత్సవం - నిర్వహణ.

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు : మాసవారీగా పూర్తిచేసిన పాఠాలు, నిర్వహించిన కార్యక్రమాల ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు తమ ప్రతిస్పందనలను రాయాలి.

VII. ప్రధానోపాధ్యాయుడి సలహాలు - సూచనలు : మాసవారీగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు నిర్వహించే సమీక్షా సమావేశంలో ఇచ్చిన సలహాలు, సూచనలను నమోదు చేయాలి.

పాఠ్య ప్రణాళిక

ఒక పాఠాన్ని బోధించడానికి అవసరమయ్యే పీరియళ్ళను దృష్టిలో పెట్టుకొని రాసే ప్రణాళికను పాఠ్యప్రణాళిక అంటారు. గతంలో పాఠ్య ప్రణాళిక అంటే ఒక పీరియడ్ కోసం ఉద్దేశించి రాసేవారు. అలా పీరియడ్‌ను ఉద్దేశించి రాసే ప్రణాళికను కాలాంశ ప్రణాళిక లేదా పీరియడ్ ప్రణాళిక అంటారు. ప్రాథమిక తరగతులకు ప్రతిరోజు తెలుగు బోధించడానికి 90 నిమిషాలు సమయం ఉంటుంది. మొదటి నలభై ఐదు నిమిషాల్లో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. రెండవ నలభై ఐదు నిమిషాల్లో పిల్లలతో ఆ రోజు బోధించిన అంశాల ఆధారంగా అభ్యాసం కల్పించాలి. అంటే పిల్లలతో సొంతంగా రాయించడం, అభ్యాసాలు చేయించడం, వాటిని సరిదిద్దడం వంటివి రెండవ 45 నిమిషాల్లో జరగాలి.

ఏమి బోధించాలి? ఎలా బోధించాలి? ఎటువంటి అభ్యసన కృత్యాలు ఇవ్వాలి? పిల్లల్ని ఏ విధంగా అభ్యసనంలో భాగస్వాములను చేయాలి? ఏమి కొత్త విషయాలు చెప్పాలి? మొదలగు వాటి గురించి ఉపాధ్యాయుడు ముందుగా ఆలోచించి ప్రణాళిక తయారుచేసుకోవాలి. ప్రణాళికను సులభతరంగా, ఆచరణయోగ్యంగా, ఆలోచించేవిధంగా ఉండటానికి వీలుగా నూతన నమూనాలో రూపొందించుకోవాలి. పాఠ్య ప్రణాళికలోని సోపానాలు కింది విధంగా ఉంటాయి.

అ) పాఠ్య ప్రణాళిక - నమూనా

1. పాఠం పేరు :
2. అవసరమగు పీరియళ్ళ సంఖ్య :
3. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

- ◆ _____
- ◆ _____
- ◆ _____
- ◆ _____
- ◆ _____

4. పీరియళ్ళ వారీ వివరాలు :

పీరియడు సంఖ్య	మొదటి 45 నిమిషాల్లో బోధించే అంశం / కృత్యం / సామర్థ్యం	బోధనా వ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	అవసరమైన సామగ్రి	రెండవ 45 నిమిషాల్లో పిల్లలకు కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం

5. ఉపాధ్యాయుని సంసిద్ధత, అదనపు సమాచార సేకరణ :
6. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు :

మాదిరి పాఠ్యప్రణాళిక - తెలుగు

1వ తరగతి

I. పాఠం పేరు : ఆట

II. పాఠానికి అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య : 07

III. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

1. వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ ఆట గేయాన్ని అభినయంతో రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి.
- ◆ పాఠం బొమ్మను చూసి బొమ్మలో ఉన్న ఆటల గురించి మాట్లాడగలగాలి. తమకు తెలిసిన ఒక ఆటను ఎట్ల ఆడుతారో చెప్పగలగాలి.

2. చదువడం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలు ఉదా: ఏ ఆట నాకిష్టమే చెల్లెలా? బొంగరం ఆటనా? మొదలగునవి. కీలక పదమును (ఆట) గేయంలో గుర్తించగలగాలి.
- ◆ 'ఆ', 'ట' అక్షరాలను వర్ణమాలలో గుర్తించగలగాలి. అప్పటివరకు నేర్చుకున్న అక్షరాలతో ఏర్పడిన పదాలను చదువగలగాలి.
- ◆ బొమ్మకు తగిన అక్షరంతో జతచేయగలగాలి. ఉదా: తల - త, ఆకు - ఆ.

3. రాయడం :

- ◆ చుక్కలను కలుపుతూ 'ఆ', 'ట' అక్షరాలను గీతల్లో అందంగా, గుండ్రంగా పదాలను రాయగలగాలి.

4. సృజనాత్మకత :

- ◆ గేయాన్ని పొడిగించి పాడగలగాలి.
- ◆ బొమ్మనుగీసి రంగులు వేసి పేరు రాయగలగాలి.

IV. పీరియళ్ళ వారీగా విభజన ప్రణాళిక :

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
1వ పీరియడ్	పాఠం చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం,	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! బాగున్నారా! • ఉన్ముఖీకరణ : పాఠం చిత్రం చూపిస్తూ వారిచే మాట్లాడించడం. • పాఠం బొమ్మలో ఏమేం కనబడుతున్నాయి? 	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల ఆటల చిత్రాలు ఉన్న ప్లాష్ కార్డులు గేయం చార్టు	<p>ప్లాష్ కార్డులతో ఆట ఆడించాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఆటల ప్లాష్ కార్డులన్నీ బోర్లించి పెట్టాలి. • ఒక విద్యార్థి వచ్చి

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలు ఏమేం ఆటలు ఆడుతున్నారు? • ఎంతమంది పిల్లలు ఉన్నారు. లెక్కపెట్టి చెప్పండి. • మీరు ఏయే ఆటలు ఆడుతారు? • ఆ ఆటను ఎట్లా ఆడుతారో చెప్పండి. మొదలైన ప్రశ్నలడుగుతూ పిల్లలచే మాట్లాడించాలి. • శీర్షికా ప్రకటన • ఆటలన్నింటి గురించి మనం మాట్లాడుకున్నాం కదా! ఈ రోజు మనం 'ఆట' గేయాన్ని నేర్చుకుందాం. (ఆట అని నల్లబల్లపూ పెద్ద అక్షరాలతో శీర్షిక రాయాలి.) • గేయాన్ని పాడి వినిపించాలి. 		<p>ఒక కార్డు తీయాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఈ ఆటపేరేంటి? ఎట్లా ఆడుతారు? • ఆ కార్డులో ఉన్న ఆట ఎట్లా ఆడతారో మాట్లాడాలి. • అట్లా అందరిచేత మాట్లాడించాలి. <p>కొన్ని ప్రశ్నలు కూడా అడగవచ్చు.</p> <ul style="list-style-type: none"> • వీటిలో ఇద్దరు కలిసి ఆడే ఆటలేవి? • ముగ్గురు కలిసి ఆడే ఆటలేవి? • ఇంటి లోపల ఆడే ఆటలేవి? • ఆరుబయట ఆడే ఆటలేవి?
2వ పీరియడ్	గేయం పఠనం	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ శుభోదయం! • పునశ్చరణ : - నిన్న ఆటల గురించి తెలుసుకొన్నాం కదా! ఇంట్లో ఆడే ఆటలు కొన్ని చెప్పండి. - బయట ఆడే ఆటల పేర్లు చెప్పండి. <p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మనం ఆట గేయం నేర్చుకుందామా! • ముందుగా నేను గేయం పాడుతాను. మీరు నన్ను గమనించండి. (గేయం పాడాలి.) • ఇప్పుడు నేను చెప్తూ ఉంటే మీరూ పాడండి (ఉపాధ్యాయుడు పాడుతూ పిల్లలచేత పాడించాలి.) 	పాఠ్యపుస్తకం గేయం రాసిన చార్టు ఆటల ప్లాష్ కార్డులు ప్లాష్ కార్డులు	<ul style="list-style-type: none"> • విద్యార్థులచే కృత్యం నిర్వహించాలి. • ఆటల ప్లాష్ కార్డులన్నీ తెరిచి ఉంచాలి. గేయపాదాల కార్డులు బోర్లించి ఉంచాలి. • మొదట ఒక విద్యార్థి వచ్చి బోర్లించి ఉన్న ఒక కార్డు తీయాలి అది ఏ ఆటకు సంబంధించినదో దాని పక్కన పెట్టాలి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • నేను ఇప్పుడు గేయం పాడుతూ అభినయంచేస్తాను. నా అభినయం పరిశీలించండి. (అభినయంచేయాలి.) • ఇప్పుడు మనం కలిసి అభినయం చేస్తూ గేయం పాడుదాం! <p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • గోటీలు గురిచూసి కొడతారుకదా! అట్లా గురిచూసి కొట్టే ఆటలు ఏమో ఉంటాయి? • చప్పట్లు కొడుతూ చెమ్మ చెక్క కాకుండా ఇంకా ఏమేం ఆటలు ఆడుతారు? • కట్టెలతో కొట్టేటి ఆటలు ఏమేం ఉంటాయి? • ఆటలు ఆడే బొమ్మలున్న ప్లాష్ కార్డులు చూపిస్తూ వాటికి సంబంధించిన గేయపాదాలను జతపరచడం నేర్పించాలి. • ఉదా: గోటీల ఆట బొమ్మ ఉన్న ప్లాష్ కార్డుకు “గురిపెట్టి కొట్టేటి గోటీల ఆటనా?”! అనే ప్లాష్ కార్డ్ జతచేసి చూపాలి. ఆరు ఆటలకూ ఆ విధంగా గేయపాదాల ప్లాష్ కారుక్కులు జతచేసి చూపాలి. 		<ul style="list-style-type: none"> • ఆవిధంగా అందరు విద్యార్థులు జతపరిచేదాకా బోర్లించిన కార్డులను మళ్లీ మళ్లీ షఫిల్ చేస్తూ ఆడించాలి. (ఈ ఆట ఆడటంవల్ల గేయ పాదాలను గ్రాఫికల్ గా గుర్తుపట్టగలుగుతాడు.)
3వ పీరియడ్	వినండి మాట్లాడండి సామర్థ్యం సాధన 'ఆ', 'ట' అక్షరాలు పదాలు గేయంలో గుర్తింపచేయడం ఆ, ట అక్షరాలు వర్ణమాల చార్టులో గుర్తింపచేయడం.	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ బాగున్నారా! గేయం పాడుదామా! • పునశ్చరణ : పిల్లలూ! ఇప్పుడు మనందరం అభినయం చేస్తూ గేయం ఒకసారి పాడుదామా! (అభినయం చేస్తూ గేయం పాడించాలి.) 	పాఠ్యపుస్తకం గేయం చార్టు వలర్ణమాల చార్టు నల్లబల్ల గేయపాదాల ప్లాష్ కార్డులు పాఠ పాఠ్యపుస్తకంలోని ఆటగేయం రాసిన	<ul style="list-style-type: none"> • గేయపాదాలు రాసి ఉన్న ప్లాష్ కార్డులు 3 లేక / 4 సెట్స్ తయారుచేయాలి. • పిల్లలను 3 లేక 4 గ్రూపులుగా చేసి ఒక్కో గ్రూపుకు ఒక్కో సెట్ ప్లాష్ కార్డులు ఇవ్వాలి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాలలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>II. సామర్థ్యం సాధన - అభ్యాసం (వినండి - మాట్లాడండి సామర్థ్యం కింద ఉన్న ప్రశ్నలు నల్లబల్లపై రాయాలి.)</p> <ul style="list-style-type: none"> పాఠం బొమ్మను చూడండి. పిల్లలేం చేస్తున్నారో చెప్పండి. మీరు ఆడుకొనే ఆటలు ఏవి? మీకు ఏ ఆట ఇష్టమో చెప్పండి. మీకు తెలిసిన ఒక ఆట ఎట్లా ఆడుతారో చెప్పండి. <p>(విద్యార్థుల చేత ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం మాట్లాడించిన తరువాత మరొక ప్రశ్నకు జవాబు మాట్లాడించాలి. అన్ని ప్రశ్నలకూ జవాబులు చెప్పించాలి.)</p> <ul style="list-style-type: none"> వెరీగుడ్ పిల్లలూ! బాగా జవాబులు చెప్పారు. ఇప్పుడు ఈ గేయం చార్టు చూడండి. మీ పుస్తకంలో కూడా గేయం పేజీ చూడండి. నేనడిగే వాక్యాలు ఎక్కడున్నాయో గుర్తించండి. ఏ ఆట నీకిష్టమే చెల్లాలా? ఎక్కడుంది? మూడవ వాక్యం ఏమిటో చెప్పండి. చెమ్మచెక్క ఆటనా? ఎక్కడ ఉంది? (ఈ రకమైన ప్రశ్నలు వేస్తూ గేయంలో పాదాలు/వాక్యాలు గుర్తింపజేయాలి.) ఇప్పుడు గేయంలో 'ఆట' పదం ఎక్కడెక్కడ ఉందో గుర్తించి '○' చుట్టండి. ఇప్పుడు 'ఆ' అక్షరం, 'ట' అక్షరం ఈ గేయంలో ఎక్కడెక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. వర్ణమాల చార్టులో 'ఆ' అక్షరం, 'ట' అక్షరం ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. 	<p>చార్టు (లేదా) 'ఆట'కు సంబంధించిన గేయాలు ఉన్న గ్రంథాలయ పుస్తకం.</p>	<ul style="list-style-type: none"> గేయం చూస్తూ ప్లాష్ కార్డుల్లోని పాదాలను వరుసక్రమంలో అమర్చమనాలి. ఏ గ్రూపు వారు ముందుగా పేర్చితే వారు గెలిచినట్లు. గేయాన్ని అభినయం చేస్తూ చూపండి. (గేయాన్ని అభినయం చేయించాలి.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ గేయం చూడండి. (ఆటకు సంబంధించిన మరో గేయం నల్లబల్లపై రాస్తాను). • ఈ కొత్త గేయంలో ఆట అన్న పదం ఎక్కడెక్కడ ఉందో గుర్తించండి. • ఈ గేయంలో 'అ' అనే అక్షరం 'ట' అనే అక్షరం ఎక్కడెక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. 		
4వ పీరియడ్	చదువండి సామర్థ్యం	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. • పునశ్చరణ : గేయాన్ని అందరం ఒక సారి పాడుదాం. <p>II. సామర్థ్యం సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • అక్షరాల ప్లాష్ కార్డులు తీసుకోవాలి. త, బ, ల, కం, జ, ర, ఆ, ట ఒక కార్డు తీసి • ఈ కార్డులో ఉన్న అక్షరం ఏమిటి? (అన్ని కార్డులనూ చూపి అక్షరాల పేర్లు చెప్పించాలి.) తరువాత ఏవేని రెండు కార్డులు తీసుకోవాలి. వాటిని పక్కపక్కన పెట్టి • పిల్లలూ! ఈ రెండు అక్షరాలు కలిపి చదవండి. <p>లత (ఇట్లా రకరకాలుగా అక్షరాల కార్డులు మారుస్తూ పదాలు చెప్పించాలి.) తరువాత నల్లబల్లపై ఈ కింది విధంగా</p> <p>త బ ల కం జ ర ఆ ట ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧</p> <p>రాయాలి.</p> <p>పిల్లలను ప్రశ్నలడగాలి.</p> <p>⑤, ① అక్షరాలు కలిపి చదువండి 2వ అక్షరం ఏమిటి?</p>	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల ఆటల చిత్రాలు ఉన్న ప్లాష్ కార్డులు	<p>రెండవల 45 ని॥లలో (అ) ప్రశ్నలోని వాక్యాలను నల్లబల్లపై రాయాలి.</p> <p>ఏ ఆట నీకిష్టమే చెల్లెలా? బొంగరం ఆటనా?</p> <p>అన్ని ఆటలు ఇష్టమే అక్కయ్య.</p> <p>పిల్లలూ! ఈ వాక్యాలు మీ పుస్తకంలో పాఠంలో ఎక్కడున్నవో వెతికి వాటి కింద గీయండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • గేయంలో ఆట పదానికి '○' చుట్టండి. <p>(ఇ) ప్రశ్నలోని వాక్యాలు నల్లబల్లపై రాయాలి.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. పిల్లలు క్రికెట్ ఆట ఆడుతున్నారు. 2. పాప తాడుతో ఆట ఆడుతున్నది. 3. రహీం బంతితో ఆట ఆడుతున్నాడు.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>1, 3 అక్షరాలు కలిపి చదువండి ఇట్లా పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్న ప్రశ్నలన్నీ అడుగుతూ అభ్యాసం కల్పించాలి.</p> <p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ మీరు ఈ అక్షరాలన్నీ గుర్తుపట్టారు కదా! • ఇప్పుడు 'లత' అనే పదానికి ఏవీ అక్షరాలు తీయాలో చెప్పండి. • 'జత' అన్న పదానికి అక్షర కార్డులు తీసి చూపండి. • 'రకం' పదాన్ని పెట్టి చూపండి. 		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ వాక్యాలు చూడండి. పాఠ్యపుస్తకంలో చూడండి. ఆ వాక్యాలలో 'అట' పదానికి '○' చుట్టండి. విద్యార్థులందరూ వ్యక్తిగతంగా (పుస్తకంలో రాస్తారు. ఉపాధ్యాయుడు సరిదిద్దాలి.)
5వ పీరియడ్	చదువండి సామర్థ్యం	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ అందరూ వచ్చారా. బాగున్నారా! • పునశ్చరణ : అందరం గేయాన్ని ఒకసారి అభినయం చేస్తూ పాడుదామా? (గేయాన్ని అభినయం చేస్తూ పాడాలి.) <p>II. సామర్థ్యాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • (పిల్లలకు చిత్రాల ప్లాష్ కార్డులు ఒక్కొక్కటి చూపిస్తూ ప్రశ్నించాలి.) • పిల్లలూ! ఈ కార్డుమీద ఏం బొమ్మ ఉన్నది? దీని పేరు ఏమిటి? • ఈ పేరులో ఎన్ని అక్షరాలు ఉన్నాయి? అవి ఏమేం అక్షరాలు? • మొదటి అక్షరం కార్డు తీసి చూపండి. (ఈ విధంగా అన్ని బొమ్మలను చూపిస్తూ వాటి పేర్లు చెప్పిస్తూ, ఎన్ని అక్షరాల పదం? మొదటి అక్షరం ఏమిటి? తీసి చూపండి. అంటూ పూర్తి చేయాలి.) 	పేజీ నం.29లో ఉన్న చిత్రాల ప్లాష్ కార్డులు అక్షరాల ప్లాష్ కార్డులు	<p>పిల్లలూ! పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్న 29వ పేజీ తెరవండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఇప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న బొమ్మకు తగిన అక్షరానికి జత పరుస్తూ గీతలు గీయండి. (పిల్లలు చేసిన అభ్యాసాన్ని సరిదిద్దాలి. తప్పులు చేసిన వారికి తెలియచేయాలి.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఇప్పుడు పిల్లలచేత ఒక ఆట ఆడిస్తాను. • బొమ్మ కార్డులన్నీ తెరిచి ఉంచాలి. • అక్షరాల కార్డులు బోర్లించి పెట్టాలి. • వచ్చి బోర్లించిన రామూ! నీవు ఒక కార్డు తీసి అది ఏ అక్షరమో చెప్పు (విద్యార్థి చెప్తాడు.) • ఆ అక్షరం ఏ బొమ్మకు సంబంధించినదో దాని పక్కన పెట్టు. (ఈ విధంగా అన్ని కార్డుల అక్షరాలు జతపరచవేయాలి). 		
6వ పీరియడ్	రాయండి సామర్థ్యం పేజీ నెం. 30	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ బాగున్నారా! నిన్న ఆడిన ఆట ఇంటిదగ్గర మళ్ళీ ఆడినారా? • పునశ్చరణ : గేయాన్ని ఒకసారి అందరం కలిసి అభినయం చేస్తూ పాడుదాం. <p>II. సామర్థ్య సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! నేను నల్లబల్ల మీద రాసే అక్షరాలను రాసే విధానం చూడండి. (బోర్డుమీద ఆట, లత ఆట పదాలను గుండ్రంగా పెద్దగా రాయాలి.) • ఇప్పుడు నేను ఈ అక్షరాలను చుక్కలతో రాస్తున్నాను. ఎక్కడి నుండి వెలుదలు పెడుతున్నానో ఎట్లా రాస్తున్నానో గమనించండి. (అక్షరం, అక్షరం అక్షరం నల్లబల్లపై రాసి చూపాలి.) • ఒక్కొక్కరూ వచ్చి ఈ చుక్కలు కలుపుతూ అక్షరం రాయండి. (పిల్లల చేత అక్షరాలు రాయించాలి.) (నల్లబల్లపై గీతలు గీసి గీతలలో అందంగా ఆట, కటకట, కంటకం పదాలు రాయాలి.) 		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మీ పాఠ్యపుస్తకంలో 30వ పేజీ తెరవండి. • ఇక్కడ ఉన్న చుక్కలు కలుపుతూ అక్షరాలు పదాలు రాయండి. • ఆట, కంటకం, కటకట పదాలను గుండ్రంగా గీతల్లో రాయండి. (పిల్లలు రాసిన వాటిని సరిదిద్దాలి.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>ఆట కంటకం కటకట</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • సీతా! వచ్చి ఈ పదాన్ని నేను రాసినట్లుగానే గీతలలో అందంగా రాయండమ్మా! రామూ నువు మరో పదం రాయి. గీతా నువ్వు మూడో పదం రాయి. 		
7వ పీరియడ్	పాఠం చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం,	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. • పునశ్చరణ : పిల్లలూ! నిన్న మనం నేర్చుకొన్న పదాలు చెప్పండి. చార్టు మీద పదాలు చదువండి. <p>II. సామర్థ్య సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మనం ఆటల గురించి గేయం నేర్చుకున్నాం కదా! ఈ గేయాన్ని మనం మరికొంత పొడిగిద్దాం. • చింతగింజలలో ఏవేం ఆటలు ఆడవచ్చో చెప్పండి. (ఓనగుంటలు). • కళ్ళకు గంతలు కట్టుకొని ఆడే ఆటను ఏమంటారు (ధాగుడుమూతలు). • ఒక కాలుతో గెంతుతూ ఆడే ఆట ఏమిటి? (కుంటికాలు) ఇప్పుడు మీరు చెప్పిన ఆటల పేర్లతో గేయం చెప్పండి. చింతగింజలతో ఆడేటి ఒనగుంతల పీట ఆట కళ్ళకు గంతలు కట్టుకొని ఆడే ధాగుడు మూతల ఆట ఒంటికాలితో గెంతుతూ ఆడే కుంటికాలు ఆట... 	పాఠ్యపుస్తకం చార్టు రంగు పెన్సిళ్ళు స్కెచ్ పెన్నులు	<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మీ పుస్తకంలో పేజీ నం. 31లో తల బొమ్మ ఉన్నది చూడండి. దానిని అందంగా ఆవిధంగానే గీయండి. దానిలో రంగులు నింపండి. దాని పేరు 'తల' అని రాయండి. (పిల్లలు గీస్తున్నప్పుడు వారిని పరిశీలిస్తూ సలహాలివ్వాలి. గీతలు దాటకుండా రంగులు నింపేలా సూచనలివ్వాలి. వారికి సహకరించాలి.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>(ఈ విధంగా పిల్లలచేత చెప్పిస్తూ గేయాన్ని పొడిగింపచేయాలి. దీనిని చార్టుపై రాసి గోడమీద ప్రదర్శించాలి.)</p> <p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> మరి రెండు ఆటలు పేర్లు చెప్పి రెండు పాదాలు పొడిగించండి. 		

V. ఉపాధ్యాయుని తయారీ - సంసిద్ధత అదనపు సమాచార సేకరణ : పాఠ్యాంశానికి అవసరమైన 'ఆట' గేయం చార్టు; మరికొన్ని ఆటలకు సంబంధించిన చిత్రములు, ప్లాష్ కార్డులు, అక్షరాల నమూనాలు, రాళ్ళు, చింతగింజలు మొ॥వి.

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు : -

మాదిరి పాఠ్యప్రణాళిక - 4వ తరగతి

I. పాఠం పేరు : పరోపకారం (కథ)

II. పాఠానికి అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య : 12

III. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

1. వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పరోపకారం కథ సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి.
- ◆ తాగునీరు లేకపోవడంవల్ల కలిగే ఇబ్బందులు చెప్పగలగాలి.

2. ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని చెప్పడం, రాయడం :

- ◆ పాఠం ఆధారంగా మాటలు ఎవరన్నారో చెప్పగలగాలి.
- ◆ పాఠం ఆధారంగా సరియైన పదాలతో ఖాళీలను పూరించగలగాలి.

3. ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం - స్వీయరచన :

- ◆ నీలి యొక్క స్వభావం, ఆమెలోని మంచి లక్షణాల గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.
- ◆ 'పరోపకారం' కథను సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

4. పదజాలం :

- ◆ వివరణకు తగ్గ పదాన్ని గుర్తించి రాయగలగాలి.
- ◆ పదాలనుపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.
- ◆ అంత్యాక్షరంతో పదాలు రాయగలగాలి.

5. సృజనాత్మకత :

- ◆ పాఠంలో నీలి, రాకాసి మధ్య జరిగిన సంభాషణ రాసి నాటకీకరణ చేయగలగాలి.

6. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ అవసరం ఉన్నచోట (. , ! ?) గుర్తులను రాయగలగాలి.

IV. పీరియళ్ళ వారీగా విభజన ప్రణాళిక :

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
1వ పీరియడ్	నీటి అందాలు ఉన్ముఖీకరణ చిత్రం	I. ఉపోద్ఘాతం 1. పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా! శుభోదయం. మీకు కథలంటే ఇష్టమేనా? మీకు ఎలాంటి కథలు ఇష్టం? చెప్పండి. మీకు తెలిసిన ఒక కథను చెప్పండి.		

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాలలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>2. ఉన్ముఖీకరణ :</p> <p>చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పాఠ్యపుస్తకంలోని 141వ పేజీలోని చిత్రం చూడండి. • బొమ్మలో ఎవరెవరున్నారు? • అక్కడ ఏం జరుగుతున్నది? • బొమ్మలో అబ్బాయి నీటిలో ఎట్లా పడిపోయి ఉంటాడు? • నీటిలో మునిగిన అబ్బాయిని ఎవరు రక్షించారు? • నీవెప్పుడైనా ఎవరికైనా సహాయం చేశావా? • ఇతరులకు సహాయం చేయడాన్ని ఏమంటారు? • బొమ్మనుచూసి కథను ఊహించి చెప్పండి. <p>(చిత్రం గురించి మాట్లాడిస్తూ చిత్రంలోని పదాలను, వాళ్ళు ఏం చేస్తున్నారో వాక్యాలను అలాగే కథను ఊహించి పిల్లలతో చెప్పించాలి.)</p> <p>3. శీర్షికా ప్రకటన :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ చిత్రంలో కథను ఊహించి చెప్పారు కదా! చిత్రాన్ని చూస్తుంటే ఒకబ్బాయి నీళ్ళలోపడిపోతుంటే ఇంకో అబ్బాయి కాపాడాడుతున్నట్టుగా ఉంది కదూ! ఇలా ఇతరులకు సహాయం చేసే ఒక కథ మీకు పాఠంగా ఉంది. ఆ కథ పేరు 'పరోపకారం' (పాఠం పేరు నల్లబల్లపై రాయాలి.) <p>4. నేపథ్యం :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఈ పాఠంలో ఒకమ్మాయి తన ప్రాణానికి కష్టం కలిగినా, ప్రాణాన్ని లెక్కచేయకుండా ఇతరులకు ఎలా సహాయం చేసిందో తెలియచెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం. 	పాఠ్యపుస్తకం	<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఉన్ముఖీకరణ చిత్రం గురించి మాట్లాడుకున్నాం కదా! చిత్రం ఆధారంగా మీ నోటుఉన్నకాలలో పదాలు రాయండి. • ఆ పదాలను ఉపయోగిస్తూ సొంతవాక్యాలు రాయండి. (పిల్లలు రాసిన వాటిని చర్చిస్తూ ఉపాధ్యాయుడు సరిచేయాలి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>II. పాఠ్య విషయంపై చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> ● పిల్లలూ! ఒక ఊరిలో ప్రజలకు నీటి సమస్య బాగా ఉండేది. వారు నీటి సమస్యతో ఎన్నో ఇబ్బందులు పడేవారు. ఆ ఊరిలోనే ఒక అమ్మాయి తన ప్రాణాల్ని లెక్కచేయకుండా ప్రజల నీటి సమస్యకు ఏం పరిష్కారం చేస్తుంది? ఎలా చేస్తుంది? అనేది ఈ కథ ద్వారా తెలుసుకుంటారు. (ఉపాధ్యాయుడు పాఠంలోని కథను టూకీ గా చెప్పాలి. ఆనక్కిని కలిగించాలి.) <p>III. పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> ● పిల్లలూ! ఈ రోజు చిత్రం గురించి ఏమి మాట్లాడారు? ● ఈ రోజు ఏ పాఠం గురించి ఏం మాట్లాడుకున్నాం? 		
2వ పీరియడ్	-	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం! ఎలా ఉన్నారు? 2. పునశ్చరణ : పిల్లలూ! నిన్న ఏ కథ గురించి మాట్లాడుకున్నామో? ఏం మాట్లాడుకున్నామో చెప్పండి. (4, 5 పిల్లలతో కథ గురించి చెప్పించాలి.) <p>II. పాఠ్య విషయంపై చర్చ, అవగాహన</p> <p>పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి. పిల్లలూ! నిన్న పరోపకారం కథ గురించి కొంత చెప్పాను కదా! ఇప్పుడు పాఠ్యపుస్తకంలోని 142, 143, 144 పేజీలలోని చిత్రాలను చూడండి. మాట్లాడండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● చిత్రంలో ఎవరెవరున్నారు? ● ఇంకా ఏమేమి కనబడుతున్నాయి? ● అమ్మాయి అలా ఎందుకు భయపడుతుంది? 		

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • రాక్షసి అమ్మాయి తో ఏం మాట్లాడుతుండవచ్చు. • వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఏం జరిగి ఉండవచ్చు. • రాక్షసి, అమ్మాయి అలా సంతోషంగా ఉండడానికి కారణం ఏమిటి? (మౌఖికంగా క్లుప్తంగా కథను చెప్తాను / ఉపాధ్యాయుడు కథను చెప్పాలి.) <p>పిల్లల మౌనపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! నేను చెప్పిన కథను విన్నారు కదా! మీరందరూ కథను మౌనంగా చదువుతూ అర్థంకాని పదాల కింద గీతగీయండి. <p>అర్థసంగ్రహణం :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పాఠం చదివారు కదా! మీకు అర్థంకాని పదాలకింద గీత గీశారు కదా! • గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను పాఠ్యపుస్తకంలోని 148, 149, 150 పేజీలలోని పదాలు - అర్థాలు పట్టిక చూసి తెలుసుకొని నోటు పుస్తకంలో రాయండి. • మీకు తెలియని పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను అడిగి లేదా నిఘంటువును చూసి తెలుసుకోండి. • మీరు తెలుసుకున్న అర్థాలను చెప్పండి. వీటిలో ఒక్కొక్కరు ఒక్కో సొంతవాక్యం చెప్పండి. (పిల్లలు చెప్పిన పదాలను, అర్థాలను నల్లబల్లపై రాయాలి.) • పిల్లలూ! ఇంకా మీకు అర్థాలు తెలియని పదాలుంటే చెప్పండి. నేను అర్థం వివరిస్తాను. 		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పదాలకు అర్థాలు చెప్పారు కదా! చెప్పిన పదాలు, అర్థాలు మీ నోటు పుస్తకాలలో రాయండి. • ఆ పదాలను ఉపయోగిస్తూ సొంతవాక్యాలు రాయండి. (పిల్లలు రాసి / వాటిని ఉపాధ్యాయుడూ చర్చిస్తూ సరిచేయాలి. • వాక్యాలు రాయలేని పిల్లల కొరకు మరొక కృత్యం ఇస్తాను. • పిల్లలూ! పాఠం చదువండి. 'ది' అనే అక్షరం చివరగా ఉండే పదాలను వెతికి నోటుపుస్తకంలో రాయండి. • ఎవరు ముందుగా ఎక్కువ పదాలు రాస్తారో వారికి బహుమతి ఇస్తాను.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాలలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>(పిల్లలకు ఇంకా తెలియని పదాల అర్థాలను ఉపాధ్యాయుడు వివిధ సందర్భోచిత వాక్యాలతో అర్థం చేయించాలి.)</p> <p>III. అవగాహన - పరిశీలన పిల్లలూ! ఈ రోజు పాఠం చదివి అర్థాలు తెలుసుకున్నారు కదా!</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఏ పదాలు మీకు బాగా నచ్చాయి? • మీకు నచ్చిన పదాలతో కొన్ని సొంతవాక్యాలు చెప్పండి. 		<ul style="list-style-type: none"> • పదాలన్నీ పాఠం నుండే వెతికి రాయాలి. (పిల్లలు రాసిన తరువాత వీటిని చదివిస్తాను.)
3వ పీరియడ్	-	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ బాగున్నారా! శుభోదయం! • పునశ్చరణ : పిల్లలూ! నిన్న మీరు విన్న పదాలకు అర్థాలను తెలుసుకున్నారు కదా! <p>- సంతోషం అన్న పదం ఉపయోగించి సొంతవాక్యం చెప్పండి.</p> <p>- వెరీగుడ్ పిల్లలూ! బాగా చెప్పారు</p> <p>II. పాఠ్య విషయంపై చర్చ - అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పాఠం ముందుగా ఉన్న ప్రేరణ వాక్యాన్ని చదువుతాను. వినండి. (ఉపాధ్యాయుడు చదివి వినిపించాలి.) • పిల్లల బాహ్యపఠనం : పిల్లలూ! ఈ రోజు పాఠంలోని మొదటి పేరాను (పేజీ నెం.142లోని పేరా మొత్తం) ధారాళంగా తప్పులు లేకుండా చదువండి. (ఇప్పుడు ముగ్గురు పిల్లలతో చదివించాలి. ఉచ్చారణ దోషాలు సవరించాలి.) • అర్థ సంగ్రహణం చర్చ ద్వారా : - పిల్లలూ! కథలో నీలి అందరికీ తలలో నాలుకవలె ఉండేది అన్నారు కదా! అంటే మీకు ఏమర్థమయ్యింది? 		<p>(“చదువడం - అర్థం చేసుకొని చెప్పడం - రాయడం” సామర్థ్య సాధనకు అదనపు కృత్యం కల్పిస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! అయినంత వరకూ పాఠం అర్థమయింది కదా! ఇప్పుడు మీరు జట్లుగా కూర్చోండి. ఇంతవరకు అయిన పాఠానికి మీరు ప్రశ్నలు తయారుచేయండి. కనీసం 10 ప్రశ్నలు రాయండి. అందులో 5 ప్రశ్నలు ఆలోచింపజేసేవిగా ఉండాలి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం						
		<ul style="list-style-type: none"> - నీటి గురించి నీలి ఆలోచన చేసేది అన్నారు కదా! ఏం ఆలోచన చేసి ఉండవచ్చు? - నీవే నీలి స్థానంలో ఉండే ఏం ఆలోచన చేసేవాడివి? - కథలో జలపాతం నీటిలో ఊరి చెరువు నిండేది అని ఉంది కదా! ఇంకా వేటిద్వారా చెరువు నిండుతది? - చెరువు ఎండిపోకుండా ఉండాలంటే ఏం జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి? - కలియ తిరగడం అంటే ఏమిటి? (ఈ విధంగా ప్రశ్నలడుగుతూ చర్చ జరుపుతూ అర్థనాంకగ్రహణ చేయిస్తాను.) <p>III. అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! తలలో నాలుక అనే వదబంధాన్ని ఉవయోగించి సొంతవాక్యం చెప్పండి. • కలియ తిరగటం అన్న పదంతో సొంతవాక్యం చెప్పండి. 		<p>(పిల్లలు రాసిన వాటిని పరిశీలిస్తూ వారికి సూచనలిస్తుంటాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • రాయడం అయిపోయిందా పిల్లలూ! ఇప్పుడు ఒక్కొక్క జట్టులోంచి ఒకరు వచ్చి మీరు రాసిన ప్రశ్నలు చదివి వినిపించండి. <p>(పిల్లలు వినిపించిన ప్రశ్నలలో లోపాలుంటే వారితో చర్చిస్తూ సరిదిద్దుతాను.)</p>						
4వ పీరియడ్	పాఠ్యబోధన 143వ పేజీలో “బండరాము నుండి 144వ పేజీలో దీవించింది ముసలామె” వరకు	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం! • పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - నిన్ను ఎంత వరకు కథ చెప్పుకున్నాము? - తగినంత నీరు లేకపోతే ఎటువంటి ఇబ్బందులు ఎదుర్కొనవలసి వస్తది? <p>II. పాఠ్య విషయంపై చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> • విద్యార్థుల బాహ్యపఠనం : <ul style="list-style-type: none"> - ఇప్పుడు పేజీ 143లో ఉన్న పాఠం చదువు శ్రీనూ! (కొంత చదివాక ఆపాలి.) - అక్కడి నుండి నువ్వు చదువు గీతా! (ఇట్లా 3 లేక 4 గురు పిల్లలచేత పాఠం చదివిస్తాను.) 	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల	<p>“చదువడం - సామర్థ్యం సాధన కొరకు అదనపు కృత్యం”</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఈ రోజు చదివిన పాఠ్య భాగంలోని నామవాచక / సర్వనామ, క్రియా పదాలను పట్టికలో రాయండి. <table border="1" data-bbox="1079 1674 1325 1777"> <thead> <tr> <th>నామవాచకం</th> <th>సర్వనామం</th> <th>క్రియ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>(పిల్లలు రాసిన వాటిని సరిదిద్దుతాను.)</p>	నామవాచకం	సర్వనామం	క్రియ			
నామవాచకం	సర్వనామం	క్రియ								

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> ● ఉపాధ్యాయుడి ఆదర్శ పఠనం : <ul style="list-style-type: none"> - విద్యార్థులు చదివిన ఉచ్చారణ దోషాలు సవరిస్తూ విరామ చిహ్నాలు పాటిస్తూ భావయుక్తంగా పాఠం చదివి వినిపిస్తాను. ● అర్థ సంగ్రహణం : <ul style="list-style-type: none"> - నీలి సందులో తొంగి చూసింది కదా! ఎప్పుడెప్పుడు తొంగి చూస్తావు? - నీకు ఎప్పుడు సంతోషమయితది? - సంబురం అందరితో పంచుకోవడం అంటే ఏమిటి? ఎట్లా పంచుకుంటారు? - రాకాసిని చూడగానే నీలికి భయం అనిపించింది కదా! నీకు ఏమేం చూస్తే భయం అనిపిస్తది? అప్పుడేంచేస్తావు? - ముసలామె “మంచిగ బతుకు” అని దీవించింది కదా! దీవించేటప్పుడు ఇంకా ఏమేం అంటా ఉంటారు? - విలవిలలాడటం అంటే ఏమిటి? (ఈ విధంగా ఆలోచింపచేసే ప్రశ్నలడుగుతూ చర్చిస్తూ అర్థసంగ్రహణం చేయిస్తాను.) <p>III. అవగాహన - పరిశీలన</p> <ul style="list-style-type: none"> ● నీలి రాకాసి బెదిరింపుకి భయపడి ఊరుకున్నదా? ఏమని ఆలోచించింది? ● విలవిలలాడటం అన్న పదాన్నుపయోగించి సొంతవాక్యం చెప్పండి. 		
5వ పీరియడ్	పాఠ్యాంశ బోధన పేజీ 144లో “ముసలామె... .. ఊర్లోకి ఉరికింది” వరకు	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> ● పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం! ● పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - సంబురం అన్న పదానికి ఒక సొంతవాక్యం చెప్పండి. 	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల	<p>“రాయడం - సామర్థ్యానికి అదనపు కృత్యాలు”</p> <ul style="list-style-type: none"> ● పిల్లలూ! పాఠంలోని కొన్ని

ప్రీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>- సంతోషం అనే అర్థం వచ్చే మరికొన్ని పదాలు చెప్పండి.</p> <p>II. పాఠ్య విషయంపై చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> ● పిల్లల బాహ్యపఠనం : - పిల్లలూ! 144వ పేజీలో పాఠం చదువండి. (3 లేక 4 గురు పిల్లలచే పాఠం చదివిస్తాను.) ● ఉపాధ్యాయుడి ఆదర్శ పఠనం : - (విద్యార్థులు చదివిన దోషాలు సవరిస్తూ విరామ చిహ్నాలు పాటిస్తూ భావయుక్తంగా పాఠం చదివి వినిపిస్తాను.) ● అర్థ సంగ్రహణం : - జనం కోసం బతికే వాళ్ళని ఏమంటారు? - అందరూ కలిసి బండరాయిని జరిపారు కదా! ఇట్లా మీరందరూ కలిసి ఎప్పుడైనా ఏదైనా పనిచేశారా? 		<p>పదాలు నల్లబల్లపై రాస్తాను. వాటినుపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి.</p> <p>(నల్లబల్లపై పదాలు రాస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● మంచిగ బతుకు ● విలవిలలాడుట ● సాహసం ● తలవంచుకొను ● ఆలోచనలోపడు ● సంబురపడు <p>(పిల్లలు రాసిన సమాధానాలు</p>
		<p>- ఎప్పుడెప్పుడు ఆనందంతో ఎగురుతారు?</p> <p>- భయంతో ఎప్పుడెప్పుడు కండ్లు మూసుకున్నావు?</p> <p>- తలనిమరడం అంటే ఏమిటి? ఎప్పుడెప్పుడు, ఏవే సందర్భాల్లో తల నిమురుతారు? (ఇట్లా ఆలోచింప చేసే ప్రశ్నలడుగుతూ పాఠంలోని కీలక అంశాలని అర్థం చేయిస్తాను.)</p> <p>III. అవగాహన - పరిశీలన (రాకాసి మంచిదా? చెడ్డదా?)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● నీలి చేసిన పని సరియైదేనా? ● ముసలామె దీవెనతో ఆలోచనలో పడ్డ నీలి ఏమనుకుంది? ఏం చేసింది? ● రెండవసారి కనపడ్డ రాకాసిని చూసి నీలి భయపడ్డదా? లేదా? ఎట్లా చెప్పగలవు? 		<p>పరిశీలించి సరిదిద్దుతాను.)</p>

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
6వ పీరియడ్	వినడం ఆలోచించి మాట్లాడడం	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! కూర్చోండి. • పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - పరోపకారం కథను సొంతమాటల్లో చెప్పండి. - కథలో నీకు బాగా నచ్చిన అంశం ఏమిటి? <p>II. సామర్థ్యసాధన - అభ్యాసం (145వ పేజీలోని వినడం - మాట్లాడడం సామర్థ్యం కింద ఉన్న ప్రశ్నలు నల్లబల్లపై రాస్తాను.)</p> <p>అ) నీలి అందరికీ తలలో నాలుక కదా! తలలో నాలుకలా ఉండడం అంటే ఏమిటో చెప్పండి.</p> <p>ఆ) తాగునీరు లేకపోతే కలిగే ఇబ్బందులు ఏమిటో చెప్పండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! నల్లబల్లపై ఉన్న మొదటి ప్రశ్న చదువండి. ఒక్కొక్కరూ లేచి దాని జవాబు చెప్పండి. <p>(పిల్లలందరూ సమాధానం చెప్పిన తర్వాత ఒక్కరిచే సమాధానం క్రోడీకరింపజేసి పూర్తిగా చెప్పిస్తాను. రెండవ ప్రశ్నకు కూడా అదే విధంగా చెప్పిస్తాను.)</p>	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల ఆటల చిత్రాలు ఉన్న ప్లాష్ కార్డులు	ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకోవడం పిల్లలు పాఠం చదువండి. పాఠంలో “ ” ఎక్కడ ఉన్నాయో చూడండి. వాటి మధ్యలోని వాక్యాల కింద గీత గీయండి. ఆ వాక్యాలను చదువండి. ఎవరు అన్నారో చెప్పండి.
7వ పీరియడ్	ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం సామర్థ్య సాధన	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! • పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - తాగునీరు కొరత వల్ల కలిగే ఇబ్బందులు కొన్ని చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! నిన్న మీరు ఇన్వర్సెట్ కామాల మధ్య ఉన్న వాక్యాలు రాశారు కదా! ఇప్పుడు నేను వాటిలో నుండి ఒక వాక్యం చెబుతాను. అది ఎవరన్నారో మీరు చెప్పాలి. 		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు మీ పాఠ్యపుస్తకంలో 145వ పేజీలో 'చదువడం' సామర్థ్యం కింద ఉన్న (అ) (ఆ) అభ్యాసాలు తప్పలు లేకుండా రాయండి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 ని॥లు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 ని॥లలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • “కొండ కిందనే మా ఊరు. నన్ను ఏం చేయకు” ఈ మాట ఎవరన్నారు? • ‘జలపాతం సంగతి ఎందుకు చెప్పావు?’” ఈ మాటలు ఎవరన్నారు? <p>(ఇట్లా దాదాపు అన్ని వాక్యాలు ఎవరన్నారు అనేది వాక్యాలు చదువుతూ పిల్లలచేత చెప్పిస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు 145వ పేజీలోని ఈ ఖాళీలు నల్లబల్లమీద రాస్తాను. చదువండి. (“చదువడం” సామర్థ్యం కింది (ఆ) అభ్యాసంలోని వాక్యాలు నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <ol style="list-style-type: none"> 1) నీలగిరిలోని వాళ్ళకు _____ బాధలు ఉన్నవి. 2) కొండమీద _____ కింద జలపాతం ఉన్నది. 3) కొండమీద _____ ఉన్నది. 4) నీలికి కొండమీద _____ కనిపించింది. 5) నీలి మంచితనం ముందు రాకాసి _____ 6) నీలి _____ గా ఊర్లోకి ఉరికింది. <p>(వారు చెప్పిన పదం సరియైనదో కాదో చర్చిస్తూ పాఠంలో ఆ పేరాలు మరొక మారు చదివిస్తూ సరియైన పదం చెప్పేలా ప్రోత్సహిస్తాను.)</p>		<p>(పిల్లలు రాసిన వాటిని చర్చిస్తూ దోషాలు సవరిస్తాను.)</p>
8వ పీరియడ్	<p>అలోచించి సొంతంగా రాయడం. “స్వీయరచన” సామర్థ్యసాధన.</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : శుభాశీస్సులు పిల్లలూ! బాగున్నారా! • పునశ్చరణ : నిన్న మనం చదువడం, అర్థం చేసుకొని చెప్పడం సామర్థ్యంలోని 		<ul style="list-style-type: none"> • అందరూ సమాధానాలు రాశారు కదా! ఒకరు వచ్చి మీ జవాబు నల్లబల్లపై రాయండి.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>అభ్యాసాలు పూర్తి చేశాం కదా! ఇంకా పూర్తి చేయని వారెవరూ లేరు కదా! సరే! ఈ రోజు స్వీయరచన అభ్యాసాలు సాధిద్దాం!</p> <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం (నల్లబల్ల పై స్వీయరచన ప్రశ్నలు రాస్తాను.)</p> <p>అ) నీలి లాంటి కూతురు ఉండాలని అందరూ అనుకునేవారు కదా! అట్లా ఎందుకు అనుకునేవారో ఆలోచించి రాయండి.</p> <p>ఆ) 'పరోపకారం' కథను సొంతమాటల్లో రాయండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మొదటి ప్రశ్న చదువండి. అందరూ నీలి లాంటి కూతురు ఉండాలని ఎందుకు అనుకునేవారో ఆలోచించి చెప్పండి. ఏవే మంచి లక్షణాలు నీలికి ఉన్నాయి? <p>(పిల్లలందరూ చెప్పిన సమాధానాలు విని ఒక విద్యార్థిచే క్రోడీకరింపజేస్తాను.) (అదే విధంగా రెండవ ప్రశ్నకు కూడా జవాబు అందరిచేత చెప్పిస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు ఈ జవాబులు నోటుపుస్తకాలలో రాయండి. <p>(పిల్లలు రాస్తున్న వాటిని పరిశీలిస్తాను. వారికి సహకరిస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • జవాబులు రాయడం అయిపోతే ఒక్కొక్కరూ లేచి మీ సమాధానాలు చదువండి. • ఎవరి జవాబు బాగా వచ్చింది? వారికి అభినందనలను చెప్పండి. • ఎవరు సరిగా రాయలేకపోయారో వారి జవాబులు ఒక సారి పరిశీలిద్దాం. 		<p>(ఎక్కువ దోషాలతో జవాబు రాసిన విద్యార్థిని పిలిచి ఆ జవాబు నల్లబల్లపై రాయిస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ జవాబు చదవండి. • దీని భావం సరిగ్గా ఉన్నదా? • వాక్యాలు సరియైన క్రమంలో ఉన్నాయా? • వాక్య నిర్మాణం సరిగ్గా ఉన్నదా? • ఉపయోగించిన పదజాలం సరియైనదేనా? దీనికన్నా మెరుగైన పదాలు ఏవైనా ఉపయోగించవచ్చా? • ఏవే పదాలలో అక్షరదోషాలు ఉన్నాయి? • వాటిని సవరించి పెట్లా రాస్తారు. <p>(ఈ విధంగా చర్చిస్తూ పిల్లలచేత సమాధానాన్ని సరిదిద్దుతాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఇప్పుడు మీరు రాసిన సమాధానాలు ఈ విధంగా సరిచూసుకొని, దోషాలు

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
				<p>సవరించుకొని తప్పులు లేకుండా సమాధానాలు మీ పాఠ్యపుస్తకాలలో రాయండి. (పిల్లలు రాసిన సమాధానాలు సరిదిద్దుతాను.)</p>
9వ పీరియడ్	పదజాలం సామర్థ్యసాధన	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ బాగున్నారా! • వునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - నీలి గురించి చెప్పండి. - 'పరోపకారం' పాఠంలో సొంతవాక్యాలు చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • (పూర్తి తరగతి కృత్యం) విద్యార్థులను 2 గ్రూపులు చేయాలి. (కొన్ని పదబంధాలు రాసిన ప్లాష్ కార్డులు, మాటకారి, గాయకుడు, తిరుగుబోతు, పొగరుబోతు, తిండి పోతు, సోమరిపోతు, పనిరాక్షసుడు, బలవంతుడు, పనిమంతుడు మొదలగునవి.) పిల్లలూ! ఇక్కడ కొన్ని ప్లాష్ కార్డులు ఉన్నాయి. ఒక గ్రూపు నుండి ఒకరు వచ్చి కార్డు తీయాలి. వాటిపైన కొన్ని విశేషణ పదాలు ఉన్నాయి. ఎటువంటి లక్షణాలున్న వ్యక్తులకు ఈ విశేషణాన్ని ఉపయోగిస్తారో చెప్పాలి. (ఉదా: చాలా బలం కలిగి ఉన్నవాడు) (బలవంతుడు) ఇంకొక గ్రూపువారు ఆ పదం చెప్పాలి. సరియైన పదం చెపితే ఆ గ్రూపుకు ఒక పాయింటు. 	ప్లాష్ కార్డులు పాఠ్యపుస్తకం నోటుపుస్తకం నల్లబల్ల	<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఆటలు బాగున్నాయా! • ఇప్పుడు మీరు ఆడిన ఆటలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలు 146వ పేజీలో ఉన్నాయి. ఈ పేజీలోని (అ) (ఇ) అభ్యాసాలు పాఠ్యపుస్తకంలో తప్పులేకుండా పూర్తి చేయండి. (పిల్లలు రాసిన వాటిని పరిశీలించి చర్చిస్తూ సరిదిద్దుతాను.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాలలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<p>(ఇలా కార్డులన్నీ అయిపోయే వరకు ఆడించాలి.)</p> <ul style="list-style-type: none"> అంత్యాక్షరి ఆట (పూర్తి తరగతి కృత్యం) అందరు పిల్లలను 4 గ్రూపులుగా చేస్తాను. నల్లబల్లకు ఎదురుగా 4 గ్రూపుల పిల్లలనూ 4 వరుసలలో నిలబెట్టాలి. నల్లబల్లపై నాలుగు కాలమ్స్ కొట్టాలి. ఒక్కో గ్రూపు వారు ఒక్కో కాలమ్ లో ఒక సరళ పదం రాసి వెనక్కి వెళ్ళిపోవాలి. గ్రూపులలోని 2వ విద్యార్థి వచ్చి ముందు పదంలోని చివరి అక్షరంతో మొదలయ్యే మరోపదం రాసి వెనక్కి వెళ్ళిపోవాలి. ఇట్లా ఏ గ్రూపు ముందుగా పూర్తి చేస్తే ఆ గ్రూపు గెలిచినట్లు. 		
10వ పీరియడ్	సృజనాత్మకత సామర్థ్యసాధన	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - ఎప్పుడూ తిరుగుతూ ఉండేవాణ్ణి ఏమంటారు? - ఎప్పుడూ సోమరిగా ఉండేవాణ్ణి ఏమంటారు? <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నీలి, రాకాసి తో మాట్లాడింది కదా! వారిద్దరి మధ్య సంభాషణ ఎక్కడ జరిగింది? ముందు ఎవరు ఎవరితో ఏమన్నారు? గుర్తుచేసుకోండి. ఇప్పుడు మీరంతా జత, జతగా గ్రూపులుగా విడిపొండి. ఒకరు రాకాసిగా మరొకరు నీలిగా సంభాషణ చెప్పండి. 		<ul style="list-style-type: none"> సంభాషణ చాలా బాగా అభినయం చేశారు పిల్లలూ! ఇప్పుడు జట్టుగా కూర్చోని మీ నోటుపుస్తకాలలో ఈ సంభాషణ చక్కగా రాయండి. (పిల్లలు రాసిన సంభాషణ వారితో చర్చిస్తూ సరిదిద్దుతాను.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాలలో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • ముందు రాకాసి ఏమన్నది? దీనికి నీలి ఏం జవాబు చెప్పింది? (ఇట్లా ఆలోచించి మాట్లాడండి.) (10 నిమిషాలు సాధన చేయిస్తాను.) • పిల్లలూ! ఇప్పుడు ఒక్కొక్క జట్టు వచ్చి మీ సంభాషణ ప్రదర్శించండి. • అభినయంతో చేసి చూపండి. (ఈ విధంగా పిల్లలందరిచే సంభాషణ అభినయంతో ప్రదర్శింపచేసి దోషాలు స్వరిస్తాను.) 		
11వ పీరియడ్	భాషను గురించి తెలుసుకుందాం! పదజాలంలో (ఆ) అభ్యాసం	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ బాగున్నారా! శుభోదయం. • పునశ్చరణ : <ul style="list-style-type: none"> - రాకాసి నీలి మధ్య సంభాషణ రాశారు కదా! ఒకరు వచ్చి మీరు రాసిన సంభాషణ చదివి వినిపించండి. <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! చూడండి. ఈ పదాలు చదువండి. వీటితో సొంత వాక్యాలు చెప్పండి. (నల్లబల్లపై పదాలు రాస్తాను.) <ol style="list-style-type: none"> 1. తలలో నాలుక 2. తల నిమరడం 3. పరోపకారం 4. జలపాతం 5. మంచితనం • మొదటి పదం చదివారా! తలలో నాలుక అంటే ఏమిటి? ఆ పదం ఉపయోగించి సొంతవాక్యం చెప్పండి. • తల నిమరడం అన్న పదబంధం ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి. (ఇట్లా అన్ని పదాలకు పిల్లలచేత వాక్యాలు చెప్పిస్తాను.) • వెరీగుడ్! బాగా చెప్పారు పిల్లలూ! 	పాఠ్యపుస్తకం నల్లబల్ల	<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు 146వ పేజీలోని (ఆ) అభ్యాసంలోని పదాలకు సొంతవాక్యాలు మీ నోటుపుస్తకాలలో రాయండి. • తరువాత 147వ పేజీలోని భాషను గురించి తెలుసుకుందాంలో ఇచ్చిన పేరాలో అవసరమైనచోట (. . ! ?) గుర్తులను రాయండి. (పిల్లలు రాసిన తర్వాత వాటిని సరిదిద్దుతాను.)

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం / సామర్థ్యం మొదటి 45 నిమిషాలు	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	పిల్లలకు రెండవ 45 నిమిషాల్లో కల్పించే అభ్యాసం/మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • ఇప్పుడు ఒకసారి విరామ చిహ్నాలను గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. • వాక్యాంత బిందువు (ఫుల్స్టాప్) అంటే ఏమిటి? ఎక్కడ ఉపయోగించాలి? • కామా ఎక్కడ ఉంచాలి? ప్రశ్నార్థకం, ఆశ్చర్యార్థకం ఎక్కడ ఉపయోగించాలో చెప్పండి. (పిల్లలకు విరామ చిహ్నాలను పునశ్చరణ చేయిస్తాను.) 		
12వ పీరియడ్	నేనివి చేయగలనా? (స్వీయరచన)	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. • పునశ్చరణ : కథను ఎవరైనా ఒకరు సొంతమాట్లో చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్య సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పాఠం అందరికీ బాగా అర్థమయింది కదా! ఇప్పుడు మీరు పేజీ నం. 147లో “నేనివి చేయగలనా?” అభ్యాసం చూడండి. • వీటిలో ప్రశ్నలు చదవండి. • ఆ ప్రశ్నలకు మీరు సమాధానం చెప్పగలిగితే ‘ఔను’ మీద, చెప్పలేకపోతే ‘కాదు’ మీద ‘✓’ గుర్తు పెట్టండి. (పిల్లలు గుర్తులు పెడతారు.) • మొదటి ప్రశ్నకు ఎంత మంది ‘ఔను’ ఎంతమంది ‘కాదు’ పెట్టారు? • రెండవ ప్రశ్నకు ‘ఔను’ ఎంత మంది పెట్టారు? ‘కాదు’ ఎంతమంది పెట్టారు? (ఇట్లా అన్ని ప్రశ్నలకు ఔను, కాదు ఎంత మంది పెట్టారో తెలుసుకుంటాను. ఏ సామర్థ్యంలో ఎక్కువ శాతం వెనుకబడి ఉన్నారో అంచనా వేసుకుంటాను.) 		<ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలు ఏ సామర్థ్యంలో వెనుకబడి ఉన్నారో తెలుసుకొన్న తర్వాత ఆ సామర్థ్యానికి పునరభ్యాసనం కల్పిస్తాను.

V. ఉపాధ్యాయుడి తయారీ, అదనపు సమాచార సేకరణ :

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు :

గణితం - ప్రాథమిక స్థాయి

1. నూతన పాఠ్యపుస్తకాల తాత్వికత - అవగాహన 2
2. ఉపాధ్యాయుని సంసిద్ధత, ప్రణాళికలు, వ్యూహాలు 16
3. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం - అవగాహన 23

1. నూతన పాఠ్యపుస్తకాల తాత్వికత - అవగాహన

పరిచయం

ఎంత మంచి పాఠ్యపుస్తకాలైనా కూడ కొంతకాలం తర్వాత మార్పు చెందడం (సిలబస్ రివిజన్) అనేది తప్పనిసరి. పాఠ్య పుస్తకాలలో ఉన్న అంశాలు గాని; చెప్పవలసిన విషయాలు గాని పూర్తి స్థాయిలో మారనప్పటికి చెప్పే ధోరణిలో, విధానంలో మార్పు వస్తుంది. కాలానుగుణంగా; బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో మార్పు రావాల్సిన అవసరం ఉంది. పరిస్థితులకు అనుగుణంగా విద్యార్థులు / పిల్లల ప్రవర్తనలో; నేర్చుకునే విధానంలో మార్పులు వచ్చాయి. ప్రస్తుత సమాజంలో “గణితము” లేని జీవితాన్ని మనము ఊహించలేము. ఉదయం నుండి రాత్రి వరకు జరిగే అనేక కార్యకలాపాల్లో మనకు తెలియకుండానే “గణితము”ను ఉపయోగించి పనులు చేసుకుంటాము. పిల్లలు పాఠశాలకు రాకముందే ఎంతో కొంత గణిత భావనలు నేర్చుకొని ఉంటారు. ఈ భావనలు నేర్చుకోవడంలో పిల్లలకు ఎలాంటి భయం, ఒత్తిడి ఉండవు. ఆడుతూ, పాడుతూ హాయిగా, ఆహ్లాదంగా నేర్చుకుంటారు. తర్వాత పాఠశాలకు వచ్చే సరికి అదే పిల్లలకు గణితం అంటే క్లిష్టత ఏర్పడి ఆసక్తి తగ్గిపోతుంది. విద్యార్థులలో గణితం పట్ల ఆసక్తిని కలిగిస్తూ గణితాన్ని కేవలం సమస్య సాధనకు పరిమితం చేయకుండా పిల్లలందరూ గణితాభ్యసనాన్ని ఆహ్లాదంగా నేర్చుకోవడం; లోతైన అవగాహన పెంపొందించడం తప్పనిసరి. వారికి కృత్యాధార పద్ధతిలో గణిత భావనలు అవగాహన పరచడానికి గతంలో 1 నుండి 5 తరగతులకు నూతన గణిత పాఠ్యపుస్తకాలను వినియోగంలోకి తీసుకురావడం జరిగింది. గణితంను కేవలం సంఖ్యలు మరియు అంతరాళాల దృశ్యీకరణ; క్రమాలను పరిశీలించడానికే / నేర్చుకోవడానికే పరిమితం చేయకుండా వాటిని అనుక్షణం ఉపయోగించే జీవిత అంతర్భాగ విషయంగా చూపబడింది.

3, 4, 5 తరగతుల నూతన పాఠ్యపుస్తకాలపై మరింత లోతుగా అవగాహన పొందడానికి కింది విషయాలను చర్చిద్దాం:

1. 3, 4, 5 పాఠ్యపుస్తకాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించండి. వాటిలోని ప్రత్యేక అంశాలను గుర్తించి జాబితా తయారుచేయండి.
2. నూతన పాఠ్య పుస్తకాలను అవగాహన చేసుకొని వినియోగించుకోవడానికి పాఠ్యపుస్తకాలలో చదవాల్సిన ముఖ్యమైన అంశాలేవి?
3. పాఠ్యపుస్తకంలోని “ముందుమాట”, “ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు” వేటి గురించి చర్చించింది. ఇవి పాఠ్యపుస్తక అవగాహనకు ఏ విధంగా దోహదపడుతుంది?
4. కొత్త పాఠ్య పుస్తకంలో మీరు గమనించిన మార్పులు / తేడాలు తెల్పండి.

పుస్తకాలను పరిశీలించారు కదా! మీ పరిశీలనలో కింది అంశాలు గుర్తించి ఉంటారు.

- i) రంగు రంగుల బొమ్మలు కల్పిఉండడం.
- ii) స్వీయ అభ్యసనానికి అనుకూలంగా ఉండడం.
- iii) నిజ జీవిత సందర్భాలు / కృత్యాలు / ఆటల ద్వారా భావనను పరిచయం చేయడం.
- iv) ప్రయత్నించండి, ఇవి చేయండి అనే శీర్షికల ద్వారా భావనలు అర్థం చేసుకోవడం.
- v) సూచనలు విద్యార్థులు చదివి సులభంగా అర్థం చేసుకోవడం.
- vi) అభ్యాసాలు అన్ని స్వంతంగా చేసుకునే విధంగా ఉండడం.
- vii) స్వీయ మూల్యాంకానికి దోహదపడడం.

ఏ పుస్తకమైన దాని యొక్క వివరాలు గాని, అందులోని అంశాలు గాని ఏమున్నాయో తెలుసుకోవాలంటే పుస్తకంలో ఇవ్వబడిన ముందుమాటను, రచయిత యొక్క అభిప్రాయాలు చదవాలి. అదే విధంగా ప్రస్తుత గణిత పాఠ్యపుస్తకంను గురించి అవగాహన చేసుకోవాలంటే “ముందుమాట”ను క్షుణ్ణంగా చదివి దానిలోని అంశాలకు విస్తృత అర్థాన్ని కనుక తెలుసుకుంటే పుస్తకం యొక్క తాత్వికత, అందులో ఏయే అంశాలు ఇమిడి ఉన్నాయి అనే విషయాలు దాదాపుగా అవగతం అవుతాయి. ఈ పాఠ్య పుస్తకాన్ని తరగతి గదిలో సమర్థవంతంగా వినియోగించాలంటే పాఠ్యపుస్తకంలో ఇచ్చినటువంటి “ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు” అనే శీర్షిక కింది అంశాలు చదవాల్సి ఉంటుంది. దీనిలో ఏ ఏ భావనలను బోధించాలి?, ఎలా బోధించాలి? ఎలాంటి వ్యూహాలు అవలంబించాలి? వాడాల్సిన బోధనాభ్యసన సామగ్రి ఏమిటి? తరగతి గది నిర్వహణ ఎలా చేయాలో వివరించబడింది.

ప్రధానంగా పాఠ్యపుస్తకంలోని ముందుమాటను పరిశీలించినట్లయితే కింది ముఖ్య విషయాలు మనకు అవగతం అవుతాయి.

- ◆ గణితం అనేది మానవ దైనందిక జీవితంలో అంతర్భాగం.
- ◆ పాఠశాల దశకంటే ముందే పిల్లలు అనేక గణిత భావనలు, నైపుణ్యాల పై పరిచయం ఏర్పరుచుకొని ఉంటారు. ఉదా॥ ఎక్కువ - తక్కువ; పొడవు - పొట్టి; విశ్లేషించడం; అంచనావేయడం; సంధాన పరచడం మొదలగునవి.
- ◆ గణితం అనేది కేవలం సమస్యసాధనకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా నేర్చుకున్న భావనలు దైనందిక జీవితంలో ఉపయోగించుకునే విధంగా ఉండాలి.

- ◆ ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తక లక్షణాలు క్షుణ్ణంగా వివరించబడినాయి.

పాఠ్య పుస్తకంలోని “ఉపాధ్యాయునికి సూచనలు” అనే శీర్షిక కింద పాఠ్యప్రణాళిక మరియు బోధనా సంబంధిత అంశాలు చాలా విస్తృతంగా వివరించబడినాయి. వీటిలోని ముఖ్యాంశాలు కొన్ని కింద ఇవ్వబడినాయి.

- ◆ సంఖ్యా వ్యవస్థ మరియు జ్యామితి అంశాలకు చెందిన పాఠ్యాంశాలు.
- ◆ మూర్త వస్తువుల ప్రాధాన్యత, పాఠ్యపుస్తకంలో సూచించిన కొన్ని మూర్త వస్తువులు.
- ◆ తరగతి గది బోధనకు ప్రణాళిక తప్పనిసరిగా ఉండాలి.
- ◆ పిల్లలు స్వంతంగా సమస్యలను సాధించేటట్లు ప్రోత్సహించడం.
- ◆ బోధనాభ్యసన సామాగ్రిని ముందుగానే సేకరించాలి.

ఈ నూతన పాఠ్యపుస్తకంలో భావనల పరిచయం కోసం ఇచ్చిన సందర్భాలు, కృత్యాలు, పిల్లల అభ్యాసం కోసం ఇచ్చిన అభ్యాసాలు కాకుండా ఇవిచేయండి, ప్రయత్నించండి, ఆలోచించండి - చర్చించండి, శీర్షిక కింద కొన్ని సమస్యలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇవి ఎందుకోసం ఇవ్వబడ్డాయి? వీటిని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో ఉపాధ్యాయులు ఎలా ఉపయోగించాలో పరిశీలిద్దాం!

ఇవిచేయండి :

- ◆ విద్యార్థి తాను నేర్చుకున్న భావనలు, ఎంత మేరకు అవగాహన జరిగిందనే విషయాన్ని వెంటనే తెలుసుకోవడం కోసం ఉద్దేశించబడింది.
- ◆ ఒక భావనకు మాత్రమే పరిమితమై ఉంటుంది.
- ◆ వీటిని విద్యార్థులు స్వంతంగా సాధించవలసి ఉంటుంది. ఇవి వారి ఆత్మస్థిరీకరణ పెంపొందించే విధంగా ఉంటాయి.
- ◆ పిల్లలు వీటిని సమర్థవంతంగా సాధించగలిగితే ఆ భావన వారికి అర్థమైనట్లు భావించాలి.
- ◆ కాబట్టి ప్రతీ ఉపాధ్యాయుడు “ఇవి చేయండి” శీర్షిక కింది సమస్యలు పిల్లలచే వ్యక్తిగతంగా / జట్టు కృత్యంగా నిర్వహించి వారి అభ్యసనకు సహకరించాలి.

ప్రయత్నించండి :

- ◆ ఇందులో ఇచ్చిన సమస్యలు, ప్రవచనాలు, భావనల అవగాహన తర్వాత విద్యార్థులు వాటిపై కల్గి ఉన్న అవగాహనను సాధారణీకరించుకోవడానికి, మరింత లోతుగా అవగాహనపొందడానికి, భావనల స్థిరీకరణను పరీక్షించడానికి ఉద్దేశించబడినది. ఇవి కొంచెం కారిన్యత కల్గి ఉంటాయి.
- ◆ ఇవి స్వంతంగా సాధించాల్సి ఉంటుంది. ఎక్కడైనా సందేహాలు వస్తే ఉపాధ్యాయునితోగాని తోటి విద్యార్థులతోగాని చర్చించి సందేహా నివృత్తి చేసుకోవాలి.
- ◆ ఇవి విద్యార్థులకు ఆలోచనా శక్తిని రేకెత్తింపచేసి, సవాళ్లను స్వీకరించే విధంగా ఉంటుంది.

ఆలోచించండి - చర్చించండి :

- ◆ నేర్పినటువంటి భావనల పరిధిని దాటి విద్యార్థుల స్థాయిని పరీక్షించడానికి ఈ శీర్షిక ఉద్దేశించబడింది.
- ◆ ఇవి జట్టు కృత్యంగా నిర్వహించాల్సిన అంశము.
- ◆ ఇవి పిల్లల్లోని సృజనాత్మకతను వెలికితీయుటకు దోహదపడుతుంది.
- ◆ ఇవి పిల్లలకు అదనపు అభ్యసనాంశంగా దోహదపడుతుంది. భావనలపట్ల విస్తృత అవగాహనకోసం తోటి విద్యార్థులతో చర్చించడానికి ఇది ఉపకరిస్తుంది.

ఉపాధ్యాయుడు తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు పాఠ్యపుస్తకంలోని భావనలు, వివిధ శీర్షికల కింద ఇచ్చిన అంశాలు ఎలా దోహదపడతాయి? ఎందుకోసం ఇవ్వబడ్డాయి? ఎలా నిర్వహించాలో అవగాహనపొందుటకు వివరించడం జరిగింది. ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలను లోతుగా పరిశీలించి చూసినట్లయితే కొన్ని ప్రముఖ మార్పులు మనకు గోచరిస్తాయి. అవి:

- i) పాఠ్యపుస్తకాల భాష సరళంగా ఉండి స్వయం అభ్యసనా దీపికల్లాగా ఉపయోగపడడం.
- ii) పాఠ్యపుస్తకాలు స్వీయం మూల్యాంకనానికి దోహదపడే విధంగా ఉండడం.
- iii) జట్టు కృత్యాలు / వ్యక్తిగత కృత్యాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం.
- iv) “ప్రయత్నించండి” శీర్షిక కింద ఇచ్చిన సమస్యలు విద్యార్థులకు ఆలోచనా శక్తిని రేకెత్తింపజేసి సవాళ్ళను స్వీకరించే విధంగా ఉండడం.

గణితం - స్వభావం

పరిచయం :

‘గణితశాస్త్రం నాగరికతకు అద్దం లాంటిది’ గణితం లేని జీవితాన్ని ఊహించలేం. శిశువుకు ప్రకృతి సిద్ధంగానే (సహజంగా) పరిశీలన చేయడం, పోల్చడం, అంచనావేయడం, ఫలితాలను ఊహించడం, సాధారణీకరించడం వంటి లక్షణాలు ఉంటాయి. సహజాత గుణాలు లేదా సామర్థ్యాలు పిల్లల గణితీకరణకు దోహదపడతాయి. గణితం అంటే కేవలం సమస్య సాధన మాత్రమే కాదు. భావనలు, అంశాలపై లోతైన అవగాహన పెంపొందించుకొని గణిత సౌందర్య సాధనాభిలాషలను పెంపొందించడం. నిత్యజీవితంలో వినియోగించడం, ఇతర విషయాలను అభ్యసించడం, ఉన్నత స్థాయి గణిత అభ్యసనానికి దోహదపడడంగా భావించాలి. ఐతే ఇంత ఆవశ్యకతను కూడిన గణితాభ్యసనాన్ని సాధారణ అభ్యసనాంశంగా భావించకుండా గణితం యొక్క స్వభావాన్ని విస్తృతంగా అవగాహన చేసుకొని బోధించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ అధ్యాయంలో వాటి గురించి చర్చిద్దాం.

గణితం స్వభావం :

a) అమూర్త స్వభావం

గణితం అమూర్తమైనది. ఇది అనేక అమూర్త భావనల కలయిక అని మనం చాలా సంవత్సరాలుగా చర్చిస్తూ ఉన్నాం. కాని ఇక్కడ ఒక విషయాన్ని అవగాహన చేసుకోవాలి. ప్రతి అమూర్త భావన గణితమేనా? ఉదాహరణకు “ఎరుపు” అనేది ఒక అమూర్త భావన. కాని ఈ భావన ఏ ఇతర భావనలను అభివృద్ధిపరచడానికి ఉపయోగపడుతుంది.

కాని ఇక్కడ “సంఖ్యాభావన” లోని సంఖ్యలు వాటిపై “కూడిక” “తీసివేత” “గుణకారం” మరియు “భాగహారం” అనే ప్రక్రియలు అమూర్త భావనలు. తద్వారా సరి, బేసి, ప్రధాన మొ॥ సంఖ్యలు అనే భావనలు ఏర్పడతాయి. ఈ విధంగా ఒక అమూర్త భావన మరొక అమూర్త భావన ఆధారంగా ఏర్పడి వాటి ఆధారంగా మరికొన్ని అమూర్త భావనలు ఏర్పడినాయి.

b) గణితంలో తర్కం ఉంది

మరి గణితం కేవలం అమూర్త స్వభావాన్ని మాత్రమే కలిగి ఉందా? ఒక ఉదాహరణను గమనిద్దాం $4 \times 3 = 12$. ఈ వాక్యం చదవగానే మీ మదిలో ఏదో ఒక అమూర్త భావన స్ఫురణకు వచ్చి ఉంటుంది. కాని ఈ వాక్యం కేవలం అమూర్తమైన స్వభావాన్ని మాత్రమే కలిగి ఉందా? $4, \times, 3, =, 12$ అనేది గణిత భాషలోని ‘సంజ్ఞలు’ (గుర్తులు). గణితానికి ఒక ప్రత్యేకమైన భాష ఉంది. ఆ భాష కేవలం ఆంగ్లంలోని అక్షరమాల (A, B, C....) లలాగ అమూర్తంగా నిర్మించబడినా తర్కరహితంగా నిర్మించబడలేదు. గణితంలో ఉపయోగించబడిన ప్రతి భావనకు ‘తర్కం’ (Logic) ఉంది. ఇక మనం ఉదాహరణను గమనిస్తే $4, 3, 12$ లు గణిత భాషలోని అక్షరమాల (అంకెల) నుండి తీసుకోబడ్డాయి. 4×3 అనగానే మీకు $3 + 3 + 3 + 3$ అని స్ఫురణకు వచ్చి ఉంటుంది.

$4 \times 3 = 12$ అనేది ఒక గణిత వాక్యం. కాని అది ఒక తర్కం ఆధారంగా ఏర్పడిన వాక్యం. గణితంలోని ప్రతి “అమూర్త భావన” తర్కంలేనిదే ఏర్పడలేదు.

కాని గణితం అంటే కేవలం “సంఖ్యల” భావనయేనా? చతురస్రం, వృత్తం, దీర్ఘచతురస్రం వంటి జ్యామితీయ భావనల సమాహారం. మీటర్, సెంటీమీటర్, లీటర్, కిలోగ్రామ్, సెకన్, గంట మొదలైన కొలతల భావనలు కూడా గణితంలో అంతర్భాగమే. ఈ అమూర్తభావనలు కూడా గణిత భాషలో ‘తర్కం’ తో ఏర్పడిన భావనలే.

గణితానికి వినియోగిత స్వభావం ఉందా?

గణిత భాషకు మరియొక స్వభావం ఉంది. నిత్యజీవితంలో ఎదురయ్యే రకరకాల ‘సమస్యలను’ గణితం సాధించగలుగుతుంది. కాని ఈ మధ్య కాలంలో ప్రపంచం అంతా ‘తరగతి గది గణితం’ మరియు ‘నిజజీవిత గణితానికి’ మధ్య అంతరం పెరుగుతూ వస్తుంది. నిజ జీవితంలో పాలు అమ్మే అబ్బాయితో మొదలై రాత్రి పడుకోనేంతవరకు మన జీవితం గణితంతో ముడిపడి ఉంది. అందులో గణిత సమస్యల సాధన అంతర్భాగమై ఉంది.

గణితం వినోదాన్నిస్తుందా?

గణితం “వినోదాన్ని” కూడా పంచుతుంది. సాధారణ పాఠ్యపుస్తకంలోని సమస్యల కంటే విద్యార్థులుగాని, మనంగానీ పజిల్స్, ఆటలు మొదలయిన వాటిని ఆహ్లాదిస్తాయి. దీనికి గల కారణం ఏమిటి? గణితంలో ఆ ఆహ్లాదం ఉంది. ఆ అమూర్త భావనలలోని తర్కాన్ని గుర్తించి ఒక సమస్యను సాధించినప్పుడు వచ్చే ఆనందం అంతా ఇంతా కాదు.

పై విషయాలను గమనించినప్పుడు మనం గణితస్వభావాన్ని కింది విధంగా క్రోడీకరించుకోవచ్చు.

- ◆ గణితం అమూర్తమైనది. నిజజీవితంలో నుండి అనుభవాల ద్వారా అమూర్త భావనలను రాబట్టడం గణితం యొక్క ముఖ్య స్వభావం.

ఉదా॥ మూర్తమయిన వస్తువులను లెక్కించే క్రమంలో అమూర్తమైన సంఖ్యాభావనలు ఏర్పడడం.

- ◆ గణితం కేవలం ఇటువంటి అమూర్తభావనలకే పరిమితమైనవి కాదు. అది ఈ అమూర్త భావనలను పయోగించి మరికొన్ని అమూర్త భావనలను రూపొందిస్తుంది.

- ◆ గణితం మూర్త వస్తువుల ఆకారాల నిర్మాణం, అమరికల భావనల నుండి అంతరాళం అనే అమూర్తభావనలను అవగాహన పరచుకొనే వీలుకల్పిస్తుంది.

ఉదా॥ 4వ తరగతిలో పేజీ 14లోని పెట్టెపై మరొక పెట్టె 5వ తరగతిలో పేజీ 66, 67 లోని వల రూపాలు, కృత్యాలు DISE నిర్మాణం ద్వారా చెప్పబడినవి.

- ◆ గణితం ముఖ్యంగా ఆగమన చింతనను (Inductive Reasoning) తద్వారా ఒక అంశాన్ని సాధారణీకరించడం ఒక గణిత వాక్యాన్ని ఇవ్వగలిగే / చెప్పగలిగే సామర్థ్యాన్ని పిల్లల్లో కల్పిస్తుంది.

ఉదా॥ 5వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకంలో బేసి సంఖ్యలను కూడితే సరిసంఖ్యలు ఏర్పడతాయి (పేజీ 159) వివరించడం. 4వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకంలో (పేజీ 125, 126) “అంచులు - సరిహద్దులు”లో చుట్టుకొలత అనగా ఆకారం యొక్క అన్ని అంచుల పొడవుల మొత్తం అనే భావన కల్పించడం.

- ◆ గణితం ఆగమన చింతనను కల్పించడమే గాక తద్వారా ఏర్పడిన గణిత వాక్యాలను సత్యమని నిరూపించుటకు, ఫలితాలను నిర్ధారించుటకు నిగమన చింతన (Deductive Reasoning) ద్వారా సూత్రాలు, సిద్ధాంతాలు, స్వీకృతాల ద్వారా నిరూపించే వీలు కల్పిస్తుంది.

ఉదా॥ 5వ తరగతి గణిత పాఠ్య పుస్తకంలో పేజీ 96, పేజీ 99 మొదలగు వాటిలో కొలతల ప్రమాణాల పరస్పర మార్పిడి.

- ◆ గణితం ఒక సమస్యను అనేక పద్ధతులలో సాధించే సామర్థ్యాన్ని పెంపొందింపజేస్తుంది. ఉదా॥ 4వ తరగతి పేజీ 41లో తీసివేత సమస్యల సాధన. పేజీ 58లో 45×23 అనే గుణకారం చేసిన విధాలు

గణిత భావనలు ఎలా ఏర్పడతాయి?

మూర్తం నుండి అమూర్తం వైపు

ప్రతి మనిషికి ఏర్పడే గణితం జ్ఞానం “మూర్త అనుభవాల” ఆధారంగానే ఏర్పడుతుంది. ఒక “త్రిమితీయ ఆకారాల” ఉదాహరణను గమనిద్దాం. “గుండ్రని” అనే భావన మీకు ఏ విధంగా ఏర్పడిందో ఆలోచించండి. ‘గుండ్రని’ అనే భావన మరియు ‘గోళం’ భావన ఏ విధంగా అవగాహన చేసుకొన్నారో ఆలోచించండి. మీకు మొదట్లో ఈ విధంగా అవగాహన జరిగి ఉంటుందా?

మన చుట్టూ ఉన్న అన్ని రకాల వస్తువులను మనం చూస్తూ ఉంటాం. వాటిని ఉపయోగిస్తున్నప్పుడు వాటిలో కొన్ని బంతి, నారింజ, తర్బూజి (పుచ్చకాయ), లడ్డు లాంటి వస్తువులలో ఒక సాధారణ గుణం 'గుండ్రని' ఉంటుందని గమనిస్తాం. ఈ వస్తువులన్నిటి ఆధారంగా 'గుండ్రని' అనే భావన క్రమంగా ఏర్పడుతుంది. మనం ఈ భావన ఆధారంగా 'గుండ్రంగా' ఉన్న మరియు 'గుండ్రంగాలేని' వస్తువులను వేరుచేయగలుగుతాం. ఈ వస్తువులలో ఉన్న 'గుండ్రని' అనే ధర్మానికి ఆ వస్తువులలోని ఇతర గుణాలు, ధర్మాలతో సంబంధం ఉండదు. అవి ఏ పదార్థంతో చేయబడ్డాయి. వాటి పరిమాణమెంత? అవి ఏ రంగులో ఉన్నాయి? అవి తినగల్గేవి అవుతాయా? వాటి రుచి ఏమి? మొదలగు ధర్మాలతో సంబంధం లేకుండా వాటిలోని "గుండ్రని" స్వభావాన్ని మన గుర్తిస్తాం మరియు 'గుండ్రని' వస్తువుల భావనను ఏర్పరచుకొంటాం. ఈ అత్యవసరమైన 'గుండ్రని' అనే ధర్మం ఆధారంగా మనం క్రమంగా 'గోళం' అనే భావనను ఏర్పరచుకొంటాం. ఎప్పుడైతే 'గోళం' గురించి భావన ఏర్పడిందో మనం 'గుండ్రని' ధర్మం గురించి తక్కువగా ప్రస్తావిస్తాం. ఈ విధంగా మనం క్రమంగా మూర్త వస్తువుల ధర్మాల ఆధారంగా అమూర్త భావనలనేర్పరచుకొంటాం.

ఈ 'గోళం' భావన అనేది గోళం యొక్క 'వ్యాసం', 'వ్యాసార్థం' ఉపరితలం, వైశాల్యం, ఘనపరిమాణం మొదలైన భావనల నిర్మాణానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ విధంగా గణితంలో ఒక అమూర్త భావన మరియు అమూర్త భావనల నిర్మాణానికి ఉపయోగపడుతుంది.

అంతేకాకుండా ఈ అమూర్త భావనల మధ్య సంబంధాలు కూడా మనం తర్వాత ఏర్పరచుకొంటాం. గోళం యొక్క వ్యాసార్థం పెరిగితే, దాని పరిమాణం పెరుగుతుంది. దాని వ్యాసార్థం తగ్గితే దాని పరిమాణం తగ్గుతుంది. ఈ విధంగా వ్యాసార్థానికి, ఘనపరిమాణానికి మధ్యసంబంధాన్ని క్రమంగా ఏర్పరచుకోగలుగుతాం.

పై విషయాలను గమనించినప్పుడు ఈ కింది వాటిని చర్చించండి.

- ◆ పాఠ్యపుస్తకంలో ఏయే భావనలు ఏయే మూర్త వస్తువుల ఆధారంగా వివరించబడినాయి?
- ◆ పాఠ్య పుస్తకంలో పిల్లలకు చాలా వినోదం పంచే అంశాలు ఏమిటి?
- ◆ పాఠ్యపుస్తకంలో గణిత స్వభావం పరిగణలోకి తీసుకోబడిందని మీరు ఎలా చెప్పగలరు?

పిల్లలు గణితంలోని భావనలను ఎలా నిర్వచించుకొంటారు?

మన అనుభవంలో వివిధ వయసులలో ఉన్న పిల్లలతో వివిధ సందర్భాలలో రకరకాల అనుభవాలు ఎదురవుతూ ఉంటాయి.

పిల్లలు బాల్య దశ నుండే రకరకాలైన విషయాలను నేర్చుకోవడం మొదలుపెడతారు. మరియు కొత్త విషయాలను నేర్చుకొంటూ ఉంటారని ఎప్పుడైనా అనిపించిందా? లేదా "రూసో ప్రస్తావించినట్లు పిల్లల మెదడు "ఖాళీ పలక" (తబులరసా)", దానిపై ప్రతి విషయాన్ని పాఠశాలలోనే జ్ఞానాన్ని రాసి, ప్రతి విషయాన్ని నేర్పించాలి" అని భావిస్తున్నారా?

నిజానికి పిల్లలు వారు చేసేప్రతిపని, handle చేసే ప్రతి వస్తువు నుండి ప్రతి విషయాన్ని, ఏదైనా విషయాన్ని నేర్చుకొంటారు. వారు పాఠశాలలో చేరే ముందు చాలా నేర్చుకొంటారు. పాఠశాలలో చేరిన తర్వాత కూడా పాఠశాల బయట కూడా చాలా

నేర్చుకొంటారు. మనం “ఒకవేళ పిల్లలు బడిలోనే నేర్చుకొంటారు” అని అనుకొంటే ‘నేర్చుకోవడం’ పట్ల మన భావన తప్పు. పిల్లలు “వైకుంఠపాళి” (snakes & ladders) ఆటను ఆడుకొంటూ ఉంటే వారి తల్లిదండ్రులుగాని, ఇతర పెద్దలుగాని వారు చదువుకొనే సమయాన్ని వృధా చేస్తున్నారనే అనుకొంటాము తప్పు. వారిలో సంఖ్యాభావనలు ఏర్పడుతున్నాయి, పరిపుష్టి అవుతున్నాయని గ్రహించలేము.

మనం ఇంకో ఉదాహరణ గమనిద్దాం. పిల్లలు పాఠశాలకు రాకమునుపే (వయసు 2-3 సంవత్సరాల) లేదా పూర్వ ప్రాథమిక విద్య సమయంలో (3-5 సంవత్సరాలు) 1 నుండి 100 వరకు వలెవేసి చెపితే లేదా ఆంగ్ల అక్షరమాలను వలెవేసి చెప్పినా చాలా సంతోషించి, ఉబ్బితబ్బిబ్బయిపోతూ ఉంటారు. అది సహజం... తప్పేమీ కాదు. కాని ఆ అమ్మాయి / అబ్బాయి నిజంగా “సంఖ్యలు” నేర్చుకొన్నట్లైనా? 100 వస్తువులను ఆ పిల్లలు లెక్కించగలరా? లేదా 50 వస్తువులు మరియు 100 వస్తువుల మధ్య తేడాను అభినందించగలరా? కేవలం సంఖ్యల పేర్లను నేర్చుకొన్నంత మాత్రాన సంఖ్యలను నేర్చుకొన్నట్లైనా? ఈ విధంగా ఆ అమ్మాయి నేర్చుకొన్న తర్వాత జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోలేకపోతే వారిపై కోపంగా అరుస్తూ అన్ని నేర్చుకొన్నావు కదా! మర్చిపోయావా?” అని వారిపై బరువును పెంచుతూ ఉంటాం. మూర్త వస్తువులతో రకరకాల అనుభవాల ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకొంటూ ఉంటారు. వారు ఆడుకొనే ఆటలు, పెద్దలతో జరిపే ప్రతిస్పందనల ఆధారంగా వారు రకరకాల భావనలు ఏర్పరచుకొంటూ ఉంటారు. మీరు ఎప్పుడైనా పిల్లలకు ‘సగం’ భావనను అవగాహన చేయాల్సిన అవసరం ఏర్పడిందా? లేదా పిల్లలు ‘సగం’ యొక్క భావనను ముందే నేర్చుకొంటారా?

పిల్లలు తమ అనుభవాలు, వారి సహజ సామర్థ్యాల ఆధారంగా సహజ లక్షణాల మూలంగా క్రమంగా ‘సగం’ భావనను నిర్మించుకొంటారు.

పిల్లలు వారు ఏర్పరచుకొన్న భావనలు లేదా నిత్యజీవితంలో ఎదురయ్యే సమస్యల సాధనలో వారు వారి సొంత నిర్వచనాలు చేసుకొంటారు.

ఉదాహరణకు $8 + 6$ మొత్తం కనుక్కోమంటే ఈ కింది విధాలుగా చేయవచ్చు.

$8 + 6 = 8 + 2 + 4 = 14$ లేదా $8 + 6 = 9, 10, 11, 12, 13, 14 = 14$ (అనగా 8 నుండి మొదలుపెట్టి తరువాత ఆరుసంఖ్యలను లెక్కించి 14 అని చెప్పవచ్చు) లేదా

$$8 + 6 = 1 + 1 + 1 + \dots (8 \text{ సార్లు}) + (1 + 1 + 1 + \dots 6 \text{ సార్లు}) = 14$$

మరొక ఉదాహరణను పరిశీలిద్దాం! ఒక పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయుడు తీసివేతలు పాఠ్యాంశం చెప్పే క్రమంలో ‘తీసివేత’ భావనను అవగాహన చేయించిన పిదప “మీరు ఒక షాపులో ₹ 65 కు ఒక నూనె పాకెటు కొని, దుకాణదారునికి ₹ 100 ఇచ్చిన మీకు తిరిగి ఎంత సొమ్ము వస్తుంది?” అని సమస్య ఇచ్చినప్పుడు కొందరు పిల్లలు ₹ 65 + ₹ 5 = ₹ 70 + ₹ 30 = ₹ 100 కావున ₹ 35 అని జవాబు ఇవ్వవచ్చు. ఎందుకంటే ఆ అమ్మాయి మొదట్లో ₹ 65 కు ₹ 5 కలిపిన ₹ 70 మరియు ₹ 70 కు ₹ 30 కలిపిన ₹ 100 అవుతాయి అని ఆలోచించి సమస్య సాధించవచ్చు. కాని ఉపాధ్యాయుడు ఆ అమ్మాయి $100 - 65 = 35$ అని తీసివేతను చేయాలని ఆశిస్తాడు. ఆ విధంగా చేయకూడదని కూడ మనం తరచుగా చేస్తుంటాం.

ఈ విధంగా చేయడం వలన వారు “స్వంతంగా ఆలోచించడం” అనే స్వాభావిక గుణాన్ని కట్టడి చేసినట్లవుతుంది. తమ ఉపాధ్యాయుడు చెప్పిందే సరైనది అనే ధోరణి పిల్లల్లో అభివృద్ధి చెందుతుంది. తద్వారా వారి సృజనాత్మకత మరియు పలురకాలుగా ఆలోచించే స్వాభావిక తత్వాన్ని అణగదొక్కి కేవలం జ్ఞానాన్ని స్వీకరించే స్వీకర్తగా పిల్లలు తయారవుతున్నారు కదా!

పై అంశాలను వివిధ ఉదాహరణల ద్వారా చర్చించాము కదా! పిల్లలు గణిత భావనలు ఏర్పరచుకొనే సందర్భాలలో ఎలా నిర్వచించుకొంటారో గమనించాము. కింది చర్చనీయాంశాల ద్వారా పాఠ్యపుస్తకాన్ని అవగాహన చేసుకుందాం.

ఈ కింది వాటిని చర్చించండి :

- ◆ గుణకార, భాగహార ప్రక్రియలను పిల్లలు ఏ విధంగా నిర్వచిస్తారు? పాఠ్యపుస్తకంలో వాటి భాగాన్ని చర్చించండి.
- ◆ కొలతలు కొలిచేటప్పుడు, వాటి ప్రమాణాలను వినియోగించేటప్పుడు పిల్లలు ఎలా ఆలోచిస్తారు?
- ◆ జ్యామితీయ భావనలలో, పిల్లల నిర్వచనాలు ఎలా ఉంటాయి? పాఠ్యపుస్తకంలో ఎక్కడెక్కడ వాడబడినాయి?

ప్రాథమిక స్థాయిలో గణిత బోధన ఎలా ఉండాలి?

ఉన్నత స్థాయి లేదా భవిష్యత్తులో గణిత అభ్యసనానికి ప్రాథమిక స్థాయిలో నేర్చుకున్న గణితము పునాది వంటిది. కాబట్టి ప్రాథమిక స్థాయిలో కనుక గణిత భావనల నిర్మాణం సమర్థవంతంగా పిల్లలలో పెంపొందింపజేసినపుడు భవిష్యత్తులో వారి గణిత అభ్యసనానికి ఎలాంటి ఇబ్బంది ఉండదు.

ముఖ్యంగా ప్రాథమిక స్థాయిలో ప్రశ్నోత్తర పద్ధతి ద్వారానే అభ్యసనం కొనసాగుతుంది. తరగతి గదిలో ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల్ని “ఇలాంటి ఆకారాలను ఏమని పిలుస్తారు”, “అవి ఇతర ఆకారాలతో ఎలాంటి తేడాలు కలిగి ఉన్నాయి” అనే ప్రశ్నలు అడిగినప్పుడు మరియు సమస్యలు సాధించడంలో “మీరు ఎలా సాధించారు”, “ఆ పట్టికలోనే ఎందుకు సాధించారు లాంటి ప్రశ్నల ద్వారా (మౌఖికంగా) పిల్లలలో గణితపరమైన సమస్యసాధన నైపుణ్యాలు పెంపొందించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు కూడా తనకంటూ ఒక ప్రత్యేకమైన బోధనాపద్ధతులను అవలంబిస్తాడు. ఏ ఏ సందర్భాలలో ఏ ఏ వ్యూహాలు అమలుపర్చాలో, అనుసరించాలో ముందుగా ప్రణాళిక చేసుకొని ఈ ప్రణాళిక ప్రకారం బోధనకు ఉపక్రమిస్తారు. అయితే తాము ఎంచుకొన్న ప్రణాళిక, పద్ధతులు ఒక్కోసారి అనుకున్న లక్ష్యాలు సాధించవచ్చు, లేకపోవచ్చు. ఐతే మనం ప్రాథమిక స్థాయిలో గణితాన్ని బోధించడానికి పిల్లల్ని అర్థం చేసుకొంటే, వారిని అవగాహన పరుచుకుంటే, వారి యొక్క అనుభవాలను పరిగణలోకి తీసుకొంటే వారిని అభ్యసించజేయడం పెద్ద కష్టమైన పనేమీకాదు. ఈ అధ్యాయంలో మనం వాటి గురించి చర్చిద్దాం!

ప్రాథమిక స్థాయిలో గణితం ఎలా బోధించాలి?

ఒక ఉపాధ్యాయుడు ఒక 5వ తరగతిలో కూడికలు భావన బోధిస్తున్నారు. అతడు కూడికలు భావనను నల్లబల్లపై వివరించి, తర్వాత ఒక లెక్కను సాధించే విధానాన్ని వివరించిన తర్వాత, పాఠ్యపుస్తకంలోని మిగిలిన లెక్కలను ఇంటిపనిగా చేసుకొని రమ్మన్నాడు. తర్వాత రోజు ఆ తరగతిలోని చాలా మంది పిల్లలు లెక్కలను తప్పుగా చేసుకొని వచ్చారు లేదా అసలే చేయలేదు. ఆ ఉపాధ్యాయుడు “నేనైతే బాగానే బోధించానుకదా! వీళ్ళకు ఎందుకు అర్థం కాలేదు” అని ఆలోచించాడు.

“ఉపాధ్యాయుడు బాగా బోధించినా, పిల్లలు లెక్కలను ఎందుకు చేయలేకపోయారు?”

ఈ సందర్భంలో ఉపాధ్యాయుడు బోధించడానికి ఎంత ఉత్సాహంగా, కుతూహలంగా ఉన్నా, పిల్లలకు అవసరమైన రీతిలో ‘మార్గదర్శనం’ జరగలేదన్నమాట. మనం సాధారణంగా “పిల్లలకు ఏమీ తెలియదు? వారికి మనం ఒక కొత్త విషయాన్ని బోధిస్తున్నాం’ అని అనుకుంటూ ఉంటాం. వారి పూర్వ భావనలు, వారి సహజ సామర్థ్యాలను తరగతి గదిలో పూర్తిగా వినియోగించుట లేదు. పిల్లలకు ఒక విషయాన్ని నేర్పే సమయంలో ఒక “బోధకుడి” నుండి మనం ఒక “మార్గదర్శి” లా మారితే ఫలితాలు భిన్నంగా ఉంటాయి.

ఒక తరగతి గదిలో ఒక ఉపాధ్యాయుడు 18 ను సాధించమన్నాడు.

+ 5

దానిని ఒక విద్యార్థి ఇలా సాధించాడు.

$$\begin{array}{r} 3 \\ 18 \\ + 5 \\ \hline 41 \end{array}$$

8 + 5 = 13

13లో 3ను Carry గా తీసుకొని 1 పైన రాసాడు. 1ని జవాబు స్థానంలో రాసాడు.

1ని, Carry గా ఉన్న 3ను తీసుకొని 3 + 1 = 4 అని రాసాడు.

ఆ విద్యార్థిని ఉపాధ్యాయుడు “నీ దగ్గర 18 గోళీలున్నాయి. తర్వాత 5 గోళీలు గెలుచుకున్నావు. ఇప్పుడు నీ దగ్గర ఎన్ని గోళీలుంటాయి” అని అడిగినప్పుడు ఆ విద్యార్థి 19, 20, 21, 22, 23 అని వేళ్ళలో లెక్కించి 23 అని జవాబు చెప్పినాడు.

పైన సంజ్ఞల రూపంలో చేసిన లెక్కలో ఆ విద్యార్థికి ఎక్కడ అవగాహన లోపం ఉన్నట్లు? అతనికి ‘కూడిక’ ప్రక్రియపై అవగాహన లేదని చెప్పగలమా? ఆ విద్యార్థికి కూడిక ప్రక్రియపై పూర్తి అవగాహన ఉంది. కాని అతడికి ‘స్థానవిలువ’లు మరియు “స్థాన విలువల ఆధారంగా కూడిక సమస్యల సాధన” లపై ఉన్న భావనలలో లోపాలున్నాయి.

విద్యార్థి యొక్క పూర్వభావనలను ఉపాధ్యాయుడు పట్టించుకోకపోతే, ఈ లోపాలు అతనిలో కొనసాగుతూనే ఉంటాయి.

అనుసంధానాలు చేయడం

మనం ఇంతకుముందే చర్చించినట్లు గణిత అభ్యసనంలో మరియు అందులో సమస్యసాధన అభ్యసనంలో ఫలితం సాధించడంలో “పద్ధతి”కి ప్రాధాన్యం ముఖ్యం కాని “ఫలితం”నకు కాదు.

ఒక విద్యార్థి పాఠ్యపుస్తకంలోని అన్ని సమస్యలను తప్పులు లేకుండా సాధిస్తే, గణిత అభ్యసనం జరిగినట్లైనా?

ఆ విద్యార్థి పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రతి సమస్యను సాధించగలిగి, నిజజీవితంలోని ఒక గుణకార సమస్యను సాధించలేకపోతే కూడా ఆ విద్యార్థి గణితంలో ఆ స్థాయికి తెలివైనవాడేనా?

గణిత సమస్యసాధనలో పరిశీలన, ప్రశ్నించేతత్వం, exploration మరియు తర్కంను తెలుసుకోవడం (కనుక్కోవడం) వంటి లక్షణాలను విద్యార్థులలో పెంపొందించాలి. పిల్లలు అడిగే చిన్న ప్రశ్నలైనా, పెద్ద ప్రశ్నలైనా వారిని నిరుత్సాహపరచకుండా, ఆ తత్వాన్ని మన ఆయుధాలుగా మలచుకోవాలి.

ఉదాహరణకు ఒక ఉపాధ్యాయుడు 2×76 ను సాధించమన్నప్పుడు ఒక అమ్మాయి 432 అని సాధించింది. అప్పుడు ఆ అమ్మాయిని ఉపాధ్యాయుడు మళ్ళీ పరిశీలించి చేయమన్నాడు. అయినా ఆ అమ్మాయి 432 అనే జవాబు రాసింది.

అప్పుడు ఆ ఉపాధ్యాయుడు

$$2 \times 60$$

$$2 \times 70$$

$$2 \times 75$$

$$2 \times 80$$

$$2 \times 90$$

$$2 \times 100$$

$$2 \times 200$$

సమస్యలను సాధించమన్నాడు. దాన్ని ఆ అమ్మాయి

$$2 \times 60 = 120$$

$$2 \times 70 = 140$$

$$2 \times 75 = 150$$

$$2 \times 80 = 160$$

$$2 \times 90 = 180$$

$$2 \times 100 = 200$$

$$2 \times 200 = 400$$

అని గమనించిన వెంటనే “సార్! తప్పుచేసాను. మళ్ళీ చేస్తాను” అని 2×76 ను మరియొక సారి సాధించి 152 జవాబును సరిచేసింది. ఇక్కడ ఉపాధ్యాయుడు

- ◆ ఆ అమ్మాయి లెక్కతప్పుచేసిన వెంటనే సరియైన జవాబు చెప్పలేదు.
- ◆ ఆ అమ్మాయికి నేరుగా తప్పుచేసిన విషయం చెప్పలేదు.
- ◆ ఆ అమ్మాయిని “నీవు మొద్దు” “నీకు లెక్కలు రానేరావు” అని నిరుత్సాహపరచలేదు.
- ◆ ఆ అమ్మాయిని “లెక్క తప్పుచేసినావు” అని సరిచేయమని భయపెట్టలేదు.
- ◆ ఆ అమ్మాయి తప్పు ఎలా చేసిందో మొత్తం తరగతిలో హేళన చేయలేదు.

ఆ ఉపాధ్యాయుడు

- ◆ మొదట ఆమెతో లెక్కను పరిశీలించి సరిగాచేసినావా? సరిచూడు అని ప్రేమతో అడిగాడు.
- ◆ ఆ అమ్మాయి తప్పు ఎందుకు చేసిందో ఆలోచించాడు.
- ◆ ఆ అమ్మాయి చేసిన తప్పును స్వయంగా తెలిపే పద్ధతిని గురించి ఆలోచించాడు.
- ◆ చాలా ఓపికతో, ఆ అమ్మాయి చేసిన తప్పును సరిదిద్దుకొనేవరకు వేచిచూసాడు.
- ◆ ఆ అమ్మాయినే ఇచ్చిన వరసను పరిశీలించి, ఆలోచించి, క్రమాన్ని గుర్తించి క్రమంలోని అనుసంధానాన్ని గుర్తించి, తన తప్పును తానే తెలుసుకొనేలా ప్రోత్సహించాడు.

గణిత అభ్యసనంలో క్రమాలకు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఉపాధ్యాయుడు గణిత బోధనలో పిల్లలచే క్రమాలను “పరిశీలించేసి”, వాటి గురించి “ఆలోచించి” క్రమాలలోని “తర్కాన్ని” గుర్తించి “సాధారణీకరించేలా” ప్రోత్సహించాలి. వారు తనదైన శైలిలో నిర్వచనాలు చేయగలిగేలా చూడాలి. వారిని ఆలోచించేసేలా చూడాలి.

- ◆ మొదట భౌతికంగా కనిపించే వస్తువులతో వివిధ అనుభవాలను ఏర్పరచడం.
- ◆ ఆ అనుభవాలను వారి సొంతమాటలలో వ్యక్తపరచడం.

కాని మనం మరియొక ముఖ్య విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి గణిత భాషలోని సంజ్ఞలు, పదాల వినియోగం విద్యార్థికి అవగాహన కావాలి.

దీనికికూడా ఒక క్రమం ప్రతిపాదించబడింది.

- ◆ మొదట భౌతికంగా కనిపించే వస్తువులతో వివిధ అనుభవాలను ఏర్పరచడం.
- ◆ ఆ అనుభవాలను వారి సొంత మాటలలో వ్యక్తపరచడం.
- ◆ ఆ వ్యక్తపరిచిన లేదా వివరించిన దానిని బొమ్మల రూపంలో చూపడం.
- ◆ వాటిని సాధారణీకరించి సంజ్ఞలు, పదాలు, జ్యామితీయ పటాలు మొదలగు వాటి రూపంలో పరిచయం చేయడం.

పైన వివిధ అంశాలను చర్చించడం ద్వారా “ప్రాథమిక స్థాయిలో గణితం బోధన ఎలా ఉండాలి” అని అవగాహన చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాం. ఈ అవగాహనను పాఠ్యపుస్తక బోధనలో ఉపయోగించుకోవడానికి కింది అంశాలను చర్చిద్దాం.

- ◆ భిన్నాల భావనలు అవగాహన చేసుకోవడంలో పిల్లలు చేసే తప్పులు ఏమి? వాటిని మీరెలా సవరిస్తారు?
- ◆ పాఠ్యపుస్తకంలో సమయాన్ని am, pm లలో ఎలా అవగాహన చేసుకొంటారని ఇవ్వబడింది. దానికి వాడిన అనుసంధానాలు ఏమిటి?

ఆగమన - నిగమన పద్ధతులు

పిల్లల్లో అంతర్గతంగా ఎన్నో రకాల శక్తులు, సామర్థ్యాలు దాగి ఉంటాయి. అందరు విద్యార్థులు ఒకే విధంగా నేర్చుకొంటారు అనేది నిజముకాదు. ఒక్కొక్క విద్యార్థి తనదైన శైలిలో అభ్యసిస్తారు. కాబట్టి ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు కూడ విద్యార్థులకు సమర్థవంతముగా బోధన జరపుటకు వివిధ రకాలైన బోధనా పద్ధతుల గురించి తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

గణితపరంగా వాటిలో ముఖ్యమైనది ఆగమన, నిగమన మరియు వీటి మిశ్రమము. సరైన బోధనా పద్ధతుల్లో బోధించడము వల్ల విద్యార్థులలో ఆశించిన సామర్థ్యాలను పెంపొందించవచ్చు.

ఆగమన - నిగమన పద్ధతి :

గణితం స్వయం పరిపుష్టి కావడానికై 'ఆగమన' తార్కిక చింతనలను వాడుతుంది. కొన్ని పరిశీలనలు, అనుభవాలతో గమనించిన ఆవర్తన క్రమాలను (Patterns) సాధారణీకరించి, కొన్ని ప్రవచనాలను రూపొందించడాన్ని "ఆగమన చింతన" అంటారు. ఈ విధంగా ఆగమన సాధారణీకరణం అనేది ప్రత్యక్షంగా పరిశీలించి చూడదగ్గ ప్రవచనాల సంగ్రహమే.

గణితం ఆగమన చింతనా విధానానికొక ఉదాహరణ :

కింది భాగాహారాలను పరిశీలించండి.

$$\begin{array}{r} 2) 2 \quad (1 \\ \underline{2} \\ 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 2) 4 \quad (2 \\ \underline{4} \\ 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 2) 6 \quad (3 \\ \underline{6} \\ 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 2) 8 \quad (4 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

పై భాగాహారాలను పరిశీలించినప్పుడు అవి అన్నియూ కూడా 2చే నిశ్చేషంగా భాగించబడుతున్నాయి అని చెప్పవచ్చు.

ఇలా 2చే నిశ్చేషంగా భాగించబడే సంఖ్యలు అన్నింటిని కూడా సరిసంఖ్యలు అంటారు.

కావున 2, 4, 6, 8 సరిసంఖ్యలు.

వీటి క్రమాన్ని పరిశీలించినప్పుడు 2కు 2 కలిపితే 4, 4కు 2 కలిపితే 6, 6కు 2 కలిపితే 8 వస్తున్నాయి. అలాగే 8కు 2 కలిపితే 10 వస్తుంది. మరి 10 కూడా సరి సంఖ్యయేనా? భాగించి చూద్దాం?

$$\begin{array}{r} 2) 10 \quad (5 \\ \underline{10} \\ 0 \end{array}$$

కావున 10 కూడా సరిసంఖ్యనే.

కావున 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, ... సరిసంఖ్యలు.

సరిసంఖ్యలన్నియూ 2చే నిశ్చేషంగా భాగించబడుతాయి.

పై ఉదాహరణల నుండి "సరిసంఖ్యలన్నియూ 2చే నిశ్చేషంగా భాగించబడుతాయి" అనే సాధారణీకరణ (Generalisation) చేయవచ్చు. అనగా ఆగమన పద్ధతిలో కొన్ని ప్రత్యేక ఉదాహరణల నుండి సాధారణీకరణం వైపుకు వెళతాము. సాధారణీకరణం అనేది ప్రత్యేక ప్రయోగాలు, ప్రత్యేక అభ్యసనంపైన ఆధారపడి ఉంటుంది.

గణితంలో నిజ నిర్ధారణ నిగమన చింతన ద్వారా జరుగుతుంది. ఒక పరికల్పన యొక్క నిజ నిర్ధారణ, ఇంతకు ముందే నిరూపింపబడిన ఒక సిద్ధాంతాన్నిగాని, నిరూపణ అవసరంలేని స్వీకృతాలు (axioms (or) postulates) అంటే సహజ జ్ఞానము అనుభవంతో తెలుసుకున్న నిజాలు. ఉదాహరణకు రెండు సరిసంఖ్యల లబ్ధము ఎప్పుడూ సరిసంఖ్యే అవుతుంది అనేదానికి ప్రత్యేక నిరూపణ అవసరం లేదు. దీని ఆధారంగా తర్కాన్నుపయోగించి (ఆగమన మరియు నిగమన) రుజువు చేస్తారు. నిగమన చింతనలో సాధారణీకరణ నుండి ప్రత్యేక ఉదాహరణలవైపు వెళతాము.

గణితంలో నిగమన చింతనకు ఉదాహరణ :

పరికల్పన : రెండు సరిసంఖ్యల లబ్ధము ఎప్పుడూ సరిసంఖ్యే అవుతుంది.

నిజనిర్ధారణ : రెండు సంఖ్యలూ సరిసంఖ్యలే కాబట్టి అవి రెండూ 2 చే నిశ్చేషంగా భాగించబడతాయి. (సరిసంఖ్య నిర్వచనాన్ననుసరించి) అందువల్ల, ఆ సంఖ్యలను $2m$ మరియు $2n$ గా రాయవచ్చు.

$$2m, 2n \text{ ల లబ్ధం } 2m \times 2n = 4mn$$

ఈ లబ్ధం $4mn = 2(2mn)$. ఇది 2 చే నిశ్చేషంగా భాగించబడుతుంది. కాబట్టి ఇది సరిసంఖ్య అందువల్ల రెండు సరి సంఖ్యల లబ్ధం ఎప్పుడూ సరిసంఖ్యే.

వాస్తవానికి గణితం, ఈ విధంగా ఆగమన, నిగమన చింతనల పరస్పర సహకారంతో అభివృద్ధి చెందుతుంది. మనం ఒక దృగ్విషయాన్ని పరిశీలించి, దానిలో ఒక ఆవర్తన క్రమాన్ని గుర్తించి, ఆగమన చింతన ద్వారా ఒక సాధారణీకరణచేసి, వాటిని బట్టి ఒక పరికల్పన చేస్తాం. అప్పుడు దానిని నిరూపించడానికి, అందుబాటులో ఉన్న జ్ఞానాన్ని ఆధారం చేసుకొని నిగమన చింతన చేస్తాం. అందువల్ల గణితం అభివృద్ధి చెందాలంటే పొందిన జ్ఞానాన్ని వ్యవస్థీకరించి, అందులోని అంశాలను ఒకదానితో మరొకటి సంధానం చేసి, పాఠశాల స్థాయి నుండి, పరిశోధనా స్థాయి వరకు విద్యార్థులకు అందించాలి.

ఆగమన, నిగమన చింతనల మధ్య వ్యత్యాసం, విజ్ఞానశాస్త్రానికి, గణితానికి మధ్య ఉన్న సున్నితమైన భేదాన్ని తెలియజేస్తుంది. గణితం నిగమన చింతనపై ఆధారపడితే, విజ్ఞాన శాస్త్రం ఆగమన చింతన పద్ధతిపై ఆధారపడుతుంది. విజ్ఞాన శాస్త్రములో ఒక్క నమూనా తయారీలో తప్ప గణితంలోలాగా విజ్ఞాన శాస్త్రంలో ఒక ప్రవచనాన్నిగాని, ఒక నమూనానుగాని నిరూపించలేము. విజ్ఞానశాస్త్రంలో మహాఅయితే, మనకు తెలిసిన అన్ని దృగ్విషయాలతోనూ ఈ ప్రపంచం ఏకీభవిస్తుంది మరియు ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది అని మాత్రం చెప్పగలం. అయినప్పటికీ, విజ్ఞానశాస్త్రం అభివృద్ధికి గణిత ప్రక్రియలు అత్యవశ్యకమని చెప్పవచ్చు.

పాఠశాలలో గణితం యొక్క సంకుచితమైన ఉద్దేశ్యం (Narrow aim) ఏమిటంటే, విద్యార్థులు సంఖ్యలు, సంఖ్యలతో గణిత ప్రక్రియలు, కొలతలు, దశాంశాలు, శాతాలు మొదలయిన సంఖ్యా పరిజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకోవాలి. దాని ఉన్నత ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, విద్యార్థులలో గణిత పరంగా ఆలోచించి, చింతన చేయడానికి అవసరమైన వనరులను పెంపొందించడం, వారు తాము ఊహించిన విషయాల నుండి (assumptions) తార్కిక నిర్ణయాల (Logical conclusions) వరకు అన్వేషణ కొనసాగించగల్గేలా చేయటం మరియు అమూర్త భావనలను అర్థం చేసుకొని సమర్థవంతంగా వాడగల్గడం.

- NCF 2005

2. ఉపాధ్యాయుని సంసిద్ధత, ప్రణాళికలు, వ్యూహాలు

పరిచయం

ఏదైనా ఒక కార్యక్రమం విజయవంతం కావాలంటే ముందస్తు ప్రణాళిక అనేది తప్పనిసరి. ముందస్తు ప్రణాళిక లేకపోతే ఎలాంటి కార్యక్రమాల నిర్వహణ ఐన లోపాలతో కూడుకొని ఉంటుంది. కాబట్టి ఇంతటి ప్రాధాన్యత ఉన్న ప్రణాళికకు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో కూడ చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. విద్యార్థుల భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దే క్రమంలో ముఖ్య భూమిక పోషించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియను విజయవంతంగా మరియు ప్రభావవంతంగా నిర్వహించడానికి ప్రతీ ఉపాధ్యాయునికి కూడ ముందస్తు వ్యూహాలు, ప్రణాళిక అనేది తప్పనిసరిగా పాటించాలి.

నూతన సిలబస్‌కు అనుగుణంగా రూపొందిన పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా నిర్దేశించిన విద్యాప్రమాణాలను సాధించడంకోసం ప్రతీ ఉపాధ్యాయుడు కూడ నిరంతరం తనకుతాను స్వయం పరిపుష్టి చేసుకొని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో మార్పులు చేర్పులు చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఉపాధ్యాయులంతా సిలబస్, విద్యాప్రమాణాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని అధ్యాయాలను నిశితంగా అభ్యసనం చేసి, తగిన బోధనావ్యూహాలు ఏర్పాటుచేసుకోవాలి.

- i) మీ దృష్టిలో “ఉపాధ్యాయుని సంసిద్ధత” అనగా నేమి?
- ii) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో విద్యార్థులందరిని ఏ విధంగా భాగస్వాములను చేస్తారు.
- iii) నూతన పాఠ్యపుస్తకాలలోని ముందుమాట, ఉపాధ్యాయునికి సూచనలపై చర్చించండి. ఈ అవగాహన మీ బోధనకు ఎలా ఉపయోగపడుతుంది.
- iv) ఏదేని ఒక పాఠ్యాంశానికి మాదిరి యూనిట్ ప్రణాళిక, పాఠ్య ప్రణాళిక తయారు చేయండి.

ప్రతీ ఉపాధ్యాయుడు కూడా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో తరగతి గది నిర్వహణకు ముందు కింది విధంగా సంసిద్ధతో ఉండాలి.

- ◆ ముందుగా బోధించబోయే పాఠ్యాంశాన్ని పూర్తిగా చదివి అవగాహన చేసుకోవాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశానికి సంబంధించిన పాఠ్య ప్రణాళికను ముందుగానే సిద్ధం చేసుకోవాలి. అనగా పాఠ్యాంశాన్ని సిలబస్ లో నిర్ధారించిన పీరియడ్లకు వీలుగా ఏ పీరియడులో ఏమి చెప్పాలి. అభ్యాసం వేటిపై కల్పించాలి అనే అంశాలపట్ల అవగాహన కల్గి మొత్తం పాఠానికి ప్రణాళికను సిద్ధం చేసుకోవాలి.
- ◆ దానిలో ఉన్న కృత్యాలను ఎలా నిర్వహించాలో; భావనల అవగాహనకు పాఠ్యపుస్తకంలోని కృత్యాలు సరిపోకపోతే మరిన్ని కృత్యాలు ముందుగానే సిద్ధం చేసుకోవాలి.
- ◆ భావనల సంపూర్ణ అవగాహనకు ఎలాంటి బోధనోపకరణములు అవసరమో ముందుగానే సిద్ధం చేయాలి.
- ◆ విద్యార్థులకు ఆ పాఠ్యాంశంపై మరింత సమాచారం అందించేందుకు Reference పుస్తకాలను చూడాలి.
- ◆ అభ్యాసాలలోని సమస్యలను ముందుగానే సాధించిచూసుకోవాలి. ఏమైనా సందేహాలుంటే తోటి ఉపాధ్యాయులతోగాని, విషయ నిపుణులతో గాని చర్చించి సందేహానివృత్తి చేసుకోవాలి.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు తాము బోధించే విషయం పట్ల ఆసక్తి కల్గిఉండి, పూర్తిస్థాయి అవగాహనను కల్గి ఉండాలి.
- ◆ తన బోధన కేవలం సమాచారం అందించే విధంగా కాకుండా విద్యార్థుల ఆలోచనలకు, స్వయం అభ్యసనానికి, సృజనాత్మకత పెంపొందించే విధంగా ప్రణాళిక సిద్ధం చేసుకోవాలి.
- ◆ ఒక భావనను బోధించేప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో ఎంతసేపు, ఏయే అంశాలపై చర్చించి అవగాహన కల్పించాలి, పిల్లలకు అభ్యాసం ఎంతసేపు వేటిపై ఇవ్వాలి అనేది అవగాహన కల్గిఉండాలి.

పై విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని పక్కా ప్రణాళికతో తరగతి గది నిర్వహణలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కొనసాగిస్తే ఆ బోధన విజయవంతం మరియు ఫలప్రదం అవుతుంది.

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో విద్యార్థులందరిని భాగస్వామ్యం చేయడం ఎలా?

తరగతి గది వాతావరణం ఆహ్లాదకరంగా సహజంగా ఉండాలని ఇది వరకే చాలా సందర్భాలలో చర్చించాము. సహజ అభ్యసన వాతావరణం అంటే ప్రతీ విద్యార్థి కూడ భయం, ఒత్తిడి లేకుండా ఉపాధ్యాయునితో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలగడం, వచ్చిన సందేహాలను స్వేచ్ఛగా ప్రశ్నించడం జరగాలి. కాని ప్రస్తుతం తరగతి గదిలో ఉపాధ్యాయుడు కేవలం కొందరు విద్యార్థులనే బోధనాభ్యసనలో భాగస్వాముల్ని చేయడం, కొంత మంది విద్యార్థులను అసలు పట్టించుకోక పోవడం అనే విషయాలు మనం గమనిస్తున్నాము. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు సమర్థవంతంగా జరగాలంటే, ప్రతీ విద్యార్థి అనుకున్న విద్యాప్రమాణాలు సాధించాలంటే ప్రతీ విద్యార్థినీ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగస్వాముల్ని చేసి 'తరగతి గది మాది' మాకు మాట్లాడే అవకాశం ఉంది, మా సందేహాలను ఉపాధ్యాయులు నివృత్తి చేస్తారు అనే భావనను వారిలో కల్పించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

కింది చర్యలు చేపట్టడం ద్వారా / కింది పద్ధతులు అవలంబించడం ద్వారా అందరు విద్యార్థులను తరగతి గది బోధనలో భాగస్వాముల్ని చేసి తద్వారా ఆశించిన ఫలితాలు సాధించడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

- ◆ గణితం కోసం కేటాయించిన 85 నిమిషాల సమయంలో 45 నిమిషాలు ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ కోసం కేటాయించాలి. 40 నిమిషాలు పిల్లలు ఆ పీరియడులో చెప్పిన అంశాలను అభ్యాసం చేయడం కోసం కేటాయించాలి.

- ◆ భావనల అవగాహనకు సహకరించే లేదా ఉపయోగపడే మూర్త వస్తువులను (Material) విద్యార్థులకు ఇచ్చి కొత్త విషయాలు, ఆవిష్కరణలు చేయించడం.
- ◆ గణిత నైపుణ్యాలు పెంపొందించుటకు, చతుర్విద ప్రక్రియలు, జ్యామితీభావనలు మొదలగునవి కల్పించుటకు, సంఖ్యరేఖ, నకిలి కరెన్సీ, సంఖ్యా చార్ట్స్ వంటి సామాగ్రిని వినియోగంపచేయడం.
- ◆ ప్రాథమిక స్థాయిలో వేరుచేయడం, క్రమాల్ని రాయడం, చిత్రాలను గీయడం, సవాళ్లను కల్పించేటటువంటి కృత్యాలు ఇవ్వడం.
- ◆ ఒక భావనను వివిధ పద్ధతులలో విద్యార్థులకు అవగాహన పరచి పిల్లలను గ్రూప్ లలో (జట్టుకృత్యం) సమస్యలను సాధింపచేయుట.
- ◆ సమస్యను సాధించిన క్రమాన్ని విద్యార్థులను తమ సొంత మాటలలో చెప్పమనడం; వారి ఆలోచనలను ఇతర విద్యార్థులతో పంచుకోమనడం.
- ◆ తరగతి గదిలో నేర్చుకున్న గణిత భావనలను, దైనందిక జీవితంతో అన్వయము చేసుకునే విధంగా విద్యార్థులను ప్రోత్సహించడం, ప్రాథమిక స్థాయి నుండి విద్యార్థులను నూతన ఆవిష్కరణలు చేయడానికి వారికి మార్గదర్శనం చేయడం.
- ◆ పిల్లలకు తెలిసిన భావనల ఆధారంగా పరికల్పనలు చేయించడం, సమస్యసాధన తర్వాత ఫలితాన్ని కనుగొని వారు సరిగా చేసారో లేదో పరీక్షించడం. ఉదాహరణకు ఒక పెద్ద సంఖ్య నుండి ఆ సంఖ్యలో సగం కన్నా చిన్నగా ఉండే సంఖ్యను తీసివేసినప్పుడు వచ్చే ఫలితం చిన్న సంఖ్య కంటే ఎక్కువగా ఉంటుందని అంచనావేసుకుంటారు.
- ◆ గణిత మెళకువలు, నైపుణ్యాలు పిల్లలందరిలో పెంపొందించే విధంగా వారి వెన్నంటి ఉండి ప్రోత్సహించడం, వారిలో తార్కిక ఆలోచనలు రేకెత్తించేవిధంగా వారిని ప్రశ్నించడం.

గణిత బోధనా సోపానాలు

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పిల్లలందరినీ భాగస్వాములను చేయాలి. ఇది ఉపాధ్యాయునికి సవాళ్లతో కూడుకున్నది. ముందస్తు ప్రణాళికతో నిర్మాణాత్మకమైన ఆలోచనలతో, క్రమబద్ధమైన సోపానాలను పాటిస్తూ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించినప్పుడు సవాళ్లను కూడా అదిగమించి అనుకున్న లక్ష్యాలను సాధించగలం. ఇందుకోసం మనం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు అవసరమైన అతి ముఖ్యమైన పాఠ్యప్రణాళిక కోసం ఉద్దేశించబడ్డ సోపానాలను పరిశీలిద్దాం!

I. పరిచయం :

అ) పిల్లలను పలకరించడం (ఆప్యాయతతో) Greetings :

ఆ) పూర్వజ్ఞాన పరిశీలన / పూర్వభావనల పరిశీలన / Recap :

చెప్పబోయే పాఠ్యాంశమునకు సంబంధించిన పూర్వభావనలు పిల్లలు ఏమేరకు కలిగి ఉన్నారో ఉపాధ్యాయుడు కింది వాటినుపయోగించి తెలుసుకోవాలి.

(పిల్లల గత అనుభవాలను ప్రశ్నించడం ద్వారా / కృత్యాల ద్వారా / ఆటల ద్వారా / చర్చించడం ద్వారా లేక Mind mappinig / Brain storming పద్ధతులను కూడా ఉపయోగించవచ్చు.)

II. అ) భావన పరిచయం (Understanding of the Concept) :

ఏదైనా సందర్భము / సంఘటన / నిజజీవిత సన్నివేశం / కృత్యం / ఆటలు ద్వారా భావనను పిల్లతో పూర్తి తరగతిలో చర్చింపజేస్తూ పరిచయం చేయాలి.

ఆ) శీర్షిక ప్రకటన (Announcement of the Topic) :

చెప్పబోయే పాఠ్యాంశం గురించి చర్చిస్తూ ఉపాధ్యాయుడు శీర్షిక ప్రకటన చేయాలి. దీనివల్ల పిల్లలు ఆరోజు తాము ఏం నేర్చుకోబోతున్నారో తెలుస్తుంది.

ఇ) పాఠ్యాంశం యొక్క ప్రాధాన్యత (Need & Relevance of the Topic) :

పిల్లలు నేర్చుకునే భావన / విషయం / పాఠం / అంశం యొక్క ప్రాధాన్యతను నిత్య జీవితంలో వాటి వినియోగాన్ని నేర్చుకోవలసిన అవసరాన్ని పిల్లలకు తెలియజేయాలి.

ఈ) బోధనాభ్యసన సామాగ్రి (TLM) :

పాఠ్యాంశబోధనకు / భావనల విస్తృత అవగాహనకు అనువయిన సామాగ్రిని తప్పక తయారుచేసి పిల్లలతో వినియోగింపజేయాలి.

III. ప్రదర్శన - చర్చ (Presentation) :

అ) చదవడం (Reading) :

పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠ్యాంశాన్ని (నేర్చుకోబోయే భావనకు చెందినవి) పిల్లలచే చదివించాలి. అందులోని కీలకపదాలు (సాంకేతిక పదాలు) / అర్థంకాని అంశాలు / గుర్తులను పిల్లలచే గుర్తింపజేసి వాటిని నల్లబల్లపై రాస్తూ వివరించాలి.

ఆ) బోధన (Instruction) :

భావనను పిల్లలు మరింత విస్తృతంగా అవగాహన పరచుకోవడానికి తరగతి గదిలో (కృత్యం ద్వారా) పిల్లలందరినీ కృత్యంలో పాల్గొనేలా చేస్తూ చర్చింపజేయడం ద్వారా వివరించాలి.

ఇ) సమస్య సాధన (Problem Solving) :

భావనను అర్థం చేసుకున్న పిల్లలు దానికి సంబంధించిన సమస్య సాధనను సోపానాలనుసరించి ఏ విధంగా సాధించాలో నల్లబల్లపై సమస్యను రాసి సమస్యసాధనను పిల్లలతో చర్చింపజేస్తూ అవగాహన పరచాలి.

ఈ) పిల్లల సందేహాలు - నివృత్తి (Asking Questions by the Children) :

సమస్య సాధన చేసేటప్పుడు విద్యార్థులకు కల్గిన సందేహాలను విద్యార్థులతో చర్చిస్తూ, పూర్తి తరగతిలో నివృత్తి చేయాలి.

IV. మాదిరి సమస్య సాధన (Model Problem Solving) :

నల్లబల్లపై సాధింపజేసిన సమస్యలాంటిదే, మరొక సమస్యను నల్లబల్లపై రాసి పిల్లలచే వారి నోటు పుస్తకములలో వ్యక్తిగతంగా సాధింపజేయాలి.

పిల్లలు సమస్యను సాధించిన తర్వాత వారిని ముగ్గురు / నలుగురు చొప్పున గ్రూపులుగా చేసి వారు చేసిన సమస్య సాధనను గ్రూపులలో చర్చింపజేయాలి.

గ్రూపులలో పిల్లలు సమస్య సాధనపై చర్చిస్తున్న విధమును పరిశీలించాలి.

పిల్లలు సమస్యసాధనలో చిన్న చిన్న తప్పులు చేస్తున్నట్లయితే వారే తప్పును గుర్తించి సరిదిద్దుకొనేలా సందర్భాలు కల్పించాలి లేదా చర్చింపజేయాలి.

ఒక వేళ పిల్లలు సమస్యసాధనలో ఎక్కువ తప్పులు చేసినట్లయితే ఆ సమస్యను నల్లబల్లపై రాసి సమస్యసాధనను మరొకసారి పిల్లలతో పూర్తి తరగతిలో చర్చింపజేస్తూ వివరించాలి.

V. పునశ్చరణ (Recaptulation) :

పిల్లలు ఆరోజు / ఆ పీరియడ్ లో నేర్చుకున్న భావనలు / అంశాలను మరొకసారి పునశ్చరణ గావించాలి.

VI. ఇంటి పని (Home Work) అభ్యాసం :

- ఆ పీరియడ్ లో నేర్చుకొన్న భావనలకు చెందిన సమస్యలు (ఇవి చేయండి, ప్రయత్నించండి, అభ్యాసంలోని కొన్ని సమస్యలు) పిల్లలకు అభ్యాసం కోసం ఇవ్వాలి. ఇచ్చి వాటిని తమ నోటుబుక్ లో చేయమనాలి. వెంటనే పరిశీలించి సూచనలు ఇవ్వాలి.
- పిల్లలు నేర్చుకున్న భావనలు, అంశాలకు సంబంధించిన పాఠ్యపుస్తకములోని అభ్యాసాలలోని సమస్యలను ఇంటిపనిగా ఇచ్చి వ్యక్తిగతంగా వారి నోటు పుస్తకాలలో సాధింపజేయాలి. మరుసటిరోజు పిల్లలు వారి నోటుపుస్తకంలో సాధించిన సమస్యలను పరిశీలించి తప్పక సరిచేయాలి.

3, 4, 5 తరగతులు - భిన్నాలు - యూనిట్/ పాఠ్య ప్రణాళిక

3, 4, 5 తరగతుల గణిత పాఠ్యపుస్తకాలలో పాఠ్యాంశాలను పిల్లలకు బోధించడానికి వీలుగా 3వ తరగతిలో 12; 4, 5 తరగతులలో 17 అధ్యాయాలుగా విభజించడమైనది. 3వ తరగతి 12 అధ్యాయాలకు 128 పీరియడ్లు, రివిజన్ కు 62 పీరియడ్లు; 4వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకములోని 17 అధ్యాయాలు బోధించడానికి 125 పీరియడ్లు రివిజనుకు 60 పీరియడ్లు 5వ తరగతిలోని 17 అధ్యాయాలు బోధించడానికి 132 పీరియడ్లు, రివిజన్ కు 48 పీరియడ్లు కేటాయించడమైంది. ఏయే నెలల్లో ఏయే పాఠ్యాంశాలు బోధించాలి, రివిజన్ ఎప్పుడు చేయాలి అనే వివరాలు ఆయా తరగతుల పాఠ్యపుస్తకాలలో కవర్ పేజి లోపలివైపున నమూనా వార్షిక ప్రణాళికలో వివరంగా చూపడమైంది. ఈ నమూనా వార్షిక ప్రణాళికను అవగాహన చేసుకున్న ఉపాధ్యాయులు తాము బోధించే విషయాలకు వార్షిక ప్రణాళికను పాఠ్యపుస్తకాలలో ఇచ్చిన విషయసూచికను దృష్టిలో ఉంచుకొని రూపొందించుకోవాలి. ఇలా రూపొందించుకున్నా వార్షిక ప్రణాళిక ఆధారంగా అధ్యాయాలు / యూనిట్ ల వారీగా యూనిట్ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. యూనిట్ ప్రణాళిక అవగాహన కోసం 5వ తరగతిలో “భిన్నాలు” పాఠ్యాంశానికి నమూనా యూనిట్ ప్రణాళిక రూపొందించి ఇవ్వడమైంది. దీన్ని పరిశీలించి అవగాహన చేసుకుందాం!

కేటాయించిన మొత్తం పీరియడ్లు - 13

భిన్నాలు పాఠ్యాంశం ద్వారా సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలు :

- సమస్య సాధన :
- ◆ ఒక వస్తువు లేదా ఒక సమూహంలోని భాగాలను గుర్తించడం.
  - ◆ సజాతి, విజాతి భిన్నాలను కూడడం, తీసివేయడం.
  - ◆ భిన్నాలను పోల్చడం, సమానభిన్నాలను గుర్తించడం, ఇచ్చిన భిన్నాలను సమాన భిన్నాలగా రాయడం.
  - ◆ భిన్నాలకు సంబంధించిన రాత సమస్యలు సోపానాల వారీగా సాధించడం.
- కారణాలు - నిరూపణలు :
- ◆ వస్తువు లేదా సమూహంలోని భాగాలు భిన్న రూపంలో చెప్పడంలో దానికి తగిన కారణాలు వివరించడం.
  - ◆ భిన్నాలను సంఖ్యరేఖపై సూచించడంలో కారణాలను వివరించడం.
  - ◆ భిన్నాలను పోల్చడం - కారణాలను వివరించడం.
- వ్యక్తపరచడం :
- ◆ సమూహంలోని లేదా వస్తువులోని భాగాలను తగిన భిన్న రూపంలో చెప్పడం, రాయడం.
  - ◆ ఇచ్చిన భిన్నాలను పోల్చి ఏది పెద్దది, చిన్నది, చెప్పడం, సమాన భిన్నాలను చెప్పడం.
- ప్రాతినిధ్యపరచడం :
- ◆ భిన్నాలను పటరూపంలో, పటరూపంలో నున్నదాన్ని భిన్నంగా సూచించడం.
  - ◆ భిన్నాలను సంఖ్యరేఖపై చూపడం.
- సంధానం చేయడం :
- ◆ భిన్నాలను నిజజీవిత సందర్భాలకు (అనగా ఉదా॥ కొలతలకు, సమయంనకు) సంధానం చేయడం.

పీరియడ్ వారీగా బోధనాంశాలు / భావనలు :

పీరియడ్	బోధనా అంశం / భావన	కృత్యం
1వ పీరియడ్	“భిన్నం” భావనను అవగాహన చేసుకోవడం	రాములమ్మ భూభాగాన్ని పంచడం (115 పేజిలోని కృత్యం)
2వ పీరియడ్	“భిన్నం” భావనను అవగాహన చేసుకోవడం	116 పేజిలోని కృత్యం
3వ పీరియడ్	“భిన్నం” భావనను అవగాహన చేసుకోవడం	117 పేజిలోని కృత్యాలు

పీరియడ్	బోధనా అంశం / భావన	కృత్యం
4వ పీరియడ్	భిన్నాలను సంఖ్యారేఖపై చూపడం	పేజీ.118, 119లోని కృత్యాలు
5వ పీరియడ్	$\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \dots\dots$ భిన్నాల వినియోగం	వస్తువుల యొక్క ధరల పట్టిక (120 పేజీలోని కృత్యం)
6వ పీరియడ్	$\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \dots\dots$ భిన్నాల వినియోగం	- రేణు ఉపయోగించినబట్ట - పల్లెముల సమతూకం - మంజు ఇంట్లో వంట నూనె ఎంత ఉంది? (121 పేజీలోని కృత్యాలు)
7వ పీరియడ్	$\frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \dots\dots$ లాంటి భిన్నాల పరిచయం. (ఒక వస్తువును సమాన భాగాలుగా చేయడం ద్వారా)	రొట్టెలను విభజిద్దాం (122 పేజీలోని కృత్యాలు)
8వ పీరియడ్	$\frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \dots\dots$ లాంటి భిన్నాల అవగాహన (సమూహంను సమానభాగాలుగా విభజించడం ద్వారా)	123 పేజీలోని కృత్యం
9వ పీరియడ్	$\frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \dots\dots$ లాంటి భిన్నాలను సంఖ్యారేఖపై చూపడం	ఇప్పుడు ఈ సంఖ్యలన్నింటిని సంఖ్యారేఖపై గుర్తిద్దాం. (124 పేజీలోని కృత్యం)
10వ పీరియడ్	రంగువేయబడిన భాగాలకు భిన్నాన్ని గుర్తించడం, వాటి ఆధారంగా ఏభిన్నం పెద్దదో, చిన్నదో అవగాహన చేసుకోవడం	- రూబిక్ క్యూబ్ తో ఆడుకుందాం. - టాబ్లెట్ స్క్రీప్ లో ఎంత భాగం మిగిలింది. (126 పేజీలోని కృత్యాలు)
11వ పీరియడ్	నిత్య జీవితంలోని సందర్భాల నుండి వివిధ అంశాలను భిన్నాలుగా గుర్తించడం, వాటి ఆధారంగా పెద్ద, చిన్న భిన్నాలను గుర్తించడం	- పూలమడులు - ఎవరు ఎక్కువ దున్నారు. (126, 127 పేజీలోని కృత్యాలు)
12వ పీరియడ్	పటంలో ఉన్న అంశాలను భిన్న రూపంలో గుర్తించగలగడం	ఉదయం 7 గంటల నుండి సాయంత్రం 7 గంటల వరకు (128 పేజీలోని కృత్యం)
13వ పీరియడ్	సమాన భిన్నాలను గుర్తించడం, రాయడం	- ఒకే రకంగా కనిపించే భిన్నాలు 1 (129, 130 పేజీలోని కృత్యాలు)

సూచన : పైన సూచించిన బోధనాంశాలు పీరియడు వారీగా నిర్వహించే సందర్భంలో, వాటికి చెందిన సమస్యలు (ఇవిచేయండి, అభ్యాసాలలోని లెక్కలు) అభ్యాస పీరియడులో చేయించాలి.

3. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం - అవగాహన

పిల్లలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో ఏ విధంగా పాల్గొంటున్నారు? ఏమేరకు భావనలపై అవగాహన పొందుతున్నారు? విద్యా ప్రమాణాల సాధనలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఫలవంత మయ్యాయా? మొదలగు అంశాలను తెలుసుకొనుటకు, లక్ష్యాలను నిర్ధారించుకోవడానికి మూల్యాంకనం అవసరం. ప్రస్తుతం పాఠశాలలో రెండు రకాలుగా మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తున్నారు. అవి. 1. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Evaluation) 2. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Evaluation) ఈ మూల్యాంకన విధానాల ద్వారా వేటిని మూల్యాంకనం చేస్తాం? ఎలా చేస్తాం? ప్రశ్నా పత్రాలు ఎలా రూపొందించు కొంటామో ఈ అధ్యాయంలో చర్చిద్దాం.

- ◆ గణితంలో వేటిని మూల్యాంకనం చేయాలి? ఏ విధంగా చేయాలి?
- ◆ ఫార్మేటివ్ మూల్యాంకనం కోసం ఏయే అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి?
- ◆ ఏయే అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని సమ్మేటివ్ మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తాం?
- ◆ పిల్లల తప్పులను మనం ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి. ఇవి మనకు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో ఎలా తోడ్పడుతాయి?
- ◆ ప్రశ్నా పత్రం తయారుచేసేటప్పుడు మనం దృష్టియందుంచుకోవల్సిన అంశాలు ఏవి?

గణితంలో వేటిని మూల్యాంకనం చేయాలి?

గణిత బోధనాలక్ష్యాలను గమనిస్తే సంఖ్య, అంతరాళములకు సంబంధించిన అంశాలు అవగాహన చేసుకోవడం, గణితపరంగా ఆలోచన / చింతన చేయగలగడం, ఊహించిన విషయాల నుంచి తార్కిక నిర్ణయాల వరకు అన్వేషణ కొనసాగించడం, అమూర్త భావనలను అర్థం చేసుకొని వాటిని సమర్థవంతంగా వాడగలగడం, సమస్య సాధన సామర్థ్యాలను పెంపొందించుకోవడం వంటివి దృష్టిలో ఉంచుకొని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలని మనకు తెలుస్తుంది. పై అంశాలను పరిశీలిస్తే పిల్లల్లో గణితంలోని వివిధ పాఠ్యాంశాల ద్వారా ప్రధానంగా కింద సూచించిన వాటిని సాధించాలని అవగాహనమవుతుంది.

అవి:

1. సమస్య సాధన (Problem Solving)
2. కారణాలు చెప్పడం - నిరూపణలు చేయడం (Reasoning - proof)
3. వ్యక్తపరచడం (Communication)
4. సంబంధాలు (Connection)
5. ప్రాతినిధ్యపరచడం - దృశ్యీకరణ (Representation - Visualization)

గమనిక : విద్యార్థులు ఒక తరగతిలో ఏమి చేయగలగాలి? (మౌఖిక ప్రక్రియలు) ఏమి తెలిసియుండాలి? (మౌఖిక భావనలు) స్పష్టంగా వివరించే (అంశాలు) ప్రవచనాలను (Statements) ఆ తరగతి యొక్క విద్యా ప్రమాణాలు అంటారు.

మూల్యాంకనం ఏ విధంగా నిర్వహించాలి?

పిల్లల యొక్క అభ్యసనా ప్రగతిని అంచనా వేయుటకు మూల్యాంకనంలో భాగంగా నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Evaluation) సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Evaluation) నిర్వహించాలి.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు విద్యాప్రమాణాల సాధన ఎలా జరుగుతున్నది తెలుసుకోడానికి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Evaluation) నిర్వహించాలి. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేయడానికి ప్రధానంగా కింది సాధనాలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో వినియోగించాలి. అవి.

(1) నూతన సమస్యలు రూపొందింపజేయడం (Creating new problems) (2) పిల్లల రాత పనులు (Classwork, Homework, Assignments etc...) (3) స్లిప్ టెస్ట్ (Slip Test) (4) పిల్లల ప్రాజెక్టుపనులు (Children Projects).

పై అంశాలను బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగంగా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది తప్ప పరీక్షలాగా, నిర్ణీత సమయంలో, నిర్ణీత కాల వ్యవధిలో నిర్వహించడం జరగదు. అనగా పాఠ్యబోధన జరుపుతున్న సందర్భంలో పిల్లలతో చర్చించడం, కృత్యాలు నిర్వహించడం, ప్రశ్నలు అడగడం, బోర్డుపై లెక్కలిచ్చి చేయమనడం, ఇంటి పనికి లెక్కలు ఇచ్చి చేయమనడం, అప్పటికప్పుడు నాలుగు, ఐదు సమస్యలు ఇచ్చి సాధించమనడం చిన్న చిన్న స్లిప్ టెస్ట్‌లు నిర్వహించడం, అభిప్రాయాలు రాయమనడం, అసైన్‌మెంట్లు ఇచ్చి నివేదికలు సమర్పించమనడం, బొమ్మలు, సమాచారం సేకరింపజేయడం, ప్రాజెక్టులు నిర్వహింపజేయడం. మొదలగునవి చేస్తుంటాం. వీటన్నిటిని లెక్కలోకి తీసుకొని పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేసినప్పుడు మాత్రమే వారి అభివృద్ధికి, వారు నేర్చుకోవడానికి, వారిని మరింత అవగాహన చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించినవారమవుతాం. ఇది అత్యావశ్యకం. పై అంశాలను నిశితంగా గమనిద్దాం.

1. నూతన సమస్యలు రూపొందింపజేయడం (Creating new problems) :

పిల్లలకు ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన కాలంలో బోధించిన పాఠ్యాంశాల ఆధారంగా వివిధ భావనలకు చెందిన సమస్యలను రూపొందింపజేయాలి. ఇందుకోసం 5 నుండి 10 సమస్యలను పిల్లలతో రాయించాల్సి ఉంటుంది. అయితే 1, 2 తరగతులకు మౌఖికంగా సమస్యలను చెప్పించాలి. 3, 4, 5 తరగతులకు సమస్యలను రాయించాలి. వీటికి మార్కులు

కేటాయించేప్పుడు పిల్లలు సమస్యలు రాస్తే.. 5 మార్కులు, ఆ సమస్య ఏ భావనకు చెందింది? ఏ సందర్భానికి చెందింది? మొదలగు వంటి వాటిని చెప్పగలిగితే.. 5 మార్కులు కేటాయించాలి. ఇలా మొత్తం 10 మార్కులకు విద్యార్థులు పొందిన మార్కులకు గ్రేడులు నమోదు చేయాలి.

2. పిల్లల రాత పనులు (Class work, Home work, Assignments etc.) :

పిల్లల రాత పనులలో భాగంగా నోటుబుక్కులు, బోర్డుపై పిల్లలు సమస్యలు చేయడం, పాఠ్యపుస్తకాల్లోని పట్టికలు, సమస్యలు చేయడం, అసైన్మెంట్లు పరిశీలించాలి. వీటిలో వీరు చేసిన లెక్కలు, సేకరించిన సమాచారం, వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు సరిగా రాశారా, గణిత విద్యాప్రమాణాలు ప్రతిబింబించే విధంగా ఉన్నాయా చూడాలి. అనగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో భాగంగా పాఠ్యాంశాలు, భావనలు, కృత్యాలు నిర్వహిస్తాం. ఉదాహరణలు సమస్యలు చెబుతుంటాము.

భావనలు, ఉదాహరణ సమస్యలు అవగాహన చేసుకున్న పిల్లలు “ఇవి చేయండి” లో ఉన్న సమస్యలు సొంతంగా తమ నోటు పుస్తకాలలో చేస్తున్నారా లేదా పరిశీలించాలి. అలాగే అభ్యాసాలలోని లెక్కలు నోటుపుస్తకాలలో తరగతిలో ఏ విధంగా చేస్తున్నారు, ఇచ్చిన పనిని చేయగలుగుతున్నారా లేదా పరిశీలించాలి. వాటితోపాటు అసైన్మెంట్లు మొదలగునవి ఇచ్చి వాటి ఆధారంగా వారు చేసి తప్పులను అర్థం చేసుకుంటూ, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో మార్పుచేస్తూ, నూతన పద్ధతులను పాటిస్తూ, వారికి సలహాలు ఇస్తూ పిల్లలు ప్రగతిని నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో భాగంగా అంచనావేయాలి. ఎట్టి పరిస్థితుల్లో పిల్లలు తమ నోటుపుస్తకాలలో సమస్యలను సాధించేటప్పుడు సొంతంగా చేయమనాలే తప్ప ఇతరుల నోటుపుస్తకాలను చూసి కాపీ చేయడం చేయకూడదు. గైళ్ళు చూసి రాయకూడదు. ఒకవేళ కాపీ చేసినట్లు అనిపిస్తే మళ్ళీ సొంతంగా చేసేలా సూచనలివ్వాలి. అప్పుడే వారికి మార్కులు కేటాయించాలి. ఇందుకోసం వారికి 10 మార్కులకు వారి నోటుబుక్కులు, పుస్తకాలు పరిశీలించి మార్కులు కేటాయించి, గ్రేడులు నమోదు చేయాలి.

3. స్లిప్ టెస్ట్ (Slip Test) :

స్లిప్ టెస్ట్ అనేది అప్పటికప్పుడు నిర్వహించేది. ఇందుకోసం ప్రత్యేకంగా పిల్లలకు తెలియజేసి ముందస్తుగా ప్రణాళికలో నిర్వహించాల్సిన అవసరంలేదు. సాధారణంగా నిర్వహించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల సమయంలోనే ఉపాధ్యాయులు స్లిప్ టెస్టును నిర్వహించవచ్చు. సబ్జెక్టుకు సంబంధించిన ఏవైనా రెండు మూడు అంశాలు / భావనలు ఆధారంగా నిర్దిష్టమైన విద్యాప్రమాణాలు సాధించడానికి, ఉద్దేశించబడింది. ఈ విధంగా ఒక యూనిట్ బోధనాసమయంలో స్లిప్ టెస్టును నిర్వహించుకోవచ్చు.

4. ప్రాజెక్టు పనులు (Projects Works) :

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ సందర్భంగా పనులు కేటాయించడం, ప్రాజెక్టుపనులు ఇవ్వడం చేస్తుంటాం. ప్రాజెక్టు పనిని పిల్లలకు గ్రూపులుగా చేసి లేదా వ్యక్తిగతంగాకాని ఇవ్వవచ్చు. ఇందుకోసం పిల్లలు క్షేత్రస్థాయిలో సమాచారాన్ని సేకరించడం, పట్టికల్లో నమోదుచేయడం, సమాచారాన్ని విశ్లేషించడం, అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచడం, బొమ్మలరూపంలో గ్రాఫులను ప్రదర్శించడం చేయాలి. వీటిని పరిశీలించిన ఉపాధ్యాయుడు ప్రాజెక్టుననుసరించి గ్రూపులలో గాని, వ్యక్తిగతంగాగాని విద్యార్థులతో చర్చించడం, ప్రశ్నించడం, వారు సమర్పించు నివేదికను పరిశీలించి విచక్షణతో, తగిన ఆధారాలతో పిల్లల ప్రగతిని అంచనావేయాలి. ఇందుకోసం 10 మార్కులు కేటాయించబడ్డాయి. పిల్లలు సమాచారం సేకరించి, విశ్లేషించి నివేదిక రాస్తే 5 మార్కులు, వాటి ప్రదర్శనకు 5 మార్కులు కేటాయించాలి. వీటి ఆధారంగా పొందిన మార్కులకు గ్రేడును నమోదు చేయాలి.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం అనగా కొంత కాలంలో (పీరియడ్ లో) నిర్దేశించిన పాఠ్యాంశాలలో పిల్లలు ఏమేరకు విద్యాప్రమాణాలు సాధించారో తెలుసుకొనుటకు ఉద్దేశించబడినది. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహించే సమయాన్ని, తేదినీ పిల్లలకు ముందే తెలియజేస్తారు. ఇందుకోసం సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నాటికి అయిన అన్ని పాఠ్యాంశాలలో రాతపరీక్షను నిర్దేశించబడ్డ సమయంలో రెండున్నర గంటలపాటు నిర్వహిస్తారు. దీనిలో పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను, సమాధానాలను రాసిన దానిని బట్టి ఉపాధ్యాయులు వాటిని నిశితంగా పరిశీలించి పిల్లల ప్రగతిని (performance) అంచనావేయాలి. ఇందుకోసం కింది విధానాన్ని పాటించాలి.

- ◆ పరీక్ష నిర్వహణకోసం ఉపాధ్యాయులు సజ్జెక్టువారీగా నిర్ధారించిన విద్యా ప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకోవాలి.
- ◆ మౌఖిక పరీక్షను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాల్సిన అవసరం లేదు. మౌఖిక పరీక్షకు సంబంధించిన విద్యా ప్రమాణాలకు కేటాయించిన మార్కులను ఉపాధ్యాయుడు తమ పరిశీలనల ఆధారంగా లేదా అంతకుముందు నమోదుచేసిన ఫార్మేటివ్ మూల్యాంకనం ఆధారంగా కేటాయించి పిల్లల ప్రగతిని నమోదుచేయాలి.
- ◆ రాత పరీక్షకోసం కేటాయించిన విద్యా ప్రమాణాలకోసం, ఆయా సజ్జెక్టులవారీగా నిర్ధారించిన భారత్వాల ప్రకారం విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకోవాలి.
- ◆ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Evaluation) ఒక విద్యా సంవత్సర కాలంలో రెండుసార్లు నిర్వహించాలి. కావున మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం. అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మార్చి లేదా ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహించాలి. మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకొనేప్పుడు అక్టోబర్ నెలవరకు పూర్తయిన సిలబస్ ను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. అలాగే రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంకోసం ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకొనేప్పుడు పూర్తి పాఠ్యపుస్తకాన్ని అనగా అన్ని అధ్యాయాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. ఐతే రెండవ భాగం నుండి 60% నుండి 70% అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తే మొదటి భాగంలో 30% నుండి 40% అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.
- ◆ సమ్మేటివ్ ప్రశ్నాపత్రాన్ని రూపొందించినపుడు అన్నిరకాల ప్రశ్నలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అనగా పెద్ద ప్రశ్నలు, చిన్న ప్రశ్నలు, ఖాళీలు, బహుళైచ్ఛిక ప్రశ్నలు మొదలగునవి.

పై రెండు మూల్యాంకనాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల ప్రగతిని పరిశీలన, మౌఖిక, రాతరూపాలలో అంచనావేస్తే, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో రాతరూపంలో మాత్రమే అంచనా వేయాల్సి ఉంటుంది. అయితే ప్రాథమిక తరగతులలో అనగా 1, 2 తరగతులకు కొంత వెయిటేజీ మౌఖిక మూల్యాంకనం నిర్వహించడానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

పై సందర్భాలలో భాగంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తున్నప్పుడు నిర్దేశించిన విద్యాప్రమాణాల సాధన ముఖ్యమైనదిగా భావించాలి. వీటి సాధనే ప్రాధాన్యతగా కృత్యాల నిర్వహణ, చర్చ అభిప్రాయనేకరణ జరగాలి. తద్వారా పిల్లల ప్రగతి అంచనా వేయబడాలి. ఇందుకోసం జులై, సెప్టెంబర్, డిసెంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Evaluation), అక్టోబరు, మార్చి లేదా ఏప్రిల్ లో సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహించాలి.

నిర్మాణాత్మక మరియు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహణ సందర్భంగా దృష్టిలో ఉంచుకోవాల్సిన అంశాలు :

- ◆ ఇప్పటి వరకు పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేయడానికి కేవలం రాత పరీక్షలకు మాత్రమే పరిమితమై ఉన్నాం. కావున పిల్లలు ప్రగతిని అంచనా వేయడంలో రాత పరీక్షతోపాటు కింది అంశాలను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.
  - 1) పిల్లల భాగస్వామ్యం - ప్రతిస్పందనలు (Participation - Reflection), 2) పిల్లల రాత పనులు (నోటుబుక్లు, అసైన్మెంట్లు, పోర్టుఫోలియోలు (Written works), 3) స్లిప్ టెస్ట్ (slip test), 4) పిల్లల ప్రాజెక్టు పనులు (Children Project Works), 5) విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా రాతపరీక్ష (Written test based an Academic standards).

పైన తెలిపిన సాధనాలలో పిల్లల ప్రాజెక్టు పనులు, భాగస్వామ్యం - ప్రతిస్పందనలు, స్లిప్ టెస్టు, రాత పనులను నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Assessment), విద్యాప్రమాణాధారిత రాతపరీక్షను సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Assessment) కోసం సాధనాలుగా వినియోగించాలి.
- ◆ CCE అనేది నిరంతరం జరిగే ప్రక్రియ. ఉపాధ్యాయులే తమ పిల్లల ప్రగతిని అంచనావేయడం ద్వారా తగిన సహాయం అందించి వారి అభివృద్ధికి కృషిచేయాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం ఎవరో / ఏదో సంస్థ తయారుచేసిన ప్రశ్నాపత్రాలతో పరీక్షలు నిర్వహించడం సహేతుకంకాదు. కాబట్టి CCE లో అతి ప్రధానమైనది ఉపాధ్యాయులే, తాము బోధించిన పాఠాల ఆధారంగా ప్రశ్నాపత్రాలు తయారుచేసుకోవడం.
- ◆ సాధారణంగా ప్రశ్నలు పాఠ్యపుస్తకంలోని విషయ ప్రాధాన్యతగా ఉంటాయి. కాని ప్రస్తుతం ప్రతి తరగతికి విద్యా సంవత్సరంలో సాధించాల్సిన విద్యా ప్రమాణాలను నిర్ధారించడమైనది. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు విద్యా ప్రమాణాల సాధనకే నిర్వహిస్తారు. కావున మూల్యాంకనంలో కూడా వీటి సాధనకే ప్రాధాన్యమివ్వాలి. ఇందుకోసం విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నాపత్రాలు తయారుచేయాల్సి ఉంటుంది.
- ◆ పిల్లలకు మూల్యాంకనంలో ఇచ్చే ప్రశ్నలు, కృత్యాలు; ప్రాజెక్టులు వారిని ఆలోచింపజేసేలా, బహుళ సమాధానాలు రాసేలా, అన్వయించుకొనేలా, దైనందిన జీవితంలో వినియోగించేలా తమ అనుభవాలు, అభిప్రాయాలు వ్యక్తపరిచేలా ఉండాలి.
- ◆ సమస్య సాధన (Problem solving) విద్యాప్రమాణాల కోసం పిల్లలకిచ్చే సమస్యలు ప్రధానంగా పద సమస్యలు, పట సమస్యలు, దత్తాంశ అవగాహన - విశ్లేషణ, పట్టికలు - గ్రాఫ్, పద్ధతి ప్రకారం చేయు సమస్యలు, నిర్మాణాలు మొదలైన వివిధ రకాల సమస్యలతో, సంక్లిష్టతతోకూడి ఉంటాయి. ఈ సంక్లిష్టత అనేది వివిధ భావనలు, నిత్యజీవిత సందర్భాలలో అనుసంధానం చేయడం సమస్యలోని సోపానాల సంఖ్య, సమస్యలోని ప్రక్రియల సంఖ్య, సమస్యసాధనకు ఇవ్వబడిన సందర్భం సమాచారం, సమస్య సాధించే పద్ధతియొక్క సహజత్వంపై ఆధారపడి ఉంటాయి.
- ◆ కారణాలు చెప్పడం - నిరూపణలు చేయడం (Reasoning - proof) విద్యాప్రమాణానికి చెందిన సమస్యలు ఈ అంశాలతో కూడి ఉండేలా ఉండాలి. అవి దశలవారీగా ఉన్న సోపానాలకు కారణాలు వివరించడం లాంటివి గణిత సాధారణీకరణాలు మరియు పరికల్పనలను అర్థం చేసుకొని చేయగలిగే సమస్యలు, పద్ధతిని అర్థం చేసుకొని సరిచూడడం లాంటి సమస్యలు, తార్కిక చర్యలను పరీక్షించడం లాంటి సమస్యలు, సమస్య నిరూపణలోని క్రమాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి చెందిన సమస్యలు, గణిత ప్రకల్పనలను పరీక్షించడానికి చెందిన సమస్యలు, ఆగమన నిగమన పద్ధతులలో తార్కికతను వినియోగించడానికి చెందిన సమస్యలతో కూడిన వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాలు నిర్వహించబడాలి.

- ♦ వ్యక్తపరచడం (Communication) అనే విద్యాప్రమాణాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహించినపుడు గణిత భావనలను, వాక్యాలను చదవడం, రాయడానికి చెందిన సమస్యలు, గణిత వ్యక్తీకరణలతో కూడిన సమస్యలు, గణిత పరమైన ఆలోచనలను తన స్వంత మాటల్లో వివరించడానికి చెందిన సమస్యలు, గణిత సమస్య పద్ధతిని, తార్కికతను వివరించడానికి ఉద్దేశించబడ్డ సమస్యలు ఇవ్వాలి. వీటిని పిల్లలందరూ ఎలా చేస్తున్నారో గమనించేలా, పరిశీలించేలా మూల్యాంకనం, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి.
- ♦ సంబంధాలు (Connection) అనే విద్యా ప్రమాణం కోసం పిల్లలకు నిర్వహించే కృత్యాలు కాని, మూల్యాంకనం కాని కింది వాటిని సాధించబడేలా ఉండాలి. అనగా ఈ విద్యా ప్రమాణాలలో ఇచ్చే కృత్యాలు, సమస్యలు ప్రధానంగా అనుబంధ గణిత పాఠ్యభాగాలైన సంఖ్యలు, కూడిక, తీసివేత, గుణకారం, భాగహారం, నిష్పత్తి, అమరికలు, సౌష్ఠవం, కొలతలు మరియు తలం / అంతరం లకు చెందిన వివిధ భావనలను అనుసంధానం చేయగలగడం, ఈ భావనలతో కూడిన గణాంకాన్ని దైనందిక జీవితాన్ని అనుసంధానం చేయగలగడం, నేర్చుకున్న గణితాంశాలను వివిధ సబ్జెక్టులలోని అంశాలకు అనుసంధానం చేయడం, గణితంలోని వేర్వేరు భావనలతో కూడిన పాఠ్యాంశాలను అనుసంధానం చేయడం. భావనలను బహుళపద్ధతులకు అనుసంధానం చేయడం కూడ ఉండాలి. పై అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని మూల్యాంకన కృత్యాలు నిర్వహించడం ద్వారా పిల్లలు ప్రగతిని సాధించేలా చూడాలి.
- ♦ ప్రాతినిద్యపరచడం - దృశ్యీకరణ (Visualiztion and Representation) విద్యాప్రమాణాన్ని మూల్యాంకనం చేసేప్పుడు ఇచ్చే కృత్యాలు, సమస్యలు ప్రశ్నలు కింది అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని రూపొందించాలి. అవి (1) పట్టికలోని సమాచారం చదవడానికి ఉద్దేశించిన సమస్యలు, సంఖ్యరేఖ, పటచిత్రం, దిమ్మచిత్రం, 2D పటాలు, 3D పటాలు చదవడానికి ఉద్దేశించిన సమస్యలు, (2) పట్టికలను రూపొందించడం, సంఖ్యరేఖపై చూడడం, పటచిత్రములు, దిమ్మచిత్రములు, పటాలను గీయడానికి ఉద్దేశించబడే సమస్యలు.

ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించేప్పుడు దృష్టిలో ఉంచుకోవాల్సిన అంశాలు :

- ♦ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహణ కోసం తరగతులవారీగా నిర్వహించాల్సిన సాధనాలు, పరిశీలించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలు వాటి భారత్వం కింది పట్టికలో ఇవ్వడమైనది.

గణితం - భారత్వ పట్టిక

తరగతి	అంశం	ఫార్మేటివ్					గ్రేడు	సమ్మేటివ్										
		భాగస్యామ్యం - ప్రతిస్పందనలు	కోటు	పుస్తకాలు	ప్రాజెక్టు	రాత పరీక్ష		మొత్తం	సమస్య సాధన		కారణాలు నిర్వహణలు		వ్యక్తపరచడం		సంబంధాలు		ప్రాతినిద్యపరచడం - దృశ్యీకరణ	
		మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	మౌ	రా	
1-2	భారత్వం	20%	20%	20%	40%	100%		10%	40%	10%	-	-	10%	10%	-	10%	10%	100%
	పాఠ్యాంశాలు	10	10	10	20	50M		5	20	5	-	-	5	5	-	5	5	50M
3-5	భారత్వం	20%	20%	20%	40%	100%		50%	20%	10%		10%		10%		10%		100%
	పాఠ్యాంశాలు	10	10	10	20	50M		25	10	5		5		5		5		50M

మౌ = మాఖిక (Oral)

రా = రాత (Written)

- ◆ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో ప్రశ్నాపత్రం తయారుచేసేప్పుడు కింది భారత్వపట్టికలో సూచించిన విధంగా ప్రశ్నల రకాలు, వాటి సంఖ్య ఆధారంగా మాత్రమే సమస్యలు ఇవ్వాలి.
- ◆ భారత్వపట్టిక :-

క్ర.సం	ప్రశ్నల రకాలు	ప్రాథమిక స్థాయి			ఉన్నత పాఠశాల స్థాయి		
		ప్రశ్నలు	మార్కులు	మొత్తం	ప్రశ్నలు	మార్కులు	మొత్తం
1	పెద్ద ప్రశ్నలు (Essay)	4	5	20	4	10	40
2	చిన్న ప్రశ్నలు (Short type)	8	2½	20	8	5	40
3	అతి చిన్న ప్రశ్నలు (Very Short type)	5	1	5	10	1	10
4	ఖాళీలు & బహుళ ఐచ్ఛిక ప్రశ్నలు (Fill in the blanks & multiple Choice Questions)	5	1	5	20	½	10

- ◆ వ్యాసరూప ప్రశ్నలు ఇచ్చినప్పుడు ప్రధానంగా రాత సమస్యలు లేదా ఎక్కువ తార్కికతతో కూడినవి లేదా రెండు, మూడు ప్రక్రియలతో కూడినవి లేదా ఎక్కువ ఆలోచన రేకెత్తించేవి ఇవ్వవచ్చు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోను short type రకాల ప్రశ్నలు, వాటికన్నా తక్కువ స్థాయిలో ఉన్న ప్రశ్నలు ఉండరాదు. ఎలిమెంటరీ స్థాయిలో సిద్ధాంతాలు, నిర్మాణాలు, సమీకరణ సాధనలు, గ్రాఫ్లు మొదలైనవి కూడా వ్యాసరూప ప్రశ్నలుగా ఇవ్వవచ్చు.
- ◆ Short type ప్రశ్నలలో ఒక ప్రక్రియతో కూడినవి, నేరుగా జవాబు వచ్చేవి. Figur Problems 4, 5 steps లో వచ్చేవి, చిన్న చిన్న వివరణలతో అంశాలతో కూడినవి ఇవ్వవచ్చు.
- ◆ Very short ప్రశ్నలలో చిన్న చిన్న లెక్కలు, మౌఖికంగా గణించగలిగే లెక్కలు, నిర్వచనాలు, సూత్రాలతో, సింబల్స్ తో కూడినవి, twist తో కూడినవి మొదలైనవి అడుగవచ్చు.
- ◆ Objective type ప్రశ్నలు చాలా తక్కువ సమయం తీసుకొని మౌఖికంగా గణనచేసేవి, ఆలోచనతో కూడినవి ఇవ్వాలి. ఎక్కువ గణనలు, ఎక్కువ ప్రక్రియలో ఉన్నవి ఇవ్వకూడదు.
- ◆ ఎట్టిపరిస్థితులలో Short types, Very short type లలో ఇచ్చే ప్రశ్నలు essay type లో ఉండే ప్రశ్నల స్థాయిలో కూడి ఉండరాదు. ఇలాగే మిగతా రకాల ప్రశ్నలలో కూడా ఉండేలా చూడాలి.
- ◆ Essay type, Short type, Very short type, Objective type ప్రశ్నలలో ఏ రకం ప్రశ్నలు ఇచ్చినప్పటికీ పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసేలా, విద్యా ప్రమాణాల్ని సాధింపజేసేలా ఉండాలి. కాని బట్టి పట్టి జవాబులు రాసేలా ఉండకూడదు.
- ◆ ప్రతి విద్యాప్రమాణానికి ఇచ్చే Essay type ప్రశ్నలలో వీలయితే Choice గా అదనపు ప్రశ్నలు ఇవ్వవచ్చు లేదా రెండు ప్రశ్నలలో ఏదైన ఒక దానిని ఎన్నుకొనేలా Choice కూడా ఇవ్వవచ్చు. కాని మిగతా type ప్రశ్నలలో ఎలాంటి అదనపు ప్రశ్నలు ఇవ్వకూడదు. ఒక type ప్రశ్నలలో ఇచ్చిన ప్రశ్నలన్నియు ఒకే స్థాయిలో కూడినవిగా ఉండాలి. ఒకవేళ ఒక అధ్యాయంలో Essay type కు సమాన స్థాయి ప్రశ్న దొరకనప్పుడు short type స్థాయి ప్రశ్నలు రెండు కలిపి ఒక Essay type ప్రశ్నగా ఇవ్వవచ్చు.
- ◆ Essay ప్రశ్నలలో భాగంగా గ్రాఫుకాని, యాక్టివిటీగాని, situationగాని, సమాచార పట్టికలుగాని ఇచ్చి వీటిపై చిన్న చిన్న ప్రశ్నల ద్వారా (small questions) 10 మార్కులకు గాని లేదా 5 మార్కులకు గాని ప్రశ్నలు ఇవ్వవచ్చు.

English - Primary

CONTENTS

Sl.No.	Chapter details	Page No.
I	Introduction	1 - 7
	1. Teaching English at Primary Level	
	2. Academic Standards	
	3. About the textbooks	
	4. Unit structure	
II	Teacher preparation, Planning and transaction process	8 - 50
	1. Interaction at various stages	
	2. Steps in teaching	
	3. Classroom process - Pre-reading, reading and post-reading activities	
III	Assessment	51 - 67
	1. Formative Assessment and its tools,	
	2. Summative assessment, weightage table, Assessment indicators	
IV	Classroom Theatre	68 - 76

* * *

The government has been introduced English as one of the school subjects since 2010-11. Earlier English was being taught from class - III onwards. There was a big demand from the parents and community for the introduction of English. Hence, the government introduced it from class-I onwards. Since, English became as a *Global Language*, the demand for learning English has been increasing day by day. At present in our country English is being treated as one of the Indian languages rather than a foreign language. The main purpose of teaching English in our class rooms is to make the child to use English language in their everyday life. English enable them to go for futher studies and grab the opportunities for a better life.

The scenerio of teaching English has been changed over a period of time. As an English language teacher, you must understand the changes happened in language teaching at primary level. Interaction is the main tool of the present day language teaching. The teacher need to understand the following main areas given in the hand book :

1. Text book and its features.
2. Planning for teaching and Transaction process.
3. Assessment procedures.

Objectives Teaching English for level - Classes I &II

- to build familiarity with the language primarily through spoken input in meaningful situations (teacher talk, listening to recorded material, etc.).
- to provide and monitor exposure to and comprehension of spoken, and spoken-and-written inputs (through mother tongue, signs, visuals, pictures, sketches, gestures, single word questions/answers).
- to help learners build a working proficiency in the language, especially with regard to listening with understanding and basic oral production (words/phrases, fragments of utterances, formulaic expressions as communicative devices).
- to recite and sing poems, songs and rhymes and enact small plays/skits.
- to use drawing and painting as precursors to writing and relate these activities to oral communication.
- to become visually familiar with text [word(s)], and what it means.
- to associate meaning with written/printed language.

At the end of this stage learners should be able to:

- talk about themselves, members of the family and the people in their surroundings.

- follow simple instructions, requests and questions, and use formulaic expressions appropriately.
- enjoy doing tasks (including singing a rhyme or identifying a person, object or thing) in English.
- recognise whole words or chunks of language.
- read simple words/short sentences with the help of pictures and understand them.
- write simple words/phrases/short sentences.

Objectives Teaching English for level -Classes III, IV & V

The main objectives of Teaching English at primary level are:

1. To create interest among the pupils to acquire English language.
2. To make pupils enjoy and acquire language in a natural atmosphere.
3. To enable pupils to think logically and to reflect.
4. To familiarize pupils with listening to English language and interact with teacher and peer group..
5. To enable them to understand English spoken by the teachers and the other children in the class.
6. To help them construct discourses both orally and in the written form i.e. conversation, description, story, play/skit, letter, diary etc.
7. To help them read and understand different types of texts.
8. To help them recite, enjoy and add lines to the rhymes and simple poems in English.
9. To help them analyse the reading material from various aspect and personalize the text..
10. To help them use simple English during classroom interaction and doing language exercise.
11. To strengthen the competencies of writing various discourses at their level specific
12. To help them develop structure consciousness both at the sentence and word levels.
13. To help them understand the features of various discourses.
14. To help them developing skills in self evaluation.

Academic Standards

We are familiar with performance indicators stated under the ideal domains of grammar vocabulary and the domains of skills, and discourses. In a holistic approach to language none of these can be given undue prominence without putting the others at stake the others. Since assessment is inseparable from learning it is something that has to take place at every stage of transaction. Grammar, vocabulary and language skills can

be assessed only by embedding them in discourses targeted at a certain level of transaction. We can put the language competencies in six broad categories;

The six broad categories of the Academic Standards

1. Listening and Speaking
2. Reading comprehension
3. Conventions of writing
4. Vocabulary
5. Grammatical awareness
6. Creative expression (Oral and Written discourses)

Class wise Expected outcomes

Class-I

- Listens to simple instructions, discourses and responds accordingly.
- Produces orally
  - A conversation with an initiation and response (uses formulaic expressions)
  - Describes an object/ a person related to family, school, neighbourhood in two sentences.
  - Recites rhymes
- Reads pictures/ words/ phrases graphically
- Write words graphically
- Uses capital letter and full stop, comma

Class-II

- Listens to simple instructions and discourses (like simple conversation, description, story etc.) and responds accordingly.
- Produces the following orally
  - A conversation with two meaningful exchanges uses formulaic expressions
  - A description of a person/ place/ object found at home/ school/ neighbourhood in two/ three sentences.
  - Recites rhymes
- Reads pictures and words phrases (theme related)
- Write words graphically
- Uses, capital letter and full stop, comma

- Writes- a conversation containing initiation and response, - a description having two sentences.

Expected outcomes class III

Listening and speaking

- Listens to simple instructions, directions, interactions and a variety of discourses and responds accordingly.
- Recites rhymes/ songs and poems with rhythm.
- Produces oral discourses like conversations that has three or four exchanges, describes using proper sequence of ideas.
- Role plays.

Reading comprehension

- Reads pictures, cartoons, graphs, tables and a variety of discourses and develops one's own perception.

Conventions of writing

- Uses capital letters, full stop, comma and question mark wherever necessary.

Vocabulary and grammar

- Uses words related to the themes given in the textbook.
- Knows and uses prefixes, suffixes, tense forms, auxiliaries, agreement (person, number and gender).
- Uses simple structure of sentences.

Creative expression

- Produces the following level specific oral discourses
  1. Conversation – Sustainability with three or four exchanges.
  2. Description – Uses attributes, different sentence forms and sequences of ideas.
  3. Rhymes – Uses rhyme schema.
  4. Stories – Containing images, characters, setting and other details.

Expected outcomes class IV &V (Expected outcomes)

Listening and speaking

- Listens to simple instructions, directions, interactions and a variety of discourses and responds accordingly.

- Recites rhymes/ songs and poems with rhythm.
- Produces oral discourses like conversations (three to four exchanges with sustainability), description (uses attributes and sequence of ideas, narrative (sequence of events, evoking sensory perceptions)
- Role plays.

Reading comprehension

- Reads level specific pictures, cartoons, graphs, tables and a variety of discourses with comprehension and develops one's own perception.

Conventions of writing

- Uses capital letters, full stop, comma and question mark wherever necessary (include quotation marks for class V in addition to the above).

Vocabulary and grammar

- Knows and uses prefixes, suffixes, tense forms, auxiliaries, agreement (person, number and gender) reflexives and reciprocals, gerunds.
- Uses structure of simple sentences subordination and complementation.

Creative expression

- Must produce the following discourses both orally and in written form.
  1. Conversation oral – Has proper sequence of exchanges and sustainability.
Written: Three to four meaningful exchanges.
  2. Description oral – Uses attributes, creates vivid images, uses a variety of sentence forms and sequences of ideas.
Written: Uses attributes and proper sequence of ideas.
  3. Rhymes/ songs/ poems
Oral: Reflects emotions
Written: Uses rhyme schema.
  4. Narratives
Oral: Contains images, characters, dialogues, settings and other details.
  5. Diary – Contains at least one event and relevant language.
  6. Letter – Begins, ends, uses appropriate format.
  7. Message – Contains relevant ideas.
  8. Slogan – Maintains brevity, rhythm.
  9. Skit – Dialogues revealing emotions and feelings.

Salient Features of the new Primary English Textbooks

Class I Textbook features:

1. The book contains 7 units. Each unit dealing with a specific theme but all the units together making a story. Each unit begins with a warm up activity involving children in reading a picture and talking about it after which they will be colouring it.
2. This is followed by a big picture which spreads on two pages. This makes an entry point to the story narrated in the unit. It also contains a number of labelled objects. The gist of the story to be narrated by teacher is given in a box at the top of the page. There are also a few questions for interaction.
3. The narrative that is presented to the learners runs through the pages that follow the big picture. Each page deals with a major episode in the story and has its own sub title. The gist of the narrative related to each page is given at the top of the page. The full narrative is given in the teachers' manual. Most of the questions given on the pages are meant for eliciting the perception and divergent thinking of the learners. Certain letters on each page have been highlighted using different colours so that they will leave visual imprints in the minds of the learners.
4. Some of the pages contain rhymes / songs which make an integral part of the story. These rhymes and songs have a lot of potential for generating more lines with the involvement of the children.
5. Each unit also contains a few activities meant for the learning of vocabulary and spelling. The vocabulary activity ends up with evolving a concept map on themes such as family, vehicles, places, animals, birds, things I like, etc.
6. Towards the end of the unit there is a section for revisiting the letters of the alphabet linked with objects that children are already familiar with (either through their previous experience or by virtue of the learning experience they have undergone in the class).
7. Efforts have been taken to ensure that the learners get holistic input of language rather than fragmentary one in terms of language elements, vocabulary items, etc. The language elements are presented not linearly but in a spiral mode.

Textbook features of classes II - V

The following are the features of the textbooks of classes II to V.

- Units are thematically organized with passages meant for listening, reading and reading activities focusing on comprehension, expansion of vocabulary and building up grammar consciousness.

- Efforts have been taken to ensure that the learners get holistic input of language rather than a fragmentary one in terms of language elements, vocabulary items, etc.
- Vocabulary and grammar exercises have been contextually embedded, avoiding decontextualised treatment of these.
- A few questions and activities have been included from the point of view of Continuous and Comprehensive Evaluation (CCE). These do not target on any fixed responses; instead they demand the learners to use language authentically by way of expressing themselves orally and in writing. The comprehension questions, vocabulary and grammar exercise, reading and listening are all stepping stones for the learners to gain proficiency in language and as such are not goals by themselves.

Unit Structure

Each unit contains the following components:

- 1. Facesheet/ Theme picture :** Each unit begins with a picture called Facesheet or Trigger. Interaction based on this facesheet/ trigger helps in motivating the children towards the theme. It also helps in generating language.
- 2. Listening passage :** Unit wise listening texts are provided at the end of the textbook. These passages are in fact a part of the listening input. Listening passages help children to get an idea about the theme.
- 3. Reading texts :** Every unit consists of three reading texts (Reading A, B and C). The usual pattern followed is as follows.

Reading text - A;   Reading text - B (poem);   Reading - C

Different genres such as stories/ narratives, short play, biography, letter and poems are included in the texts. All the texts are followed by glossary, few comprehension questions and some exercises related to grammar and vocabulary. The exercises serve the purposes of students exploring the language. Writing part provides an opportunity to the children to write. Each writing belongs to different discourses such as conversations, descriptions, messages, letters, songs etc.

- 4. Project :** This section contains one or two projects related to the theme of the unit. Projects enable children to find resources to work out the task, prepare the report and present it before the class.
- 5. Self assessment checklist:** The checklist given at the end of each unit helps the learner as well as teacher to assess the learning. The checklist reflects all the sections of the unit.

Chapter - II Teacher preparation, Planning and Transaction Process

Unit cum Period Plan

Introduction

“Failing to plan is planning to fail”.

As the above quote indicates, if we do not plan we fail. So it can be said that planning is the key to success. For a successful classroom transaction teachers must be aware of all the components of a unit and plan thematically. Objectives of teaching the unit and the expected outcomes must be considered before planning. Models of unit/ periods plans have been provided in the previous orientation programme.

Class: III

Sub: English

I. Unit details and number of periods:

Unit : The Little Red Hen
No of periods required : 24

(This includes no of periods required to transact all the three reading passages and the activities given till the end of the unit. The number of periods may be increased or decreased as per your need.)

II. Expected outcomes:

- Involvement of children during the transaction of all components.
- Children should be able to listen and express their views and ideas freely.
- Children should be able to read and comprehend the given reading text individually and collaboratively.
- Children should be able to use appropriate vocabulary and grammar in oral and written discourses
- Child should produce oral and written discourses i.e. description, conversation, poems/ rhyme, story/narratives, notice/ slogan/ poster and choreography.

III. Period-wise details of a unit:

Period No.	Content/ Creativity/ Discourses	Strategy	Resources/ TLM required
1	Face Sheet (Pg-16)	Picture interaction whole class activity.	Textbook, black board
2	Discourse:Picture Description (Pg-16)	Whole class interaction, individual, group activity.	Chart
3	Discourse: Editing of Description	Presentation: Group works, teacher's version interaction for negotiation.	Chart
4	Picture reading (Pg-17)	Picture interaction, whole class activity.	Textbook, blackboard

Period No.	Content/ Creativity/ Discourses	Strategy	Resources/ TLM required
5	Listening text (Pg-138)	Whole class activity, teacher presentation and interaction.	Textbook
6	Reading segment 1: One day the ..... all grains of wheat. Discourse: Conversation between the red hen and its friends	Individual, group work. Reading aloud: Teacher and Students Whole class interaction individual, group activity	Textbook, glossary, charts, dictionary Textbook, notebooks, charts
7	Discourse editing of conversation	Presentations: group work, teacher's version, interaction for negotiation	Charts
8	Reading segment-2; who will take the ..... teach them a lesson.	Individual, group work. Reading aloud: Teacher and students	Textbook, glossary, charts, dictionary
9	Discourse: Construction of a oral description - Details	Whole class, interaction, group activity, presentation	Textbook, blackboard
10	Reading segment-3; who is going to cat ..... duck and the cat.	Individual, group work Reading aloud: Teacher and students	Textbook, glossary, charts, dictionary
11	Discourse: Write a recipe - prepare chapattis (Pg-25)	Whole class interaction, group activity, presentation	Blackboard, charts
12	Discourse editing	Presentations: Group works, Teachers version Interaction for negotiation	Textbook
13	Transaction of comprehension exercises (Pg-22)	Interaction, individual, group activity	Textbook
14	Transaction of components vocabulary (Pg-23)	Interaction, individual, group activity	Textbook, notebook

Period No.	Content/ Creativity/ Discourses	Strategy	Resources/ TLM required
15	Transaction of components writing: Describe the picture (Pg-24)	Whole class interaction, individual, group activity.	Textbook, blackboard, charts
16	Discourse editing description	Presentations: Group works, teachers version, interaction for negotiation	Charts
17	Transaction of components: Grammar (Pg-26)	Whole class interaction, individual, group activity	Textbook, charts
18	B. Poem reading: Good morning Mrs. Hen (Pg-27)	Whole class activity, group activity	Textbook
19	Poem choreography	Whole class activity, group activity	Textbook, blackboard, charts
20	C. Reading the lazy rabbit (Pg-29)	Individual, group work. Reading aloud: Teacher and students	Textbook, blackboard, charts. Dictionary, glossary
21	Discourse: Construction of conversation between lazy rabbits.	Whole class interaction. Individual, group activity	Textbook, notebooks and charts
22	Editing	Presentations: Group works, teacher's version, interaction for negotiation	Charts
23	Transaction of project (Pg-28) presentation	Individual, group activity	Charts, notebooks
24	Project work presentation	Interaction negotiation group presentation	Charts, notebooks

Period Plan

This is a model plan. In each period teacher has to note down the **content details, interactive questions, children responses and teacher reflections** for each period. Period-wise interactive questions are given here under, the remaining things teacher has to write in their notebooks.

Period 1.

1. What do you see in the picture?
2. What are the different people doing?
3. Who are the people who seem to be happy in the picture?

4. How many such people do you come across in your daily life?
5. What is the man dreaming of?
6. What do you dream of?
7. What should you do to make your dreams come true?
8. What is the necessity of doing work?
9. How does education help you to get better jobs?

Period 2.

1. What is the place?
2. Who do you see in the picture?
3. What are the people doing in the picture?
4. What is the difference between the man under the tree and the other people?
5. Whom do you like? Why?

Period 3.

1. What differences do you find in the teacher's version and your version?
2. What new ideas do you find in the teachers version?
3. Read the description again. Is this description is about the picture given?
4. Whether the events are in order? Are there any changes needed?
5. Read the first sentence. Is there any extra word in that?
6. Read this sentence. Is any word missing?
7. Do you want to change the word order of this sentence?
8. Which sentence is meaningful?
9. Do you want to change any word in this sentence?
10. Do you want to replace any question mark?
11. Do you think you need to add a comma, full stop or an exclamation mark?
12. Do you want to change any spelling of any word in this sentence?

Period 4.

1. What time of the day is it?
2. What are the animals doing?
3. Who are sleeping?
4. Who woke up early in the morning?
5. Name the animals which are looking lazy in the picture?
6. Describe hen?(Colour and size)
7. What difference do you observe between the hen and the other animals?
8. Guess what the little red hen is asking the duck?
9. What would the hen do now?

10. How were the three friends?
11. What are the sounds made by a pig, a cat and a duck?
12. What would the little hen do with the grain of wheat?

Period 5.

1. How are the three friends?
2. What are the sounds made by a pig, a cat and a cake?
3. What would the little red hen do with the grain of wheat?

Period 6.

1. What is the first event of the passage?
2. What happened first, what next and last?
3. What is the dialogue of the hen?
4. What are the responses of the duck and the pig?
5. What do you see on the table?
6. What will Bittu do now?

Period 7.

1. What do you see in the picture?
2. What are they doing?
3. What did the hen do with the wheat?
4. Can you guess the conversation among them?
5. Who will talk first and what will she say?
6. What would be the response to that?

Period 8

1. Are the dialogues related to the theme?
2. Are all the characters involved?
3. Are there any words excess/ missing in the first sentence?
4. Are there any words mis-spelt?
5. Are all the exchanges in proper sequence?
6. Would you like to suggest any changes in the dialogues?

Transaction Steps (Steps in Teaching)

By the end of class V, all children are expected to produce targeted discourses both oral and written i.e. conversation, description, rhymes, narrative/ story, diary, letter, notice, slogans, recipe.

Steps in teaching of various segments in a unit.

Pre-reading:

1. Interact with the learners based on the trigger picture.
2. Ask questions in additions to what has been given in TB.
3. Use well-framed questions.
4. Allow the learners to respond in mother tongue.
5. Megaphone the children's responses in English.
6. Elicit and accept the divergent responses from the learners.
7. Elicit relevant responses (words and sentences) and write on the BB/chart.
8. Utter the word holistically and not letter by letter.
9. Ask the learners to read the words and sentences from the BB / chart.

Reading:

1. Specify which part of the reading passage is to be read
2. Ask the learners read individually.
3. Give proper instructions such as the following.
  - Tick the sentences /words you are able to read.
  - Identify the characters/ location, events / dialogues in the story.
4. Give further support to low-proficient learners in the following manner.
  - Interact with the low- proficient learners to generate a subtext.
  - Write the sub text on BB / on chart / in the notebook of the learner.
  - Ask the learners to associate the sub text with the reading text.
5. Put the learners in groups for sharing their reading experience.
6. Give proper instructions for sharing the reading experience.
7. Monitor the group activity (i.e., check whether the instructions are being followed).
8. Facilitate sharing of reading experience between the groups.
9. Make use of a glossary. (The glossary given in the TB and developed by the teacher additionally)
10. Pose some questions to check comprehension.
11. Ask some analytical questions to extrapolate the text.
12. Make use of a concept mapping activity.
13. Read the text aloud with proper voice modulation.
14. Give chance to the learners to read aloud.
15. Give proper feedback while the learners are reading aloud.
16. Invite feedback from other learners on loud reading.

Post- reading:

1. The post-reading activities:
  - Identify a discourse and assign a task to construct it.
  - Write the targeted discourse on BB and ask children to copy it.
  - Write down the questions and answers.
2. Follow the process for the construction of discourse individually.
  - Interact to make the context of the discourse (available from the reading passage).
  - Ask questions to help the learners get ideas such as events, characters, location, etc.
  - Ask questions to sensitize the learners on some features of the discourse.
  - Give support to low –proficient learners.
3. Provide opportunity for individual presentation.
4. Give feedback on the presentation.
5. Invite feedback from the other learners.
6. Provide slot for refining the individual work in groups.
7. Give proper instructions regarding the following.
  - How to share the written work.
  - What are the things to be taken care of while writing (checking missing words, excess words, proper word forms, using proper punctuations, other writing conventions) whether all members are writing down the group product in their notebooks on a separate page
  - Who will present the work in the whole class?
8. Monitor the group work to ensure proper collaboration.
9. Provide slot for presentation by the groups.
10. Give feedback.
11. Present your version of the discourse.

Editing:

1. Conduct the editing as a whole class activity through interaction.
  - Thematic editing and checking discourse features
  - Editing the well-formedness of the sentence (sentence structure) – word order, excess words, missing words
  - Editing the errors related to word forms (tense forms, prefixes, suffixes, agreement, etc.)

- Editing punctuations
  - Editing spelling errors
2. Check the remaining groups' products undertaken by the groups.
  3. Let the learners refine their individual work based on these inputs on a separate page.
  4. Compile the refined works together to make the big book.

Steps in transaction of textual exercises:

- Whole class interaction and elicit responses and write key words/ phrases on a chart
- Put children in small groups and read the exercises in groups and discuss
- Let them share their ideas in the groups
- Let groups present their answers one by one
- Let other group reflect and suggest changes
- Teacher consolidate the group work.

Discourse-wise detailed transaction process

1. Writing a conversation and role-playing

- Ask children to read the last sentence in the passage.
What does rail Raja say?
- Interact with the learners.
- Rail Raja is inviting the children to get in. Can they go?
- What will they say to rail Raja?
- What will Rail Raja say to them?
- You can write the conversation between Mary and Rail Raja.

Write the sentence on the chart in the following manner:

Rail Raja : Get in. I will take you wherever you want me to take.
 Mary : _____
 Rail Raja : _____
 Mary : _____

Individual writing

Note: You need not wait till all students write the full exchanges. It is enough if even one or two have completed at least one exchange. Tell students that they need not worry about the spelling. Tell them they can write a word with whatever spelling they think will be right. If they do not get a word in English let them use an equivalent word in mother tongue which can be written using English letters (e.g. ippudu ramu).

i. Presentation by a few children

- You may supply English words if necessary

ii. Refining the conversation in groups

- Put children in small groups. Ask them to share their conversation with others. The following process may be carried out.
- Give instructions to the learners before they are moving into the groups.

1. Take turn and read out the beginning (that is, what Mary said) to others.
2. If you have not written anything, tell what you like to as the beginning.

Together you can decide how to say the idea in English.

3. Select the sentence which you think will make a good beginning. All of you write this in the right side of your notebook (do not mix it with what you wrote individually).
4. Take turn and respond to this beginning.
5. Select the best response.
6. Write this also in the notebook.
7. Continue the same process till you think there are no more ideas to be shared and written.
8. Write the whole conversation on a chart

iii. Presentation by groups

- Ask the groups to present the conversation as a role-play.
- Display all the group products on the wall.
- You may present your version of the conversation.

Rail Raja and Mary

- Rail Raja : Get in. I will take you wherever you want me to take.
Mary : Oh, thank you. But we can't come now.
Rail Raja : Why?
Mary : We came here to receive our grandparents.
Raja : That's nice. Which train are they coming by?
Mary : The Godavari Express.
Rail Raja : OK. Bye!

iv. Editing

Edit one group product. The following process may be followed:

a. Check the theme:

Ask the learners to read the group products and the teacher's conversion and identify ideas that can be included in the work.

b. Check Sentence grammar

- Ask the learners whether
  - there are any words missing*
  - any sentences with wrong word order*
  - any sentences with excess words*
  - any changes are needed in the word forms used (e.g. tense, plural, etc.)*

c. Check writing conventions

- *Check the use of capital letters and punctuation marks*

Note: Please do not teach grammar. Please do not give explanations. Only ask questions. If they are not able to come out with the correct expressions you may supply them.

2. Transaction of Rhyme / Poem / Song

i. Objectives:

Children will be able to

- Recite the rhyme
- Enjoy the rhythm & music
- Identify the parts of the train and the sound

ii. Process

Interact with them based on the picture

- What do you see in the picture?
- Who are these children? Identify them.
- What are the children doing?
- Do you play like a train?
- What is the first girl saying?
- When does the train move?
- Write the responses with key expressions such as **train, whistle, stop, guard, green, flag, etc.**
- *Sing the song one or two times*
- *Let children sing after you.*
- *Let them read the song in groups and sing together by looking at the text.*
- Do you want to play like a train?

- Who will be the engine?
- Who will wave the green flag?
- What are the places the train will go?
- We do not have any of the places here. What shall we do?
- Make placards containing the words river, bridge, tunnel, etc. and draw pictures on them involving children.
- Where shall we place these placards
- Let children decide where to fix the placards
- Shall we start the train now?
- Let children sing the song and play like a train visiting various places.

3. Description of thoughts

Whole class Interaction

The duck, pig and the cat did not help the hen to plant the grain of wheat.

What would be the hen thinking now?

1. What did the little red hen ask her friends?
2. What did they say?
3. What would the little red hen think about her friends?
4. What would the little red hen do?
5. Write the thoughts of the little red hen?

Elicit responses and writer key words on a chart

i. Individual writing

- Ask the students to write individually in their note books.
- If they don't get a word, let them write the equivalent word in their mother tongue in English letters.

ii. Presentation by a few children.

- Let a few children present their individual work

iii. Group work

- Put the children in small groups.
- Ask them to share their ideas with the others in the group.
  1. Read the beginning of the description (All the children in a group, read one by one)
  2. Share ideas you have written
  3. Select the best ideas you have written and write in your note books
  4. Write the description on a chart

iv. Group presentation:

- Ask the groups to present their versions

v. Teacher's version:

- You may present your version

The little red hen's thoughts

I will grow this grain of wheat into a plant. I like my friends very much. I am worried because they are lazy. I want to make them good. They never help me in the work, they never do their own work. It's not good for them. I must change them.

vi. Editing:

Edit one group work following the process.

- A. Check the theme
- B. Check the sentence grammar
  - 1) Whether there are any words missing.
  - 2) Any sentence with wrong word order.
  - 3) Any sentence with excess word.
  - 4) Any changes are needed in the word forms used (Ex: tense, plurals etc)
- C. Check writing conventions:
Capitalization and punctuation

4. Story writing

- Fix the location
- Fix the events
- Take the first event and blow it up based on the questions that follow:
  - What is the event?
  - Where is it taking place?
  - Who are the characters?
What are they saying or thinking
- Assign the remaining events to the groups
- Let each group work on a single event based on the same questions
- Presentation by groups
- Preliminary editing for ensuring continuity
- You may read the story aloud with voice modulation and proper gestures
- Link the other discourses in the unit in a similar manner by extending the narrative further

Editing:

As stated earlier the written work done by the learners may have errors in it. These are to be edited systematically. This is done as follows:

Select one of the group products for editing in negotiation with the whole class.

- Take up thematic editing (checking whether the theme of the discourse is suitable to the context)
- Go for discourse editing (for ensuring linkage between the different pieces, proper sequencing, using proper pronouns, etc.).
- Go for syntactic editing (sensitizing the learners on the sentences with wrong word order, missing words and excess words)
- Go for morphological editing (sensitizing the learners on the morphological errors such as those related to tense, aspects, agreement, inflections and so on).
- Go for editing punctuation errors
- Lead the learners to undertake the editing of spelling errors with the help of the text book or the dictionary, or by seeking the help of others (including the teacher).

Classroom Processes

- The facilitator interacts with the learners based on their earlier experience
- The facilitator presents the narrative / generates a discussion on the issue with the support of appropriate trigger (TLT)
- Narrative gaps are created for eliciting free responses
- The facilitator introduces the reading material
- Interaction related to the content of the text (allowing children to make intelligent predictions on what they are going to read)
  - learners read individually
  - collaborative reading in small groups
  - scaffolded reading
- Assigning the discourse task
  - constructing discourses individually
  - random presentation by a few individuals
  - sharing in groups
  - presentation by the groups
  - presentation of the facilitator's version
- Editing for error treatment

- Editing one of the group products negotiating with the whole class
    - thematic editing
    - syntactic editing
    - morphological editing
    - editing of punctuations and spelling
  - The remaining group products are assigned to groups for editing
- The edited versions are put together to make the big book.

5. Personal letter

Process

The facilitator should create a context in the classroom, if the context doesn't arise naturally.

- Distribute the copy of the letter on page no.112 of class V textbook, written to Jangu by his brother Somla.
- Let the children observe the features of the letter.
- Let them observe how the letter has started, it's progress, and it's end.
- Allow one or two students talk about their observations.
- Ask them to sit in groups and share their observations. The facilitator may ask the following questions.
- Who is the letter addressed to?
- Who is the sender?
- When is the letter written? (Here the date is not mentioned. A discussion may be initiated in the class about the importance of mentioning the date. Arrive at an understanding of mentioning of the date.)
- From where has the letter been written? (Here the place of the letter is not mentioned. Initiate a discussion on the importance of mentioning the place of the letter and arrive at an understanding.)
- How does the letter begin? (Dear friend, Dear Jangu etc.)
- How does the letter end? (Yours lovingly, With love, etc.)
- Is the sender initiating a letter or responding to one?
- Which part of the letter tells you about this?
- What is the theme of the letter? (The optimistic view of the young cricketer)
- How does the letter conclude?
- What other details do you find in the body of the letter?
- Let them draw the picture of a personal letter.

- Ask them whether they want to make some changes in the letter displayed in the class.
- Initiate a discussion on the reply letter to Somla from Jangu.
- The facilitator may ask the following questions.
  1. How do Jangu feel after reading the letter?
  2. What does Jangu think about his brother?
  3. Will he allow Somla again to play cricket with him?
- Let them sit in groups and attempt the reply letter from Jangu to Somla. given on page no.118.
- Ask one group to present the letter before the class. Edit the group product by negotiating with the other groups.
- The facilitator can then present his/her version of the targeted letter.

6. Notice/ Poster

- Presentation of the narrative for making the context of the narrative/poster explicit.
- Present the notice given on page no.101 of class V text book.
- Let the children observe the features of the notice.
- Let children write individually.
- Allow a few of them to present their work.
- Let them sit in groups and share their ideas.
- Let groups present their work.
- Ask the class to select the best notice/poster (Let them decide which one is to be selected. The facilitator need not give any suggestions at this point.)
- Initiate a discussion on how the features of the notice/poster be understand. A few questions will be helpful.

Who is the notice for?

Who has put up the notice?

Separate the 'Do's and the 'Don'ts'

Do we need long sentences?

How about including some pictures in it?

How can we make the notice a capturing one?

- Let groups examine specimens of notices/posters on various themes. Let them find out the features of posters- Attractive, precise, capturing layout, size of the letters, message, etc.

- Divide the class into small groups. Assign them to write a notice for giving instructions to be followed during the Mid-Day Meals.
- Ask one group to present the notice before the class. Edit the group product by negotiating with the other groups. The facilitator can then present his/her version of the targeted notice.

Classroom Transaction

1వ తరగతి పాఠ్యపుస్తక బోధనా విధానం

డియర్ టీచర్,

2012-13లో ఒకటవ తరగతిలో ఇంగ్లీష్ నూతన పాఠ్యపుస్తకాన్ని ప్రవేశపెట్టబడిన సంగతి మీకు తెలుసు. నవీన బోధనాభ్యసన పద్ధతులను సరించి రాయబడిన పుస్తకం అది. దీనిని తరగతి గదిలో, సమర్థవంతంగా ఉపయోగించడానికి నిర్ధారిత సోపానాలు గల బోధనా ప్రక్రియ సూచించబడింది. ఈ ప్రక్రియలోని సోపానాలను అనుసరించినట్లయితే, విద్యార్థులు ఆ తరగతికి తగిన విద్యా ప్రమాణాలను సాధించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. విద్యాహక్కు చట్టం ప్రకారం పాఠ్యపుస్తకాలు కానీ, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు గానీ, విద్యార్థి కేంద్రీకృతమై ఉండాలి. తరగతి గదిలో స్నేహపూరిత వాతావరణం ఉండాలి. ప్రతి విద్యార్థి/ విద్యార్థిని అభ్యసనకు సమాన అవకాశాలు ఉండాలి. ఎవరినీ చిన్నచూపు చూడడం, కించపరచడం చేయకూడదు.

బోధకులుగా కాక సౌకర్యకర్త (facilitator) గా ఉండాలి. ఆ తరగతికి నిర్దేశించబడిన విద్యా ప్రమాణాలను సాధించే విధంగా విద్యార్థులను ప్రశంసిస్తూ, ప్రోత్సహించాలి.

ఒకటవ తరగతికి నిర్దేశించబడిన ఆంగ్ల భాషా ప్రమాణాలు కింద చర్చించబడ్డాయి. దానికంటే ముందు మనం ఒక విషయాన్ని సుస్పష్టం చేసుకోవాలి. అదేమిటంటే ఒకటవ తరగతి విద్యార్థులను ఆంగ్ల భాషలోనే మాట్లాడాలని చెప్పడం లేదు. మాతృభాషలో మాట్లాడుతూ పిల్లలను మాట్లాడనిస్తూనే, నూతన బోధనా ప్రక్రియను ఉపయోగిస్తూ వారికి ఆంగ్ల భాషను పరిచయం చేయాలి. వీలయిన ప్రతిసారీ వారి పదజాలాన్ని, భాషను సమృద్ధిపరిచే ప్రయత్నం చేయాలి.

ఈ ప్రయత్నం విద్యార్థులకు కానీ ఎటువంటి భారం కాకూడదు. కష్టంగా కాక ఇష్టంగా చేయాలంటే వారి మనసును హత్తుకునే రీతిలో ఈ ప్రయత్నం ఉండాలి. విద్యార్థులకు చాలా ఇష్టమైనవి కథలు. ఇంకా ఇష్టమైనవి తమ వయసు పిల్లలు చేసే పనులు మొదలైనవి. ఈ లక్షణాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని NCF-2005 కొన్ని ఇతివృత్తాలను సూచించింది. ఇదే మాదిరి SCF-2011లో కూడా పుస్తకాలలో ఇతివృత్తాలు ఎలా ఉండాలి అనే అంశాన్ని కూడా పొందుపరచడమైనది. వీటిలోంచి కొన్ని ఇతివృత్తాలను తీసుకొని మన ఒకటవ తరగతి ఆంగ్ల పాఠ్యపుస్తకంలో ఒక కథగా అల్లడం జరిగింది. మొదటి యూనిట్ లో పరిచయమైన పాత్రలే చివరి వరకు ఉండడం వలన పిల్లలకు ఆ పాత్రలు పరిచితమవుతాయి. అమ్మ, బిట్టూ లాంటి పాత్రలను వారిలో ఒకరిగా గుర్తిస్తారు.

ఈ పాత్రలు పాల్గొనే సన్నివేశాలు వారి నిత్య జీవితంలో అనుభవమే కావున పిల్లలు ఆ పాత్రల గురించి మాట్లాడడానికి ఆసక్తి చూపుతారు. పిల్లల్లోని ఈ ఆసక్తిని ప్రోత్సహిస్తూ, పెంపొందిస్తూ దాన్ని మనం ఆంగ్ల భాషాభివృద్ధికి అవకాశంగా వాడుకోవాలి. ఇటువంటి అవకాశాలను పుష్కలంగా కలిగించేదే మన నూతన పాఠ్యపుస్తకం.

ఒకటవ తరగతి పుస్తకం - అందులోని అంశాలు

ఒకటవ తరగతి పాఠ్యపుస్తకం, ఆకర్షణీయమైన రంగుల బొమ్మలతో ఉంది, ప్రతి పేజీ పైభాగంలో పేజీ నెంబరు అంకెలలో మరియు పదాలలో ఉంది. ప్రతి పేజీలోనూ బొమ్మలున్నాయి. పాఠాల అమరిక విషయానికొస్తే అవి 7 యూనిట్లుగా అమరి ఉన్నాయి.

ప్రతి యూనిట్ కు ఒక ఇతివృత్తం ఉంది 1. కుటుంబం, 2. ప్రయాణం, 3. పాఠశాల, 4. స్నేహం, 5. అలవాట్లు, 6. పర్యావరణం, 7. ఆరోగ్యం-వినోదం ఇలా పిల్లలకు తెలిసిన, వారికి అనుభవంలోకి వచ్చే విషయాలనే ఇతివృత్తంగా పెట్టడం జరిగింది. అన్నింటిలో ముఖ్యపాత్రధారి అమ్మ. ఈ ఇతివృత్తాలను అంతర్లీనంగా పిల్లల జీవితంలో జరిగే సంఘటనలే ఉంటాయి కనుక వారు ఆ పాత్రలతో, సన్నివేశాలతో, సంఘటనలతో, ఇతివృత్తాలతో మొత్తం కథతో చాలా త్వరగా సంబంధం ఏర్పరుచుకుంటారు. ఆ విధంగా తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్గొంటారు.

ఇక, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ ప్రత్యేకత ఏమిటంటే దీనిలోని సోపానాలే. ఈ సోపానాలను అనుసరించడానికి వీలుగా ప్రతి యూనిట్ ను తొమ్మిది విభాగాలు చేయడం జరిగింది. అవి:

1. Face sheet	2. Big picture	3. Pages with dialogues
4. Sing the song and add lines		5. Drawing and description
6. Concept mapping		7. Read my name and drawing
8. Sing and dance		9. Read and copy

వివిధ విభాగాల బోధనా విధానం

ఈ విభాగాలను ఎలా చేపట్టాలో తెలుసుకొనే ముందు, టీచర్లందరూ గమనించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే, ఈ పుస్తకంలో ప్రతి పేజీ పిల్లలతో మాట్లాడే, పిల్లల్ని మాట్లాడించే అవకాశం కల్పిస్తుంది. ఈ అవకాశాన్ని పూర్తిగా వినియోగించుకోవాలి. బొమ్మలకు, ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన ప్రశ్నలు అడగడం ద్వారా పిల్లలకు, వినడం అర్థవంతంగా స్పందించడం నేర్పినవారమవుతాం. ప్రతి విభాగంలో కొన్ని ప్రశ్నలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ ప్రశ్నలు కేవలం టీచర్లకు ఉపకరించడానికే కానీ, ఇవే ప్రశ్నలు అడగాలని కానీ, ఇన్నే ప్రశ్నలు ఉండాలని కానీ నియమం లేదు. ఇలా ప్రశ్నించడం ద్వారా పిల్లల్లో సంభాషణ సామర్థ్యాన్ని, ఆంగ్ల భాషాపద ప్రయోగాన్ని ప్రోత్సహించిన వారమవుతాం. ఇంకో ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే కేవలం మౌఖికంగానే కాకుండా, చదవడం, రాయడం కూడా భాషా నైపుణ్యాలు కనుక వాటిని పరిచయం చేసి, క్రమంగా మెరుగుపరిచేందుకు మన సోపానాలు తోడ్పడతాయి. అది ఎలాగో కింద ఇవ్వబడిన 'విభాగాలు సోపానాలు' (తరగతి గది ప్రక్రియను సోపానాలుగా విడగొట్టి

సులభతరం చేయబడింది) పిల్లలకు బడికి రావడానికి ముందే కొన్ని ఆంగ్ల పదాలు తెలిసి ఉంటాయి. వాటిని తరగతి గదిలో వాడేలాగే ప్రోత్సహించాలి. వారికి తెలియని వాటిని మాతృభాషలో చెప్పమనండి, వాటిని మీరు ఇంగ్లీషులో చెప్పండి.

పాఠంలోని ఏ విభాగాన్ని బోధించేటప్పుడైనా పిల్లలచేత మాట్లాడింపజేయాలనే విషయం తప్పనిసరి అని టీచర్లు గుర్తించాలి. పిల్లలకు వారికి తెలిసిన భాషలో మాట్లాడేందుకు పూర్తి స్వేచ్ఛనివ్వాలి. వారు చెప్పిన వాటిని ఒప్పుకోండి, మెచ్చుకోండి, ఇంకా వైవిధ్యంగా చెప్పేలా ప్రోత్సహించండి.

పిల్లల స్పందనలను టీచరు ఇంగ్లీషులో చార్టుపైన రాయాలి. ఒక్కొక్క అక్షరం స్పష్టంగా రాస్తూ పదాన్ని మొత్తంగా పలకాలి పిల్లలచేత పలికించాలి. సరైన ఉచ్చారణ పిల్లలకు తెలిపేవిధంగా కలిపి వాక్యంగా రాయాలి. పిల్లలు పదాలను వాక్యాలను గుర్తించగలగాలి.

భాష నేర్చుకునే క్రమంలో మొదటిది మరియు చాలా ముఖ్యమైనది వినడం. అందుచేత పిల్లలతో వీలైనంత ఎక్కువగా ఆంగ్లంలో మాట్లాడాలి. దీని వలన పిల్లలు భాషను విని తద్వారా దానిని తగిన సందర్భాలలో అర్థవంతంగా ఉపయోగిస్తారు. ఎంత ఎక్కువగా వారీ భాషను వింటే అంత త్వరగా దాన్ని వాడడానికి ఉత్సాహం చూపిస్తారు.

మనం తెలుగులో ఏవిధంగానైతే వాక్య పద్ధతి ద్వారా చెబుతున్నామో అదేవిధంగా ఇంగ్లీషులో కూడా వాక్య పద్ధతిలోనే చెప్పాలి. అంటే పిల్లలకు ఆంగ్ల అక్షరాలన్నింటినీ ముందుగానే నేర్పించనవసరం లేదు. ప్రతి యూనిట్లో 4 అక్షరాలను (Capital and Small) పిల్లలు తమంతట తామే గుర్తించేలాగా highlight చేయడం జరిగింది. ప్రతి పేజీలో కేవలం బొమ్మను చూపిస్తూ మాట్లాడించడమే కాకుండా చిన్న కథనాన్ని (narrative ను) చెప్పాల్సి ఉంటుంది. మనం ముందుగానే చెప్పుకున్నట్లు పుస్తకమంతా ఒకే కథ అవే పాత్రలు. ఈ పాత్రల నిత్య జీవితంలో జరిగే వివిధ సంఘటనల సమాహారమే ఈ పుస్తక విషయం. కనుక ప్రతి పేజీలో ఉన్న సంఘటనకు సంబంధించి narrative ను చెప్పి పిల్లల చేత మాట్లాడింపజేయాలి. పిల్లల స్పందనలను చార్టుపైన ఇంగ్లీషులో రాయాలి. తరగతిలో పిల్లలు చూడడానికి, చదవడానికి వీలుగా పెట్టాలి. ఆ చార్టును పిల్లలు ఎన్నోసార్లు చూడడం, చదవడం వలన పరోక్ష అభ్యసనం జరుగుతుంది.

టీచర్ చార్టు మీద రాసే వాటిని పిల్లల చేత చదివించాలి, రాయించాలి. అక్షరాలు తెలియకపోయినా పిల్లలు పదాలను, వాక్యాలను చదవగలుగుతారు, దీన్నే మనం గ్రాఫిక్ రీడింగ్ (Graphic reading) అంటున్నాం. నిరక్షరాస్యులు కూడా సినిమా పేర్లు, సబ్బలు, బిస్కెట్లు మొదలైన పేర్లు చదవడానికి శాస్త్రీయ కారణం కూడా ఇదే, దాని అర్థం తెలియకుండా కేవలం పదాలను గుర్తించి చదవడం గ్రాఫిక్ రీడింగ్, అలాగే అర్థం తెలియకుండా కేవలం పదాలను రాయడం గ్రాఫిక్ రైటింగ్ (Graphic writing). మనం పిల్లల్లో అభివృద్ధిపరచాల్సిన Organic reading, Organic writing సాధించడానికి ఇది మొదటి అడుగు. Graphic reading, writing ద్వారా పరిచయమైన పదాలను పిల్లలు గుర్తించుకుంటారు. కొంత సమయం గడిచాక వాటిని వాడుతున్న సందర్భాలను తెలుసుకుంటారు. తరవాత వాటిని అర్థవంతంగా ఉపయోగించగలుగుతారు. పరిచయమైన పదాలతో నిత్యజీవిత విషయాలకు సంబంధించిన అర్థవంతమైన ప్రయోగమే Organic reading and Organic writing.

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ - సోపానాలు:

పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రతి యూనిట్‌లో అభ్యాసాల పేజీలు మినహా మిగతా పేజీలలో ప్రతి పేజీకి పిల్లలతో Interact కావడానికి వీలుగా ఒక చిన్న Narrativeను ఈ కరదీపికలోని అనుబంధం7లో ఇవ్వడం జరిగింది. ఆయా పేజీలలోని పాఠ్యాంశాన్ని బోధించే సమయంలో మీరు తప్పనిసరిగా సంబంధిత Narrativeను చదివి, అవగాహన చేసుకొని పిల్లలతో Interact కావాలి. ప్రతి యూనిట్‌ను తొమ్మిది విభాగాలుగా విభజించినట్లు మనకు తెలుసు. ఆ విభాగాల యొక్క బోధనా లక్ష్యాలు మరియు సోపానాలు మనమిప్పుడు తెలుసుకుందాం.

1) Face Sheet

లక్ష్యాలు

- తరగతి గదిలో మాట్లాడని పిల్లలను/ మాట్లాడేందుకు ప్రోత్సహించడం.
- సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడాన్ని ప్రోత్సహించడం.
- జట్టులో చురుకుగా పాల్గొనేలా ప్రోత్సహించడం.
  - వారి ఆలోచనలు అందరితో పంచుకునేలా చేయడం.
  - బొమ్మను చూసి, దాని గురించి మాట్లాడేలా చేయడం.
  - వారి నిత్యజీవిత అనుభవాన్ని సందర్భానికి తగినట్లుగా అన్వయించేలా చేయడం.

బోధనా విధానం లేదా పద్ధతి (Transaction process)

- పిల్లలతో చక్కగా మాట్లాడాలి.
- పుస్తకంలో కావలసిన పేజీ నెంబరు తీయించాలి.
- అందులో ఉన్న బొమ్మలోని ప్రతి అంశాన్ని గురించి వివరంగా చర్చించాలి.
- పిల్లలు మాతృభాషలో చెప్పినవి ఇంగ్లీషులో చెప్పాలి.
- ఆ పదాలను నల్లబల్ల/ చార్టుపై రాయాలి.
- ఇలా మాట్లాడిస్తూనే వారిని జట్టుగా ఏర్పరచి బొమ్మకు రంగులు వేయించాలి.

2) Big picture

లక్ష్యాలు:

- తెలిసిన వస్తువులను గుర్తించి వాటి పేర్లు చెబుతారు.
- పాత్రలను గుర్తించి బొమ్మలతో కలిపి చూస్తారు.
- గ్రాఫిక్ రీడింగ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు.
- బొమ్మను గమనించి జరగబోయే సంఘటనను ఊహిస్తారు.
- పాత్రలను, వాటి పనులను వాటి సంభాషణలను ఊహించి చెబుతారు.

బోధనా విధానం లేదా పద్ధతులు (Transaction process)

- పిల్లలతో మాట్లాడాలి, మాట్లాడించాలి.
- పిల్లలచే పేజీ నెంబరు తీయించాలి.
- Big picture రెండు పక్క పక్క పేజీలలో ఉండే బొమ్మ బొమ్మను చూపిస్తూ దాని గురించి మాట్లాడించండి.
- వస్తువులను, పాత్రలను గుర్తించడంలో సాయం చేయండి.
- Face sheet లో ఉన్న పాత్రలతో సంబంధం ఏర్పరచడం.
- Narrative వినిపించడం (text లో ఏ పేజీకి ఏ narrative చెప్పాలో appendixలో ఇవ్వడం జరిగింది. ఏ పాఠంలో narrative చెప్పినా కింద ఇవ్వబడిన పద్ధతిలో చెప్పాలి).

Narrative బోధనా విధానం

Narrative లక్ష్యాలు:

- Narrative ను శ్రద్ధగా విని దానిపై స్పందిస్తారు.
- జరగబోయే సంఘటనను ఊహిస్తారు.
- పాత్రలతో పరిచితులవుతారు.
- ముఖ్య పాత్రల గురించి మాట్లాడతారు.

Narrative చెప్పే పద్ధతి

- పిల్లల్ని 'U' ఆకారంలో కూర్చోబెట్టాలి.
- Narrative ను మరీ నెమ్మదిగా, మరీ వేగంగా కాకుండా ఓ మోస్తరు వేగంతో చదవాలి.
- Narrative title ను చెప్పకండి.
- Narrative చెప్పేటప్పుడు కంఠ స్వరంలో తగిన మార్పులు తేవాలి.
- మాతృభాషలో అనువాదం చేయవద్దు. Code switching పద్ధతిని ఉపయోగించాలి.
- Narrative చూడకుండా చెబితే మంచిది. లేదా చూసికూడా చదవవచ్చు.
- Narrative చదివిన తరువాత పిల్లల్ని ప్రశ్నించి జవాబులు రాబట్టాలి.
- ఇలా మాట్లాడించిన తరువాత title ను ప్రకటించాలి.

ఇప్పుడు పిల్లల చేత reading చేయించాలి.

పిల్లలచే చదివించే పద్ధతి:

- పుస్తకంలోని పేజీలను పిల్లలకు కన్పించేటట్లు చూపి బొమ్మలకు సంబంధించిన పేర్లను చెప్పమనాలి. దానికి సంబంధించిన పదాన్ని గుర్తించేటట్లు చేయాలి.

- ప్రశ్నలద్వారా పిల్లల సమాదానాలను బోర్డు / చార్టుపై రాయాలి.
  - పదాలు / వాక్యాలు రాసిన చార్టులను ప్రదర్శించాలి.
  - ఒక్కొక్కరి చేత చదివించాలి (ప్రశ్నలు వేస్తూ, జవాబులు రాబడుతూ, పదాలను గుర్తింపజేస్తూ)
  - పిల్లలను జట్టుగా విభజించాలి.
  - జట్టులో ఒక్కొక్కరు ఒక్కో పదం మాత్రమే చదవాలి.
  - ఒక విద్యార్థి చదువుతున్నప్పుడు మిగిలిన పిల్లలు ఆ పదం ఎక్కడుందో గుర్తించి underline చేస్తారు.
  - కొన్ని పదాలు కొంతమందికి వస్తాయి. కొందరికి రావు. రానివాళ్లు దాన్ని తెలుసుకుంటారు.
  - జట్టులో ఏ ఒక్కరికీ కూడా రానట్లయితే వేరే జట్టు నుండి సహాయం తీసుకోవచ్చు.
  - ఆ తరవాత టీచర్ చదవాలి. టీచర్ చదివేటప్పుడు దానిలోని భావాలను పలికిస్తూ, కంఠంలో హెచ్చు తగ్గులను సరైన విధంగా ఉపయోగిస్తూ, ఆగాల్సిన చోట ఆగుతూ, చాలా స్పష్టంగా సరైన ఉచ్చారణతో చదవాలి. ఇది పిల్లలకు వారు చేసే తప్పులు తెలుసుకోవడానికి ఒక మోడల్ గా ఉపయోగపడాలి.
  - రీడింగ్ చివరి అంకం పిల్లల చేత బిగ్గరగా చదివించడం (loud reading)
Steps ఒకసారి మళ్లీ చూద్దాం.
A) Interaction	B) Display the chart / text
C) Individual reading	D) Collaborative (group) reading
E) Loud reading by the teacher	F) Loud reading by students (randomly)

3) Pages with Dialogues

లక్ష్యాలు:

- ముఖ్య పాత్రలు గురించి మాట్లాడతారు.
- వారి చేసే పనులను, వారు చేసే సంభాషణలను ఊహిస్తారు.
- పరిచయమైన పదాలను గుర్తిస్తారు.
- కొత్త పదాలను తెలుసుకుంటారు.

బోధించే విధానం (Transaction Process):

- క్రితం జరిగిన వాటి గురించి మాట్లాడాలి, పిల్లల్ని స్వేచ్ఛగా మాట్లాడనివ్వాలి.
- పుస్తకంలోని పేజీ నెంబరు తీయించాలి.

- పిల్లల దృష్టిని ఆ పేజీ నెంబరులో గల బొమ్మవైపు మళ్లీలా చేయాలి.
- బొమ్మ గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడించాలి.
- వారు చెప్పిన జవాబులను ఒప్పుకోవాలి. ఖండించవద్దు.
- ఆ పేజికి సంబంధించిన Narrative ను వినిపించాలి.
(మనం ఇంతకుమునుపు Narrative ను చెప్పుకున్న పద్ధతే ఇక్కడ కూడా ఉపయోగించాలి.)
- Narrative పై ప్రశ్నలడగాలి.
- వారి జవాబులను చార్టుపై రాయాలి.
- ఆ తరవాత వారిచే పదాలను, వాక్యాలను చదివించాలి. (చదివించడానికి ముందు చెప్పుకున్న పద్ధతినే అనుసరించాలి)

Role - play

లక్ష్యాలు:

- పాత్రలను గుర్తించి, వారి సంభాషణలను చెబుతారు.
- Dialogue ను print లో graphic reading చేస్తారు.

బోధనా విధానం:

- ప్రశ్నించాలి, జవాబులు రాబట్టాలి. చార్టుపై రాయాలి.
- జట్లుగా విభజించి, డైలాగ్ ను చెప్పించాలి. Role play చేయించాలి. Role play చేసేందుకు ముందుకు వచ్చేలా ప్రోత్సహించాలి. వీలైనన్ని ఎక్కువసార్లు role play చేయించాలి. ఇలా చేయడం వలన పిల్లలు భాష వైపు ఆకర్షితులవుతారు.
- చార్టుపై dialogue రాయాలి. పిల్లలచే చదివించాలి.
- చార్టుపై ఉన్న పదాలను పుస్తకంలో గుర్తింపజేయాలి.
- వారిచే నోటుబుక్ లో రాయించాలి.

4) Sing the song and Add lines

లక్ష్యాలు:

- పిల్లలు పాటలోని రిథమ్ కు ఆకర్షితులవుతారు.
- సరైన action తో rhyme ను పాడతారు.
- పాఠానికి సంబంధించిన పదాలను గుర్తిస్తారు.
- Rhyme/ Song లోని పద్ధతిననుసరించి సొంతంగా ఇంకొన్ని వాక్యాలను జత చేయగలుగుతారు.

బోధనా విధానం (Transaction Process)

- అప్పటి వరకు జరిగిన కథ గురించి మాట్లాడాలి.
- Rhyme ఉన్న పేజీ తీయించాలి.
- పేజీలో ఉన్న బొమ్మ గురించి మాట్లాడించాలి.
- పేజీకి సంబంధించిన narrative చెప్పాలి.
- పిల్లలను స్వేచ్ఛగా స్పందించనివ్వాలి.
- పిల్లలను వృత్తాకారంలో నిల్చోబెట్టాలి.
- టీచరు rhyme ను action తో రెండుసార్లు పాడాలి.
- పిల్లలను గమనించమని చెప్పాలి.
- మూడోసారి టీచరు పాడిన తరవాత పిల్లలచే పాడించాలి (నాలుగోసారి కూడా)
- ఆ తరవాత ఇంకో రెండుసార్లు పిల్లలు టీచరు కలిసి పాడాలి.
- Rhyme ను రాసిన చార్టును ప్రదర్శించాలి.
- ఒక్కో line స్పష్టంగా పాడుతూ pointer తో చూపించాలి.
- Rhyme లోని పదాలను గుర్తింపజేయాలి (ప్రశ్నలు అడగడం ద్వారా)
- గుర్తించిన పదాలను circle గాని underline కానీ చేయించాలి.
- పిల్లలు కొత్త lines add చేసేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ఇచ్చిన rhyme లో ఉన్న pattern/ structure నే అనుసరించమనాలి.
- ముందు ఒక్కొక్కరిని అడగాలి.
- తరవాత జట్టు కృత్యంగా ఇవ్వాలి.
- అందరికంటే బాగా చెప్పిన జట్టు lines ను చార్టుపై రాయాలి.
- జట్టును lines పాడేలా ప్రోత్సహించాలి.

5) Drawing and Description

- పిల్లల్ని మాట్లాడించాలి.
- వారి చేత పుస్తకంలో వేయించాల్సిన బొమ్మను మీరు నల్లబల్లపై వేయాలి.
- బొమ్మ మొత్తం ఒకేసారి వేసి వారిని కాపీ చేయమనకూడదు.
- బొమ్మను అర్థవంతమైన భాగాలుగా విడదీసి వేస్తూ, ఇదేమిటి? ఇంకేం వెయ్యవచ్చు? వంటి ప్రశ్నలు వేస్తూ బొమ్మను పూర్తి చేయాలి.
- తరవాత పిల్లలను వేయమనాలి.

- పిల్లలు బొమ్మ వేస్తున్నప్పుడు వారితో మాట్లాడుతూ ఇంకా బాగా వేసేలా ప్రోత్సహించాలి.
- బొమ్మగీసిన తరువాత దానికి సంబంధించిన అంశాలను మాట్లాడించండి. వాటిని ఇంగ్లీషులో బోర్డుపై రాయండి.

Concept Mapping

లక్ష్యాలు:

- విద్యార్థులు, పిల్లలూ తెలిసిన పదాలను ఉపయోగిస్తారు.
- ఒక ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన పదజాలాన్ని అభివృద్ధి చేసుకుంటారు.

బోధనా విధానం (Transaction Process)

- ఒక చార్టును వేలాడదీయాలి.
- మధ్యలో ఒక వృత్తాన్ని గీయాలి.
- దాంట్లో ఇతివృత్తం రాయాలి. ఉదా: My family, school, habits etc.
- ఆ ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన పదాలను పిల్లలు చెప్పేలాగా ప్రశ్నలు వేస్తూ జవాబులు రాబట్టాలి.
- ఈవిధంగా పిల్లలు చెప్పిన పదాలను వృత్తం చుట్టూ రాయాలి.
- పుస్తకంలో సంబంధిత పేజీ తీయించి వారిచేత రాయించాలి.
- ఆ పదాలను వారు పుస్తకంలో చూసి రాయవచ్చు.
- జట్టుగా కూర్చోబెట్టి చార్టులు ఇవ్వాలి. ఆ చార్టులపై concept mapping చేయించాలి.
- జట్టు కృత్యాన్ని ప్రదర్శింపజేయాలి.
- జట్టు ప్రదర్శన తరువాత పిల్లలచే మాట్లాడింపజేయాలి.
- వారు రాసిన పదాలు, రాయని పదాలు, ఇతర జట్టు రాసినవి, రాయనివి గుర్తింపజేయాలి.
- అదనపు పదాలు పిల్లలు చెబితే ముందుగా వేలాడదీసిన చార్టుపై ఆ పదాలను రాయాలి.

7) Read my name and Drawing

ముందు చెప్పిన పద్ధతినే అనుసరించాలి.

8) Sing and Dance

Sing the song పద్ధతినే అనుసరించాలి. ఇందులో extra lines add చేయనవసరం లేదు.

9) Read and Copy

పుస్తకంలో ఇచ్చిన/highlight చేయబడిన అక్షరాలను గుర్తించి ఇవ్వబడిన బాక్సులో రాయించాలి.

2 నుండి 5వ తరగతుల పాఠ్యపుస్తక బోధనా విధానం

I. Trigger picture (Face sheet/ Theme picture)

- పిల్లల్ని picture ఉన్న పేజీ తీయమని చెప్పాలి.
- పిల్లలతో pictureలో ఉన్న బొమ్మగురించి మాట్లాడాలి.
- వారిని ప్రశ్నించాలి. స్వేచ్ఛగా జవాబులివ్వనివ్వాలి.
- వారు ఎక్కువ మాట్లాడేందుకు ప్రోత్సహించాలి.
- మాతృభాషలో వారు చెప్పేదానిని కాదనకూడదు.
- వారు చెప్పిన పదాలను ఇంగ్లీషులో చెప్పాలి.
- అవే పదాలను chart పై రాయాలి.
- ఆ పదాలను పిల్లలచేత రాయించాలి (Graphic writing)

గమనిక: 2, 3 తరగతులలో trigger picture, narrative based picture వేర్వేరుగా ఉన్నాయి. కాని 4, 5 తరగతులలో రెండింటికీ కలిపి ఒకే picture ఇవ్వడం జరిగింది.

II. Interaction on narrative based picture

- ముందుగా narrative based picture ఉన్న పేజీ నంబరు తీయమనాలి.
- అందులో ఉన్న బొమ్మ గురించి మాట్లాడమని ప్రోత్సహించాలి.
- వారికి తెలిసిన భాషలో చెప్పమని, వారు చెప్పినదానిని ఇంగ్లీషులో చెప్పాలి.
- ఆ పదాలను చార్టుపై రాయాలి.

ఇప్పుడు textbook చివర ఇవ్వబడ్డ సంబంధిత narrative చెప్పాలి.

III. Listening and responding to the narrative

Narrative based picture కు సంబంధించిన narratives పాఠ్యపుస్తకంలో ఆఖరున Appendix-1 లో ఇవ్వబడ్డాయి. వీటి ఉద్దేశ్యం పిల్లలు వినడం, ప్రతిస్పందించడం కనుక పిల్లల్ని ఈ పేజీలను చూడమని చెప్పకూడదు. Narratives teacher సౌకర్యార్థం ఇవ్వబడ్డాయి కనుక వాటిని సరిగ్గా ఉపయోగించుకోవాలి. ఇవి మనం చదివి వినిపించడానికి మాత్రమే కాని పిల్లలు చదవడానికి కాదు.

- పిల్లల్ని 'U' ఆకారంలో కూర్చోబెట్టాలి.
- వారు narrative వినేవిధంగా సంసిద్ధుల్ని చేయాలి.
- Narrative based picture చూపుతూ ప్రశ్నలు వేయండి. పిల్లల సమాధానాలను చార్టుపై రాయండి.
- Narrativeలను చెప్పేటప్పుడు కంఠస్వరంలో తగిన మార్పులను తీసుకురాలి. ముఖకవళికలను

మార్చాలి. మరీ తక్కువ వేగంగా కానీ మరీ ఎక్కువ వేగంగా కానీ చదవకూడదు. చదివేటప్పుడు స్పష్టతకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అర్థవంతంగా చదవాలి.

- Narrative లో ముఖ్యమైన మలుపు దగ్గర ఆగాలి.
- అంతవరకు వారేం విన్నారో అడిగి తెలుసుకోవాలి.
- ఆ తరువాత ఏం జరుగుతుందో ఊహించమనాలి.
- వారి జవాబులను ఖండించకూడదు.
- వైవిధ్యమైన జవాబులను ప్రోత్సహించాలి.
- ముఖ్యమైన జవాబులను చార్ట్ పై ఇంగ్లీషులో రాయాలి.
- పిల్లలచేత వారి నోటు బుక్కులలో రాయించాలి.

IV. Reading

పిల్లల సౌకర్యార్థం, ప్రతి రీడింగ్ టెక్స్ట్ ని రెండు/ మూడు భాగాలుగా విభజించుకోవాలి. ఒక్కో భాగాన్ని చదివించేటప్పుడు ఈ పద్ధతిని అనుసరించాలి.

- 1) Individual Reading
- 2) Colloborative Reading
- 3) Scaffold Reading
- 4) Reading aloud a) Reading aloud by the teacher b) Reading aloud by the learners
- 5) Post Reading (Discourse construction)

1) Individual Reading

- పిల్లల్ని 'U' ఆకారంలో కూర్చోబెట్టాలి.
- Reading text ఉన్న పేజీని తీయమని చెప్పాలి.
- అంతకు ముందు వరకు జరిగిన సంఘటనల గురించి ప్రశ్నించాలి.
- పిల్లల్ని సరైన రీతిలో ఆలోచింపజేసేవిగా ఈ ప్రశ్నలుండాలి.
- పిల్లలు ఇచ్చిన జవాబులను టీచరు ఇంగ్లీషులో చెప్పాలి. చార్టుపై రాయాలి.
- పిల్లలను ఎవరికి వారే Passage లను చదవమని చెప్పాలి.
- చార్టుపై రాసిన పదాలు reading passage కలిపి చూడమని చెప్పాలి.
- ఎవరికైనా సహాయం అవసరమైతే ఈ క్రింది విధంగా చేయవచ్చు.
- చార్టుపై రాసిన పదాలను గుర్తించమని చెప్పాలి.
- అవసరమైతే మీరు ఒక sentence చదివి వినిపించాలి.
- మిగిలిన వాటిని చదవడానికి ప్రయత్నించేలా పిల్లలను ప్రోత్సహించాలి.

2) Collaborative Reading

- పిల్లల్ని జట్లుగా విభజించండి.
- వంతుల వారీగా వారేమి చదివి అర్థం చేసుకున్నారో చెప్పమనాలి. ఒక్కసారి ఒక్క వాక్యమే చెప్పాలి.
- ఒక విద్యార్థి వాక్యాన్ని చెబుతున్నప్పుడు, జట్టులోని మిగిలిన విద్యార్థులు, ఆ వాక్యాన్ని గుర్తించి పెన్సిల్తో గీతగీయాలి.
- ఆ వాక్యాన్ని చదవాలి.
- ఏ జట్టులో ఏ వాక్యం చదవలేకపోతున్నారో చూడాలి.
- మిగిలిన జట్ల సాయంతో ఆ వాక్యాన్ని చదివించాలి.
- కొన్ని ప్రశ్నలు వేసి జవాబులు రాబట్టాలి. (సంబంధిత passage పై)
- ఇంతకు ముందు వాడిన చార్ట్ నే వాడి దానిపై జవాబులు రాయాలి.

Reading passageకి సంబంధించి ప్రశ్నలువేసి జవాబులు రాబట్టాలి. ఈ ప్రశ్నలు passage సారాంశాన్ని పిల్లలకు స్పష్టపరిచేలా ఉండాలి.

3) Scaffolded Reading

Passage కి సంబంధించిన analytical, inferential ప్రశ్నలువేసి విద్యార్థుల అవగాహనను తెలుసుకోవాలి.

4) Reading Aloud

a) Reading by the teacher

సరైన వేగంతో స్పష్టంగా, స్వరంలో మార్పులు తెస్తూ, దృశ్యాన్ని కళ్ళకు కట్టేలా, సజీవంగా, పిల్లలకు ఇంకా బాగా అర్థమయ్యేలా చదవాలి.

b) Reading by the learner

ముందుగా విద్యార్థులకు ఈ కింది సూచనలు ఇవ్వండి.

1. ఇప్పుడు మీరు జట్టుగా కూర్చోని చదవాలి.
  2. ప్రతి ఒక్కరు ఒక్కో వాక్యాన్ని చదవాలి.
  3. మిగిలిన వారు శ్రద్ధగా విని, ఇంకా ఎలా చదివితే బాగుంటుందో చెప్పాలి.
  4. అలా మొత్తం passage చదవాలి.
- పై సూచనలు పాటిస్తూ జట్టు reading పూర్తిచేయించాలి.
  - ఏదైనా ఒక జట్టును తరగతి మొత్తానికి వినబడేలా చదవమని ఆహ్వానించాలి.
  - వారు చదివిన తరువాత మిగిలిన జట్ల నుండి సలహాలు, సూచనలు అడగాలి.
  - అందరికీ వినబడేలా చదవడం. అక్కడక్కడా ఆగడం. కంఠస్వరంలో మార్పులు మొదలగు reading సూచికల ప్రకారం పిల్లలు చదివేలా ప్రోత్సహించాలి.

5. Post Reading

Reading ప్రక్రియ పూర్తయిన తరువాత చేపట్టే కృత్యాలు post reading కిందికి వస్తాయి. ఈ కృత్యాలు oral గా కానీ written గా కానీ ఉండవచ్చు. వీటినే మనం discourse construction అంటారు.

మనం ప్రతి తరగతికి కొన్ని target discourses ఏర్పరచుకున్నాం. అంటే ఆ తరగతి అయిపోయే సరికి పిల్లలు ఆ discourses చేయగలగాలి. ఉదాహరణకి:

3వ తరగతి పిల్లలు ఈ కింది discourses చేయగలగాలి. (both oral గా మరియు written గా)

- Description (objects, persons, places and experiences)
- Conversations with atleast two exchanges related to their likes, dislikes, needs etc.
- Story/ narrative containing events and dialogues.
- Rhymes / songs
- Posters
- Recipe
- Messages
- Slogans

కావున తరగతి target discourses ని దృష్టిలో ఉంచుకుని పిల్లలచేత discourses చేయించాలి. Discourses రెండు విషయాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి.

- picture based
- Post reading

Discourses రెండు రకాలుగా ఉంటాయి. 1. Oral 2. Written

ఉదాహరణకి description అనే discourse ని తీసుకుంటే అది picture ని చూసి కానీ passage చదివి కానీ చేయవచ్చు. అలాగే, conversation అనే discourse కూడా picture పై ఆధారపడి ఉండొచ్చు. లేదంటే reading passage పై ఆధారపడి ఉండొచ్చు. పై రెండింటిని oral గా కానీ, written గా కానీ చేయవచ్చు. ఎలా చేసినా, దానికి ఒక పద్ధతిని అనుసరించాల్సి ఉంది. ఆ పద్ధతినే మనమిప్పుడు వివరంగా చర్చిద్దాం.

ఏ discourse అయినా పిల్లలచేయ చేయించాలి అనుకున్నప్పుడు ముందుగా అది దేనిపై ఆధారపడిందో గుర్తుంచుకోవాలి. అంటే ఆ discourse based on picture లేక based on reading passage అన్నది తెలుసుకోవాలి. ఒక వేళ based on picture అయితే pictureని దృష్టిలో పెట్టుకుని కింది ప్రక్రియ చేయాలి. ఒక వేళ based on reading passage అయితే A passage ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

పద్ధతి:

- పిల్లలతో మాట్లాడించాలి. (about picture or passage)
- పిల్లల్ని ప్రశ్నించి జవాబులు రాబట్టాలి.
- పిల్లల్ని స్వేచ్ఛగా ప్రతిస్పందించనివ్వాలి.
- పిల్లల జవాబులని చార్ట్ పై రాయాలి.

పిల్లల్ని ప్రశ్నించేటప్పుడు మనం ఒక విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. అదేమిటంటే మనం పిల్లలచేత ఏ discourse చేయిస్తున్నాము అనేది. అది దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రశ్నలు అడగాలి. ఉదా:

1. పిల్లలచేత object description చేయించాలనుకుంటే, ఆ object size, shape గురించి, qualities గురించి ప్రశ్నలడగాలి. ఆ object దేనికి వాడతారో దాని ఇతర ఉపయోగాలు చెప్పమని అడగాలి.
2. పిల్లలచే conversation చేయించాలనుకుంటే passage/ picture ఉన్న వ్యక్తుల గురించి ప్రశ్నించాలి. ఏ సందర్భం, దేన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నారు. ఏం మాట్లాడుతున్నారు లాంటి ప్రశ్నలు అడగాలి. సంభాషణ (conversation) వృద్ధి చెందడానికి అవసరమయిన ప్రశ్నలు అడగాలి.
3. పిల్లలతో narrative చేయించేటప్పుడు narrative లో జరిగిన, ప్రస్తుతం జరుగుతున్న, జరగబోయే సంఘటనలను ఊహించమని చెప్పాలి. ఏ సంఘటన తరువాత ఏం జరుగుతుందో ప్రశ్నించి రాబట్టాలి. సృజనాత్మకంగా ఊహించడాన్ని ప్రోత్సహించాలి. narrative లో descriptionకి, conversation కి వివిధ రకాలైన వాక్యాల ఉపయోగానికి అవకాశం ఉంటుంది. Questions, exclamatory sentences లాంటివి ఉపయోగిస్తారు. వివిధ రకాలైన language items ని వాడడానికి narrative ఒక సాధనంగా ఉపయోగపడుతుంది. కనుక భాషపై పట్టు వస్తుంది.

పై విధంగా ప్రశ్నించినప్పుడు పిల్లలు ఇచ్చే జవాబులను చార్ట్ పై రాయాలి. చార్ట్ పై రాసిన విషయాల సహాయంతో discourse రాయమని/ చెప్పమని చెప్పాలి.

- ప్రతి విద్యార్థి discourses ను చార్ట్ పై ఉన్న జవాబులు/ సూచనల సహాయంతో రాయాలి.
- తరువాత జట్లుగా ఏర్పడి వారు రాసిన దానిని సరిచూసుకోవాలి.
- జట్టు సభ్యులందరూ కలిసి రాసిన దానిని జట్టుపనిగా ప్రదర్శించాలి.
- తరువాత టీచరు తను రాసిన దాన్ని చూపాలి. దాన్నే teacher's version అంటారు.
- పిల్లల్ని ప్రశ్నిస్తూ, పిల్లలు రాసిన ఒక జట్టు పనిని సరిచేయాలి. ఇలా చేయడాన్ని editing అంటారు. ఇప్పుడు editing ఎలా చేయాలో చూద్దాం.

Editing చేయు విధానం

ముందుగా Teacher version ను ప్రదర్శించాలి.

పిల్లలు తాము రాసిన దానిని ఈ కింది మూడు విషయాలలో సరిచూసుకునేలా ప్రశ్నించాలి.

1) Theme

అనుకున్న theme కి దగ్గరగా ఉందా లేదా, సంఘటనలు order లో arrange చేశారా లేదా లాంటివి సరిచూసుకునేలా ప్రశ్నలు ఉండాలి.

2) Sentence form

Sentence form ఎలా ఉంది. సరైన పదాలు, సరైన క్రమంలో వాడారా? ఏవైనా extra పదాలు వాడారా? ఏవైనా పదాలు miss అయ్యాయా?

3) Writing conventions (Capitalisation and Punctuation marks)

ఆ తరగతికి నిర్ధారించబడిన writing conventions ఉన్నాయా? లేదా? పేర్లకు మొదటి అక్షరం Capital. ఉందా? sentence తర్వాత సరైన punctuation mark పెట్టారా? (Question-?, Exclamatory-!) మొదలైనవి.

క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే విద్యార్థి తాను రాసిన దానిలో సరైనది. సరిగా లేనిది గుర్తించి సరిగా లేనిదానిని, తనంతట తాను, జట్టుపని teacher version ఆధారంగా సరిచేసుకోవడమే Editing టీచర్ తప్పుల్ని ఎత్తిచూపటం వంటివి ఉండవు కనుక పిల్లలపై ఎటువంటి ఒత్తిడి ఉండదు. తాము చేసిన తప్పులను తామే గుర్తిస్తారు మరియు సరిచేసుకుంటారు. కనుక ఆ తప్పుల్ని మళ్ళీ చేయరు.

చివరిగా పిల్లలను వారు రాసిన దానిని సరిచేసుకోమని చెప్పాలి.

Detailed Class room Transaction

Class - 4, Unit – 1 The Pancake

Picture based Interaction

Children look at the picture on page 1.

- 1) What do you see in the picture?
  - 2) What differences do you notice between the two pictures?
  - 3) Which of these food items do you commonly find in your area?
  - 4) Which food item/items do you like the most? Why?
  - 5) Who prepares them for you?
- Elicit responses and write them on a chart.
  - Continue interaction

Suppose you get food on a plate. Can you call it your food? Why?

Listen to the song.

‘Your food is not your food
In your plate,
Until you hold it.

In your hand.
Your food is not your food.
In your hand.
Until you put it
In your mouth
Until you swallow it.

1. When would the food belong to you?
2. List the stages through which the food passes before it becomes yours.

Picture based interaction

Look at the picture on page 2.

1. What do you see in the picture?
2. What do you think is on the frying pan?
3. Who do you think the woman is?
4. Why do they look surprised?

Interaction

Do you know what happened before this scene?

Listen to me. I will tell you a story now.

Listen to the story.

The children were playing. Their mother was watching them playing.

‘I will like to eat a pancake,’ said one child.

‘I too,’ said the girl.’

‘We will ask mother to fry a pancake for us,” said the boy.

‘I’m also hungry,” said another boy.

‘I like pancakes. I like the way our Mother fries them” said the fourth child.

‘I like to see the pancake while sizzling, browning and bubbling,” said the fifth child.

‘Will Mother fry a pancake for us?’ asked the sixth child. ‘I want a sweet – milk pancake.’

‘Why not? We will ask her pleasingly.’

‘I will call her Mother dear,” said the first child.

‘I will add ‘darling Mother,” said the second child.

‘I will call her, ‘darling good Mother,” said the third child.

‘I will say, ‘darling, good, nice Mother,” said the fourth one.

‘I will call her ‘darling, good, pretty, nice Mother,” said the fifth child.

‘I will add ‘darling, pretty, good, nice, clever Mother,” said the sixth child.

“Ok I will say, ‘darling, pretty, good, nice, clever, sweet Mother,” said the seventh one.
“Ok. Ok, Let’s ask our mother to make pancake.”

Interaction:

1. Will their mother cook pancake for the children? Why do you think so?

Role-play

What will be the possible conversation between the mother and the children?

- Ask children to sit in groups and plan the conversation
- Let groups present their conversation.
- Give feedback.

A. READING SEGMENT -1

Individual Reading

Let’s read to find out what happened next. You can read about it from your text book. Open your book at page 2. Read from ‘**Once upon a time ... to**

‘Then pancake rolled out of the door.’

- Give the following instructions for reading. You may write the questions on the BB.
1. Who are the characters?
  2. What are the main events (happenings) in this part of the story?
  3. What is the most surprising event?
  4. What is the most interesting dialogue? Who said it to whom?
  5. Can you describe how the pancake was being cooked?
- Go round the class & monitor their reading process.

After individual reading you may ask a few questions.

1. What was the Mother frying?
2. What were the children waiting for?
3. How did the first child ask for the pancake?
4. How did the second child ask to please their Mother?
5. What did the third child say?

Collaborative reading

- Put the children in small groups to share their reading experience about characters events settings and dialogues.
- Give them the following instructions.
- Take turns and tell your friends your answers to the questions given on the BB.
- Display the glossary chart related to the reading text in addition to the glossary given in the text book

Scaffold reading:

You may ask a few analytical questions.

- 1) The picture shows the children. Do you think all of them are the woman's children? Why?
- 2) The children tried to please their mother using the words dear, darling, pretty, nice etc. How would you try to please your mother?
- 3) The pancake rolled away. What will the mother and children do now?

Reading aloud:

Read the text on page 2 aloud, slowly with proper voice modulation.

- *Ask the children to sit in groups.*
- *Ask them to take turns and read aloud one sentence each from the text.*
- *When one member is reading others can give suggestions.*
- *Ask a few students to read the text aloud.*

Post reading: (Description of thoughts)

The pancake rolled out. What would be the mother thinking? Write the mother's thoughts in your notebook.

i. Individual writing:

- *Ask the students to write individually in their notebooks.*
- *If they don't get a word, let them write an equivalent word in mother tongue in English letters.*
- *let a few children present their work individually*

ii. Group work:

- *Put the children in small groups. Ask them to share their ideas with others in the group. Give the following instructions for sharing.*
1. Take turn and read the beginning of the description.
  2. Select the best idea and write in your notebook.
  3. Share more ideas.
  4. Write the description on a chart.
    - *Ask the groups to present their version*
    - *Present the teacher's version*

The Mother's Thoughts My God! What will I do now? I had cooked a pancake for my hungry children. The pancake would be very sweet and delicious. The children were waiting for the pancake. But the pancake rolled away by itself from the pan. I must run after it and catch it before it goes too far.

iii. Editing:

- *Edit one group product following the process*
- a) *Check the theme.*
- b) *Check the sentence grammar.*
  - i) *Whether there are any words missing*
  - ii) *Any sentences with wrong word order*
  - iii) *Any sentences with excess words.*
  - iv) *Any changes are needed in the word forms used (e.g. tense, plurals etc.)*
- c) *Check writing conventions like Capitalization and Punctuation.*
  - *Ask the groups to refine their individual work based on the feedback given to them.*

Picture based Interaction:

Look at the picture given on page 2.

1. What do you see in the picture?
  2. Have you ever seen a pancake rolling like this?
  3. What is the Mother doing?
  4. What would the Mother say while chasing the pancake?
- *You may write the responses on a chart*

A. Reading segment -2

- Let us read to find out what happened. Read the text given on page 2 and 3.
- ‘Oh, pancake! Stop, pancake! Cried the woman ... I shall roll away from you, too, many – panny.’
  - *Follow the processes such as individual reading, collaborative reading as suggested earlier. You may ask the following analytical questions after collaborative reading.*
  - 1) Why do you think the pancake rolled out of the door?
  - 2) The pancake met a man. What would happen now?
- *Go for reading aloud by the teacher followed by the children.*

Post Reading: Role-play

- *Ask children to identify the main events in the second part of the story.*
- *Let them identify the characters and dialogues.*
- *Let them sit in groups and plan the role-play of the events and dialogues.*
- *Give feedback and also elicit feedback from the other groups.*

Reading Segment -3

‘Then the pancake rolled on and on until it met a hen’ ... ‘Wait a minute. I will eat you up.’

- *Follow the processes. The analytical questions for this part of reading are given below:*
1. Why did the pancake roll away from the hen and the goose?
  2. What happened to the woman and the children?

Post Reading (writing a conversation)

Interaction

- The pan cake rolled away. The mother was tired running after it. She returned home without the pancake. The children came near her.
- Now what will the children ask their mother?
- What will she say to the children?
- Write the conversation between the mother and children.
  - *Ask children to write individually.*
  - *Let them sit in groups and refine their work.*
  - *Let groups present the conversation*
  - *Present the teacher’s version*

Teacher’s version:

- *Children: Mother, where is the pancake?*
- *Mother: I am sorry children. I couldn’t catch it?*
- *Children: But why?*
- *Mother: It rolled away from me.*
- *Children: Mother, we are hungry. What will we do now?*
- *Mother: Don’t worry. I’ll bake another one for you?*
- *Children: will it be sweet?*
- *Mother: Yes, sweet and delicious.*
- *Children: Thank you, mother.*
- *Edit one of the group products*
- *Let the groups rewrite their conversation based on the feedback.*

A. Reading Segment - 4

- Transact the remaining part of the story. Follow all the processes.
- *Ask a few analytical questions.*
  1. Why couldn’t the pancake roll away from the pig?

2. Only the pig ate the pancake. Why didn't the man, the hen and the duck try to eat it?

Post Reading

1. Ask children to sit in groups and enact the whole story as a drama.
2. The following questions may be asked:
3. What are the main events in the story?
4. Where do these events take place?
5. Who are the characters?
6. What are their actions?
7. What are their dialogues?
  - *Let groups present the drama. They may use masks.*
  - *Give feedback to each group after the presentation*
    1. Did you enact all the sequences of events?
    2. Did you present all the dialogues? Did you add any dialogues of your own?
    3. Were the actions and movements of the character OK?
    4. What changes would you make if you present it again?

Note: For activities related to vocabulary and grammar, ask children to do the task individually. Then they can sit in groups and share their ideas. You may give feedback to the whole class when the group work is completed.

Exercise – II on page 10 (Writing a story based on pictures)

Process:

Look at the pictures given on page 10.

- 1) Who are the characters in the story?
  - 2) What is the story about?
  - 3) What do you see in the first picture?
  - 4) What do you see in the second picture?
  - 5) What do you see in the third picture?
  - 6) What do you see in the fourth picture?
  - 7) What do you see in the fifth picture?
- *Elicit responses and write the characters and series of actions on a chart*

Series of actions:

- 1) Two cats found a piece of bread.
- 2) They started fighting for the bread.

- 3) A monkey came there.
  - 4) The monkey weighed the piece of bread
  - 5) The monkey ate the bread bit by bit.
  - 6) Finally the monkey finished the bread.
  - 7) The cats became sad.
- *Tell the students these are the events happening in the story.*
  - *Take each event and ask the following questions*
    - 1) Who are the characters in the first event?
    - 2) What are they doing?
    - 3) What are they saying or thinking?
  - *Elicit responses and write their ideas on a chart.*

Group Work:

- *Ask the children to sit in groups and write dialogues for each event. You may give the following instructions:*
  1. Read the series of events.
  2. Write the dialogues for each event.
  3. Discuss and share your ideas.
  4. Write the story of two cats in your notebook each event followed by dialogues.
  5. Discuss the beginning sentence of the story.
  6. What would be the last sentence of the story?
  7. Write the story on a chart.

Group Presentation:

- *Let the groups present the story one by one.*
- *Let the other groups comment on the presentations*
- *You may give feedback asking the following questions.*
  - 1) Did you cover all the events?
  - 2) Are the dialogues sufficient?
  - 3) Do you want to change any dialogue?
  - 4) Do you want to add dialogue?
  - 5) Do you want to make any changes to the ending of the story?

Editing:

Follow the process of editing suggested earlier.

Teacher's version:

One day, two cats found a piece of bread. They both wanted to eat the bread. They started fighting for the bread. "The bread is mine."

"No, the bread is mine." A monkey came there. It asked, "Why are you fighting?"

The cats said, 'This bread is mine.'

The monkey said, "Don't worry. I will make this into two halves." The monkey made two pieces and weighed the bread. One piece was a little bit more. It ate the bread bit by bit. Finally the monkey finished the bread.

'I am sorry,' said the monkey and ran away. The two cats became very sad.

B – Reading**Lollipop Lady (Poem)****Process:****Picture based Interaction**

- 1) What do you see in the picture?
  - 2) Where are the children going?
  - 3) Where is the traffic woman?
  - 4) What is the traffic woman doing?
  - 5) What will the children ask the traffic woman?
  - 6) What is she holding in her hand? How is it?
- Write the key expressions on a chart
  - Traffic – trucks – cars, little children, middle of the street – magic stick – lollipop lady
  - *Sing the song 2 or 3 times.*
  - *Let the children sing after you.*
  - *Ask the children to sit in groups and sing together looking at the text.*

Interaction based on the text:

- 1) What does the child call the traffic woman?
- 2) What does she do standing on a busy street?
- 3) Why will the children be late?
- 4) What do the children want the Lollipop Lady to do?

Transact the comprehension exercises I and II on page 12.

Follow the process suggested earlier.

C Reading

The Monkeys Go Fasting

Picture based Interaction.

- 1) What do you see in the first picture?
  - 2) What do you see in the second picture?
  - 3) Who do you think is the monkey who is standing?
  - 4) What are they talking about?
  - 5) Can you guess the story from these two pictures? What happened first? What happened after that? How did it end?
  - 6) Why do you think they kept bunches of bananas with them?
  - 7) Why have the monkeys put the bananas in their mouth?
- *Elicit responses and write key words and expressions on the BB.*
  - *Follow all the processes of reading.*
  - *Ask a few analytical questions.*
- 1) Why do you think the monkeys decided to go on a fast?
  - 2) Why did the monkeys like the chief's wife's idea?
  - 3) Why did one youngster suggest peeling one banana and keeping it ready to eat?
  - 4) Why did the monkey chief accept the suggestions at every step of fasting?
  - 5) Why did the father monkey accept the little monkey's suggestions?
  - 6) What would you do when you decide to go on a fast?

Project Work:

Interaction:

- 1) Children what are the food items you regularly eat?
  - 2) What are the food items you get packed in wrappers?
  - 3) Write the list of food items you get in wrappers.
- *Put the children in small groups. Ask them to collect wrappers of food items and bring them the next day.*
  - *The next day they can complete the table related to Project work given on page 15.*
  - *Let each group draw the table on a chart and fill it up with the information it has collected and shared.*
  - *They can exhibit the charts on the wall of your classroom.*
  - *Interact with the groups in the following manner:*
    - 1) What are the items you collected?
    - 2) Which items does your group like to eat the most?

- 3) What is the costliest item in the table your group has prepared?
  - 4) What is the cheapest item in the table?
  - 5) Why is it important to look at the expiry date of an item?
  - 6) What would you do if you bought an item whose date had been expired?
- *Let them write the report based on the points discussed.*
  - *Let the groups present what they have written before other groups.*
  - *Invite reflections from the other groups on the presentation.*
  - *Give feedback on the project work.*

Process of generating drama/ role – play.

Objectives:

Children you know the story of ‘A miller, his son and his donkey.’

Do all events take place in the same place?

Look at the text book and find out the places where the actions are taking place.

Elicit and write down the place names

Places of action (scene).

1. On the way to market.	2. On the way to market.
3. On the way to market.	4. Near the market place.
5. At the river bank.	

Who are the characters in these places?

Elicit and write down the names on the chart against each place.

Places of action (scene) – characters.

1. On the way to market - miller, son, donkey, a group of girls.
  2. On the way to market - miller, son, donkey, an old man.
  3. On the way to market - miller, son, donkey, a gang of young fellows.
  4. Near the market place - miller, son, donkey, a townsman.
  5. At the river bank - miller, son, donkey, a crowd.
- These characters are doing some actions and also talking.
  - You may sit in small groups. Go through the text book and picture. See what they are doing.
  - Write the dialogues for each action taking place in the story.
  - Discuss with all your group members while writing the dialogues of the characters.
  - (You (teacher) may assign one action for each group)

- *Let groups plan the drama by allotting character to each member of the group.*
- *Let them practice the dialogues.*
- *Let them present their drama in groups.*
- *Elicit reflections of the team members on their performance.*
- *Elicit feedback from other groups.*
- Give your feedback using the following questions.
  1. Did you cover all the events?
  2. Are the dialogues sufficient?
  3. Do you want to add more dialogues?
  4. Do you want to change any dialogues?
  5. Was the whole class able to hear your dialogues.
  6. Did you say dialogues with emotions like joy, sadness, anger etc?

Process of performing choreography

Lollipop Lady- Poem.

Process:

I. Sing the poem three or four times to register the tune and rhythm.

- 1) What is the theme of the song?
  - a) Read the first 5 lines of the song.
  - b) What do they talk about?
    - Lollipop Lady
    - Lollipop Lady,
    - Wave your magic stick
    - And make the traffic
    - Stop a while.
    - *Elicit responses and identify the theme of the above lines.*

These lines talk about the role of a traffic woman.

- 2) a) Read the next four lines.
- b) What do they talk about?

‘So we can cross the street.
Trucks and cars
Rushing past
Have no time for little feet.’

- *Elicit responses and identify the theme of the above lines.*
(These lines talk about the traffic and little children)
- *Read the next four lines.*
  - b) What do they talk about?
  - ‘They hate to wait
Especially when late
But we’ll be late too
Except for you.’
- *Elicit responses and identify the theme of the above lines.*
(These lines talk about the children crossing roads.)
- *Read the next 5 lines.*
  - c) What do they talk about?
  - ‘So Lollipop lady,
Lollipop lady
In the middle of the street
Wave your magic stick
And make the traffic
Give way to the little feet.’
- *Elicit responses and identify the theme of the above lines.*
  - (These lines talk about the plea of children to the traffic woman / lollipop lady.)

II. What are the actions involved?

1. A traffic woman controlling traffic
2. Different vehicles moving on the road
3. Children trying to cross the road.
4. Children waiting for the traffic to give way to them.
5. Children plea to the lollipop lady.

III. Who are the characters?

1. Traffic woman
2. School children
3. Vehicles

IV. What is the location

On a busy road full of trucks and cars rushing past

V. How can we communicate to the audience about the location?

The chorus team can set the setting of the choreography.

VI. Decide the sequence of the actions for the chorus.

VII. Decide the actions of the central characters

- a. Traffic woman controlling traffic
- b. School children unable to cross the road
- c. School children waiting
- d. School children's plea to the Lollipop lady
- e. While the chorus team is singing the song, the characters do the actions.

VIII. Perform the choreography

Process for diary writing:

Interaction:

Children you have read the story 'Honesty' of Unit 7.

- 1) Who is the main character in the story?
- 2) Chinna gave back the twenty rupee to the fruit seller.
What are his feelings at this point?
- 3) How is his mood? (sad/happy/angry/ disappointed etc)
- 4) Chinna wants to write his feelings in his diary.
What events will he write?
- 5) What feelings would he express?

Individual writing:

Write the diary entry individually in your notebook.

Ask a few questions on the features of a diary

- Did you write personal feelings of Chinna?
- Are the events in his diary routine?
- Have you used variety of sentences?

Group Work:

Let the children sit in groups and share their work in groups on the above questions asked. Write Group Work on a chart

Group Presentation:

Ask children to present in groups.

- Ask groups to reflect on their group works.

Feedback:

Conduct a session to give feedback.

- What changes will you like to make to your diary entry if you write it again?
- Check if you have written all the events.
- Are the events routine?
- Are the feelings properly expressed?
- Did you use proper pronouns wherever necessary?
- Give qualitative feedback.

Language learning is a continuous process. Assessment is not an activity distinct from learning. Since learning is facilitated through individual responses, pair discussions and group discussions. Assessment operates at the individual level, in peers and in groups. This will help the learners to compare their strengths and weaknesses and make modifications in their learning.

- It is an attempt to shift from rote-learning to constructing knowledge and applying it as and when required.
- It is an ongoing process and is an integral part of the learning process.
- It has to take care of developing all the innate potential of the learners to the fullest extent.

At every point of classroom transaction, we will have to assess what the child has learnt for which the same activities that are used for teaching/ learning are used. The questions in the examination paper shall not be used based on using the information given in the textbooks but shall create slots for the learner to use language in a meaningful way applying what they have learnt. So ‘mugging up’ by the student will not be any use for them.

NCF-2005, SCF-2011 and RTE-2009 have emphasized the importance of implementing CCE where all assessments have to take place in a non-threatening atmosphere without causing any burden on the learners.

Types of Assessment

1. Formative assessment
2. Summative Assessment

A truly professional teacher needs to be patient, innovative and assess his/her pupils' progress in every period in each class and give proper feedback to each and every pupil so that language acquisition takes place in a smooth, natural and non-conscious manner.

Guidelines for Formative Assessment

The thrust is on formative aspects of learning instead of relying on a single paper-pencil test at the end of the academic year.

Formative assessment can be interpreted as assessment for learning and assessment as learning which are distinct from summative assessment of learning. It is important that the teacher does not judge the child's nature, instead notices the inherent potential of the child as a learner in the context of his/her nature.

Formative Assessment Tools

Formative assessment is done based on four tools that cover all the academic standards.

1. Class observations
2. Children's written works
3. Project Works
4. Slip tests

I. Classroom observations

(A) What is to be considered?

- a. Children's responses during (Children's oral performance)
  - Classroom interactions while processing the trigger picture, listening input and reading
  - Activities and group works
  - Discussions during post reading activities (individual writing & Collaborative writing work)
  - Concept mapping
- a. Children's performance while presenting the targeted oral discourses.
- b. Children's feedback on others' group work.

(B) How to award marks

- Criteria for awarding marks-level specific academic standards wise (listening and responding) and discourse wise indicators.
- Teacher should observe the children performance regularly and make a note in their plans (children performance) and use them while awarding the marks.

(C) Evidences-Teacher lesson plans related to classroom transaction

II. Written works - Written discourses and textual exercises

(A) What to consider?

- Individual works written after post reading interaction.
- Group works written during post reading activities.
- Refined discourses and assignment given related to extrapolative and analytical questions which demand children's own responses.
- Self assessment checklists given at the end of the text book.

(B) How to award marks?

- Consider the common discourse indicators like proper sequencing, relativeness to the theme given, variety of sentences etc. and using proper lay out.
- Consider academic standards like conventions of writing, grammar, vocabulary etc. in the discourses written

(C) Evidences - Children's notebooks and textbooks.

III. Projects

Projects encourage participation, promote learner independence and can involve different skills. They allow learner's creativeness and provide opportunities for learners to explore learning through experiences.

Project topics should be within the learners' experiential orbit. It should be according to their abilities. Mixed abilities children should be in a group. Sufficient time should be given for completion. Teacher should preserve the children projects.

In Classes 3, 4, 5 one project work is given in every unit. In addition to this teacher may suggest some more projects and assign to children.

Note: Projects in class I and II should relate to - draw picture and write the names (graphic writing); collect some wrappers and read graphically.

(A) What is to be considered (Classes 3, 4 and 5)

Project works done by children.

Steps to be followed in execution of the project work

1. Taking up project topic within the learners' experiential orbit which is suggested in the textbook.
2. Brainstorming session in the classroom (whole class activity)
Ex: Reading wrappers of food items (class 4)
  1. What food items do you like to eat?
  2. What food items come packed in wrappers?
  3. Have you ever read a wrapper? If yes, what things did you read?
  4. What information is written on wrappers?
  5. How do you know the price of a packed item?
  6. How do you know whether the food item is fresh or not?
  7. Did you notice the ingredients that are commonly used in packed food items? What are they?
3. Dividing the children into groups and assigning work to individuals and leader of the group.
  - a. Collect wrappers
  - b. Give the wrappers to the leader in the group
  - c. Study the table given in the textbook (page no....)
4. Next day, let the children sit in groups and read the wrappers in groups.
5. Let them ponder upon one idea each like (1) name of the item (2) ingredients (3) price etc.
6. Next class, teacher moves around and helps the children to fill in the table with the details given on the wrappers.
7. Interpretation of data:
Whole class interaction to help children interpret the details read on the wrappers.
  1. What is the importance of manufacture date on a wrapper?
  2. Why must we read the expiry date before buying an item?
  3. Why is it important to make a note of ingredients on the wrapper?
8. Report writing in groups
9. Presentation
10. Feedback by teacher

(B) How to award marks?

Oral performance (answering, reading, explanation, presenting the report) – 5 marks related to project.

a. Individual Performance

1. During brainstorming
2. Sharing individual's ideas in groups
3. Data collected by the individual and shared in groups
4. How the individual has maintained the project in written form in notebooks

b. Group Work

1. Data collection
2. Data organisation
3. Data interpretation
4. Writing a report
5. Presentation

(C) Evidences

- Reports submitted by the children

Note: Teacher should give three or more additional projects in addition to the one given in the textbook during the Formative Assessment period and ask the children to choose among them. The teacher should ensure that every suggested project is chosen by equal number of students.

IV. Slip Tests

- Slip test should be conducted without giving any prior notice to children.
- It should reflect the summative paper (targeted discourses taken up in the classroom in order to prepare the child for summative paper).
- It should cover two Academic Standards (other than Listening & Speaking)

(A) What to consider?

- Children's performance in the slip test.

(B) How to award marks?

- Consider the indicators related to written responses.

(C) Evidences

- Corrected answer scripts written by the children.

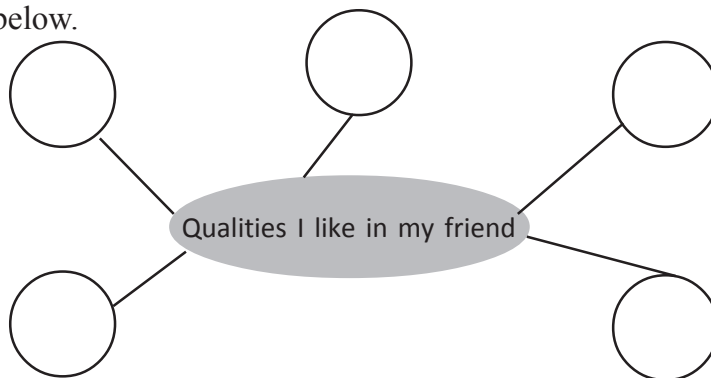
Model Slip Test - Class 5

I. Read the following passage and answer the questions given below: (5 M)

Once upon a time, there was a small boy called Hari. He was strong and loved to tease all the boys and girls who went to school with him. What he loved to do the most was to pinch others. He also liked pricking people with a pin. He was very naughty.

1. What was the name of the boy?
2. What did he love to do?
3. What else did he like to do?
4. What kind of a boy was Hari?
5. Do you like Hari? Why?

II. What qualities do you like in your friend? Write in the concept map diagram given below. (5 M)

III. Hari was sorry for his behaviour. He thought he will never pinch and prick his friends again. So he went to Raghu to make friends.

Write the possible conversation between Hari and Raghu. (10m)

Hari :

Raghu :

Hari :

Raghu :

Suggested Project (Survey type)

Class-wise projects are given in addition to the one given in the unit. Teacher has to give 3/ 4 projects for every Formative period instead of one to all children. Every project aimed at producing language.

Class-I and II

- Family members, name, age, qualifications and profession.
- Vegetables cooked by mother during last week/ their price/ number of members.

- Draw pictures and write names (graphically)
- Collect jokes (minimum 5) from newspapers, magazine etc. Paste them in a notebook. Read them out.
- Collect wrappers - Biscuits, chockolets, tea, soap, toothpaste, etc. read them graphically.

Class-III

- People visited your neighbours/ your family last month - when/ why/ how (means of transport used).
- Plants - in your house - and neighbourhood - different plants, their names and their uses.
- Collect three stories - folklore/ fairy tales/ moral stories etc.
- Cut, paste and read the news item (from old newspapers).
- Terms/ words related any three games/ sports.
- Collect at least 10 quotes.

Class-IV

- Person you like (collect details from the newspaper and readout).
- Write at least 10 notices/ instructions found in public places like bus stop railway station/ hospital/ petrol bunk.
- Collect the programme list of at least three channels and discuss about any one of their choice.
- Write about a festival you like- regional/ local/ religious.
- Neighbours and the work they do. How are they helpful?

Class-V

- Draw the picture of any machine and label the parts and say how is it useful? For example, cell phone, TV, computer, any vehicle (tractor), water pump set, washing machine, kitchen related machines like cooker, grinder, stove etc.
- Write names of animals and birds and how they are useful to human beings. Names of their babies and their place of living, sounds they make.
- Identify 10 people who speak different languages. Make a report on how those people acquired those languages.
- Ask your friends what do they want to become and why?
- Ask your friends what different places they've been to and what they've seen there.
- To write above their school, friends, plays/games; family: places they have visited are they liked; aspirations of their friends etc.

Test items for Summative

Academic standard and class-wise

Teachers are aware of the fact that the summative paper is meant to assess the achievement of children in different academic standards. But the studies revealed that there is no clarity among teachers as to what items or sort of questions should be given under different academic standards. Here are some examples of types questions to be given for different classes and academic standards.

They can be incorporated contextually as per the need and demand of the class.

The English question paper should have a narrative wherein these tasks should be included. During the examination the teacher has to read out the narrative, help the children to attend by giving sufficient time. Academic Standard “listening and speaking” and items under oral discussions must be assessed in the classroom process through observation only. This should happen throughout summative period but not on the day of exam. No questions should be given under this academic standard in summative paper.

* Instead of one narrative, the teacher can go for 2 narratives, while preparing summative question paper.

Academic standard wise test items for class I

1. Listening and Responding

- Consider children responses during classroom transaction.
- The children oral productions related to words, phrases, sentences and dialogues.

2. Reading Comprehension:

- Match the pictures with names.
- Read the following words given in the box and write the word under the correct figure/ picture.

3. Vocabulary:

- Concept mapping (words given in the box)
- Read the words and put them in the correct headings
- Tick the odd one

4. Conventions of writing:

- Capital letters
- Full stop

5. Creative expression:

- Draw a picture and write its name.

Academic Standard-wise test items for class II

1. Reading Comprehension:

- A narrative passage should be given and to test their comprehension the following type of questions may be asked. The narrative may be in the form of a passage, a poem, a conversation and a picture.
- Questions on the content of the passage
- Thought provoking/ analytical questions
- Objective type of questions
(Ex: Multiple choice questions ; True or false; Complete the sentence; Match the following)
- Write the following sentences in a correct order[Jumbled sentences should be given]

2. Vocabulary:

To test the vocabulary the following items may be included.

- Concept mapping
- Rhyming words
- Categorise the things under given headings.
- Match the following (meanings, opposites, different forms of words)
- Prefixes, suffixes
- Contract form/short forms
- Opposites/antonyms
- Word puzzle
- Prepositions

3. Conventions of writing:

- Punctuation marks (capital letter, full stop, comma, question mark)
- Spellings

4. Creative expression (oral and written discourses):

- Conversation
- Adding lines
- Picture description
- Picture based story writing

Note: There is specific grammar testing in classes I and II

Academic Standard wise test items for class III, IV and V

1. Listening and responding including oral discourses (Oral)

Under this teacher may note the oral responses of the children during classroom transaction - this may include responses during various stages of classroom transactions i.e. picture based interaction, narrative, reading, discourse construction and editing. The targeted oral discourses are to be considered.

Note : It is not a one day activity, but consider for entire formative period.

2. Reading Comprehension:

A narrative passage should be given and to test their comprehension the following type of questions may be asked. The narrative may be a in the form of a passage, a poem, a conversation and a picture.

- Questions on the content of the passage
- Thought provoking/ analytical questions
- Objective type of questions
  1. Multiple choice
  2. True of false
  3. Complete the sentence
  4. Match the following
- Write the following sentences in the correct order (jumbled sentences should be given)

There is not much demarcation between Vocabulary and Grammar at Primary Level, so they can be included under the same heading.

3. Grammar & Vocabulary:

To test the vocabulary the following items may be included.

- Concept mapping for different items like nouns, adjectives, adverbs etc.
- Opposites/antonyms   - Rhyming words   - Word puzzle
- Categorise the things under given headings.
- Match the following (meanings, opposites, different forms of words)
- Prefixes, suffixes   - Prepositions
- Contract forms   - Tense forms
- Adjectives, auxiliaries, connections, gerunds   - Imperatives

4. Conventions of writing:

- Punctuations marks (capital letter, full stop, comma, question mark, space between words and sentences; and for class 5 exclamation quotation, apostrophe).
- Spellings.

5. Creative Expression (oral and written discourses):

A context should be given in the form of narrative and children have to produce the following discourses.

- Conversations   - Descriptions (picture/ without picture)
- Adding lines to the rhymes   - Story writing (picture based)
- Slogans

In addition to the above, for classes 4 and 5, the following can be included

- Diary   - Letter   - Recipe   - Notice

Academic Standard-wise Weightage Table – Formative and Summative Tests
Classes - 1 & 2

Academic Standards		Formative Assessment					Summative Assessment				
		Weightage	Observation	Notebooks	Projects	Slip Test	Total	Weightage	Oral	Written	Total
Listening & Speaking		20%	5	0	0	0	15	10%	5		5
Reading Comprehension		20%	5		5		10	30%	10	5	15
Conventions of Writing		-	-	-	-	-	-	10%		5	5
Vocabulary		20%		5		5	10	30%	10	5	15
Grammar		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Creative	a) Oral	10%	5				5	10%	5		5
	b) Written	30%		5	5	5	15	10%		5	5
Total		100%	20	10	10	10	50	100%	30	20	50

Classes - 3, 4 & 5

Academic Standards		Formative Assessment					Summative Assessment				
		Weightage	Observation	Notebooks	Projects	Slip Test	Total	Weightage	Oral	Written	Total
Listening & Speaking		10%	5				5	20%	10	-	10
Reading Comprehension		10%	5				5	20%		10	10
Conventions of Writing		10%		5			5	10%		5	5
Vocabulary		10%				5	5	10%		5	5
Grammar		10%				5	5	10%		5	5
Creative Expression	a) Oral							-	-	-	-
	b) Written	30%		5		10	15	30%		20	15
Projects		20%			10		10				
Total		100%	10	10	10	20	50	100%	10	40	50

Summative Model Test Paper

ENGLISH

[Class: I

Max. Marks: 20]

Aca. Std	L&S	R.C.	Con.Wri.	Vo	Gr	Cre.Exp.	Total	Grade
Tasks	-	1 & 2	6	4	7	3 & 5	50	
Marks allotted	10	10	5	5	5	15	50	
Marks scored								
Grade								

- Note:**
1. The teacher has to read out the narrative and give ample time for the child to understand and complete a task and then move on to the next part of the narrative.
  2. Child should write the answer in the question paper booklet only.

Teacher reads..

Ammu is going to school in her school bus. She saw many vehicles on the road.

Task-1

(2 ½ Marks)

Look at the pictures given below. Write the names of vehicles Ammu saw on the road.

Teacher continues reading..

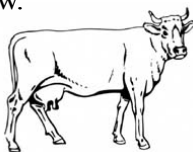
Ammu saw some animals and birds along the roadside. They are waiting to cross the road.

hen   dog   cow   cat   duck

Task-2

(2 ½ Marks)

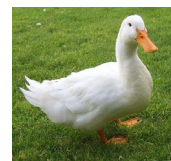
Write the names of the birds and animals Ammu saw along the roadside from the given below.

Teacher continues reading..

Then Ammu saw Bittu in her bag. It was hiding in her bag. Ammu asked, “What are doing?”

Task-3

(5 Marks)

Put full stops and use capital letter wherever necessary.

ammu !

i want to come to school

bittu likes you.

It wants to come to school

Teacher continues reading..

Bittu and Ammu are at school. Ammu took out her book and started writing small letters beside capital letters.

Task-4

(2 ½ Marks)

Write the small letters beside the capital letters.

B .....

I .....

G .....

R .....

M .....

Teacher continues reading..

Ammu saw some vehicles on the road. She also saw some places while going to school.

Read the following words. Write them separately under correct heading.

Lorry

bank

post office

Bicycle

auto

hospital

Vehicles	Places

Teacher continues reading..

Ammu closed her book. Bittu was hiding in the bag. Ammu came out.

Task-6

What things Ammu see in the school? Choose the words related to school. Write them in the box.

book

pencil

tree

car

balloon

bag

bus

tree

bell

1.
2.
3.
4.
5.

Teacher continues reading..

Ammu sat down under a tree. She took out her notebook again. She wanted to draw a flower.

Task-7

Draw the picture of a flower you like. Colour it. Write its name.

Summative Model Test Paper

ENGLISH

[Class: III

Max. Marks: 20]

Aca. Std	L&S	R.C.	Con.Wri.	Vo	Gr	Cre.Exp.	Total	Grade
Tasks	-	1 & 2	6	4	7	3 & 5	50	
Marks allotted	10	10	5	5	5	15	50	
Marks scored								
Grade								

- Note:** 1. The teacher has to read out the narrative and give ample time for the child to understand and complete a task and then move on to the next part of the narrative.
2. Child should write the answer in the question paper booklet only.

Read the following narrative.

My name is Rail Raja. I have no legs. I can move like you. I have many wheels. I run on rails. I have an engine as my face. I have boggies as my tail. I am very long. I make the sound Coo...Coo... Chuk...Chuk. I go to different places.

Task-1: Reading Comprehension

(5 marks)

Complete the following:

Train's name : _____

Train's face : _____

Train's legs : _____

Train's sound : _____

Train's tail : _____

Read the narrative.

Mary is thrilled to hear Rail Raja talking.

Read the conversation between Mary and Rail Raja in the railway station:

- Mary : Hi Rail Raja!
Rail Raja : Hi Mary!
Mary : I like you.
Rail Raja : I too.
Mary : Where are you going?
Rail Raja : To Hyderabad.
Mary : Will you take me there?
Rail Raja : Yes, dear!

Task-2: Reading Comprehension

(5 marks)

Answer the following questions.

1. Who is Mary talking to?
2. Where are Mary and Rail Raja during the conversation?
3. Where is Rail Raja going?
4. Why did Rail Raja say 'dear'?
5. Do you like Rail Raja? Why?

Read the following narrative:

Rail Raja says, I am a train. My name is Rail Raja. I have many wheels. I run on rails. I have an engine. I have boggies. I carry people. I am very long.

Task-3: Creative expression (Description)

(10 marks)

Imagine you are a car. Write about the car.

I am a _____ . My name is _____ . I have _____

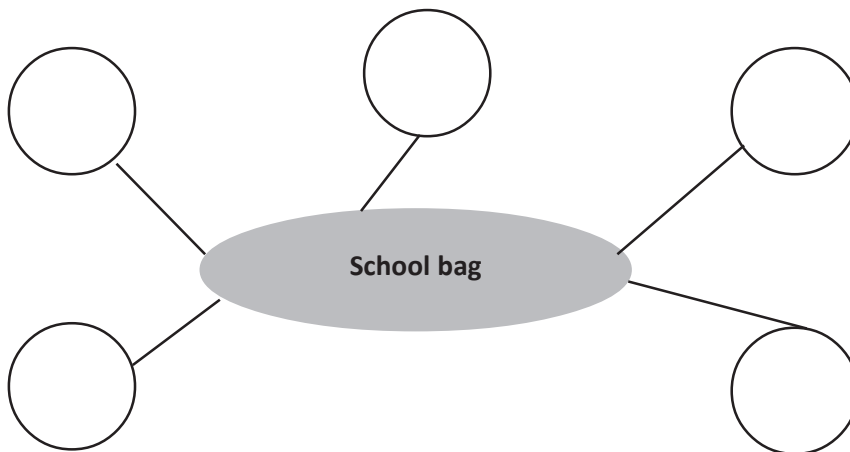
Continue the narrative

Now Mary is sitting in the train. She happened to see some school children travelling in the train. They had their school bags on their shoulders. They seemed to be very heavy. Mary was curious to know what things were there in their bags.

Task-4: Vocabulary

(5 marks)

What things the school children must be carrying in their bags? Write them in the circles given.

Continue the narrative:

Mary looked at her travel bag. She had a soap, comb, powder, dress, lunch box, chocolates etc. in her bag. She was in a good mood and started singing to herself looking at each item in her bag.

I have a soap
To clean my face
I have a comb
To brush my hair

Task-5: Creative expression (Adding Lines to Rhyme)

(5 marks)

Add a few more lines to the above poem by using dress, lunch box, chocolates, powder etc.

I have a _____
_____
I have a _____
_____

Task-6: Conventions of writing

(5 marks)

Read the following passage. Observe the given sentences. There is a punctuation error in each sentence. Make necessary corrections using full stop (.), capital letter, comma (,), question mark (?) and spelling.

I am ready to leaveHurry up!

get in.

I will takeyou to Hyderabad, Bangalore Delhi and Chennai.

Are you coming .

Yes, please wate I am coming.

Task-7: Grammar

(5 marks)

Read the following passage. Complete the passage with the help of the words given.

(forests, bridges, deserts, mountains, rails)

I am Rail Raja. I run on _____. I go over _____. I run along _____.

I pass through _____ and _____.

* * *

Theatre as a pedagogic tool for facilitating the development of language proficiency. Most of the lessons in primary classes are stories. These will easily yield classroom theatre.

Why Theatre in English Class

The classroom theatres can yield much pedagogic mileage.

- It creates sustainable linguistic experience.
- It promotes collaboration and cooperation among the learners
- It caters to the development of multiple intelligences.
- It provides space for the spontaneous production of language.
- It paves way for deeper understanding of the lessons.
- It engages all children psychologically as well as emotionally.
- It makes the textbook come alive.
- It helps the learners read the text analytically and critically.

The detail process of working out class room theatre is given below :

Process

Elicit responses to questions like the following:

1. Where is the story taking place?
2. Who are the characters?
3. What are the events / actions narrated in the story?
4. What are the characters saying or thinking?

Let children sit in groups and plan the drama.

Ask one group to enact the drama.

Initiate a discussion on the drama

Did the actors include all the dialogues in the story?

Did they add any dialogues of their own?

Did the group act out all the events in the story?

Did they add any events?

Could the audience understand where the events were taking place?

All the groups have already planned the drama.

Do you want to make any changes in the plan before presenting the drama?

Let the groups rework on the drama if necessary.

Ask one more group to act out the drama.

Initiate further discussion.

What are your observations on the present performance?

How many scenes will be required? Why?

Do you want to include some actions in the drama?

What are the slots where you can include them?

How will you state the mood of a character at a certain moment in the drama?

How can we improve the presentation?

Initiate a discussion on the indicators for the performance of the drama.

Consolidate the indicators on a flip chart.

Ask the remaining groups to present the drama.

Give positive feedback.

The Theoretical aspects of Narrative

The narrative allows a holistic treatment of second language. It accommodates different discourses. We can incorporate descriptions, conversations and rhymes into the text of a narrative. Unlike the other discourse forms (for example, essay, poem, letter, etc.) a narrative as a discourse can accommodate all these types of sentences quite naturally. It incorporates all possible prosodic features such as stress, intonation, modulation. The “narrative gaps” created by the teacher can be filled in by the learners by constructing target discourses. Narratives capitalize on the emotive aspect of the language. This is of vital importance in the language class because experience is sustained in human minds as emotional gestalts. It can channel the thoughts of the listeners so that they can perform the tasks assigned to them in a better way.

The focus is not on transmitting information but transacting experience. We are addressing the inner language of the listeners which is generated through thinking. Comprehension takes place by virtue of the context, familiar words, voice modulation, facial expressions and optimal gestures.

Textbook to the Theatre

For most teachers the sole objective of teaching English has been transmitting information contained in the textbook. However, the new textbooks demand that there is need to be a shift from transmitting information to transacting experience in such a way that from the given text multiple texts are generated by the learners. The theatrical components such as the narrative, choreography and drama help us materialize this shift. Most of the lessons in the textbooks of primary classes are stories. These can be easily transacted as dramas because both of these discourses have events and dialogues. In

narratives, events are presented either orally or in writing whereas in dramas these events get translated into actions that can be performed. Once children get used to performing dramas based on the stories given in the textbook, they can develop dramas from texts that are not stories. For this they have to identify the themes of the lessons. From these themes, plots can be developed which in turn can yield dramas. The transition from Textbook to Theatre will be a pleasant experience for the learners at all levels.

Working on Social Issues and Themes

Children can also develop plots based on social themes if they are given chance. These plots in turn yield dramas.

The following steps are to be followed:

- 1) Identifying a social theme
- 2) Developing a plot that has a beginning, the middle and the end.
- 3) Deciding dramatic events
- 4) Fixing the characters
- 5) Deciding the scenes
- 6) Developing the participants of the theatre workshop to get hands on experience on dialogues and actions
- 7) Deciding position and movement of characters
- 8) Planning the drama without writing the script and performing it.
- 9) Reflecting on the presentation both by the performers and the viewers. Dramas were worked out on themes such as marginalization and child labour.

Role-plays and Dramas

In classes 1 to 5 all stories are being performed as role-plays and dramas. This liberates the children from the lethargy of reading the text mechanically and reproducing the information given in it. They make sense of the text through collaborative reading and generate multiple texts from a given text through personalizing and localizing it. In the initial stages, children are likely to reproduce the dialogues given in the text. By virtue of the feedback given to them they will be able to reflect on their own performance. This will eventually help them improve their performance in terms of delivering dialogues, showing facial expressions and actions and maintaining some of the theatrical conventions. The role-plays and dramas performed in the classrooms will provide ample opportunities for children to develop their communication skills.

Choreography, a Multifaceted Tool

Choreography is a performance art and it makes use of some theatrical components. It is a discourse that can communicate effectively to its views. As a pedagogic tool it can be used to facilitate the development of communication skills.

Like the drama it caters to the development of multiple intelligences. Choreographing a poem implies deeper understanding of its theme.

The following process is used for choreographing the poem:

- 1) Identifying the theme/themes of the poem(stanza-wise).
- 2) Identifying instances from real life that manifest the theme.
- 3) Identify the characters and their actions.
- 4) Deciding the location where the actions take place.
- 5) Deciding the actions of the chorus to create the setting.
- 6) Sequencing the actions.
- 7) Setting music to the poem .
- 8) Singing the poem and synchronizing the movements and actions of the characters with the rhythm of the song.

The theme can be interpreted in multiple ways and each interpretation will yield a different choreography of the poem.

Step wise process Transaction process - skit/play and choreography

Transaction of skit / Play

- ❖ Identification of the theme for skit / play
- ❖ Developing a plot that has a beginning, the middle and the end
- ❖ Deciding dramatic events
- ❖ Fixing the characters
- ❖ Deciding the scenes
- ❖ Developing the participants of the theatre workshop to get hands on the experience on dialogues and actions
- ❖ Deciding position and movement of characters
- ❖ Planning the skit / play without script
- ❖ Performance
- ❖ Reflections on the presentation both by the performers and the viewers

Transaction of choreography

- ❖ Preliminary interaction by showing the pictures of the poem
- ❖ Identification of the theme / themes of the poem (Stanza wise)
- ❖ Identification of instances from the real life that manifest the theme
- ❖ Identification of characters

- ❖ Identification of the actions of the characters
- ❖ Deciding the location where the actions take place
- ❖ Deciding the actions of the chorus to create the setting
- ❖ Sequencing the actions
- ❖ Setting music to the poem
- ❖ Singing the poem and synchronizing the movements and actions of the characters with the rhythm of the song
- ❖ Performance

Transaction of skit / plays

Class : III; Unit : 2 ; The little red hen

Identification of the theme for skit / play

The theme of the story is laziness never yields fruits.

Developing a plot that has a beginning, the middle and the end

The story begins with a red hen finding a grain of wheat followed by planting the grain, taking care of the plant, cutting the stalk of the wheat. Taking the wheat to the mill, making a bread with wheat flour and teaching a lesson to the lazy pig, duck and cat.

Deciding dramatic events

The dramatic events of the story are as follows

- ❖ Conversation between red hen, pig, duck and cat after planting the grain of wheat.
- ❖ Conversation between red hen, pig, duck and cat before cutting the stalk of wheat.
- ❖ Conversation between red hen, pig, duck and cat before going to the mill.
- ❖ Conversation between red hen, pig, duck and cat after making the bread.

Fixing the characters

The main characters of the story are red hen, pig, duck and cat and a supporting character the miller.

Deciding the scenes

- **Scene1:** Conversation between red hen, pig, duck and cat after planting the grain of wheat.
- **Scene 2:** Conversation between red hen, pig, duck and cat before cutting the stalk of wheat.
- **Scene 3:** Conversation between red hen, pig, duck and cat before going to the mill.
- **Scene 4:** The red hen in the mill
- **Scene 5:** Conversation between red hen, pig, duck and cat after making the bread.

Developing the participants of the theatre workshop to get hands on the experience on dialogues and actions

The story may be converted in the following role play / drama form by negotiating with the children.

Scene 1:

Little red hen found a grain of wheat

Hen: Who will plan this grain?

Duck : Not I (Quack ... Quack ....)

Pig : Not I (Garr .... Garr....)

Cat: Not I (Meow... Meow....)

(Little red hen planted the grain of wheat soon it grew in to a plant)

Scene 2:

Little red hen standing before the grown wheat plant

Hen: Who will help me to cut the stalk of wheat?

Duck : Not I (Quack..... Quack.....)

Pig : Not I (Garr..... Garr.....)

Cat: Not I (Meow..... Meos.....)

(Little red hen cut the stalk of wheat and took out all the grains of wheat)

Scene 3:

Little red hen standing with a bag of wheat grains

Hen: Who will take the wheat to the mill?

Duck : Not I (Quack..... Quack.....)

Pig : Not I (Garr..... Garr.....)

Cat: Not I (Meow..... Meow.....)

(Little red hen took the wheat to the mill)

Scene 4:

Little red hen standing before the miller with a bag full of wheat

Miller : May I help you madam Hen?

Hen: yes, I want this wheat ground in to flour.

Miller: I will do it for you maddam

Hen: Thanks

(The miller grounded the wheat in to flour)

Scene 5:

Little red hen made bread with the wheat flour and wanted to teach them a lesson.

Hen : Come on all who will eat the bread?

Duck : I will (Quack ..... Quack.....)

Pig : I will (Garr..... Garr.....)

Cat : I will (meow..... meow.....)

Hen : No you will not, I planted the grain, I cut the grain, I got it ground, I made the bread so I will eat all the bread.

(Little red hen started eating the bread)

Duck, Pig and Cat : we are sorry we will not be lazy from today please give us also something to eat.

Deciding position and movement of characters

Teacher has to decide the position and movement of characters sequentially according to scenes.

Planning the drama / role play without script

Teacher has to give ample practice to the characters on the dialogues of the drama / role play so that they can perform the same without script.

Performance

Teacher has to help the children to perform the dram / role play

Reflections on the presentation both by the performers and the viewers

Teacher has to take the reflections on the presentation by the performers and the viewers by asking few questions like

- What is your opinion on the behaviour of duck, pig and cat?
- What lesson do you think the hen will teach them?
- What is the moral of the story?
- What is your opinion on the performers of the skit?
- How did you enjoy the skit?
- What improvement do you suggest?

Conclusion and sum up

- ❖ From class 3rd to 5th all stories are being performed as plays and skits.
- ❖ The characters they perform in the skit / play liberate the children from lethargy of reading the textbook mechanically and reproducing the information given in it.
- ❖ They make the sense of the text through collaborative reading and generate multiple texts from a given text through personalizing and localizing it.

- ❖ In the initial stages children are likely to reproduce the dialogues given in the text. By virtue of the feed back given to them they will be able to reflection their own performance.
- ❖ This will eventually help them to improve their performance in terms of delivering dialogues showing facial expression, actions and maintaining some of the theatrical conventions.
- ❖ Skit / plays performed by the children will provide ample opportunities to develop their communication skills.

Class : V; Unit : 4 ; Five friendly farmers

D) Preliminary Interaction:

Questions for interaction

The teacher asks the following questions by showing the pictures on page no 68 & 69.

- How many persons are there in the picture?
- Who are they?
- What animals do you see in the picture?
- What actions do you see in the picture?
- Where can we see such scenes?

Identification of the theme / themes of the poem (stanza wise)

The poem illustrates the various agriculture activities performed by different farmers

identifications of instances from the real life that manifest the theme

This poem clearly shows the village atmosphere, the hard working nature and division of labour among the farmers.

Identification of characters - Five farmers

Identification of the actions of the characters

Character Number	Name of the Character	Action
1	1 st farmer	Milking the cow
2	2 nd farmer	Ploughing
3	3 rd farmer	Feeding the hens
4	4 th farmer	Taking care of piggies
5	5 th farmer	Picking ripe corn and waving it
6	All	sleeping

Deciding the location where the actions take place

The location for this poem should be stage with background of village.

Deciding the actions of the chorus to create the setting

Five children should be selected to perform the roles of 5 farmers as shown in the above table and ample practice should be given

Sequencing the actions

The sequence for the actions of the farmers is as follows

- All Farmers waking up
- 1st farmer milking the cow
- 2nd farmer ploughing
- 3rd farmer feeding hens
- 4th farmer putting the piggies in their pens
- 5th farmer picking the ripe corns and waving it
- All tired farmers going to bed

Setting music to the poem

Teacher has to set appropriate tune and music to the poem negotiating with the children

Singing the poem and synchronizing the movements and actions of the characters with the rhythm of the song

The identified children should be given ample practice in singing the poem and synchronizing the movements and actions of the characters with the rhythm of the song.

Performance

The teacher should allow the identified children to perform the choreography on the identified stage like class room or on the school stage according to the situation.

Conclusion and sum up

- ❖ Choreography is a performance art and it makes use of some theatrical components.
- ❖ As a pedagogic tool choreography can be used to facilitate the development of communication skills.
- ❖ Like drama choreography also caters to the development of multiple intelligence.
- ❖ Choreographing a poem implies deeper understanding of its theme.

Note : Please refer the teacher handbook for class-I page wise narratives and other details.